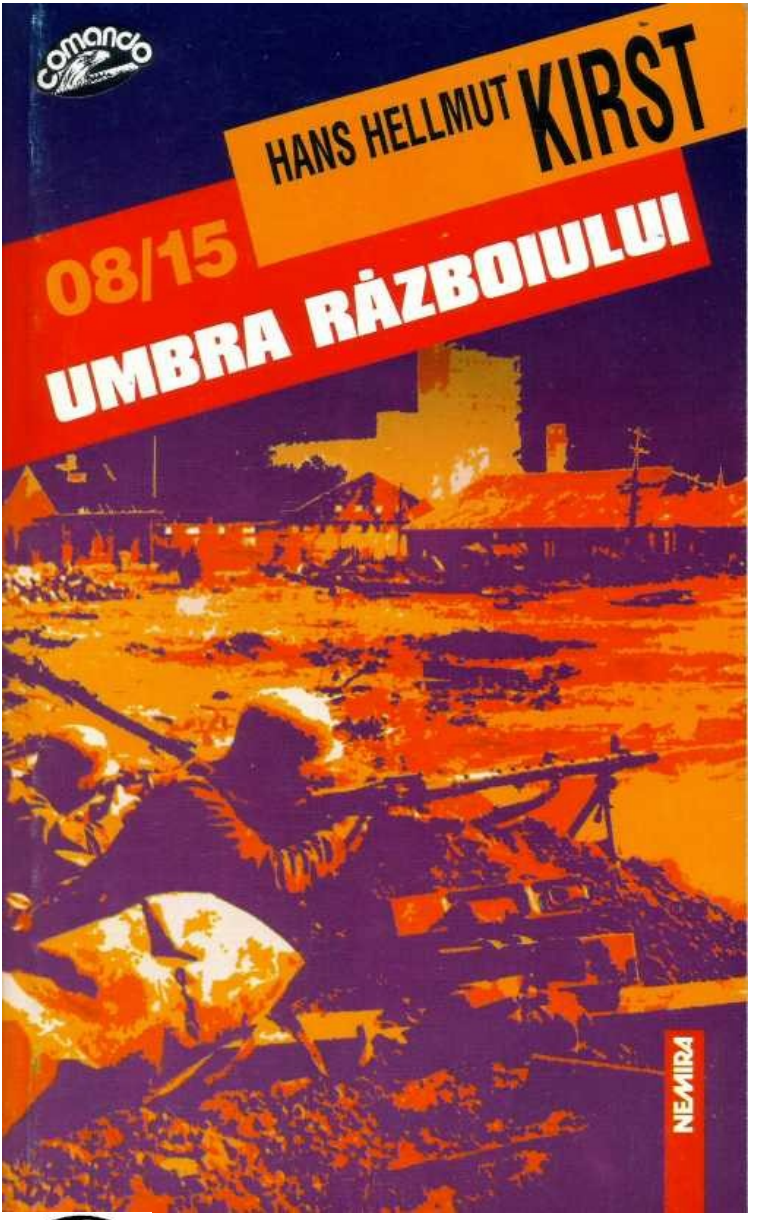

comando
52

HANS HELLMUT KIRST
SERIA 08/15
Au apărut:
LOCOTENENTUL ASCH
ÎN RĂZBOI
PÂNĂ LA ULTIMUL SOLDAT

Născut în 1914, HANS HELLMUT KIRST a fost, rând pe rând, agricultor, funcţionar, soldat, dramaturg, cantonier, grădinar, critic. A început războiul ca simplu caporal, promovând la gradul de locotenent. Vasta experienţă care a stat la baza romanelor sale l-a făcut unul dintre cei mai cunoscuţi scriitori germani. Aproape toate operele i-au fost ecranizate. A rămas totuşi indiferent faţă de succesele obţinute, iubind singurătatea şi liniştea unui sat din Bavaria.

HANS HELLMUT KIRST

08/15
UMBRA RĂZBOIULUI

Traducere din limba germană de N. DAMASCHIN

NEMIRA
1998

HANS HELLMUT KIRST 08/15 HEUTE
AURIS Medienberatung und Verwertungsgesellschaft mbH, Mönchengladbach 1996 e Editura Nemira, 1998
Comercializarea în afara graniţelor ţării fără acordul editurii este interzisă.

ISBN 973 – 569 – 274 – 8

Într-un oraş vest-german a avut loc, chiar în zilele noastre, un proces. Un soldat a fost acuzat de agresarea fizică a unui superior; L-au găsit vinovat şi l-au condamnat.

Sentinţa n-a fost nicidecum rezultatul vreunei erori judiciare, ci consecinţa unor deficienţe existente în interiorul Bundeswehrului[1]. Unii dintre membrii armatei păreau să fi înlocuit idealismul cu iluziile, şi disciplina cu supunerea oarbă, aşa cum fusese aproape tipic pentru predecesoarea Bundeswehrului. Urmările s-au vădit încă o dată din cale-afară de periculoase.

Totuşi, această istorie a sărmanului grenadier Recht

1 Armata federală (n.tr.).

şi a nefericitului Hauptmann Ahlers nu este nici pe departe povestea Bundeswehrului. Aici e vorba pur şi simplu de oameni în uniformă şi de viaţa lor personală, pe care ei şi-o doreau cât mai lipsită de complicaţii. Deşi nu lipsesc detaliile amuzante, deznodământul rămâne totuşi dramatic.

Grenadierul Recht împinse fereastra şi sări afară, dispărând în noapte. Aterizâ într-o curte dosnică, îngustă, răsturnând un tomberon. Resturile puturoase se împrăştiară pe jos. Martin Recht respira cu greutate.

— Stai pe loc, omule! strigă o voce de beţiv cumsecade, aproape îmbietoare – binevoitoare ca a unui pădurar care ademeneşte căprioarele la nutreţ, pe timp de iarnă.

Martin Recht nu era însă un cerb flămând, aşa că fugi către poartă. Se aruncă în ea, şi câteva scânduri trosniră, sărind în lături: în faţa lui se întindea o stradă pustie, lungă ca un furtun negru.

În spate, răsuna, ca de la mare distanţă, un radio, a cărui melodie sentimentală curgea dulceag ca o miere artificială prin fereastra deschisă. Feldwebelul era tot acolo.

— Omule, stai pe loc!

Dar Martin Recht se avântă în întuneric. Avea senzaţia că sărise de pe o trambulină în mijlocul unui bazin cu o adâncime necunoscută. Căci nu cunoştea încă deloc acest oraş, care era oraşul lui de garnizoană. Ştia doar unde se aflau cazarma, piaţa şi barul expres *La Paloma*; acesta din urmă fusese numit între camarazi „sala de încălzire”, şi chiar de-aici fugise acum, sărind de la etaj.

— Câine împuţit! exclamă, fără chef, Feldwebelul aflat în patrulare. Ce-o fi în capul cârnatului ăstuia? Să nu stea el pe loc!

— Lasă-l s-o şteargă, spuse Unteroffizierul care-l însoţea pe Feldwebel.

Unteroffizierul nu era dispus să ia parte la o urmărire prelungită. Aşa ceva nu ducea la nimic, după experienţa lui – cel mult la transpiraţie. Şi chiar că nu avea nevoie să i se facă sete. Totuşi, Feldwebelul era supărat.

— Să nu stea pe loc, al naibii purice!

Fusese încălcat un ordin – şi încă ordinul lui. În plus, era vorba de nesupunere faţă de o patrulă numită personal de comandant.

— Urmăriţi-l! strigă Feldwebelul, înflăcărat.

— Dar n-are rost, spuse Unteroffizierul, neînduplecat. Ala aleargă ca un iepure, şi niciunul dintre noi nu-i accelerat.

— Dar el fuge chiar în direcţia potrivită!

Feldwebelul cunoştea orăşelul şi avea o experienţă bogată în calitate de comandant de patrulă. Ascultă satisfăcut paşii care se îndepărtau – fiindcă fugarul alerga spre sud, chiar paralel cu Königstrasse. Acesta era însă un sector uşor de supravegheat, ca o machetă într-o ladă de nisip.

— Pe ăsta-l prindem, rosti Feldwebel, cu convingere.

Unteroffizierul pufni fără reţinere:

— Ce să ne complicăm atât, omule?

Dar pufni în zadar. Şi, în plus, expresia „omule” era improprie, întrucât Feldwebelul era acum doar comandantul unei patrule şi voia să pună mâna pe insul care încercase să-i scape.

— Îi învineţesc eu curul! promise Feldwebelul, aproape vesel. Se opri însă repede, deoarece asemenea expresii nu mai erau agreate de superiori. Se corectă de bunăvoie: O să-i arătăm noi ce înseamnă disciplina.

Şi apoi începu urmărirea.

Grenadierul Martin Recht se opri să-şi tragă sufletul. Ascultă încordat. Nu auzi nimic în afară de propria-i răsuflare.

Purta uniforma completă – fiindcă era încă pifan. Şi cei noi nu aveau voie să iasă îmbrăcaţi civil în zilele de

lucru; cel puţin, nu în batalionul lui, poreclit în garnizoană Capetele-de-Fier.

Asta, în cinstea comandantului lor, pentru care aproape totul era de fier.

Martin Recht duse mâna la cap. Boneta îi alunecase pe ceafă şi avea părul ud. Transpirase ca un cal şi căută să se liniştească, în acest scop, se strădui să respire încet şi adânc.

„Omule”, îşi spuse el. „Cum poţi să te bagi într-o situaţie aşa de idioată?” Mereu ajungea în asemenea situaţii – aşa i se părea. Cel puţin, de când purta uniformă. Din ziua în care a avut senzaţia dureroasă că până atunci văzuse greşit lumea. Dintr-odată nu mai existau locuri netede, ci numai colţuri – şi de tot izbea de ele. Dulapul lui era prea mic, arma prea mare, bocancii prea strâmţi, pantalonii prea largi şi batista niciodată destul de curată. De aceea, nu puţini dintre superiori se uitau cu dispreţ la el – sentiment care se baza, desigur, pe reciprocitate.

Acum însă, Martin Recht privea în lumina slabă a felinarelor de pe stradă la o plăcuţă care lucea palid, atârnată de stâlpul unei porţi. Pe ea scria cu caractere severe: *TURNER*. Dedesubt, ceva mai mic, dar nu mai puţin sever, scria: *Oberst*. Recht se sperie şi, în aceeaşi clipă, desluşi zgomotul unei maşini care se apropia. Un zgomot brutal, strident, puternic: nu putea proveni decât de la un vehicul al armatei, prost întreţinut. Se auzea din ce în ce mai tare şi un tropăit de paşi zoriţi. Iar Recht îşi dădu seama că patrula alerga înspre el să-l prindă. Se avântă mai departe pe strada pustie, întunecoasă. Distinse iarăşi vocea de beţiv a Feldwebelului – tonul bine dispus, chiar dacă puţin obosit. Căci un astfel de sport nocturn era destul de neobişnuit pentru un comandant de patrulă din această garnizoană. De obicei, aici ajungea un cuvânt – şi băieţii se supuneau!

Tocmai de aceea Feldwebelul recurse iarăşi la vocea sa tunătoare, ce răsuna ca dintr-un difuzor chiar şi de la o

distanţă considerabilă.

— Stai pe loc, omule! strigă el. Vino aici! E ultimul avertisment.

Ar fi vrut să adauge: „În caz contrar, voi face uz de armă!” însă n-a mai rostit nimic, întrucât s-ar fi putut ca Recht să nu fi auzit.

Grenadierul îşi luă inima-n dinţi şi coti spre stânga, traversând următoarea stradă mai mare – nu ştia că se numeşte Königstrasse. Aici se lovi de un zid tencuit, care, în lumina palid-cenuşie a lunii, se vedea cât era de neted. Părea să fie din vată presată, dar înălţimea lui nu te îmbia.

Din nou se făcu auzită vocea răguşită a Feldwebelului. Însă zgomotul de motor ce se apropia o acoperi rapid. Pe Recht îl cuprinse panica: de data asta trebuia să fugă ca de frica morţii!

Gâfâind ca un boxer în ultima rundă, se grăbi de-a lungul zidului. Deodată se opri. Văzuse ceva cu totul neobişnuit: zidul neted ca gheaţa prezenta într-un loc două bare puternice verticale şi câteva bare orizontale. Grenadierul crezu că vede în faţa ochilor o scară şi, într-adevăr, chiar asta era! O scară din bare.

Fugarul Martin Recht dădu uimit din cap. Se căţără grăbit pe scară, cu genunchii tremurând şi respiraţia sacadată. Pufăia ca o locomotivă cu aburi, dar ajunse pe coama zidului.

Jos, la o distanţă nu prea mare, zări doi oameni – îi zări deformaţi ca printr-o perdea de apă în mişcare. Era patrula: Feldwebelul îndesat ca un dulap şi Unteroffizierul ca un balon dezumflat. Ambii se holbau la el – un fel de Toma Necredinciosul în dublu exemplar.

Dar Martin Recht trăsese deja scara.

Grenadierul trăsese scara, să poată trece de partea cealaltă a zidului. Se simţea la adăpost. Coborî atent, pas cu pas. Avu o senzaţie de uşurare când ajunse din nou cu tălpile pe pământ. Nu ştia unde se află – nici nu putea să bănuiască.

Apoi, auzi în spatele lui o voce:

— Pe cine avem noi aici?

Vocea părea să fie foarte prietenoasă. După timbrul de tubă al Feldwebelului, asta răsuna ca un violoncel. Recht se întoarse plin de speranţă către interlocutorul neaşteptat. Dar văzu un om în uniformă – într-o uniformă asemănătoare cu a lui. Şi era una de Offizier.

— Ce vizită surprinzătoare, rosti cel în uniformă. Bine-ai venit!

Martin Recht nu ştiu ce să răspundă. Rămăsese ca un iepuraş care căutase un câmp cu trifoi şi nimerise într-o capcană. Cum între timp ochii i se obişnuiseră cu întunericul, se dumeri: individul avea gradul de Hauptmann – şi făcea parte din Luftwaffe.

— Vino mai aproape, îl invită Hauptmannul, care se îndreptă spre o uşă de-alături şi o deschise.

În noapte străluci o lumină orbitoare.

Offizierul merse înainte şi Grenadierul îl urmă, de parcă era un miel dus la tăiere. Ajunsese la un punct în care încerca un sentiment de indiferenţă.

— Simte-te ca acasă, i se adresă Hauptmannul, cu o bunăvoinţă iritantă, lăsându-se să cadă într-un fotoliu.

Printr-un gest scurt, îi indică lui Martin Recht să se aşeze. Ochii săi, deschişi la culoare, limpezi ca apa de izvor, priveau cercetător chipul neliniştit al tânărului. Apoi, începu să zâmbească.

În faţa lui se afla un băieţaş: cu pielea netedă, neajutorat şi supus. Şi, în plus, agitat ca un ogar înainte de start. Pregătit să ţâşnească, însă cu senzaţia dureroasă că nu ştie în ce direcţie să apuce.

— Mă numesc Ahlers, spuse Hauptmannul. Sunt comandant de escadrilă la escadronul de transport. Asta e biroul meu. După cum vezi, fac ore suplimentare – şi încă de bunăvoie.

Vocea Hauptmannului suna plăcut. În schimb, avea o figură uscată şi severă, tensionată şi cenuşie. Riduri adânci

îi brăzdau fruntea nu prea înaltă şi coborau abrupt spre colţurile gurii. Se părea că Offizierul veghease încordat multe alte nopţi din viaţa sa – în afară de asta.

— Dar cine eşti dumneata? îl întrebă Hauptmannul, cu blândeţe.

— Grenadier Recht Martin Recht.

Cu gesturi tremurate, însă extrem de îndatoritoare, îşi deschise buzunarul de la piept, pentru a scoate legitimaţia. Pricepuse că aventura lui nocturnă se încheiase acum şi nici nu voia să se gândească la urmările posibile.

Hauptmannul Ahlers îl opri.

— Nu te deranja, spuse el, liniştit. Aş zice că un întăritor ţi-ar prinde bine, Recht. Ce-ai zice de-un whisky? Direct din Scoţia. Chiar eu l-am adus săptămâna trecută. La preţ mai mic, desigur.

Recht nu putu decât să încuviinţeze din cap, închizându-şi din nou buzunarul de la piept. Transpira de suspiciune. Necrezându-şi ochilor, văzu cum Hauptmannul umple două pahare şi împinge unul spre el.

Hauptmannul îşi ridică paharul.

— Vizitatorii îmi fac totdeauna plăcere, îl flată el, zâmbind. Iar legăturile dintre armata terestră şi Luftwaffe trebuie strânse ori de câte ori se oferă ocazia – pentru binele întregului, ca să zicem aşa. Să bem pentru asta!

Şi băură pentru asta.

Abia terminaseră de băut, că uşa se deschise în lături. Îşi făcu apariţia un Oberfeldwebel[2] din Luftwaffe – un bărbat înalt, deşirat, cu o faţă hotărâtă, ca a unui personaj dintr-un western. Rămase în uşă şi clipi în lumina strălucitoare către Hauptmannul Ahlers.

Martin Recht aşteptă ceremonialul obişnuit în asemenea situaţii: Oberfeldwebelul, deci inferiorul, trebuia să intre şi să dea onorul – boneta în stânga, cu căptuşeala înspre corp, şi salutul cu dreapta. Abia apoi, după

2 Plutonier-major (n. tr.).

executarea salutului, urma să-şi exprime dorinţa.

Dar nu se petrecu nimic din toate astea.

Oberfeldwebelul repetă furios de câteva ori:

— Dom'le, ce porcărie! Am pierdut pariul.

Martin Recht se uită şocat la straniul Hauptmann, care se comporta împotriva oricărei reguli. Aşa ceva nu era posibil, cel puţin în batalioanele de infanterie. Iar despre alte sectoare ale garnizoanei Recht nu ştiuse nimic până în urmă cu câteva minute. Continuă să se uite derutat la Hauptmannul Ahlers.

Calmul zâmbitor al acestuia rămase imperturbabil. Mai mult, situaţia părea să-i placă.

— Pot să vă fac cunoştinţă? întrebă aproape îndatoritor Oberfeldwebelul Vossler, de la escadronul meu de transport Grenadier Recht, aflat în vizită.

— Nici nu v-am observat, îl spuse Oberfeldwebelul lui Martin Recht, apropiindu-se de el şi întinzându-i mâna. Acum văd roşu în faţa ochilor. Dar, dacă aţi şti ce mi s-a-ntâmplat, aţi manifesta înţelegere.

Vossler se aşează neinvitat şi apucă sticla de whisky. Îşi umplu un pahar şi-l goli.

Uimirea lui Martin Recht creştea de la un minut la altul Era obişnuit cu disciplina strictă a Capetelor-de-Fier. Acest Oberfeldwebel se purta însă de parcă nu auzise vreodată despre relaţiile corecte dintre inferiori şi superiori.

— A naibii porcărie! exclamă Vossler. Am pierdut într-adevăr pariul. Cinci sticle de şampanie – dar nu asta mă supără. Urechelniţa aia de Treuberg a ajuns mai repede decât mine în cazarmă, ceea ce nu-mi convine. Mi-a tras scara un idiot. Ai habar despre aşa ceva, Ahlers?

— Asta a fost tânărul nostru amic, afirmă Hauptmannul, arătând spre Recht. Se pare că a avut mai multă nevoie ca ţine de scară.

Oberfeldwebelul privi cercetător spre Recht, care dădea semne de îngrijorare.

— De când se vine în vizită peste ziduri?

— Probabil, de când se află acolo scări, răspunse Hauptmannul Ahlers.

— Aşa ceva trebuie să aibă o cauză deosebită şi mi-ar plăcea s-o aflu, spuse Oberfeldwebelul, extrem de interesat.

— Cred că şi tânărul nostru amic simte nevoia, din alte motive, să fie lămurit, zise Hauptmannul, binevoitor. Deoarece am sentimentul că în noaptea asta a văzut prăbuşindu-se lumea, chiar lumea înălţată cu elan de superiorii lui, acolo la ei, la Capetele-de-Fier. Nu-i aşa, Recht?

— Nu ştiu, răspunse grenadierul, cu greutate, dar fără convingere.

— Pare să fie necesară o explicaţie, admise Oberfeldwebelul.

Ahlers încuviinţă din cap.

— În primul rând, într-o anumită privinţă. Evident, oaspetele nostru găseşte ciudat felul în care se poartă aici un Oberfeldwebel cu un Hauptmann. Asta se poate lămuri repede. Fiindcă Vossler şi cu mine suntem vechi camarazi de front. Odată am scăpat împreună de câteva sute de avioane inamice.

— Cu succes, se-nţelege, completă Vossler.

— Dar nu prea bucuroşi. Zborul în sine ne-a interesat întotdeauna mai mult decât posibilitatea de a fi doborâţi. În orice caz, azi suntem din nou împreună. Şi vechiul meu prieten Vossler este cel mai bun pilot al nostru.

— Nu sunt, zise, mulţumit, Oberfeldwebelul. Asta o spui numai ca să poţi să-mi bagi pe gât aparatele cele mai complicate. Tu ar trebui să le pilotezi, fiindcă tu eşti cel mai bun.

Râseră amândoi – până şi faţa lui Martin se destinse. Se simţea puţin mai vesel. Se vedea că nu nimerise deloc din lac în puţ; totuşi, se impunea încă prudenţa. În definitiv, avea în faţă un superior”.

Zbârnâitul telefonului întrerupse zâmbetul prietenos. Hauptmannul Ahlers ridică receptorul şi răspunse. Ascultă o clipă în tăcere. În cele din urmă, spuse:

— Domnii trebuie să aştepte.

Apoi aşează gânditor receptorul în furcă. Părea că evită să-i privească pe cei prezenţi. Îşi luă paharul şi-l goli.

— Asta-i chiar caraghios, zise Oberfeldwebelul după ce umplu din nou cu whisky paharul Hauptmannului. Îl privi cu interes pe Recht. Aşadar, îi faceţi o vizită prietenului meu Ahlers, şi încă peste zid. Pe poartă ar fi fost mai comod.

— Sigur că ar fi fost mai comod, aprobă Hauptmannul. Dar nu tocmai adecvat – în acest caz – sau mă înşel, cumva?

Se uită la Recht ca la o coală albă, pe care spera să vadă imediat o socoteală cât mai exactă.

Grenadierul îşi dădu seama: acum se aştepta de la el să fie sincer – însă nu i se pretindea! Şi această diferenţă mică, dar importantă, îl îndemnă pe Recht la o sinceritate directă.

— Am căutat să scap de o patrulă, raportă el. Încă nu cunosc oraşul – până acum am părăsit doar de câteva ori cazarma. Aşa încât n-am ştiut că zidul de-a lungul căruia alergam aparţine cazărmii Luftwaffen când am văzut scara, am folosit-o – fără să am habar unde-o să ajung.

— Printre altele, la whiskyul nostru, spuse Oberfeldwebelul, înveselit. În plus, m-ai lipsit de cinci sticle de şampanie, fiindcă, de fapt, era scara mea. Ea trebuia să mă ajute să câştig un pariu.

— Despre asta vom vorbi mai târziu, preciză Hauptmannul Ahlers, care nu mai părea dispus la banalităţi amabile. Acum mă interesează de ce aţi fost urmărit de patrulă. Doar nu în joacă?

— Nu, recunoscu Recht. Mă aflam în barul *La Paloma* – şi şedeam în camera din fund.

— În „sala de încălzire”, interveni, competent,

Vossler.

— Eram şapte persoane, continuă Recht, impetuos. Un camarad de-al meu şi cu mine, un Gefreiter de la Luftwaffe şi încă un soldat din trupele americane. Mai erau şi trei fete.

— Deci, ca de obicei, explică Oberfeldwebelul. Au grijă să li se asigure companie bărbaţilor; şi pe deasupra, se permit unele mici dovezi de dragoste în încăperea întunecoasă.

— Nimic mai mult? întrebă Hauptmannul.

— Mai mult nu se poate acolo, vorbi Oberfeldwebelul în locul lui Martin Recht, care încuviinţă doar din cap. De aici şi numele „sala de încălzire”.

— Şi asta-i chiar totul?

— Din păcate, admise Oberfeldwebelul şi se hlizi compătimitor. Relaţiile normale între sexe sunt categoric în pericol în acest cătun. Dacă situaţia nu se schimbă radical, nu văd bine entuziasmul populaţiei locale pentru armată.

— Apoi, a apărut patrula, continuă Recht. Au pătruns în local şi eu am şters-o.

— De ce?

— N-aş putea explica exact de ce! Poate că mi-am spus: ai prea multe în cont, nu-ţi poţi permite să te laşi înhăţat. Poate că nu aveam conştiinţa prea curată. Nu fiindcă s-ar fi întâmplat ceva anume, dar nu-mi prea plăcea să fiu prins într-un asemenea local. În orice caz, când a venit razia, mi-am luat boneta, m-am strecurat spre ieşirea din spate şi, de-acolo, la etajul întâi. Patrula după mine! Atunci, am sărit pe fereastră, în curte.

— Tot asta aş fi făcut şi eu, zise Oberfeldwebelul. Sau poate Recht ar fi trebuit să rişte să fie notat şi raportat? Pentru ce? Doar nu pentru pozele cu femei care trec din mână-n mână în acea „sală de încălzire”?

— În orice caz, v-am relatat totul, Herr Hauptmann, îl asigură grenadierul.

Ahlers se ridică, străbătu camera şi rămase lângă masa de scris.

— M-a sunat Offizierul de serviciu, spuse el. Mi-a raportat că la poartă se află o patrulă. Au văzut cum un soldat fugar urmărit de ei s-a căţărat pe zid, la mine.

— Caraghios! făcu, vesel, Oberfeldwebelul. De când e moda ca acele Capete-de-Fier să aibă voie să-şi bage aici nasurile lor mari? Nu cumva vor încerca să aplice şi aici metodele proprii? Ar trebui lăsaţi să aştepte la poartă până când le cresc rădăcini.

— Din păcate, zise, gânditor, Hauptmannul Ahlers, nu se poate trece cu vederea următorul lucru: existenţa unei scări la noi; ăsta e un fapt concret. Şi nu ştiu cum să explic credibil prezenţa ei pe zid. E scara ta, Vossler!

— Am folosit-o eu?

— Tu ai pregătit-o – şi cred că argumentul ar putea fi suficient. Ai devenit un fel de făptaş. Mai există un făptaş, şi acesta sunt eu. Fiindcă eu am tolerat, cel puţin, joaca ta de-a pariul cu Treuberg. Desigur că nu ne puteam gândi la asemenea complicaţii.

— O să reuşeşti tu, spuse Vossler, plin de încredere. Şi ce ne priveşte pe noi o scară, chiar dacă era pusă pe zid? Poate că am plănuit un exerciţiu nocturn sau ceva de genul ăsta. Esenţial este ca explicaţia dată de tine să sune foarte oficial.

— Şi ce facem cu Martin Recht?

— D aruncăm înapoi peste zid, propuse Vossler, care nu vedea nici cea mai mică dificultate. El va dispărea în noapte şi se va strecura din nou în cazarma lui. Şi va încerca să uite complet ceea ce i s-a întâmplat aici, la noi. Înţeles, Recht?

— Îmi pare rău de toate astea, spuse Grenadierul. În cele câteva minute cunoscuse doi băieţi minunaţi. Acum era dispus să se arunce şi în foc pentru ei. Sunt pregătit să mă predau şi să iau asupra mea toată vina.

— Are o predispoziţie spre nobleţe, zise

Oberfeldwebelul Vossler. Trebuie să întreprindem cât mai urgent ceva împotriva lor – eşti de acord, Ahlers?

Hauptmannul încuviinţă decisiv.

În faţa porţii cazărmii Luftwaffei, ce cuprindea şi aerodromul cu patru hale şi două piste, stătea patrula: Feldwebelul, dominant în lumina lămpii, şi, în spatele lui, Unteroffizierul, care căsca şi se visa în pat. Dar Feldwebelul se arătă ferm hotărât să aplice expresia favorită a comandantului său de batalion: „Fiecare duşman trebuie înfruntat neabătut!” Se loviseră aici de o santinelă îngrozitor de încăpăţânată. Acesta, un Gefreiter, era pătruns de ideea de bun-simţ: o cazarmă Luftwaffe este pentru cei de la Luftwaffe, şi nu are ce căuta aici armata terestră – mai ales aceşti pândari de la Capetele-de-Fier, care-i porecleau pe camarazii din Aviaţie ba Pantofi-de-Lac, ba chiar Cârpă-n-Cur, sau, simplu, Arivişti.

Oricum, santinela nu se dovedi câtuşi de puţin dispusă să primească vreun ordin de la Capetele-de-Fier. A acceptat să anunţe plantonul, acesta pe Offizierul de serviciu şi acesta, la rândul lui, pe comandantul escadrilei, adică pe Hauptmannul Ahlers, care părea să fie disponibil zi şi noapte.

„Domnii trebuie să aştepte”, spusese Ahlers. „Trebuie să aştepte”, repetase Offizierul de serviciu plantonului, şi acesta santinelei, care repetă, la rândul său, patrulei:

— Trebuie să aşteptaţi.

O spuse cu încântare, de parcă s-ar fi descotorosit de un furnizor de aspiratoare pisălog, venit pe uşa din spate.

— Şi cât trebuie să mai aşteptăm? întrebă, fără chef, Feldwebelul.

— Până când nu mai e nevoie să aşteptaţi, probabil, îi lămuri cel de santinelă, rânjind.

În ochii lui, Capetele-de-Fier erau cel mult Capete-de-Lemn sau Obraji-de-Toval. În plus, unul dintre aceşti soldaţi de duzină încercase în sâmbăta dinainte să-i sufle

prietena. Asta fusese o porcărie şi oricum voia să le-o plătească la prima ocazie.

— Omule, zise apăsat Feldwebelul, poate nu ştii cu cine ai de-a face.

— Şi dacă ştiu! răspunse, bucuros, cel de santinelă.

Feldwebelul se pregăti de ceartă, dar Unteroffizierul încercă imediat să-l domolească. Şi chiar reuşi, cu oarecare efort, să-l liniştească pe comandantul pus pe harţă: în definitiv, aici nu erau la Grenadieri!

— Din păcate! pufni Feldwebelul.

— Dar povestea poate avea şi avantaje, spuse Unteroffizierul, cu simţ practic. Pe-aici se găsesc întotdeauna cafea-boabe şi ţigări din Grecia şi Turcia. Să vedem dacă acest birjar aripat poate dovedi măcar în privinţa asta puţin spirit camaraderesc.

— Tu n-ai deloc mândrie? întrebă, mustrător, Feldwebelul.

— Sigur că am ceva, dar mi-e şi sete. Unteroffizierul privi cu jind spre cafetiera electrică de pe pervazul ferestrei din camera de gardă. Ce pierdem dacă-i spunem să ne dea una?

— Mult! răspunse Feldwebelul, cu promptitudine – căci nu simţea nici cea mai mică dorinţă de cafea. Sau vrei să-ţi arăţi slăbiciunile în faţa acestor semicivili? Asta mai lipseşte!

Între timp, Huptmannul Ahlers căuta să lămurească situaţia. El considera credibilă relatarea grenadierului Martin Recht. În plus, îl găsea simpatic pe acest tânăr; îi amintea puţin de fiul lui, care murise. Grija principală a Hauptmannului era povestea cu scara, a camaradului său Vossler, care nu era lipsită de riscuri, din punctul de vedere al celor de la Infanterie. Se impunea, pe cât posibil, să fie evitate cercetările amănunţite, ulterioare.

— Trebuie să încercăm să le-o tăiem din scurt acestor supersoldaţi, spuse Hauptmannul, gânditor.

— Grozav! exclamă Vossler, entuziasmat. Şi aşa

ajungi din nou la îndeletnicirea ta favorită. Oberfeldwebelul clipi spre grenadierul Recht şi zise: îmblânzirea superiorilor turbaţi e patima lui veche.

— M-am străduit doar să-i aduc într-o stare pe cât posibil umană, îl corectă Ahlers.

— Poţi spune şi aşa, admise Vossler, vesel. Ai un talent înnăscut pentru asta. Şi de unde vrei să-ncepi?

— În primul rând, vreau să iau legătura cu Oberstul Turner, răspunse Ahlers.

Vossler fluieră admirativ. Ştia el: Oberstul Turner, comandantul escadrei, era un fel de semizeu. Se mulţumea să troneze singuratic în spatele unui birou. Muritorii de rând – cei fără funcţii importante – nu ajungeau aproape niciodată în faţa lui. Iar hotărârile acestuia aveau valoare tocmai prin faptul că erau raritäţi – fiindcă nu lua o decizie categorică decât în urma unui număr mare de evenimente.

În plus, Turner era un fel de filosof. Umbla chiar vorba că lucra la propria sa operă, desigur foarte importantă, intitulată, *Soldatul şi Societatea*, pe care o isprăvise de vreo cinci ani.

Deci, pe el îl sună Hauptmannul Ahlers.

Oberstul Turner răspunse imediat, cu o voce sonora şi binevoitoare.

Ahlers căută pe dată să se scuze că l-a sunat atât de târziu.

— Dar, te rog! îi spuse Turner, cordial. Totdeauna sunt disponibil pentru colaboratorii mei. Mai mult, chiar mă ocupam de cartea mea. Ce pot face pentru dumneata?

Ahlers îl raportă despre patrula care stătea la poarta cazărmii pentru a prinde un soldat fugar al armatei terestre – „pe teritoriul nostru, Herr Oberst”. Aşadar, o acţiune foarte discutabilă şi pripită; fără vreun fundament, fără perspectiva celui mai mic rezultat Pe scurt: un abuz.

— Înţeleg, admise Turner, blând ca un dentist. Conform raportului dumitale, pare un caz clar. Şi am încredere în judecata dumitale.

— Deci, am autoritatea să acţionez în consecinţă, Herr Oberst?

— Desigur, dragul meu – în limitele dispoziţiilor în vigoare, pe care le cunoşti bine, sper. Şi totodată sper că vei acţiona cu prudenţă şi abilitate. Întrucât ştii, nu-i aşa, că, din păcate, există nişte relaţii puţin cam încordate între noi şi camarazii din trupele terestre?

Era o întrebare ce se voia confirmată, ceea ce Hauptmannul şi făcu.

— Pot deci să acţionez ca reprezentantul dumneavoastră, Herr Oberst, ca Offizier însărcinat cu problemele garnizoanei?

— Fireşte că poţi, dragul meu Ahlers. Sunt convins că mă pot baza pe dumneata, aşa cum sunt convins că nu te vei lăsa condus de anumite prejudecăţi ce se fac simţite. Deoarece metodele folosite de unii domni din armata terestră pentru a realiza instrucţia trupelor nu ne privesc pe noi. Asta e problema lor. În orice caz, noi acţionăm exclusiv conform instrucţiunilor în vigoare.

Aşa era întotdeauna Oberstul Turner: peste măsură de îndatoritor şi alunecos. De aceea, devenea cel mai agreabil interlocutor cu putinţă – atât timp cât nu i se provocau neplăceri. Puteai merge cu el să furi cai – dacă aveai aprobare oficială prin dispoziţiile corespunzătoare.

Hauptmannul Ahlers bău o cafea tare şi mai dădu câteva telefoane.

Întâi îl instrui pe Offizierul de serviciu. Patrulei urma să i se spună că teritoriul Luftwaffe era categoric inaccesibil celor din armata terestră. Practic, însemna ca băieţii să se ducă dracului! Apoi, Ahlers ceru să vorbească urgent cu comandantul batalionului de grenadieri.

Acesta, un anume Major Bomekamp, era cunoscut în lung şi-n lat ca veteran, şi nu puţini îl considerau extraordinar. Era unul dintre eroii războiului trecut şi se voia la fel şi în următorul. De aceea, era pregătit chiar şi în timpurile cele mai paşnice: întotdeauna gata de acţiune!

Aşa suna unul dintre principiile lui de fier.

În acel moment, se afla la Cazinou unde le dădea adesea Offizierilor mai tineri lecţii de înţelepciune a vieţii – după cum o înţelegea el. Ei îi spuneau simplu „Stejarul”. Comportarea lui era pe măsură de butucănoasă.

— Iar vrei să te freci de mine, Hauptmann Ahlers? Bomekamp râse vesel şi grosolan în telefon. Dă-i drumul fără grijă!

Pe urmă, Hauptmannul îi telefonă lui Herbert Asch, primarul localităţii. Acesta era cel mai influent civil din ţinut – nu numai ca oficialitate, ci şi ca preşedinte al celui mai de succes club sportiv, şi proprietar al hotelului Asch din centru, cu cafeneaua, restaurantul şi bufetul aferente. Ahlers îi solicită şi lui o întrevedere.

— Cu plăcere, răspunse scurt Herbert Asch.

— Deci, luptă corp-la-corp! exclamă Vossler, dornic de acţiune.

Martin Recht stătea stingherit – nu ştia ce să spună. Ahlers clătină încurajator din cap.

— Fii fără grijă, îi spuse el. Ne descurcăm noi.

— Şi chiar o să ne bucure, îl asigură Vossler, adăugând confidenţial: Nu ne displace să le facem greutăţi anumitor oameni.

— Uită cât mai repede această observaţie, îi recomandă Ahlers. Pe mine mă interesează doar nişte lucruri esenţiale. Printre altele, ideea fundamentală că soldatul este şi el om, şi trebuie tratat ca atare.

Curând, Hauptmannul Ahlers se urcă într-o maşină militară, cu Oberfeldwebelul Vossler pe post de şofer. Grenadierului Recht i se indică să urce în spate şi să şadă acolo.

Vehiculul părăsi cazarma Luftwaffei. Pomi, legănându-se domol, de-a lungul lui Königstrasse, traversă piaţa şi se îndreptă spre cazarma Grenadierilor. Aici, i se deschise larg poarta, fiindcă maşina fusese anunţată, şi încă de comandant în persoană, aşa că putu să treacă.

Evident, fără să fie controlată.

Grenadierul Recht fusese adus în siguranţă – cel puţin aşa se părea.

Discuţia cu Majorul Bomekamp – comandantul batalionului local de grenadieri – se desfăşură cordial şi aparent fără vreo tensiune. În schimb, la Cazinou, Bomekamp uşui câţiva Offizieri tineri de la masa lui şi-l invită pe Ahlers să bea împreună un pahar de şampanie amestecată cu bere.

— Să mă deranjezi din senin în mijlocul nopţii! exclamă oarecum bine dispus Bomekamp, cercetându-l pe Ahlers ca şi cum ar fi vrut să se informeze asupra poziţiilor inamicului. În asemenea momente am cu totul altceva de făcut! Sper că nu-mi ceri cine ştie ce flecuşteţ.

Hauptmannul Ahlers nu-i cerea aşa ceva, desigur. Căci Bomekamp nu punea preţ doar pe faima de veteran curajos, ci şi pe cea de cuceritor al femeilor. El socotea că amândouă merg mână-n mână. Ahlers îl privea uşor amuzat pe eroul acestor numeroase şi felurite lupte.

— Cine vrea să fie soldat, spuse Bomekamp, cu convingere, trebuie să fie pregătit oricând să se apere.

Râse, considerând această remarcă foarte spirituală. Însă manifestă atenţie şi faţă de vizitatorul său, urmărind dacă acesta era în stare să înţeleagă asemenea glume. Şi-i făcu plăcere când îl văzu zâmbind pe Hauptmannul Ahlers.

— Am venit ca reprezentant al comandantului de garnizoană, Herr Major.

— Noi am colaborat bine întotdeauna, îl asigură imediat Bomekamp, rostind ultima replică pe un ton puţin mai înfundat, fiindcă nu se cădea ca tinerii, care rămăseseră în spate, la o distanţă respectuoasă, să audă chiar totul; nu trebuia să li se pună chiar sub nas faptul că tocmai el, durul garnizoanei, e nevoit, câteodată, să facă şi concesii.

— Doar colaborarea noastră a fost întotdeauna neîngrădită, nu?

— Desigur, una peste alta, a fost fără cusur. Cel puţin până acum.

Bomekamp îşi miji ochii ca un trăgător care ocheşte şi râse zgomotos, din toată inima.

— Atunci, să bem! zise el.

Înălţă paharul, ciocni cu Ahlers şi-l goli. Apoi, îl întrebă pe Hauptmann:

— Sper că nu vrei să-mi faci ceva greutăţi, dragul meu?

Ameninţarea cuprinsă în această întrebare era evidentă. Şi

Ahlers se grăbi să explice:

— Mă aflu aici ca să evităm greutăţile.

— Bine, admise Majorul. Amabilitatea lui gălăgioasă ceda locul vigilenţei. Aşadar, ce te aduce aici?

— În această seară, o patrulă a încercat să pătrundă în cazarma Luftwaffei.

— Ce tâmpenie! replică prompt Majorul. Ce căutau acolo? Şi-au pierdut minţile! Sper că le-aţi tras idioţilor un şut zdravăn în spate.

— Cam aşa ceva, zise Hauptmannul Ahlers. Le-am transmis că trebuie să dispară.

— Ei bravo! încuviinţă Majorul. Chiar şi în acel moment, el era cu adevărat comandantul Capetelor-de-Fier: întotdeauna dur şi hotărât! Te aştepţi cumva să-mi cer scuze?

Ahlers se grăbi să evite lupta.

— În niciun caz nu poate fi vorba despre aşa ceva, Herr Major.

— Şi atunci ce te-aduce aici?

— Am venit oarecum pentru a realiza o atmosferă prielnică de colaborare. Oberstul Turner pune mare preţ pe asta. Am vorbit mai devreme cu el, la telefon. Şi a zis categoric: „Se pot produce oriunde mici neînţelegeri, dar ele nu trebuie să afecteze sentimentul de solidaritate”.

— Aha, aşa a zis? întrebă, nemulţumit, Majorul

Bomekamp.

Dar în sinea lui îşi spuse: „Nu mă las eu dus cu zăhărelul de filfizonii ăştia”. Pentru el, cei de la Luftwaffe erau în continuare „Filfizonii”; i se părea o neruşinare crasă să fie îmbrobodit astfel.

— A fost o neînţelegere, îl asigură Hauptmannul Ahlers, puţin înspăimântat de enervarea evidentă a Majorului.

Se gândise să şteargă totul cu buretele într-un mod agreabil, însă acest Bomekamp părea hotărât să spargă tot ce-i ieşea în cale.

— Cred că ar trebui să luăm, pur şi simplu, cunoştinţă de asemenea neînţelegeri şi apoi să trecem peste ele cât se poate de repede, continuă Ahlers.

— Probabil că asta este atitudinea celor de la Luftwaffe, nu şi a trupelor comandate de mine, spuse Majorul, inabordabil ca o fortăreaţă. Nu sunt dispus să tolerez nicio neînţelegere şi nici s-o uit – eu verific disensiunile şi le înlătur. În rest, e vorba despre o disponibilitate nesănătoasă pentru compromis, lucru pe care-l detest. Noapte bună, Herr Hauptmann!

— Domnule Asch, din câte ştiu aţi fost Offizier, spuse Hauptmannul Ahlers.

— Vreţi să apelaţi la solidaritatea respectivă? întrebă Herbert Asch, cu un zâmbet uşor ironic. De fapt, mult mai mult timp am fost simplu soldat – şi n-am uitat asta.

— Cu atât mai bine, îl asigură Hauptmannul. Deci, cu atât mai bine mă veţi înţelege.

— În ce privinţă, domnule Ahlers?

— Am nevoie de sprijinul dumneavoastră.

— Ca hotelier, ca primar – sau cumva, ca om? râse Herbert Asch. Sau poate ca fost soldat? Mai bine nu, domnule Ahlers. Eu am fost întotdeauna pentru francheţe. Şi acum chiar îmi pot permite să fiu sincer.

În prezenţa acestui om, Hauptmannul Ahlers avusese mereu sentimentul că-şi poate exprima liber şi nestânjenit

opiniile, încercă şi acum, întrebând cu prudenţă:

— Nu aveţi o părere prea bună despre soldaţii noştri, aşa-i?

— Am învăţat de timpuriu, domnule Ahlers, că nu-ţi poţi permite generalizări. Ce sunt sau ce nu sunt soldaţii, depinde de cei care-i conduc.

— Cu siguranţă, încuviinţă Hauptmannul.

Avea impresia că Asch îi va da o explicaţie cuprinzătoare, fiindcă tocmai scotea dopul unei sticle de vin franţuzesc, pusă dinainte la rece – semn sigur că nu trebuia deloc să se precipite.

Şi Ahlers vorbi, în linii mari, despre faptul că soldaţii sunt indispensabili şi că orice fiinţă trebuie să fie gata să-şi apere existenţa. Această lume nu-i deloc perfectă, iar soldaţii sunt orice – asta recunoaşte şi el –, numai făpturi perfecte, nu. Ca atare, nici în armata federală nu există organizaţie fără cusur. Esenţială ar fi însă realizarea unor progrese de tot felul – şi asta, uneori, în ciuda celor care se opun veşnic progresului.

— Nu sună rău, zise Asch. Dar presupun că aceste consideraţii nu le faceţi doar de dragul unei teorii frumoase. Cred că urmăriţi şi consecinţe concrete. Aşadar, domnule Ahlers, ce aşteptaţi de la mine?

— Astă-seară, spuse Hauptmannul Ahlers, o patrulă a pătruns neautorizat într-un local pe care probabil că-l cunoaşteţi – se numeşte *La Paloma*.

— Îl ştiu, răspunse Herbert Asch, amuzându-se copios. Şi mai ştiu şi ce se petrece acolo.

— Lăsând asta la o parte, domnule Asch, credeţi că intervenţia patrulei a constituit o simplă greşeală, un abuz întâmplător? S-ar putea ca mâine să se încerce trecerea sub control şi a altor localuri. Eventual, şi a celor care vă aparţin dumneavoastră. Atunci, ce-i de făcut?

— La mine pot să caute cât vor, răspunse Herbert Asch, calm. E posibil ca rezultatele unor asemenea cercetări să fie de-a dreptul surprinzătoare – pentru

patrulă sau chiar pentru orice altă autoritate similară.

— Sunteţi deci de părere că se pot accepta fără obiecţii asemenea lucruri?

— Acum încep să vă înţeleg, domnule Ahlers. Cred că ştiu exact ce aşteptaţi de la mine. Herbert Asch ridică paharul şi bău fără să-şi ia ochii de la vizitatorul său. Presupun că v-ar fi pe plac un protest al aşa-numitelor sectoare largi ale populaţiei împotriva unor asemenea metode de control. Şi bineînţeles, susţinut cât mai eficace de mine – în calitate de primar. E-adevărat?

— Da, încuviinţă Hauptmannul Ahlers. Pot să apreciez că m-aţi scutit de a-mi exprima lămurit această dorinţă, ceea ce ar fi fost stânjenitor pentru mine.

— Totuşi, spuse Herbert Asch, gânditor, n-o să vă scutesc de tot. În principiu, accept. Dar nu vreau să mă pripesc, trecând de o anumită parte. De aceea, spun: N-am chef câtuşi de puţin să mă las împins de Luftwaffe contra armatei terestre, şi nici invers.

— Oricum nu vi se cere aşa ceva, domnule Asch.

— Asta sper şi eu, replică primarul. Controversele interne nu mă privesc. *În* plus, îmi place să-mi fac jocul propriu.

— Domnule Asch, vă mulţumesc. Am impresia că mă veţi ajuta. Trebuie să vă mai asigur de sinceritatea mea?

— Ne cunoaştem de suficientă vreme, răspunse Herbert Asch. Şi cred că ştim prea bine ce părere avem unul despre celălalt. Iar asta nu e puţin lucru.

— Pot să vă mărturisesc că vă număraţi printre puţinii oameni cu care mi-ar plăcea să fiu prieten?

— În sănătatea dumneavoastră, domnule Ahlers! Asch închină în cinstea oaspetelui, cu o expresie prietenoasă în ochii săi inteligenţi. Întotdeauna mi-am dorit să veniţi odată la mine, nu în calitate de Hauptmann şi de reprezentant al comandantului garnizoanei, ci, pur şi simplu, ca omul Klaus Ahlers. Ce ziceţi de asta?

— Vă mulţumesc, spuse Hauptmannul.

Faţa i se schimbase – avea ochii obosiţi şi ridurile păreau să i se fi adâncit. Îşi puse mâinile una peste alta, ca şi cum ar fi trebuit să şi le stăpânească.

— Ştiu la ce vă referiţi, domnule Asch. Cunoaşteţi situaţia mea personală. Vă rog, să vorbim despre altceva.

Asch încuviinţă. Era la curent cu faptul că, în urmă cu un an, fiul iubit al lui Ahlers căzuse victimă unui accident oribil. Cunoştea şi povestea tragică a fiicei acestuia, care, de la naştere, suferea de o afecţiune a coloanei şi fusese operată de mai multe ori, în ultimele luni ale războiului. Iar operaţiile trebuie să fi costat ceva. În orice caz, nişte sume pe care un simplu Hauptmann din Luftwaffe nu şi le putea permite prea uşor.

— Bine, să lăsăm asta, admise Asch. Totuşi, dacă se iveşte vreo ocazie, ar trebui să vă gândiţi că suntem prieteni. Îmi promiteţi?

— *Jawohl*, răspunse Klaus Ahlers, recunoscător.

— Şi ce-aş mai putea face pentru dumneavoastră în afară de a vă oferi din vinul meu cel mai bun?

— Aş putea să trimit la dumneavoastră un soldat?

— De ce nu? zise Asch. Dar ce să fac cu el?

— E vorba de unul de la trupele terestre. Un grenadier. Martin Recht. Ar trebui ajutat puţin – cred că merită. Mă tem că a nimerit într-o societate proastă, şi ar trebui prevenit. N-aţi vrea să vă ocupaţi puţin de el?

— Vreo rudă de-a dumneavoastră? întrebă Asch, cu interes.

— Nu, nu – l-am cunoscut întâmplător. Ce-i drept, acest Martin Recht seamănă oarecum cu fiul meu.

— Trimiteţi-l cu încredere la mine. Mă faceţi curios în legătură cu acest băiat.

— Deşteptarea, domnilor, strigă prietenos Unteroffizierul de serviciu.

Deschisese larg uşa şi toate ferestrele. Avea grijă să asigure aerisirea. Aşa era sănătos. În plus, trase şi păturile de pe somnoroşi, cu vorbe vesele.

— Să nu răciţi, camarazi! strigă el, apoi.

Camerei numărul treisprezece îi acorda o atenţie deosebită. Aici se afla aşa-numita trupă de şoc Kamnitzer, care adusese nu puţini superiori în pragul deznădejdii. Deoarece Gefreiterul Kamnitzer, cel care dădea tonul în companie, avea grijă să doarmă cu regulamentul militar sub pernă.

Unteroffizierul de serviciu cunoştea totuşi, în oarecare măsură, regulile relativ noi ale jocului. El zâmbi, trânti ferestrele, aşeză cu zgomot scaunele şi bătu toba într-un dulap.

Pe o asemenea gălăgie bine organizată, nici cei mai tari de ureche n-ar fi putut dormi.

— Vă mai pot fi de folos cu ceva, camarazi?

— Da, zise Gefreiterul Kamnitzer, ridicându-se şi gemând. Ai putea să-mi explici de ce, dis-de-dimineaţă, toţi au nişte feţe de tâmpiţi.

— Toţi? întrebă Unteroffizierul, de data asta cu gravitate.

Căci se simţea provocat. Şase chipuri încă somnoroase îl priveau iscoditor. Dar îşi dădu repede seama ce atitudine se impune: să nu se lase provocat! Să rămână mereu stăpân pe situaţie!

— Mucalitule! îi aruncă el lui Kamnitzer şi se îndepărtă grăbit.

Gefreiterul Streicher, care era responsabilul de cameră şi se afla lângă uşă, spuse:

— N-ar strica să fii puţin mai prevăzător, Kamnitzer. Purtarea ta lasă într-adevăr de dorit. Din cauza asta vor suferi şi ceilalţi camarazi din cameră.

— Şi tu în primul rând, ripostă Kamnitzer, combativ. Dacă nu-ţi ţii clanţa, poate-ţi trag una.

Streicher tăcu. Privi prudent, însă Kamnitzer se întorsese deja cu spatele.

Experienţa dovedise că acesta era foarte prost dispus dimineaţa devreme, deci se cădea să fie evitat.

Primul militar din camera numărul treisprezece care se îndreptă spre spălător fu grenadierul Martin Recht. Ţinea sub braţ punga de toaletă şi îşi aruncase prosopul pe umărul drept. Încă obosit, dar gata la datorie, tropăia pe coridor.

— Hei, amice! îi strigă Kamnitzer. Să nu-ţi rupi picioarele! Fii bucuros că le mai ai pe amândouă.

Recht rămase pe loc, aşteptându-l pe Kamnitzer. Acesta era un tânăr scund, vânjos, cu o faţă veselă, pe care străluceau doi ochi ca de râs. Avea mişcări mlădioase, ca ale unui dansator care, în acelaşi timp, e şi boxer. Deşi poseda o voce puternică, atunci când voia, putea să fluiere ca briza blândă a mării.

— Ei, cum a fost? îl întrebă în şoaptă pe Martin Recht. Ai scăpat ieri de hingheri?

— Cu chiu şi vai, răspunse Recht.

— Şi cum ai intrat apoi în cazarmă?

— Secret profesional, Karl!

Asta îi stârni interesul lui Karl Kamnitzer, a cărui curiozitate fusese întotdeauna nemărginită.

— Ei, îl iscodi el, există oare vreun loc în zidul cazărmii pe unde se pot căţăra fără risc chiar şi începători, ca tine? Dacă-i aşa, vreau să cunosc şi eu locul acela!

— Am intrat foarte simplu, pe poartă, Karl – ai cuvântul meu. Şi ca să-i abată curiozitatea lui Kamnitzer, îl întrebă, aplecându-se spre el: La tine cum a fost? Te-au prins?

— Pe mine nu mă pot prinde!

Ajunseră în spălător şi ocupară două chiuvete alăturate.

Kamnitzer se săpuni, gânditor.

— Ai şters-o la fix când a venit patrula. Eu însă am rămas pe loc. M-am apropiat de o fată şi mi-am pus aripile pe masă. Apoi, am luat un aer tâmpit – şiretlicul meu obişnuit. Şedeam acolo ca popa prostu! îi ştiu eu pe bivolii ăştia. Te-au văzut ştergând-o şi s-au luat după tine. Iar noi

am putut să ne facem nevăzuţi, în linişte.

În spatele lor, răsună vocea Gefreiterului Streicher, binevoitoare şi prietenoasă:

— Ei, voi doi, sunteţi veseli, ai? S-a-ntâmplat ceva deosebit?

— Nimic deosebit, se repezi să-l asigure Martin Recht.

— Taie-o de-aici, pitic de grădină! îi zise Karl Kamnitzer lui Streicher, cu o grosolănie intenţionată. Prezenţa ta nu ne face plăcere.

— Am întrebat, doar.

Kamnitzer deschise robinetul şi puse degetul mare la ţeavă. Apa ţâşni într-un jet îndreptat cu precizie în direcţia lui Streicher.

Acesta se trase înapoi şi se scutură. Apoi spuse îndurerat:

— Eşti într-adevăr nesimţit. Te previn că nu accept să fiu tratat astfel. În definitiv, eu sunt aici omul de încredere.

— Dar nu pentru mine! răspunse Kamnitzer. Ţie nu ţi-aş încredinţa niciun sul de hârtie igienică, deşi am două.

Gefreiterul Streicher se retrase. Karl Kamnitzer privi cu arţag după el – părea că simte nevoia să-i tragă un şut în fund. Dar un asemenea impuls nu era ceva deosebit la Kamnitzer.

— Dacă aş mărturisi ceea ce gândesc despre acest tip, m-ar denunţa la sigur.

— Iar exagerezi. Ce ai cu Streicher? Pare mereu foarte prietenos.

— Tocmai de-aia, zise Kamnitzer şi apucă săpunul în mâna dreaptă. Tocmai asta mă face suspicios.

Martin Recht se ştergea pe piept, gânditor.

— Karl, spuse el apoi, dacă vei fi cumva întrebat cu cine ai fost aseară în barul *La Paloma*, vei destăinui numele meu?

— Omule, făcu supărat Kamnitzer, doar nu vrei să apelezi la sentimentele mele nobile? Dar, fiindcă tu eşti cel

care dormi în patul de deasupra mea – asta mă obligă.

„Deci pot conta pe discreţia ta?

— Cred că eşti naiv, spuse Karl Kamnitzer. Nu sunt institut de binefacere! Sunt un apărător al patriei. Şi îmi voi îndeplini neabătut această obligaţie. Dar ai noroc. Unii oameni cu uniformă mă calcă pe nervi şi-i fraieresc la grămadă – doar aşa, de plăcere.

— Îi fac eu de râs pe băieţii ăştia, îi promise, supărat, comandantul batalionului de grenadieri aghiotantului său.

Acesta stătea ca o scândură.

„Le voi arăta eu acestor rebuturi ce păţesc măgarii dacă vor să se dea pe gheaţă.

— *Jawohl*, Herr Major, zise aghiotantul, zelos.

De când acest aghiotant – al treilea în cursul ultimelor luni – se afla în serviciul Majorului Bomekamp, se obişnuise cu toate. Nici măcar piesele de rezistenţă ale vocabularului Majorului nu mai reuşeau să-l irite. Mai ales că, de cele mai multe ori, i se păreau adecvate. Întrucât, în prezenţa unui străin, Majorul putea, măcar pentru scurt timp, să dea impresia că este un om educat, dacă nu chiar cult.

— Unor asemenea rataţi, spuse Bomekamp, trebuie să le jupoi spinarea până la guler. Dacă aceste cârpe subminează imaginea armatei, nu vor avea parte de îndurare. Le voi arăta eu!

Apoi intră – dirijată de aghiotant – patrula din ziua precedentă: Feldwebelul cât un dulap şi Unteroffizierul care amintea de un balon gata să plesnească. Amândoi se uitau fix la Major. Bomekamp îi privi de sus – şi reuşi figura în mod convingător, deşi era mult mai scund.

— Domnii mei! li se adresă Majorul.

În jurul lui, pe pereţi, se aflau hărţi, planuri şi circulare, dar nicio fotografie, nici a preşedintelui Republicii şi nici măcar a ministrului Apărării – nimic în afară de semnele unei organizări eficiente, severe.

— Domnii mei! repetă Bomekamp.

Nu se putea concepe o insultă mai îngrozitoare din partea Majorului. Una dintre expresiile lui de căpătâi suna aşa: „Pe cine nu-l numesc eu camarad, acela nici nu este!” în definitiv, Majorul comanda un batalion care – după el – era predestinat să devină o trupă de elită. În opinia lui, americanii aveau „cefe de toval”, iar nemţii capete de fler.

— Domnii mei, sunt tulburat, zise tăios Majorul. N-am crezut vreodată că e posibilă o asemenea gafă. N-am de gând să înghit uşor una ca asta! Şi îşi zise în gând, fără să mai rostească: „Porcilor, o să vedeţi voi cum este să vă daţi cu curul pe gheaţă!”

Feldwebelul căută să se apere.

— Herr Major, un om de încredere ne-a atras atenţia în legătură cu nişte nereguli din barul *La Paloma*.

— Şi aţi descoperit ceva?

— Un soldat a fugit, Herr Major. Am încercat să-l prindem. L-am urmărit până la cazarma Luftwaffei.

— Însă de prins nu l-aţi prins! le spuse, gândind în sinea lui: „Cretini nenorociţi, nu sunteţi în stare nici măcar să puneţi mâna pe un idiot de dezertor”. Apoi continuă cu voce tare: Asta numesc eu o acţiune puţin convingătoare!

Unteroffizierul transpira prin toţi porii. Feldwebelul stătea însă ca un pom desfrunzit în iarnă.

— Dar a fost scara aia, zise el, în sfârşit. O scară care se afla pe zidul cazărmii Luftwaffei.

— Inepţie idioată! strigă prompt Majorul. O scară – pe zidul cazărmii Luftwaffei. În aceeaşi clipă se corectă: Vreau să spun că e un lucru absolut incredibil! De când există scări pe zidurile cazărmilor?

Aghiotantul interveni cu prudenţa cuvenită:

— Se impune, începu el, să verificăm această afirmaţie, ca să nu trecem nimic cu vederea. O fi fost vorba de vreun aparat pentru exerciţii, uitat. De o coincidenţă întâmplătoare. De o iluzie optică. Se pot concepe multe posibilităţi.

— Nu în acest caz, decise Majorul, cu gravitate.

Şi el se ghida după principiul că ceea ce nu e permis să existe nu poate exista. Mai ales când se punea problema unor scări care atârnă pe zidul cazărmilor. Ce poveste absurdă!

— Singurul argument convingător e reuşita! Toate celelalte sunt văicăreli de rataţi sau teorie plicticoasă. Îl aveţi deci pe acest ins care a fugit. Vă întreb: L-aţi prins pe acest presupus dezertor? Dar ceilalţi băieţi din taverna *La Paloma* – i-aţi prins măcar pe ăştia?

— Nu, Herr Major, se bâlbâi Feldwebelul.

Arăta ca o focă rănită, ieşită dintr-o copcă. Se agita neîncetat în întunericul rece.

În schimb, Unteroffizierul pufni puternic. Deschise gura de două ori, dar abia a treia oară vorbi cu adevărat:

— L-am urmărit pe cel care a fugit, Herr Major, spuse el, repezit. Dar unul dintre soldaţi a rămas în speluncă. Îmi amintesc precis chipul lui. Poate că-l mai găsim, Herr Major.

— Ei asta-i! făcu Bomekamp, enervat. Trebuia să acţionaţi ieri, la faţa locului, cât era totul proaspăt.

Pentru el, chestiunea se încheiase. Ţapii ispăşitori fuseseră găsiţi, iar acum avea de gând să-i ia la scărmănat.

— Mă tot întreb, interveni aghiotantul, cu o curiozitate prudentă, ce fac de fapt oamenii noştri în acel local?

— Stau unul lângă altul pe o bancă, perechi-perechi, răspunse Feldwebelul cunoscător. Se ascultă muzică decadentă – jazz şi chestii din astea. Şi în plus se coţăie.

— Ce fac? Se coţăie?

— *Jawohl*, Herr Major.

— Ce dracu’ înseamnă asta?

— Cred că termenul exact pentru această activitate este *petting*, interveni iarăşi aghiotantul. Dacă nu mă înşel, e o descoperire americană.

— La naiba, nu poţi fi mai clar?

— Nu sunt prea versat în privinţa asta, zise

aghiotantul. Dar pot să spun că *petting* înseamnă dezmierdări efectuate cu mâna, inclusiv sub linia taliei, fără să se ajungă la aşa-numitul scop final.

— *Jawohl*, întări şi Feldwebelul. Se coţăie doar – cum v-am spus.

— La dracu'! strigă Majorul, supărat. Un soldat adevărat nu se poartă astfel – ştia asta din timpul stagiului său militar. Trebuie să terminăm cu o asemenea cocină. Aşa ceva nu poate fi tolerat sub nicio formă. Îi vreau pe băieţii care au fost acolo.

Ordinul dat în consecinţă întregului batalion – după care toate companiile să se prezinte la apel pe rând, cu efectivele complete – a ajuns şi la compania a 3-a. Iar aici, ordinul a ajuns mai întâi la Hauptfeldwebelul Kirschke. Din pură întâmplare, deoarece Kirschke obişnuia, de la un timp, să doarmă frecvent în timpul orelor de program.

— Ce-i cu prostia asta? întrebă el, plictisit.

— Vine de la batalion, răspunse, lapidar, Unteroffizierul.

— Ei, şi? întrebă Kirschke, căscând din toată inima.

Mai căscă de câteva ori – şi pe bună dreptate, după părerea lui. Întrucât ceea ce se petrecea în ultima vreme în această companie nu putea fi trecut cu vederea, după opinia sa, de către un om normal, modern – aşa cum se considera el. Domnul era martor. Se pregătise să se alinieze cu trup şi suflet noului spirit al unei armate noi, dar, în zilele şi săptămânile din urmă, totu-i părea inutil. Singura posibilitate de apărare pentru un om corect o constituia doar somnul prelungit.

Christian Kirschke intră obosit şi indiferent în biroul comandantului de companie. Flutură ordinul de la batalion ca pe un drapel în bernă.

— Manifestarea respectului dumitale ar putea să fie mai energică, îi zise Oberleutnantul Dieter von Strackmann.

Kirschke consideră sub demnitatea lui să răspundă

afirmaţiei. Pentru el, Oberleutnantul von Strackmann era un amărât de începător. Umbla cu suzeta în gură pe vremea când el, Kirschke, comanda un detaşament de tunari şi urma să fie decorat cu Crucea de Cavaler. Pe aceasta a primit-o însă Zugführerul[3] său.

— Execută ordinul, îi zise Oberleutnantul Dieter von Strackmann, după ce aruncă o scurtă privire pe hârtie. Trimite compania la momentul stabilit.

— Nu-i chiar aşa de simplu, replică Hauptfeldwebelul.

— Simplu sau nu, ordinul este ordin! strigă Oberleutnantul, scos din fire. Iar acest lucru e valabil şi pentru dumneata!

Kirschke închise ochii, de data asta nu de oboseală. Parcă voia să scape, chiar dacă numai pentru scurt timp, de imaginea acestui diletant în uniformă.

De când preluase, ca locţiitor, comanda companiei – adevăratul comandant de companie, un Hauptmann, zăcea de mai multe săptămâni în spital, bolnav de hepatită –, tinerelul îşi dădea toată silinţa să fie cel mai căpos dintre Capetele-de-Fier.

— O parte din companie este plecată, explică Hauptfeldwebelul Kirschke, cu răbdare. Unii sunt în oraş, la cumpărături. Şcoala de şoferi i-a luat pe alţii prin împrejurimi. Iar al doilea Feldwebel se află la exerciţii, pe teren.

— Mă doare-n cur de asta, spuse Oberleutnantul von Strackmann, cu o supărare crescândă.

— Pe mine, nu, replică Kirschke, pe un ton prietenos. În definitiv, nu sunt vrăjitor.

— Te rog să te conformezi! urlă von Strackmann, imperativ.

Faţa lui tânără – cu pori mari, muchii colţuroase şi brăzdată acum de cute – căută să pară calmă.

În ochii Oberleutnantului, acest Kirschke era un

3 Şeful de pluton (n. tr.).

sabotor intern – îi sabota în orice caz cariera lui.

— Te vei conforma – dacă vrei să mai fi Feldwebel de companie aici!

Spusele Oberleutnantului părură să-l amuze copios pe Christian Kirschke. Doar cu greutate reuşi să-şi stăpânească un rânjet larg. Era limpede că fusese numit în această funcţie după ce-şi dovedise aptitudinile deosebite în urma tuturor testelor posibile.

Deocamdată, von Strackmann, ca locţiitor provizoriu la comanda companiei, era o coală nescrisă. El trebuia să aibă grijă, nu Kirschke.

— Te priveşte cum procedezi, zise Oberleutnantul. Se ridică şi se duse spre uşă – nu mai putea suporta nici măcar să-l vadă pe acest Kirschke, plin de sine. În orice caz, compania să se prezinte la momentul indicat! încheie el.

Şi compania se prezentă la momentul indicat; dar pentru asta Hauptfeldwebelul Kirschke a fost nevoit să mobilizeze efectiv diverşi subordonaţi. Totuşi, a continuat să caşte mereu, fiindcă stăpânea claviatura ordinelor chiar şi în somn. Punctuale, la minut, plutoanele lui s-au strâns din toate direcţiile posibile.

Soldaţii se adunaseră indiferenţi pe platou. Nu le păsa de ce. Ce-i mai interesa pe soldaţii acestei companii de când se aflau sub conducerea lui von Strackmann? în primul rând, stingerea.

Doar Martin Recht era neliniştit. Stătea în primul rând, lângă Karl Kamnitzer.

— Uite, patrula! şopti Recht, agitat. Vine direct la noi. Îmi închipui ce se va întâmpla acum.

Se aflau încă la o distanţă respectabilă: îi conducea aghiotantul comandantului de batalion. Aproape că dansa de fericire – în lipsa lui Bomekamp. Oamenii din patrulă se apropiau ca nişte copoi. Iar von Strackmann le ieşi în întâmpinare, ţeapăn ca un păun.

— Dispari în rândul al treilea, îi zise Kamnitzer lui

Recht. Îi îmbrobodesc eu pe băieţii ăştia.

Grenadierul Martin Recht se ascunse rapid în spate. Gefreiterul Streicher încercă imediat să-i facă greutăţi. Dar Kamnitzer îi aruncă doar o privire de avertisment.

Unul dintre Oberleutnanţi, aghiotantul, îl salută pe celălalt, care ţinea locul comandantului de companie. Apoi, Kirschke se prezentă indolent şi i se răspunse la fel.

— Primul rând – trei paşi înainte! Rândul al treilea – trei paşi înapoi! sună următorul ordin.

După aceea, comandantul de companie îi făcu semn aghiotantului, care se adresă, uşor plictisit, patrulei:

— Ei, daţi-i drumul! Aceeaşi poveste! Să sperăm că acum avem mai mult noroc.

Feldwebelul din patrulă se urni, urmat de Unteroffizier. Începură să meargă prin faţa formaţiei, plini de importanţă.

— Pentru compania mea bag mâna-n foc, îl asigură von Strackmann pe aghiotant.

— Nu-i neapărat necesar, zise cordial aghiotantul, care, în absenţa comandantului, devenea uman.

Între timp, cei din patrulă mergeau mai departe, încet, îngânduraţi, conştienţi de misiunea lor. Feldwebelul şi Unteroffizierul treceau cu privirea de la un chip indiferent la altul. Priveau în ochi care-i măsurau cu răceală, îi cântăreau, dar şi în ochi dare exprimau supunere oarbă. Ochi ca de vaci, de tauri, de viţei, gândi Feldwebelul – în general de vite.

Apoi, amândoi rămaseră locului, uimiţi. Se aflau în faţa unui chip ce zâmbea întrebător. Chipul unui Gefreiter. Iar acesta îi întrebă, prietenos:

— Mă căutaţi cumva pe mine?

— Asta-i omul, strigă Unteroffizierul, agitat.

— Numele? întrebă Feldwebelul.

— Kamnitzer, zise Gefreiterul. Prenumele Karl. Vă pot ajuta cu ceva?

— Ai ieşit ieri în oraş?

— Exact, confirmă Karl Kamnitzer.

Îi plăcea să ştie că toate privirile sunt îndreptate spre el. Până şi Oberleutnantul von Strackmann îl privi cu gura întredeschisă şi îşi băgă mecanic mâna în buzunarul pantalonilor. Era mâna pe care cu trei minute în urmă voise să şi-o bage în foc.

— Am fost aseară în barul *La Paloma*, explică Kamnitzer, binevoitor. Chiar atunci când domnii care patrulau au cercetat localul. Am rămas acolo.

— Urmaţi-mă! ordonă Feldwebelul.

— Cu plăcere, răspunse Kamnitzer, iar tonul lui sună convingător.

— L-am găsit! îl raportă Feldwebelul aghiotantului.

Triumful lui părea deplin. Ignoră, nepăsător, puţinele priviri neconvinse – printre care cele ale aghiotantului şi ale Gefreiterului Kamnitzer.

— Acum suntem gata. Poate să înceapă dansul!

Acest aşa-numit *dans* a fost un fel de interogatoriu: o audiere semioficială, limitată la esenţial. Se desfăşură la sediul batalionului, chiar în aşa-zisa bibliotecă, cunoscută sub numele de „bibliotecă a Capetelor-de-Fier”.

— Mărturiseşte! îl îndemnă Feldwebelul.

— Ce anume, vă rog? Karl Kamnitzer părea prevenitor şi gata să se supună. Aş putea şti ce aşteptaţi de la mine?

Oberleutnantul von Strackmann îl privi cercetător şi insistent pe Kamnitzer, care păru să nu observe. Între timp, aghiotantul se uita pe fereastră; acolo nu se vedea decât un zid. Aşa că îşi îndreptă privirea spre rafturi – erau aproape ticsite cu cărţi. „Secţia democratică” a bibliotecii, impozantă în comparaţie cu restul, conţinea operele lui von Heuss, care străluceau de curăţenie.

Acolo se mai aflau şi memoriile lui Churchill, ale lui de Gaulle, apoi *Gânduri şi amintiri* de Bismarck, şi lucrarea de referinţă, *Germani de seamă*, *comandanţi militari germani şi soldaţii naţiunii germane*. Toate arătau nou-

nouţe, ca în prima zi, deoarece majoritatea cetăţenilor germani aflaţi sub drapel îi preferau pe Karl May şi Ludwig Ganghofer.

— Deci ai fost ieri în localul pomenit?

— Da, am răspuns deja. Kamnitzer şedea de parcă ar fi fost invitat la un ceai. Domnii ar fi putut încă de ieri să se întreţină cu mine, dar se pare că n-au manifestat un interes deosebit. Erau extrem de grăbiţi – nu ştiu de ce! Abia am apucat să le dau onorul, atât de repede au trecut prin local!

Unteroffizierul pufni înăbuşit şi-i aruncă o privire de avertisment Feldwebelului, o privire care spunea: „Atenţie, artilerie grea!" Dar Feldwebelul se considera aproape de ţintă şi se simţea încurajat prin gestul de încuviinţare al Oberleutnantului von Strackmann. Aghiotantul se arăta complet indiferent. Continua să se uite la cărţi – acum ajunsese la romane, la „secţia de literatură universală", *Contele de Monte Cristo* şi *Quo Vadis*.

— Cine-i cel care a fugit? întrebă Feldwebelul.

Kamnitzer păru foarte uimit.

— Ce, a fugit careva? Clătină din cap. Eu ştiu decât că unul s-a repezit în direcţia toaletei – exact când aţi venit. Am considerat că era o reacţie normală.

— Cine era acest ins? insistă Feldwebelul.

— De unde să ştiu? Nu m-a preocupat Dar, dacă vă interesa atât de mult, n-aveaţi decât să-l rugaţi să-şi spună numele – sau a refuzat?

— Mă iei peste picior?

— Credeţi că aş putea?

— Aşa nu mai merge, strigă Oberleutnantul von Strackmann, hotărât.

Îl dădu la o parte pe Feldwebel şi se apropie de Kamnitzer. Acesta îl privi nerăbdător. Aghiotantul încetase să se mai uite *va* cărţile expuse, acum părea îngrijorat.

— Hai, hai! îl îndemnă energic von Strackmann. Era convins vă acel Gefreiter pur şi simplu nu înţelesese

situaţia, dar avea să-l cheme la ordine. Spune numele, insistă el.

— Doriţi să aflaţi numele fetei, Herr Oberleutnant? Gefreiterul Kamnitzer zâmbi. Îmi pare rău, dar adresa nu v-o pot da. Abia am aflat prenumele acestei gâze.

— Lasă palavrele! urlă von Strackmann. Vreau să ştiu numele tipului!

Kamnitzer îşi răsuci puţin capul, de parcă ar fi căutat un unghi de observaţie mai bun, căci acest von Strackmann îi părea demn de un studiu atent.

— Herr Oberleutnant, zise Gefreiterul, gânditor, dacă vizitez un asemenea local, n-o fac de dragul camarazilor. Aceştia nu mă interesează deloc în afara serviciului, mai ales într-un asemenea loc. Acolo merg doar de dragul fetelor.

— Porcărie! făcu Oberleutnantul.

— Asta cu fetele? Ştiu eu altele şi mai şi.

— Vreau să spun: este o porcărie că nu-mi dai un răspuns clar la întrebarea mea.

— Mai clar de-atât nu cred că se poate.

În acel moment, aghiotantul consideră că era cazul să intervină. Îl trase la o parte pe camaradul său von Strackmann şi încercă să-l lămurească:

— Acest Gefreiter nu ştie nimic – sau nu vrea să mărturisească. Nu pare nimerit să se exercite presiuni. În plus, Majorul aşteaptă rezultatul.

Şi Majorul Bomekamp aştepta într-adevăr cu nerăbdare, îi primi pe cei doi Offizieri stând în picioare, lângă biroul său. Aghiotantul îl împinse în faţă pe Oberleutnantul von Strackmann. Acesta, obişnuit cu concizia militară, începu să prezinte rezultatul cercetării.

În încheiere, raportă:

— Soldatul care a fugit din faţa patrulei aparţinea batalionului nostru. Numele său însă n-a putut fi stabilit.

— Aţi epuizat toate posibilităţile?

— În privinţa Gefreiterului Kamnitzer, Herr Major?

La întrebarea lui von Strackmann, Bomekamp încuviinţă apăsat din cap. Iar Oberleutnantul se grăbi să-l asigure:

— În privinţa atitudinii lui, nu s-a spus încă ultimul cuvânt. Nu-l înţeleg pe acest om – poate că e vorba doar de o greşeală. Dar el este un ins dificil, dacă pot să mă exprim aşa. Pare inabordabil, obraznic şi total dezagreabil. S-ar putea să mai dureze ceva până când vom reuşi să-l lămurim pe acest militar care sunt îndatoririle sale.

— Eu vreau însă rezultate palpabile, cât se poate de repede, zise, hotărât, Bomekamp. Pentru asta propun un fel de apel la cinste şi la conştiinţă.

Aghiotantul privi resemnat spre cer, dar nu îndrăzni să-şi ridice privirea mai sus de tavan. În schimb, Oberleutnantul von Strackmann clătină energic din cap a încuviinţare. Asta însemna că-l înţelege pe Major, şi încă mai bine ca nimeni altul.

— Apel! îi dictă Majorul aghiotantului, cu un aer de suveran. Către batalion! Cuprins: Unul dintre militarii mei a căutat să se sustragă patrulei numite de mine. Această atitudine poate fi de înţeles în anumite situaţii. Susnumitul însă a fost recunoscut. De aceea, îl îndemn să se prezinte de bunăvoie. Voi aprecia prezentarea lui voluntară ca pe un semn de încredere faţă de mine.

Majorul Bomekamp dădu mulţumit din cap şi rosti:

— Asta va avea efect, nu?

Peste niciun sfert de oră, un Porsche 1600 frână în faţa cazărmii Grenadierilor. În el se afla Herbert Asch – şi anume, după cum îi spuse santinelei, în calitate de primar. Îşi exprimă dorinţa de a vorbi cu comandantul batalionului.

Dorinţa sa i se transmise aghiotantului, care o comunică neîntârziat mai departe.

— Ai idee ce vrea de la mine? întrebă Majorul Bomekamp, gânditor.

— Nu, Herr Major, răspunse aghiotantul. De altfel, întotdeauna e foarte greu de desluşit ce urmăreşte în

realitate domnul Asch. În orice caz, trebuie să-l primim.

— Bineînţeles, admise Majorul. Sau crezi că mă dau în lături? Dragul meu Schwan, m-am descurcat eu şi cu oameni mai ceva. O dată mi-am spus părerea chiar în faţa Führerului.

Acest episod era binecunoscut. Bomekamp însuşi îl răspândise mai mult decât suficient. Altfel ar fi decurs ofensiva în Rusia dacă Hitler l-ar fi ascultat. Asta însă nu s-a întâmplat, iar rezultatul se cunoaşte. Aghiotantul se îndepărtă grăbit.

Majorul Bomekamp înaintă câţiva paşi în întâmpinarea vizitii torului şi-i întinse mâna. Se impunea o „strângere de mână de fier”. Herbert Asch o suportă fără să clipească.

Comandantul nutrea o anumită slăbiciune pentru acest om. Deoarece îl considera prevenitor şi generos. În plus, primarul avea şi o simpatie pronunţată pentru modul de viaţă militar. De data asta, Herbert Asch îl înştiinţă imediat despre un nou transport din Franţa – era vorba de vin alb: Chablis şi Meursault.

— Vă voi trimite o mostră, îi promise Asch.

— De acord.

În acest caz, se punea problema exclusiv a unei decizii de serviciu, fiindcă Majorul nu era numai comandantul batalionului de grenadieri, ci şi un membru cu greutate al comitetului Cazinoului. Ca atare, trebuia să se îngrijească de condiţiile oferite Offizierilor săi. Aici nu se putea accepta decât calitatea cea mai bună.

Dar în această privinţă se putea bizui pe Asch.

Totuşi, Majorului nu i se risipi toată neîncrederea, căci practic nu exista nimeni în jurul său pe care să nu-l bănuiască. Numai realizările reuşeau să-l convingă!

— Doar nu vreţi să-mi spuneţi, domnule Asch, că m-aţi căutat pur şi simplu ca să vă apreciez vinurile dumneavoastră franţuzeşti, zise Bomekamp, amabil şi, în acelaşi timp, vigilent.

— Credeţi aşa ceva despre mine? întrebă Asch, prietenos.

— Categoric nu! îl asigură Majorul, râzând. Îl cunoştea el pe Asch! După părerea lui, ajunsese primar în acel orăşel doar ca să poată câştiga mai mult ca înainte. Mai aveţi dumneavoastră vreun as în mânecă! continuă el.

Herbert Asch nu era un om în vârstă, dar cunoscuse legiuni de conducători de cele mai diverse tipuri. Totuşi, acest Major părea să fie o noutate. Bomekamp avea obiceiul să mănânce foc, însă putea să vină şi cu ramura de măslin. Poate că eforturile de democratizare a armatei federale făcuseră din el un soi de scamator, deşi primitiv, în comparaţie cu alţii.

— Mi s-a spus că aţi cerut expres să vă prezentaţi la mine în calitate de primar, domnule Asch. Majorul rosti aceste cuvinte atent, ca un lunetist aflat în linia întâi. Deci, deschideţi sacul şi scoateţi pisica.

— Am avut azi-dimineaţă o discuţie lungă, şi nu tocmai plăcută, la telefon cu> proprietarul barului *La Paloma*, explică Asch, îngândurat.

— Aha! strigă Majorul, nerăbdător, şi se lăsă adânc în fotoliu. Deci dintr-acolo bate vântul!

Prin formularea sa, Herbert Asch reuşise să evite cu abilitate un punct nu lipsit de pericole. În acest fel, n-a mai trebuit să explice că el fusese cel care sunase la bar. Majorul putea presupune astfel că proprietarul barului luase legătura cu primarul.

— E de-a dreptul caraghios! declară Majorul, cu superioritate. Nu merită să ne pierdem vremea vorbind despre tipul căruia îi aparţine această tavernă – trebuie să fie într-adevăr o cocină de ultima teapă! Doar nu intenţionaţi cumva să interveniţi împotriva sancţiunilor dispuse de mine?

— Nu-i numai asta, domnule Bomekamp, voiam să vă rog ca, în viitor, să vă distanţaţi de asemenea metode de supraveghere.

— Dar, puneţi odată punct! exclamă Majorul, clipind însă confidenţial. În definitiv, nu poate decât să vă convină dacă eu îi ard astfel una zdravănă concurenţei dumneavoastră.

— Asta ar fi o gândire de-a dreptul mioapă, domnule Bomekamp. Chiar dacă trecem peste faptul că eu nu consider deloc acest local de distracţie ca fiind concurenţa mea, unde vreţi să vă opriţi cu acţiunile dumneavoastră? Ceea ce s-a petrecut în acest local s-ar putea să se întâmple mâine şi în hotelul meu, chiar mai rău.

— Înţeleg, vreţi să vă asiguraţi!

— Doresc să întemeiez relaţii cât se poate de clare. Şi vă asigur că nu am nicio intenţie de a-mi băga nasul în problemele dumneavoastră. Faceţi şi dumneavoastră la fel. Cazarma e domeniul dumneavoastră, însă localurile din oraş sunt treaba noastră. Sau doriţi să apară neînţelegeri între garnizoană şi populaţie? Sau între noi doi?

— Fiţi convins că nu vreau asta, garantă Majorul. Dar să ştiţi că mă minunez. Niciodată nu m-am gândit că veţi încerca să-mi puneţi chiar aşa pistolul în piept. V-aţi gândit bine ce faceţi?

— Ce altceva, decât să caut evitarea unor greutăţi inutile?

Bomekamp îl privi pe Asch ca pe o hartă de stat-major.

Acest primar nu era un obstacol uşor de înlăturat – probabil că trebuia mai întâi să fie ocolit cu înţelepciune.

— Ne vom înţelege, domnule Asch.

— Asta m-ar bucura.

— Deci, să revenim la chestiune. Care este dorinţa dumneavoastră concretă?

— Nicio dorinţă, spuse Herbert Asch. Cel mult o rugăminte, o recomandare: chemaţi-vă câinii la picior! Opriţi acţiunile lor. Arătaţi-vă generos şi înţelegător. Locuitorii vă vor fi recunoscători. De asta voi avea eu grijă.

— De acord, admise Majorul, cu o veselie bine

mimată.

Dar îşi miji ochii şi privi cu răceală. O scoatem noi la capăt şi cu asta, gândi el.

La masa de prânz, Gefreiterul Streicher se aşeză lângă grenadierul Martin Recht. Părea să fie doar o simplă întâmplare.

— După cum ştii, îi zise el, sunt omul de încredere al gradaţilor din compania noastră. Îţi spun asta doar ca să ştii că te poţi bizui pe mine.

— Foarte bine, încuviinţă Martin Recht. Din partea mea, rămâi sănătos omul de încredere, nu mă deranjează.

Gefreiterul Streicher îşi tăia gânditor şniţelul pane.

— Ai aflat de apelul comandantului nostru, Martin?

— Da, răspunse Recht.

Începu să-şi mestece cu forţă şniţelul – nimerise unul tare ca o talpă. Dar cum era pregătit să vadă partea pozitivă a lucrurilor, îşi zise că asta făcea bine la dantură.

— Comandantul aşteaptă o prezentare voluntară.

— Ştiu asta, îl asigură Recht, gândindu-se: poate că a existat numai un şniţel uscat ca iasca, şi acest rebut a ajuns tocmai în farfuria mea.

Asemenea lucruri i se întâmplau mereu lui Martin Recht: casca de oţel avea căptuşeala tare, ca din metal, prin costumul de camuflaj trecea apa ca prin sită, iar cizmele sale păreau unelte de tortură. Totuşi, se străduia să se deprindă cu toate.

— Cu mine poţi vorbi deschis, zise Gefreiterul Streicher, care-şi savura şniţelul suculent şi moale, ca o budincă.

Sala era plină. După cum se părea, la şirurile de mese nu mai exista niciun loc liber. Cei mai mulţi soldaţi mâncau în tăcere şi cu poftă. Nu puţini apucaseră mese şi mai proaste în decursul scurtei lor vieţi. Iar acum doreau doar să-şi umple burta. Le era aproape indiferent cu ce.

— Nu încerca să mă iei de prost, continuă Gefreiterul Streicher, apoi adulmecă desertul – o budincă de vanilie cu

sirop de zmeură, poreclită de soldaţi „puroi cu sânge”. Eu stau mereu cu ochii deschişi. Aşa că ştiu precis că ieri-seară ai fost în barul *La Paloma*.

— Dacă ştii asta, uită. Sau intenţionezi cumva să mă denunţi?

— Vreau doar să te ajut, îi zise Gefreiterul Streicher pe un ton camaraderesc. Şi sper că eşti capabil să apreciezi gestul.

Recht privi pictura murală ce domina sala de mese, de parcă ar fi căutat ajutor. Fresca înfăţişa o bătălie, în care mai erau folosite încă lăncii, săbii şi buzdugane. Fusese realizată de vreun pictor patriot, cu siguranţă academist, pentru suma rotundă de treizeci de mii de mărci.

Sus pe perete, un oarecare supererou îşi trăgea lancea din pieptul descoperit Acesta era pământiu la culoare şi bombat, ca o stâncă. Sub picioarele lui bine înfipte în pământ se înălţau munţi de cadavre – deci, jertfe! Jertfele au fost necesare atunci când valorile fundamentale se aflau în primejdie. Însă soldaţii nu catadicseau să arunce mai mult decât o scurtă privire acestui decor pompos.

— Vezi, continuă Gefreiterul Streicher, nu-mi este chiar aşa de uşor. Dar nu trebuie să te mai asigur că poţi să te bazezi pe mine. Şi, dacă eşti deştept, vei profita de asta.

— La nevoie, poate, spuse Martin Recht, eschivându-se.

— Nu-i aşa că te-ai dus cu Kamnitzer la barul *La Palomul* întrebă Gefreiterul Streicher.

— Posibil, admise Recht, împingând în faţă resturile prânzului său şi desertul neatins.

Streicher trase desertul spre sine. Dulciurile, explică el, întăresc nervii, iar Streicher le socotea mai importante decât tutunul şi alcoolul. Desigur, asta era o chestiune de gust; dar el căuta întotdeauna să fie principial.

Apoi continuă, după ce înfulecă budinca:

— Martin, trebuie să te critic. Fii şi tu odată sincer – ieri te aflai în barul *La Paloma* când a venit patrula.

— Vezi-ţi, te rog, de rahatul tău! îi recomandă, plictisit, grenadierul Recht.

Dar Gefreiterul Streicher insistă:

— Totul mi-a fost clar astăzi, când Kamnitzer te-a împins în rândul al treilea, puţin înainte de a trece patrula prin faţă.

— Atunci ţine-ţi fleanca! strigă Recht, enervat.

— Tu nu înţelegi situaţia, îl luă cu blândeţe Gefreiterul Streicher. Mă bagi în impas. În definitiv, toţi facem greşeli. Dar ele trebuie recunoscute – eşti de acord?

— Vrei ceva de la mine?

— Nu vreau absolut nimic, Martin. Îţi vreau doar binele! De fapt, sunt prietenul şi camaradul tău. În plus, aşa cum ţi-am spus, sunt omul de încredere. Gândeşte-te, te rog, la asta. Căci în asemenea împrejurări ar trebui să-mi fac datoria şi să raportez tot ceea ce ştiu.

— Primeşti vreo recompensă?

Gefreiterul Streicher clipi stânjenit.

— Îţi spun doar atât, Martin, acest Kamnitzer nu-i un tovarăş bun pentru tine. Nu-ţi dai seama că încearcă mereu să te atragă în problemele lui obişnuite? E gata să te împingă la nesupunere ori de câte ori are prilejul. Crede-mă, singurul lucru nimerit ar fi să te prezinţi neîntârziat şi să raportezi de bunăvoie. Aşa ceva îi satisface pe toţi superiorii.

— Vrei să mă forţezi?

— Cine vorbeşte de una ca asta? îţi dau pur şi simplu un sfat bun. Şi ar trebui să-l urmezi – serios.

— Atunci, zise Martin Recht, resemnându-se, se pare că nu-mi rămâne altceva de făcut.

Totuşi, grenadierul Martin Recht nu se grăbi să profite de ocazia de a recunoaşte din proprie iniţiativă. Se hotărî să vorbească mai întâi cu Kamnitzer. Poate că acesta

ştia cum să liniştească, eventual, conştiinţa atât de trează a zelosului om de încredere.

Dar Karl Kamnitzer nu era de găsit. Părăsise încă din timpul pauzei de prânz cazarma, fiind repartizat „la cumpărături”. Şi ca să nu intervină ceva, dispăruse din timp. De când compania era sub conducerea lui von Strackmann, programele de lucru şi repartizările nu erau decât nişte puncte de reper orientative. Iar Kamnitzer nu aprecia deloc surprizele în această privinţă. Plecase la cumpărături, astfel că nimeni nu se aştepta să se întoarcă înaintea terminării programului.

— Ai fost deja la Feldwebelul de companie? întrebă Gefreiterul Streicher, fixându-l cu privirea, când Recht intră în camera numărul treisprezece.

Recht răspunse negativ. Îi spuse că nu-l găsise pe Kirschke în cancelarie.

— Atunci, caută-l neapărat, Martin. Te ajut cu plăcere. Streicher părea cu adevărat îngrijorat. Trebuie să termini cât mai repede cu treaba asta, să n-o mai lungeşti mult! Povestea nu face impresie bună.

În cele din urmă, grenadierul Recht părăsi camera, mai mult ca să scape de insistenţele neobositului Gefreiter Streicher.

Dar Hauptfeldwebelul Kirschke îşi consuma odihna de prânz, înainte de a se duce la culcare, catadicsise să anunţe personalul cancelariei:

— Trebuie să-mi schimb pantalonii.

Experienţa arătase că asta dura aproximativ două ore.

Între timp, Martin Recht aşteptă răbdător pe coridor. Şi după mult timp apăru, într-adevăr, şi Kirschke. Ieşi agale din cancelarie, căscând din toţi rărunchii.

— Ai ceva cu mine?

— Da, domnule adjutant!

— N-ai timp până mâine, omule?

Kirschke intuise că aici urma să i se raporteze ceva.

Şi lui mi-i plăceau rapoartele de niciun fel. După părerea lui, singurul moment potrivit pentru rapoarte era dimineaţa. Iar dimineaţă avea să mai fie abia a doua zi.

Totuşi, grenadierul Recht părea ferm hotărât să raporteze. După ce Hauptfeldwebelul ascultă obosit tot ceea ce Recht crezu de cuviinţă să-i spună, îşi închise ochii, de parcă ar fi simţit nevoia intensă de a dormi mai departe.

— Astea sunt născociri, Recht, zise apoi.

— Ba este adevărat, domnule adjutant.

— Prostii, spuse Kirschke şi căscă demonstrativ, fără să se jeneze. Vrei să-ţi dai importanţă? Sau ţi s-a urât cu binele? Orice ar fi, nu ţi-ai găsit omul. În plus, ai noroc – uneori auzul meu e al naibii de slab. Aşa şi acum. Deci, n-am înţeles niciun cuvânt din bazaconiile dumitale.

— Dar, apelul domnului comandant…

— Domnule! zise Kirschke. Începi să mă plictiseşti. Se pare că eşti prea obosit. Ar trebui mai întâi să tragi un somn – apoi mai vedem noi.

Cu aceste cuvinte, intenţionă să se îndepărteze.

În aceeaşi clipă însă se apropie Oberleutnantul von Strackmann, care avea tălpi de cauciuc şi mergea cu paşi mari. Îl ignoră pe Kirschke – ca să nu fie nevoit să răspundă la salutul anemic al acestuia –, dar nu şi pe grenadierul, cu un aer tulburat. Din cauza tulburării lui Recht, îşi dădu seama că pe-acolo exista ceva putred.

— Ce se petrece aici? întrebă insistent

— Nimic deosebit, răspunse calm Hauptfeldwebelul Kirschke. Unul care îndrugă poveşti şi-mi iroseşte timpul. Şterge-o, Recht!

— Stai pe loc! strigă Oberleutnantul von Strackmann.

Atitudinea acestui Kirschke îl scotea din fire. Avea sentimentul că fusese numit la timp locţiitorul comandantului unei companii ce părea să fi ajuns o cocină – cu ajutorul lui Kirschke! Imperativul momentului trebuia să fie: curăţenie temeinică!

— Deci, ce vrea grenadierul?

Hauptfeldwebelul ridică din umeri şi-l lăsă pe Recht în seama nerăbdătorului Oberleutnant. Acesta schimbă mai întâi locul discuţiei de pe coridor în biroul său. Kirschke îi urmă ca un Saint Bernard placid – nu atât din curiozitate, ci mai mult ca să evite vreo nenorocire.

Martin Recht îşi reînnoi declaraţia sinceră, în timp ce von Strackmann îl privea ca un uliu ce se roteşte la înălţime, deasupra prăzii. După ce Recht termină, Oberleutnantul răsuflă adânc şi-i ordonă grenadierului să aştepte în anticameră. Apoi, răsuflă din nou. Pe urmă îl privi pe Hauptfeldwebelul Kirschke de parcă nu-l mai văzuse niciodată ca lumea.

— Acesta este un incident nemaipomenit.

— O prostie, nimic mai mult.

— Mă refeream la atitudinea dumitale, Kirschke! Incredibil! Scandalos! Ţi se face un raport care este aşteptat urgent de domnul comandant – şi dumneata ce faci?

— Singurul lucru corect în acest caz, Herr Oberleutnant. Temporizez. Absolut nimic nu trebuie făcut în pripă. Asta ne repeta mereu şi Herr Hauptmann, comandantul nostru de companie.

— Atitudinea dumitale este de-a dreptul alarmantă! strigă Oberleutnantul, furios. Ceea ce faci frizează sabotajul!

Totuşi, Feldwebelul de companie nu se lăsă derutat.

— Nu există ordine definitive. Chiar şi dispoziţiile scrise se dovedesc adesea depăşite, imediat ce au ajuns pe biroul nostru. În locul dumneavoastră, eu aş întreba mai întâi la batalion dacă apelul comandantului mai are vreo valabilitate.

— Dar nu eşti în locul meu!

Faţa lui Kirschke spunea cât se poate de clar: din păcate! Oberleutnantul telefonă imediat comandantului. Îi raportă, cu oarecare mândrie, rezultatul:

— Omul căutat a fost găsit – se numeşte Recht, prenumele Martin; funcţia: grenadier.

Oberleutnantul îl auzi pe Major cum mârâie ca un câine enervat. Părea din cale-afară de supărat.

— Domnule, lasă-mă în pace cu porcăria asta! scăpără el, în cele din urmă.

— Dar… se bâlbâi von Strackmann, perplex, e vorba de apelul dat personal de…

— Este anulat! urlă comandantul, agasat. Şi te rog foarte mult să nu mă deranjezi cu lucruri depăşite! mai bine ai grijă să-ţi chemi la ordine compania. Se pare că sunt cam multe poame pe-acolo. Fă ceva în această privinţă, von Strackmann! Dar cu conştiinciozitatea necesară, dacă nu te superi!

— *Jawohl*, Herr Major! zise locţiitorul comandantului de companie, uimit şi resemnat, deşi ştia că Bomekamp nu-l mai auzea – trântise receptorul, iar zgomotul din cască îi răsunase în urechi ca o palmă.

Pentru Oberleutnant situaţia era grozav de neplăcută. Şi evită să se uite la Feldwebelul de companie. Era convins că acesta rânjea acum ca o lună plină pe o ilustrată veche de prost-gust. Şi nu putea suporta o asemenea imagine.

— Ce de poame am în jur! zise el, în sfârşit. Eşec pe toată linia. Dar asta trebuie să se schimbe! Vom pregăti un exerciţiu în teren!

Manevrele în teren nu aveau loc destul de des – cel puţin după părerea Majorului Bomekamp. Cel mai mult i-ar fi plăcut să efectueze chiar exerciţiile obişnuite în teren: sport şi instrucţie, în acelaşi timp. Dar armata federală nu ajunsese încă acolo, întrucât anumite elemente care nutreau sentimente democratice aveau o influenţă negativă.

Oricum, exerciţiile de tipul alarmelor inopinate aveau aprobarea de principiu a bătrânului comandant. O scurtă înştiinţare a aghiotantului era suficientă! Iar acesta

înregistra acum raportul: a 3-a iese pe teren.

De când Oberleutnantul von Strackmann îl înlocuia pe comandantul bolnav de hepatită, această companie fusese poreclită "Asociaţia migratorilor”: se afla permanent pe drumuri!

— Ce e pe ţeavă pentru astăzi? întrebă Feldwebelul Rammler, care era specialistul recunoscut pentru instruirea în lupta corp-la-corp. Cât timp va dura petrecerea de data asta?

— De unde să ştiu? zise Kirschke, indiferent. Eu sunt doar Feldwebel de companie. Dar de când te interesează cât timp se prelungeşte un asemenea exerciţiu? Tu nu eşti mulţumit niciodată.

— În sfârşit, vreau şi eu să mă întind în alt loc decât într-o tranşee, râse Rammler. Mă pregătesc să dau lovitura cu o bucăţică a-ntâia. Cel mai reuşit exemplar din jur – nici în filme nu există aşa ceva. O să caşti şi tu ochii atunci când mă voi prezenta la raport.

— Înseamnă că ai vorbit pentru diseară?

— Şi încă cum! mai întâi la film. Apoi bem ceva. Pe urmă în parc. Poate chiar un local unde nu se fac razii.

Kirschke clipi, bănuitor.

— S-ar putea ca la ora la care vei voi să te afli în parc, tu să fii încă prin bălţile astea. Nu uita că trebuie să vă căraţi şi echipamentul greu.

— Asta nu înseamnă să stăm aici jumătate din noapte. Poate că e vorba doar de balast.

Fireşte că era vorba de balast. Soldaţii fuseseră încărcaţi ca nişte măgari: arme automate, mitraliere uşoare, Bazooci. În plus, mai cărau lopeţi, megafoane, emiţătoare portabile, grenade fumigene, muniţie de manevră, foi de cort, saci de dormit, steaguri, corzi şi arme cu lunetă. De data asta nu li se aprobaseră mijloace de transport.

Chiar şi Oberleutnantul von Strackmann apăru în ţinută de luptă. Dar el purta numai un pistol, un porthart,

un fluier şi un pachet de şerveţele. Se vedea limpede că voia să conducă personal acest exerciţiu – pentru el era o chestiune de mândrie.

Înainte de a-şi duce compania în teren, îl căutase pe Hauptfeldwebelul Kirschke.

— Vii şi dumneata, desigur!

— Din păcate, nu se poate, răspunse lapidar Kirschke.

— Ba se poate! ripostă Oberleutnantul. Puţin aer proaspăt nu-ţi poate strica.

— E posibil, zise celălalt. Nu mie-mi strică, ci activităţii mele.

— Şi mâine e o zi, Kirschke.

— Exact – mâine e ziua în care urmează să se încheie luarea în primire a depozitului de îmbrăcăminte. Şi hârtiile trebuie să ajungă mâine dimineaţă la batalion. Abia am început pregătirile. Dacă socotiţi totuşi că timpul nu ne presează – pe răspunderea dumneavoastră!

— Atunci, termină cu vânzoleala asta! îi porunci Oberleutnantul, mânios. Apoi, vino după noi.

— Asta s-ar putea să dureze până târziu, observă Kirschke, prietenos. Cine ştie când se va isprăvi!

Oberleutnantul plecă spumegând de furie. Feldwebelul de companie se uită în urma comandantului său, zâmbind blajin. Apoi, căscă de-i trosniră fălcile şi-i anunţă, mulţumit, pe cei din cancelarie:

— E momentul să-mi schimb iarăşi pantalonii.

Gefreiterul Karl Kamnitzer rămăsese între timp în oraş să cumpere ceva, aşa cum i se dăduse dispoziţie. De data asta era vorba despre un aparat de radio în valoare de vreo două sute de mărci; desigur, pentru sala de club. Nimeni nu era mai potrivit la asemenea treburi decât Kamnitzer.

Gefreiterul se gândise să-şi rezolve cumpărăturile într-o jumătate de oră. Restul de patru-cinci ore plănuia să şi le petreacă la film şi la *Café Asch*. Şi spera să aibă o

seară cel puţin plăcută.

Cafeneaua avea în acel moment puţini clienţi, ceea ce-i convenea lui Kamnitzer. Se opri la intrare şi privi cu interes prin încăpere, dar nu găsi ceea ce căuta.

Se îndreptă ţanţoş spre tejghea. Aici, îşi duse mâna la bonetă cu o precizie exagerată, salutând vesel.

— Bună ziua, scumpă doamnă! exclamă el, bine dispus. Pot să vă întreb cum o duceţi?

Doamna, care-şi aranja bonurile în spatele tejghelei, ridică privirea. Când îl recunoscu pe Kamnitzer, zâmbi. Era doamna Elisabeth Asch.

De obicei, ea supraveghea cafeneaua. Bărbatul ei, când nu făcea pe primarul, se ocupa în primul rând de hotel. Asch era respectat de toţi, însă doamna era stimată; chiar şi de Kamnitzer.

— Sunteţi foarte dezamăgit că mă vedeţi doar pe mine? întrebă Elisabeth Asch, surâzând.

— Doamnă, i se adresă Kamnitzer, galant, nu-mi pot închipui o imagine mai frumoasă! Dacă aţi fi fost liberă, nu m-aş fi dezlipit o clipă de lângă dumneavoastră.

Elisabeth Asch zâmbi, înveselită. Iar Kamnitzer îşi spuse: „Această femeie e grozavă. Nimeni nu se poate pune cu ea, nici chiar acest Herbert Asch”.

— Aşezaţi-vă acolo, în dreapta, lângă fereastră, îi recomandă doamna Asch. Acolo vă veţi simţi cel mai bine.

Kamnitzer îi urmă sfatul, îşi întoarse un scaun, astfel încât să aibă în faţă întregul local, şi observă cu bucurie şi recunoştinţă că doamna Asch deschide uşa spre bucătărie.

— Clienţi speciali pentru dumneavoastră, domnişoară Wieder, spuse ea.

Atunci, apăru cea pentru care venise Kamnitzer: Helen Wieder – cu siguranţă cea mai bună şi mai arătoasă dintre angajatele lui Asch.

Helen Wieder se apropie cu nonşalanţă de Kamnitzer – robustă şi, în acelaşi timp, graţioasă.

— În sfârşit, iată-te! exclamă el, încântat.

— Ştiu, zise Helen Wieder, fără să se lase impresionată, sunt visul nopţilor tale fără somn. Totuşi sunt şi angajată aici. Ce pot să-ţi aduc?

— Ce vrei!

— Atunci – nimic.

Helen Wieder îl privi pe Kamnitzer ca pe o insectă sâcâitoare.

— Nici n-ai merita să te bag în seamă! Unde-ai fost ieri? Nu vorbiseşi cu mine?

— Am fost reţinut la datorie, o asigură Kamnitzer. De-o patrulă! Ştiu că am avut mult de pierdut Ce-ar fi să reparăm totul astă-seară?

— Îmi pare rău, dar diseară sunt ocupată!

— N-am auzit bine? făcu Kamnitzer, îngrozit. Se pare că nesocoteşti complet rolul de logodnică a unui soldat. Doar nu vrei să subminezi devotamentul nostru militar? Abia am scăpat de-o patrulă şi tu îţi aranjezi alte întâlniri. Îl cunosc pe tip?

— Dă-mi voie, zise Helen Wieder. În definitiv, nu suntem căsătoriţi! Nici măcar logodiţi. Pot să-mi dau întâlnire cu cine vreau. Deci, te rog, dă comanda!

— Vrei să-mi faci vânt pe moment? Sau vrei cumva să mă ştergi din catastif?

— Aşadar, o cafea, spuse Helen. Altceva?

— Diseară, când termini aici, îţi explic totul, din fir-a-păr – de acord?

— Atunci sunt ocupată! preciză Helen Wieder, inabordabilă, şi se îndepărtă.

— Ce înseamnă asta, ocupată? strigă după ea Kamnitzer. Aş vrea să-l cunosc şi eu pe cel care-şi permite aşa ceva pe domeniul meu.

La terenul de exerciţii al batalionului de grenadieri se putea ajunge relativ uşor. Începea la aproape trei kilometri de poarta cazărmii şi se întindea la nord faţă de oraş. Putea fi considerat ideal: crânguri, pădure deasă şi zone mlăştinoase. Nu era potrivit pentru manevre cu

tancuri, dar era un fel de paradis pentru Capetele de – Fier.

— Azi începem cu exerciţii simple de luptă: tranşee, şanţuri, camuflaj, anunţă Oberleutnantul von Strackmann compania sa adunată la marginea pădurii.

Radia de camaraderie militară. Dădea aproape tuturor impresia că ar fi preferat să lucreze el însuşi cu lopata în mână: să fie întotdeauna un exemplu.

Dar apoi îi chemă la el pe cei trei comandanţii de pluton: un Leutnant foarte tânăr, un Oberfeldwebel ursuz şi scump la vorbă, căruia toţi îi spuneau Teddy şi, în sfârşit, Feldwebelul

Fritz Rammler, apreciatul specialist pentru instruirea în lupta corp-la-corp.

— Domnii mei, le zise Oberleutnantul. O companie este o unitate. E ca un organism în care fiecare parte componentă trebuie să funcţioneze ireproşabil. Altfel, se poate spune că e bolnavă. Dacă aplicăm acest punct de vedere la compania noastră, ar fi vorba de elemente noi, lipsite de vigoare sau distructive. Nu spun că ele există neapărat, dar, dacă sunt într-adevăr prezente, trebuie identificate şi combătute! Ca antidot, efectuăm aceste exerciţii grele. Alte nelămuriri, domnii mei?

Întrebarea era retorică. Totuşi, absolut surprinzător, Feldwebelul Rammler ceru cuvântul.

Oberleutnantul clătină din cap, chiar dacă nu deosebit de amabil: îi permitea astfel lui Rammler să vorbească.

— Trebuie să ne aşteptăm la un exerciţiu de lungă durată? se informă acesta.

Von Strackmann îl privi neplăcut surprins. Nu se aşteptase la o asemenea interpelare indisciplinată, cu atât mai puţin de la unul ca Rammler! îi trecu prin minte un gând: până şi un instructor de nădejde, altminteri, cum este acest Feldwebel, pare să fie cuprins de slăbiciune, de tânjală! Unitatea trebuia adusă la ordine negreşit, cu

hotărâre, aşa cum atât de just spusese comandantul.

— Exerciţiul va dura atât cât voi considera eu necesar! răspunse von Strackmann, cu răceală.

Practic, asta însemna pe timp nelimitat! Şi astfel se năruiau planurile lui Rammler privind mult dorita seară petrecută în oraş.

El îşi prezentă apoi plutonul în faţa Oberleutnantului von Strackmann. Aşteptă să se răspândească ceilalţi, apoi îşi băgă oamenii în cel mai apropiat desiş. De-acolo îi duse înainte, până la marginea mlaştinii, în direcţia căsuţei cantonierului.

O dată ajuns, se propti cu picioarele răscrăcărate, îndesat şi aparent bine dispus. Vocea lui suna de parcă ar fi avut de gând să povestească un basm.

— Alarmă nucleară! anunţă el, lapidar.

Nu era nevoie să spună mai mult, fiindcă asta însemna: „Oameni buni, acum, săpaţi-vă adăposturi!” Şi treizeci de lopeţi intrară prompt în acţiune. Astfel, plutonul lui Rammler era ocupat până peste cap în următoarea jumătate de oră.

În schimb, Rammler se strecură printre cârtiţele lui, spre pădure. Părea că intenţionează să-şi supravegheze de-acolo, camuflat, oamenii.

Dar Feldwebelul se îndreptă spre canton. Avea nevoie urgentă să dea un telefon ca s-o înştiinţeze pe aşa-zisa lui logodnică ţie o posibilă întârziere şi s-o roage să aibă răbdare.

Helen Wieder îl servea pe Karl Kamnitzer ca şi cum ar fi fost un client notoriu pentru obiceiul de a pleca fără să plătească. Îi trânti cu zgomot comanda în faţă.

— Sunt omul cel mai rezonabil din lume, încercă el să glumească. Dar mereu sunt înţeles greşit.

— Cum adică, înţeles greşit? întrebă Helen. Eşti demascat – din păcate, cam târziu.

— Sunt blândeţea întruchipată, continuă Kamnitzer. Şi mi-am părăsit trupa ziua-n amiaza mare, doar pentru

tine. Unde-ţi este recunoştinţa?

Helen Wieder se îndepărtă, nu fără a se strâmba dispreţuitor. Kamnitzer se uită fascinat după ea. Ar fi putut s-o privească ore întregi!

Dar auzi în spatele lui o voce amuzată, care rosti:

— Sper că nu vrei să-mi reţii personalul de la lucru, dragul meu.

Se întoarse şi-l văzu pe Herbert Asch. Se cunoşteau de mult timp, din ziua în care Karl Kamnitzer o descoperise pe această Helen Wieder. Mai exact, se lovise de ea ca de un zid de lumină, de dorinţă şi de aur. Cum o văzuse, Kamnitzer îşi spusese: „Ea este, şi nimeni alta". Şi asta în prezenţa lui Herbert Asch.

Întocmai ca acum! Şi din nou Herbert Asch se aşează în faţa lui Kamnitzer, zâmbindu-i prietenos.

— Ei, ce mai e nou prin târg? întrebă hotelierul, de data asta.

Prin târg, Herbert Asch înţelegea cazarma Grenadierilor.

Părea să fie oarecum interesat de cele ce se petreceau acolo.

— Mare agitaţie din cauza unei patrule, răspunse prompt Gefreiterul Kamnitzer. Dar să sperăm că-i o alarmă falsă. Ştiţi din ce se poate stârni o asemenea furtună. În orice caz, bivolii din patrulă s-au purtat ca nişte elefanţi într-un magazin de porţelanuri. Adevăraţi 08/15! Şi asta îl enervează chiar şi pe bătrânul Cap-de-Fier.

— Sună de parcă şi dumneata ai fost implicat.

— Evident. Eu sunt întotdeauna implicat! De mult n-am mai văzut o poveste atât de tâmpită!

— Ar trebui să mi-o relatezi, îl îndemnă Herbert Asch.

Dar apariţia doamnei Elisabeth îi întrerupse.

— Un telefon pentru domnişoara Wieder, anunţă ea. Nu-i aici?

— Din păcate, nu, răspunse Karl Kamnitzer. Se

fereşte de mine ca de ciumă. Şi nu vrea să mă lase să-i explic nimic.

— Regretabil, spuse doamna Elisabeth, cu compasiune. Telefonul părea să fie urgent. O căuta un oarecare domn Rammler.

— Cine? întrebă Kamnitzer, neliniştit.

— Rammler – zice că e Feldwebel.

— Îi răspund eu! se oferi Kamnitzer, vesel.

Se repezi la tejghea, unde se afla telefonul. Luă receptorul şi rosti:

— Ce doriţi, vă rog?

Vocea de la capătul opus îi era bine cunoscută, însă acum nu mai avea tonul de comandă, superior, ca pe platoul de instrucţie, ci îi susură în ureche:

— Vă rog, aş putea vorbi cu domnişoara Wieder?

— Regret, spuse Kamnitzer, rânjind. Deocamdată e imposibil. Ce doriţi să-i comunicaţi?

Feldwebelul Rammler păru să ezite. Răsufla greu.

— Aranjasem să mă întâlnesc cu domnişoara Wieder diseară, dar nu pot veni la ora stabilită, explică el, în cele din urmă. Din motive de serviciu. Vă rog s-o anunţaţi.

— Daţi-mi voie! exclamă Karl Kamnitzer, cu o voce special îngroşată. Nu suntem o firmă de intermedieri. Suntem o firmă serioasă. Nu ne permitem să fim implicaţi în niciun fel de proxenetism.

— Cu cine vorbesc? întrebă Rammler, începând să clocotească de mânie. Vocea dumneavoastră mi-e familiară! Noi ne cunoaştem. Cine sunteţi?

— Ştiţi ce puteţi să-mi faceţi? întrebă Kamnitzer, mulţumit şi pe un ton mai ridicat. Sunt convins că ştiţi. Totuşi, nu vă mângâiaţi cu niciun fel de speranţe, fiindcă mi-aţi produce scârbă!

Gefreiterul Kamnitzer puse receptorul în furcă. Era convins că a câştigat o bătălie. Dar uita că o victorie izolată nu hotărăşte soarta unui război. Iar acesta abia începea.

Feldwebelul Rammler părăsi căsuţa cantonierului ca un om care luase o lovitură de măciucă în cap. Pentru ca să se întărească îşi scoase sticla din buzunar.

Străbătu aproape mecanic desişul, îndreptându-se spre trupa lui. Soldaţii încă mai săpau, păziţi de patru Unteroffizieri.

Rammler se puse să-şi supravegheze cârtiţele – ca un geambaş care trebuie să preţăluiască nişte cai de curse. Starea de amărăciune în care se afla îl făcu să se întrebe a cui era vina?

Primul răspuns care-i veni în minte ţinea de o anumită logică: vinovat era cel care avea pe conştiinţă acest circ! Vreun chiulangiu, probabil.

El le adusese pe cap camarazilor din companie acest soi de activitate suplimentară, iar superiorului său îi stricase o seară plină de speranţe.

Dar Rammler nu se mulţumea cu atât! Logica lui descria cercuri mai largi.

Îşi zise: „Dacă n-ar fi existat respectivul chiulangiu perfid – un element stricat –, eu n-aş fi fost acum aici. Dacă n-aş fi fost acum aici, m-aş fi putut duce în oraş. Dacă m-aş fi putut duce în oraş, aş fi fost scutit şi de această convorbire telefonică penibilă”.

Prin urmare: cine era, în ultimă instanţă, de vină pentru că fusese făcut de ocară la telefon?

Chiar cel pe care voise să-l descopere!

— Pot să vă întreb, Herr Feldwebel, dacă este indicat să se ia în considerare direcţia vântului la amplasarea unui adăpost? Chiar dacă nu bate?

Feldwebelul îşi privi uimit interlocutorul. Se simţise deranjat Apoi, îl recunoscu pe Gefreiterul Streicher. Şi imaginea îl bucură ca un pahar de bere băut pe arşiţă.

— Streicher, zise Rammler, nu fără bunăvoinţă, adăposturile dreptunghiulare se amplasează în aşa fel, încât latura mai mică să se afle în direcţia vântului. Asta este indicaţia. Dar dacă, la fel ca acum, nu bate deloc

vântul, din partea mea poate să-l sape fiecare aşa cum vrea.

— Eu intenţionez să ţin seama de direcţia predominantă a vântului în acest anotimp, preciză Gefreiterul. Chiar dacă pe moment nu bate vântul, poate să înceapă oricând. E corect, Herr Feldwebel?

— Cât se poate de corect, încuviinţă acesta.

— Aşadar, latura mai mică spre est, mai precis, nord-nord-est.

Câţiva soldaţi care se aflau prin preajmă încetară să mai sape şi se folosiră de prilejul bine venit pentru a face o scurtă pauză.

Spre norocul lor, Feldwebelul Rammler nu-i observă. Îl luă pe Gefreiterul Streicher la o parte şi începu să se plimbe cu el încolo şi-ncoace”.

— Streicher, îi spuse cât mai convingător, dumneata eşti aici omul de încredere şi, pe deasupra, un soldat de toată nădejdea. După opinia mea, ai fi deja Unteroffizier. Dar acum spune-mi cu sinceritate: Ai idee de ce a fost programat acest joc de-a manevrele?

— S-ar putea, Herr Feldwebel. Streicher se fandosi cu pricepere – deşi se părea că încrederea acordată îl îndemna să fie mai comunicativ. Desigur, nu vă pot spune nimic precis – dar presupun câte ceva. Însă cu multe rezerve.

— Cu câte rezerve vrei, Streicher! Ce presupui?

Gefreiterul începu să relateze amănuntele cunoscute de el: acţiunea patrulei, fugarul urmărit, dispariţia peste zid, cercetările ulterioare, consecinţele posibile. Cum cel în cauză fusese gata să-şi recunoască greşeala, dar se dovedise a fi prea târziu.

— Cine? întrebă Rammler.

Gefreiterul Streicher arătă spre un muşuroi înalt. În dosul lui lucra un om care arunca pământul ca o maşină: mecanic, cu putere, uimitor de constant – lopată după lopată. Omul părea că se transformase în excavator.

Rammler se apropie. Se uită în jos, în groapa grenadierului Recht.

Faţa acestuia lucea de transpiraţie.

— Dumneata! strigă Rammler, după ce-l observă un timp. Eşti repartizat la pândă în copac.

Recht ştia ce înseamnă asta. Sări afară din groapă şi înşfăcă o armă cu lunetă. Apoi se sui în cel mai înalt copac din apropiere. Se căţără ca o maimuţă, din cracă-n cracă, până în vârf. Ajuns acolo, căută să-şi asigure atât câmpul de observaţie, cât şi camuflajul. Simţea aproape fizic privirea Feldwebelului îndreptată spre el.

— Nu-i bun copacul ăsta, îi zise Feldwebelul, cu oarecare blândeţe.

Grenadierul Martin Recht coborî şi sări în copacul următor. Ajunse iarăşi în vârf. Şi aici, auzi din nou vocea la fel de blândă a Feldwebelului Rammler:

— Câmpul de observaţie e prea îngust.

Trecu în alt copac.

— Camuflaj insuficient.

La al patrulea, Rammler spuse cu o voce uşor mai aspră:

— Prea mult camuflaj şi câmp de observaţie aproape deloc.

Abia în vârful celui de-al cincilea copac, Recht, transpirat leoarcă şi gâfâind, se lămuri oarecum ce urmărea Feldwebelul.

Se agăţase cu mâinile tremurânde de-o creangă. În faţa ochilor lui, ramurile păreau să se transforme într-o reţea deasă.

— Vrei cumva să te odihneşti? îl întrebă Rammler, ridicând puţin tonul. De obicei eşti plin de iniţiativă! Hai, mişcă, mişcă! Nu te preface că eşti obosit! Copacul următor!

Iar pădurea era plină de copaci, îşi dădu seama Recht.

În acest timp, *Café Asch* era înţesată de lume.

Clienţii şedeau la mese, trăncăneau, se îndopau cu prăjituri şi apoi turnau în ei cafea.

— Aşadar, domnule Kamnitzer, ziceaţi că aţi fost acolo când patrula a făcut razie în barul *La Paloma?* întrebă Herbert Asch, cu un aer indiferent, ca un negustor de vite care se apropie de un taur de prăsilă.

Surprins, Kamnitzer ridică privirea de la tarta cu cireşe; oferta patronului îi făcuse cu atât mai mult plăcere, cu cât trebuia să fie servit de Helen Wieder. Dar, în ochii ei, Kamnitzer părea să facă parte din mobilier, la fel ca scaunele şi mesele din sală.

— Desigur, am recunoscut că eram acolo când a venit patrula, admise Kamnitzer, mestecând. Dar n-am rostit niciun cuvânt despre crama *La Paloma*. Asta de unde o mai ştiţi, domnule Asch?

— Ce fel de om e Martin Recht?

De data asta, Kamnitzer se înecă.

— La naiba! făcu el, tuşind. Şi numele ăsta vă e cunoscut! îl ştiţi numai dumneavoastră, domnule Asch – sau îl ştie deja jumătate din oraş? Dacă-i aşa, pot să-mi fac bagajele!

În acel moment apăru un domn în haine civile, modeste, pe care Herbert Asch îl salută cordial şi-i făcu cunoştinţă cu Gefreiterul Kamnitzer. Se numea Ahlers. Kamnitzer presupuse că are în faţă un reprezentant, nu foarte serios, al unei firme, probabil de maşini de spălat.

— Domnul Kamnitzer pare să-l cunoască destul de bine pe prietenul dumneavoastră, grenadierul Martin Recht, zise Herbert Asch, înclinându-se uşor spre Ahlers.

Karl încuviinţă din cap…

— Doarme în patul de deasupra mea.

— Sunteţi prieteni? întrebă Ahlers.

— Prieteni? Asta-i o vorbă foarte mare. Poate că ar trebui să admit că suntem camarazi. Dar asta ar însemna să spun prea puţin.

— Ce importanţă au cuvintele? zise Ahlers, amabil. În

orice caz, se pare că-i vreţi binele. Care e motivul, de fapt?

Kamnitzer îl privi cu prudenţă pe Herbert Asch. Acesta clătină din cap semnificativ, ceea ce însemna: poţi vorbi deschis cu Ahlers.

— Martin Recht îmi pare uneori ca un copil care s-a rătăcit în pădurea cea mare şi a început să fluiere ca să-şi facă singur curaj. Există probabil chiar mulţi oameni de felul ăsta pe lume – chiar mult mai mulţi decât se crede.

— Nu cumva e un fel de oaie din turmă?

— Nu, categoric nu – deşi uneori aşa pare. Şi tocmai de aceea constituie o sfidare pentru berbecii cu talangă şi pentru câinii de pază. Iar din ăştia există o mulţime – şi printre militari, fireşte.

Ahlers se aplecă puţin în faţă.

— Nu prea vă place să fiţi soldat, aşa-i?

Karl Kamnitzer se relaxă. Omul din faţa lui era în civil şi părea să se bucure de prietenia lui Herbert Asch, căruia îl vorbea ca unui civil.

— Daţi-le oamenilor posibilitatea să-i alerge pe ceilalţi sau să-i mâne ca pe nişte gâşte de colo-colo, şi cei mai mulţi o Vor face, dacă asta li se pretinde sau se aşteaptă numai asta de la ei. Mai daţi-le acestor inşi cu fire de vechil motivaţia că este vorba de un ideal – de exemplu, dragostea de ţară sau libertatea, sau orice altceva – şi se vor îngrămădi ca o turmă! Aşa ceva ar trebui să se ştie, dar Martin Recht pare să fie în necunoştinţă de cauză!

— Aţi putea să mi-l prezentaţi pe acest Martin Recht, domnule Kamnitzer, spuse Herbert Asch. Invitaţi-l aici. Din partea mea, chiar şi astă-seară.

— Se ascunde vreo drăcovenie la mijloc? întrebă Gefreiterul, interesat.

— Desigur, zâmbi Herbert Asch.

— Atunci, sunt gata, îl asigură Karl Kamnitzer, apoi îşi termină tarta.

Majorul Bomekamp obişnuia să rămână mult timp în birou, după terminarea orelor de program.

Atunci răsfoia actele, studia planurile şi instrucţiunile, cotrobăia prin birourile colaboratorilor şi făcea controale prin telefon. Aghiotantul său stătea, între timp, aproape mut, ca un câine ciobănesc bine dresat.

Această sete de activitate a Majorului era atribuită în general doar unei conştiinciozităţi neobosite. Însă cine-l cunoştea mai bine pe Bomekamp ştia că mai exista un motiv: nu voia să se ducă acasă. Aproape oricine putea înţelege asta, dacă o întâlnise măcar o dată pe nevasta Majorului.

— Sună la mine acasă! îi ordonă Bomekamp aghiotantului.

— *Jawohl*, consimţi acesta.

Nu trebuia să i se spună ce să anunţe – era întotdeauna acelaşi lucru: „Herr Major mai are de lucru – nu se ştie cât timp”.

Bomekamp se duse în biroul din faţă. Îi făcea o deosebită plăcere să întârzie aici, printre angajatele civile, cu care purta discuţii bărbăteşti, dintr-o bucată.

— Aşa-i că aveţi o adevărată slăbiciune pentru mine? întrebă el, cu o voce bubuitoare.

Făptura de sex feminin căreia i se adresase încercă să roşească, dar fără succes. Această fată de treizeci de ani avusese suficiente ocazii să-l cunoască pe comandant. În ochii ei spălăciţi, Majorul era un cavaler desăvârşit, de modă veche.

Simţea aproape o plăcere să poată face ore suplimentare pentru el.

— Se pare că nu vă puteţi despărţi de mine, preastimată! strigă Majorul, pe un ton curtenitor. Încă puţin, şi mă duceţi în ispită!

Aghiotantul zâmbi, îngăduitor. În opinia lui, Bomekamp era ca o carte deschisă, pe ale cărei pagini scria acelaşi lucru. În ceea ce o privea pe fată, Majorului îi plăcea doar să glumească, şi nimic altceva; în orice caz, nu la serviciu.

— Trebuie să mai aştept raportul companiei a 3-a, îi explică ea. Raportul e deja întocmit, din câte mi-a spus Herr Hauptfeldwebel Kirschke, dar trebuie semnat de comandantul companiei.

Majorul aruncă o privire pe planul de instrucţie lat de un metru, care atârna pe peretele din spatele biroului. Căsuţa companiei a 3-a pentru ziua respectivă avea fondul albastru haşurat cu roşu. Asta însemna că serviciul în cazarmă a fost înlocuit cu exerciţii în teren.

— Iată o noutate pentru mine! îi spuse Bomekamp aghiotantului. De ce nu mi s-a comunicat?

Vocea binevoitoare şi glumeaţă a lui Bomekamp devenise brusc rece şi tăioasă. Aghiotantul îşi dădu toată silinţa să evite un incident. Se referi la o dispoziţie mai veche a Majorului, care fusese considerată de principiu. Conform acesteia, exerciţiile în teren erau bine venite, şi modificările de program respective nu necesitau aprobarea batalionului – era suficientă înştiinţarea din timp a aghiotantului.

— Dar nu şi în acest caz! exclamă Bomekamp, supărat Am spus foarte clar şi răspicat că pentru mine o anumită chestiune este închisă. Nu-mi plac acţiunile pe cont propriu care dau impresia că oricine poate avea iniţiative după plac pe domeniul meu!

— Atunci, probabil că Oberleutnantul von Strackmann e victima unei greşeli, explică aghiotantul, binevoitor.

— Ai grijă, te rog, ca acest circ să se termine neîntârziat.

Imediat după aceea, von Strackmann să se prezinte la mine – la Cazinou.

Aghiotantul transmise ordinul prin telefon lui Kirschke. Hauptfeldwebelul se bucură mult auzind expresiile „circ” şi „să se termine neîntârziat”, repetate fidel de aghiotant. Încălecă pe bicicleta de serviciu şi pedală, chiar cu oarecare viteză, spre locul de

antrenament.

Acolo îl găsi pe Oberleutnant, în pădurea de mesteceni. Discuta cu câţiva subordonaţi despre noile metode de adăpostire în arbori pe timp de noapte. Totodată, căuta să explice cum se poate hrăni cineva cu rădăcini şi ierburi, dacă a fost izolat de trupă. Când îl văzu pe Kirschke pedalând spre ei, îi strigă:

— În sfârşit, ai ajuns. Poţi să te alături plutonului 3.

— La întoarcerea în cazarmă? întrebă Kirschke, rânjind.

— Până atunci, zise Oberleutnantul, sigur de sine, poate să mai dureze, chiar toată noaptea!

— Cel mult un sfert de oră! rosti Kirschke, cu satisfacţie. Ordin de la batalion! Circul ăsta trebuie să se termine neîntârziat.

Von Strackmann dădu – deşi nu fără oarecare greutate – o pildă de stăpânire de sine. Rămase încremenit şi mut aproape zece secunde. Pe urmă, inspiră adânc, îl privi pe Kirschke şi ordonă:

— Sistaţi exerciţiul!

Ordinul ajunse – printr-un mesager – şi la plutonul 3. Feldwebelul Rammler părea să stea singur, la marginea pădurii, fiindcă oamenii lui se aflau în copaci. Iar în cel mai înalt dintre ei se cocoţase grenadierul Martin Recht. Se căţărase pe o creangă, care se încovoiase, şi era cât pe ce să cadă de-acolo. Dar nu căzu.

Rammler îşi consultă ceasul şi îşi dădu seama că era prea târziu să mai ajungă la întâlnire. Dar prea devreme, să fie o suficientă învăţătură de minte pentru Recht.

— Adunarea! strigă el spre copaci.

Soldaţii coborâră şi se strânseră într-o formaţie aproximativă. Feldwebelul se hotărâse, între timp, să termine în forţă. Chiar dacă timpul îl presa, terenul era favorabil, deoarece, în imediata apropiere, curgea un torent ademenitor.

— Inamicul a ocupat liziera pădurii, comunică

Rammler. Plutonul să se îndrepte în direcţia nord-nord-vest pentru susţinerea trupei. Pas alergător!

Prin aceasta se viza, după o tactică fără cusur, următoarea acţiune: trupa trebuia să înainteze chiar prin torent, camuflată de tufişurile şi de copacii de pe margine. Iar Martin Recht căra, asudat, o mitralieră, explicându-i-se că asta e o cinste deosebită.

Aşa că soldaţii păşiră în apă, mai întâi până la genunchi, apoi, scufundându-se până la piept. Martin Recht şovăi. Nu ştia să înoate şi în ochi i se citea frica.

— A făcut cineva în pantaloni? întrebă Rammler, de pe malul uscat, ca să le dea ghes.

Însă ultima clipă fericită din acea zi a lui Rammler se topi la apariţia Oberleutnantului von Strackmann, care-l luă imediat deoparte.

— Opreşte acţiunea! Exerciţiul s-a terminat, n-a fost clar ordinul meu? Nu permit asemenea întârziere! strigă el, ştiind că Majorul îl aştepta la Cazinou.

Rammler rămase în poziţie de drepţi până când Oberleutnantul îi permise să plece. Apoi, privi spre Martin Recht.

Grenadierul nu fusese încă distrus. Iar Rammler mormăi supărat, pentru sine: „Câte trebuie să îndur din cauza unui asemenea căcăcios!”

Feldwebelul Rammler îl căută degrabă pe adjutantul Kirschke şi-i spuse apăsat:

— Acest Martin Recht e un mare tont!

— Aşa o fi! admise Kirschke. Tonţi sunt peste tot.

— Trebuie să facă de gardă – chiar diseară!

— De ce nu, făcu Kirschke, indiferent. Dar pentru diseară mint repartizaţi deja alţii.

Însă Rammler nu se lăsă uşor. Insistă, se plânse, se rugă chiar. În cele din urmă, făcu apel la camaraderia dintre Feldwebel!

Kirschke nu voia decât să nu fie sâcâit, aşa că, în final, consimţi.

— Ei bine, dacă eşti atât de disperat!

Dar mi-l mai găsiră pe grenadierul Martin Recht. O luase din loc imediat după exerciţiul în teren.

— Atunci, nu se mai poate face nimic, rosti Kirschke netulburat.

— Trebuie căutat în continuare! insistă Rammler. Doar nu poate să dispară aşa!

— De ce nu? întrebă Kirschke, uşor amuzat. Trebuie să-ţi ceară cumva permisiunea dacă vrea să plece în timpul lui liber, după program?

Rammler se simţea trădat şi avea senzaţia că era înconjurat de porci. Nici măcar solidaritatea Feldwebelilor nu mai funcţiona.

— Unitatea asta nenorocită pare să fie formată numai din cretini! strigă el şi se duse în camera lui.

Acolo, îşi schimbă cămaşa, se stropi cu apă de colonie şi-şi unse părul cu multă briantină. O privire în oglindă îl confirmă că era un bărbat arătos, ceea ce-i dădu curaj. Şi nu-şi refuză plăcerea de a trage o duşcă de rachiu din paharul cu periuţa de dinţi, marca: „Doar pentru bărbaţi”.

Astfel îmbărbătat, pomi cu paşi întinşi către oraş. Se îndreptă direct spre *Café Asch*. Ajuns aici, întrebă cu o voce tunătoare unde se află Helen Wieder. La tejghea i se răspunse cu amabilitate că domnişoara Wieder tocmai plecase cu un soldat

Rammler pufni nestăpânit.

— Cine răspunde, de fapt, de acest tractir? întrebă el, arţăgos.

Doamna din spatele tejghelei – era Elisabeth Asch – rămase totuşi amabilă. Îi arătă, aproape invitându-l, o masă de lângă fereastră, la care şedeau doi domni în civil: „Herbert Asch şi Klaus Ahlers. Râsul lor îi sună lui Rammler aproape provocator. Nu i se părea exclus ca ei să râdă chiar de el.

Se îndreptă hotărât spre Asch şi Ahlers. Şi crezu că

are în faţa ochilor două exemplare tipice de civili neisprăviţi. Simţea lipsa seriozităţii, a demnităţii şi a reţinerii.

Nu fiindcă ar fi fost pornit din principiu contra populaţiei civile! Dar lumea lui era cazarma – mai exact, cazarma viitorului, aşa cum şi-o închipuia el, întemeiată pe tradiţia şi experienţa trecutului.

— Putem să vă ajutăm cu ceva? întrebă unul dintre civili.

— Cine răspunde aici? voi să ştie Rammler.

— În legătură cu ce? întrebă Herbert Asch.

— Cu acest telefon!

Rammler avea un aer dispreţuitor şi îngăduitor, în acelaşi timp. Îşi închipuia că se află în faţa unui simplu patron de cafenea, care urma să afle ce înseamnă să-i rânjeşti provocator unui Rammler!

— Explicaţi-vă liniştit, zise insul.

— Am sunat aici mai devreme. Dar a urmat o discuţie dubioasă.

— Se mai întâmplă şi aşa ceva, spuse Herbert Asch. Folosirea incorectă a telefonului nu e o raritate.

— Doar nu vreţi să vă sustrageţi răspunderii? întrebă Rammler, acuzator. Şi, sesizând un zâmbet amuzat, pe care-l consideră ostentativ, urlă cu o grosolănie nestăpânită: De fapt, cine sunteţi dumneavoastră?

Pentru el, cafeneaua nu era altceva decât o prelungire a curţii unităţii. Ştia cu claritate că acest oraş trăia de pe urma garnizoanei – şi nu trăia rău. Era de aşteptat cel puţin o anumită recunoştinţă.

— Parcă-mi păreţi cunoscut!

— Cu siguranţă nu pot spune dacă vă par cunoscut sau nu, răspunse Asch, fără să-şi piardă aerul prietenos. Dar pot să vă spun cu plăcere cine sunt. Printre altele, sunt proprietarul acestui local.

— Păi, tocmai! Rammler nu era deloc dispus să se lase impresionat de asemenea civili încrezuţi. Deci sunteţi

răspunzător de folosirea necorespunzătoare a acestui telefon, la naiba!

— Cred că nu v-ar strica o cafea tare, dacă doriţi – ca invitat al meu, zise Herbert Asch, serviabil.

Rammler refuză, cu superioritate.

— Drept cine mă luaţi? Nu sunt un cerşetor!

— În orice caz, nici eu nu sunt ceea ce credeţi. E foarte uşor să te înşeli, zise Klaus Ahlers, prudent.

— Vă rog să nu vă băgaţi. Nu vorbesc cu dumneavoastră.

— Dar eu vorbesc cu dumneavoastră, rosti Ahlers. Şi poate vă interesează să aflaţi că sunt Hauptmann în Luftwaffe.

Rammler ezită puţin. Dar, în definitiv, era instructor pentru lupta corp-la-corp, aşa că se obişnuise cu contraatacurile viclene.

— Asta o poate afirma oricine, de fapt, răspunse Feldwebelul.

— Vreţi să vă arăt legitimaţia? întrebă Klaus Ahlers, binevoitor.

Rammler ezită iarăşi, de data asta, mai mult – vreo cinci secunde. Apoi, făcu o întoarcere îndrăzneaţă, după părerea lui, spunând:

— Cu dumneavoastră nu am nicio treabă. Eu vorbesc doar cu proprietarul localului. Aşa că nu-i necesar să vă amestecaţi în discuţie. Intenţionez doar să mă informez asupra unei convorbiri telefonice. Pe deasupra, mă aflu aici exclusiv în calitate de persoană particulară.

— Mă bucur, îl asigură Herbert Asch. Totuşi, vă sfătuiesc să vă şi comportaţi ca atare, oricât de greu vi s-ar părea pe moment. De fapt, n-aveţi de ales. Încercaţi să mă credeţi.

— Vreau să ştiu cu cine am vorbit la telefon. Trebuie să-l descopăr pe acel individ. Până atunci, nu mă las.

— Ia loc! zise Majorul Bomekamp. Ar cam fi momentul să-ţi împărtăşesc câteva adevăruri.

Aceste cuvinte introductive se adresau Oberleutnantului von Strackmann.

Majorul îl măsură atent – nu fără o uşoară satisfacţie, produsă de amestecul de strădanie ambiţioasă şi devotament docil.

— Dacă nu te-aş fi convocat aici, ce-ai fi făcut în acest timp, von Strackmann?

— Aş fi lucrat, Herr Major.

— Şi după ce-ai fi terminat lucrul?

— Pentru cei ca noi, tot timpul e ceva de făcut, Herr Major.

Majorul bău din lichidul rubiniu pe care-l avea în faţă. Era denumit „sânge de turc” – şampanie nemţească fără pretenţii, amestecată jumătate-jumătate cu vin roşu franţuzesc.

— Ai o logodnică, Herr Oberleutnant? întrebă, apoi.

Von Strackmann negă, atât de prompt de parcă ar fi fost o acuzaţie.

— Pur şi simplu n-am timp. Nu ies aproape deloc din cazarmă.

— Tânărul meu prieten, zise Majorul, condescendent, există lucruri pentru care trebuie neapărat să-ţi faci timp, cum ar fi rasul sau igiena corporală. Şi pentru tinerii Offizieri există anumite privilegii care pot fi considerate întocmai ca o igienă corporală.

Oberleutnantul von Strackmann se arătă vesel, fiindcă asemenea discursuri ale Majorului erau bine cunoscute. Se cădea să-i dea dreptate.

Astfel se realiza, după părerea lui Bomekamp, o plăcută atmosferă de încredere. Îi oferi chiar un pahar din „sângele de turc” tânărului şi zelosului Offizier.

— Doresc să mă pot bizui pe Offizierii mei, zise el, apoi. În special pe cei cu care colaborez strâns, în calitate de comandanţi de companie.

Von Strackmann încuviinţă grăbit. Era ahtiat să se afirme. Iar pe superiorii cu experienţă îi privea cu evlavie.

— Lumea noastră e o lume în sine, spuse Majorul. Trebuie evitate încercările celor din afară de a ne influenţa modul de a fi. Nu trebuie să li se dea niciun prilej în acest sens.

Formularea i se păru deosebit de iscusită. Căci în sinea lui îşi spunea: „Pe civilii ăştia, chiar dacă sunt primari, nu-i doare-n cur de ce facem noi aici. Dar nici nu putem să-i punem atât de simplu cu botul pe labe când vor să-şi bage nasul la noi! Le zâmbeşti prietenos, şi cu asta, basta! Nicio altă reacţie vizibilă! Nici măcar vreo modificare a unui exerciţiu planificat în termen”.

— Ne-am înţeles, von Strackmann?

— Înţeles, Herr Major, îl asigură Oberleutnantul, în grabă.

— Grozav, aprecie Bomekamp. Ţine-o aşa, dragul meu, şi, în viitorul apropiat, nu vei fi doar locţiitor la comanda uneia dintre companiile mele.

Oberleutnantul roşi – mai puţin din cauza „sângelui de turc” şi mai mult din mândrie.

— Vă mulţumesc, Herr Major!

— Ai vrea să-mi faci şi un serviciu personal? întrebă Komekamp, aproape confidenţial.

— Orice, Herr Major!

— Atunci, treci diseară pe la soţia mea, dacă poţi. Du-i şi o sticlă de coniac; i-am promis. Transmite-i salutările mele din inimă. Spune-i că probabil astăzi voi ajunge foarte târziu acasă – dacă voi ajunge. Trebuie să mai fac nişte controale şi să verific o grămadă de acte. E clar? Bine, atunci nu vreau să te mai reţin.

Feldwebelul Rammler pândea în *Café Asch* ca un leu pe o stâncă. Îşi găsise un loc de unde putea observa intrarea. O aştepta pe Helen Wieder.

— S-ar putea să aşteptaţi degeaba, îi spuse Elisabeth Asch. Nu e deloc sigur că domnişoara Wieder va reveni.

— Totuşi, există o posibilitate, nu?

— N-ar fi exclus. În orice caz, poate dura foarte mult.

— Aştept! răspunse Rammler, apăsat şi hotărât. Am timp. Iar perseverenţa mea e legendară! Aduceţi-mi unul dublu, din marca mea specială!

— Voi transmite comanda dumneavoastră, zise doamna Asch, bucuroasă să plece de lângă acest client dezagreabil.

Rammler privi indispus în jur, la strălucirea artificială a modernei cafenele, până ce o chelneriţă îi aduse băutura comandată: „Doar pentru bărbaţi”. Fata nu se putea compara în nicio privinţă cu Helen Wieder, oricât ar fi privit-o Rammler. Aşa încât nici măcar ea nu reuşi să-i risipească proasta dispoziţie.

Dar, în uşa de la intrare, apăru o fiinţă de sex feminin care-i părea demnă de toată atenţia. Avea o ţinută sportivă, şi stătea încordată ca un arc de oţel. Cercetă cu privirea cafeneaua de parcă ar fi fost pe o pistă de zgură, pregătindu-se de sprint.

Traversă încăperea şi lăsă impresia că se îndrepta direct spre Rammler. Feldwebelul înregistra cu competenţă: drăguţa avea foc în vine; purta haine strâmte ca o uniformă. Se aşeză la masa de-alături.

Rammler consideră gestul ca pe o invitaţie la dans. Omise faptul că masa de lângă el era singura liberă din sală.

— Ei, cum merge? întrebă Feldwebelul, înclinându-se plin de încredere.

Totul la această tânără era rece şi luminos: părul, ochii, hainele. La fel sună şi vocea ei:

— Ne cunoaştem cumva?

— Tocmai suntem pe cale să ne cunoaştem, o asigură Rammler, întreprinzător. Micuţa nu-i displăcea, iar bestia rafinată de Helen Wieder merita o lecţie! mai existau şi altele! Veniţi la masa mea – sau să vin eu la dumneavoastră?

— Nici-nici, răsună o voce de bărbat de lângă Rammler. Nu te mai obosi, camarade, doamna nu este

liberă.

Rammler privi nemulţumit: în faţa lui se afla un ins în civil, slab, de înălţime mijlocie. Omul râse degajat şi se prezentă:

— Vossler.

— Din partea mea, poate să vă cheme cum vreţi! Nu vorbesc cu dumneavoastră, discut cu această tânără.

— Iar eu, răspunse fata uşurată, vă răspund doar atât: căutaţi-vă altă destinaţie!

Mesajul era destul de limpede. Alţi oameni, cu mai puţin tupeu, s-ar fi considerat înfrânţi – dar nu şi Rammler! rămase uşor dezorientat, nu însă şi descurajat.

Cu dorinţa de a se revanşa, contemplă perechea de la masa alăturată. Ea îi spunea „Viktor", iar el „Gerty" – probabil că o chema Gertrud. Şi se purtau ca nişte porumbei. În sfârşit, îşi îndreptă supărat privirea spre tejghea, şi ceea ce văzu îi atrase atenţia.

Acolo se afla grenadierul Martin Recht, chiar cel căruia îi datora dezamăgirea din acea zi. Abia îi dăduse o primă lecţie, dar băiatul părea să fie din nou foarte voios. Trăncănea nestânjenit cu femeia din spatele tejghelei, până ce, dând cu ochii de Rammler, se uită în direcţia lui. Feldwebelul se ridică pentru a nu fi trecut cu vederea. Iar grenadierul, cuprins brusc de teamă, trase un salut cu totul neregulamentar.

Lui Rammler nu-i convenea să-i răspundă la salut. Îi făcu semn cu arătătorul, şi Grenadierul se apropie grabnic de Feldwebel.

— Ce faci aici? întrebă Rammler.

Recht nu găsi niciun răspuns care să-l poată mulţumi pe Feldwebel, aşa că rămase ţeapăn şi mut. Privirea lui cerea un tratament măcar pe jumătate uman.

— Aşadar, te învârti pe-aici, în timp ce ai fost repartizat pentru gardă, îi zise Rammler, cu severitate.

— Despre asta n-am ştiut nimic, răspunse Recht.

Rammler îl privi atent pe grenadier, căutând cea mai

bună metodă de abordare a cazului. Dar civilul de la masa alăturată voi să se amestece şi în această discuţie. Îşi întrerupse gânguritul, se ridică şi se duse la Recht, exclamând:

— Ia uite cine-i aici! Oaspetele nostru de-aseară?

— Herr Oberfeldwebel! strigă Martin Recht, extrem de uşurat. Ce mai faceţi?

— Excelent! răspunse Oberfeldwebelul Vossler. Îmi savurez timpul liber. Asta ar trebui să faceţi şi dumneavoastră, şi să nu vă lăsaţi abătut din cale.

Grenadierul îi zâmbi recunoscător. Apucă mâna ce-i fusese întinsă ca un naufragiat pe o mare agitată.

— Nu vreţi să vă aşezaţi la masa noastră, domnule Recht? întrebă prietenos Vossler. Domnişoara Ballhaus şi cu mine ne-am bucura.

— Daţi-mi voie! interveni Rammler, stăpânindu-se cu greu. Ce drept aveţi să vă amestecaţi? Nu vă doare-n cur de discuţia mea!

— De ce te agiţi, camarade? Vossler se uită împăciuitor la Rammler. Se poate şi altfel. Nu-i nevoie să-ţi arăţi colţii, dacă vrei să te faci observat.

— Ce înseamnă asta, camarade? strigă Rammler. Eu am de vorbit cu unul dintre oamenii mei – şi încă într-o chestiune de serviciu. Aici nu accept niciun amestec!

Viktor Vossler îşi puse protector braţul pe umerii lui Martin Recht. Iar vocea îi sună ca o vioară cu surdină:

— Păstrează-ţi sângele rece, camarade! Inspiră şi expiră profund de cel puţin trei ori. Şi nu uita maxima soldaţilor: „Nu există idee mai proastă decât prima care-ţi vine în minte”.

— Nu permit aşa ceva! strigă Rammler, furios. Zâmbetul acestei „Gerty” sau Gertrude i se păru deosebit de neruşinat. Interzic categoric una ca asta! repetă el.

Dar Herbert Asch se îndreptă spre grupul lor, sigur ca un uliu. Se băgă între cei doi cocoşi, luă atitudinea unui arbitru şi spuse:

— În primul rând, aş vrea să vă rog să coborâţi vocea. Aici e o cafenea, nu o cazarmă.

— Totuşi, mă aflu în mijlocul unei chestiuni de serviciu, replică Rammler, tremurând. Ne priveşte doar pe mine şi pe grenadierul Recht.

— Vă înşelaţi, spuse calm Herbert Asch. Aici este exclusiv domeniul meu, în niciun caz al dumneavoastră.

Martin Recht stătea ca o oaie rătăcită pe un câmp pustiu; în jur, se auzea urletul lupilor. În acelaşi timp, îl stăpânea sentimentul confuz că e apărat.

— Domnule! pufni Rammler către Herbert Asch. Domnule, vă avertizez! Nu vă amestecaţi în probleme militare.

— Mai bine lăsaţi-mă pe mine, sugeră Vossler. Între fraţi de arme, asemenea lucruri se lămuresc mult mai uşor.

— Nu e nevoie, răspunse Herbert Asch. Eu sunt stăpânul casei. Nimeni altcineva. Şi în această calitate trebuie să vă rog, din păcate, domnule Rammler, să căutaţi să nu-i mai deranjaţi pe clienţii mei şi să părăsiţi imediat localul.

— Cred că n-am auzit bine! Rammler îl privi pe Asch, nevenindu-i să creadă. Doar nu mă aruncaţi afară?

— Luaţi-o cum vreţi.

— Plec! zise Rammler, ameninţător. Dar o să regretaţi!

Plecă, fără să-şi fi plătit consumaţia. Herbert Asch dădu dispoziţie să-i fie trecută în contul personal, la cheltuieli curente.

Apoi, i se dedică lui Martin Recht, care era puţin dezorientat; îl invită în camera lui privată, ca să-l poată reîntâlni acolo pe Hauptmannul Ahlers şi să nu-i mai deranjeze pe Gerty şi Viktor.

În schimb, Feldwebelul Rammler ieşi pe uşa dublă, chinuindu-se să suporte cu demnitate o mare pierdere: căci se simţea victima civililor perfizi şi lipsiţi de înţelegere, a camarazilor fără spirit camaraderesc, a

muierilor care habar n-aveau de adevăratele valori.

Coborî treptele cu un zâmbet dispreţuitor, dar rămase încremenit pe trotuar. O văzu în faţă pe Helen Wieder, iar lângă ea, pe Karl Kamnitzer!

— Bună seara, Herr Feldwebel! strigă Kamnitzer. Deja plecaţi?

— Dumneata! făcu «surprins Feldwebelul, pe un ton ridicat.

Dumneata ai fost cel cu care am vorbit la telefon!

— Eu să fi fost? întrebă Kamnitzer, strângând din ochi. Şi când să fi fost asta? Şi dacă-i aşa, v-a făcut plăcere?

Helen Wieder păşi energic în faţă. Rosti cu o voce provocator de blândă:

— Asta nu mi se pare prea frumos – să-ţi dai întâlnire cu o doamnă şi apoi să contramandezi în doi timpi, prin telefon. Îţi mărturisesc că asta nu mi s-a mai întâmplat!

Feldwebelul Rammler se simţi dintr-odată în defensivă. În locul reproşurilor pe care se gândea să le arunce, acum trebuia să se dezvinovăţească. Deoarece Helen Wieder se îndoia pe faţă de bunele lui intenţii şi de seriozitatea lui bine cunoscută.

— M-am scuzat, o asigură el. Am fost împiedicat de îndatoririle serviciului – un exerciţiu în teren care a intervenit pe neaşteptate.

Helen Wieder îl privi bănuitoare, iar Rammler se întoarse spre Kamnitzer, neajutorat şi plin de reproş, în acelaşi timp.

— Nu i-ai spus nimic domnişoarei Wieder?

— Eu? Ce treabă aveam eu?

— Omule, doar am vorbit la telefon.

— Am vorbit, oare? Kamnitzer păru peste măsură de uimit. Dumneavoastră să fi fost într-adevăr interlocutorul meu?

— Evident! Cine altul?

— Caraghios, aprecie Kamnitzer. Aş fi pus pariu că

era vreunul care voia să mă ia peste picior. Se dădea drept Feldwebelul Rammler. Cunoaştem noi glumeţi de-ăştia!

— Omule! strigă Rammler, enervat Pe mine să nu mă iei de prost! M-am lămurit eu de mult cu tipi ca dumneata.

— Mă acuzaţi pe nedrept, afirmă Kamnitzer. Puneţi-vă în situaţia mea, Herr Feldwebel. Mă sună un tip la telefon şi-şi dă numele dumneavoastră; mormăie ceva despre un exerciţiu în teren. Mie-mi spune asta! Eu cunosc exact planul nostru de activităţi: nu era prevăzut niciun exerciţiu în teren!

— A fost hotărât pe neaşteptate!

— Aşa? De fapt, eu n-aveam de unde să ştiu. În plus, vocea dumneavoastră suna cu totul altfel decât în curtea cazărmii. Aproape plăcut.

— M-am săturat de prostii! zise Helen Wieder. N-am timp de aşa ceva.

— Nu vreau decât să vă explic, domnişoară Wieder!

— M-am lămurit eu! aruncă Helen şi urcă treptele.

Feldwebelul şi Gefreiterul priviră în urma ci – imaginea pe care le-o oferea îi năuci: această Helen părea să fie întruchiparea visurilor de infanterist.

— Scuzaţi-mă, spuse Kamnitzer, dar mă grăbesc. Am preluat, ca să mă exprim astfel, responsabilitatea faţă de domnişoara Wieder, ca reprezentant al dumneavoastră, Herr Feldwebel. Nu puteam s-o las să stea aşş, ca o marfă comandată şi neridicată. Iar în această privinţă nu mă dezic, vă voi reprezenta şi pe mai departe. În definitiv, vă sunt dator!

Cu aceste cuvinte, Kamnitzer îl părăsi pe Feldwebel şi urcă după Helen. Rammler rămase un timp împietrit, cu gura căscată. Apoi, o închise, clătină din cap şi mormăi înăbuşit:

— Mie nu mi se poate face aşa ceva!

Ziua următoare începu cu un spectacol cotidian, dar care nu-şi pierdea niciodată farmecul: Oberleutnantul von Strackmann îşi curăţa personal cizmele. Asta se petrecea

pe coridor, în faţa uşii de la camera lui. Voia să dea un exemplu.

În acest timp, îl convocă pe Unteroffizierul de serviciu şi, continuând să-şi facă cizmele, îi ceru să-şi prezinte raportul. Acesta suna ca în orice altă dimineaţă: „Niciun eveniment deosebit!”

— Ar fi fost şi mai frumos dacă în sectorul meu n-ar merge totul strună, comentă el.

Unteroffizierul de serviciu îşi desfăţă privirea pe săturate cu imaginea locţiitorului comandantului de companie, până când apărea Feldwebelul de companie. Însă acesta întârzia ca de obicei.

În sfârşit, răsări şi Kirschke, reuşind totuşi să nu caşte spre Oberleutnant. Era prea devreme pentru asta.

După ce se măsurară, indispuşi, unul pe altul, Oberleutnantul întrebă:

— Ei, cu ce ne ocupăm azi?

— Ca de obicei, răspunse Kirschke, laconic.

Oberleutnantul ceru detalii. Cunoştea foarte bine programul zilei, dar voia să ştie dacă şi Feldwebelul de companie era informat.

Kirschke scoase din buzunar o notiţă şi se pregăti să-i déa citire.

— Scuteşte-mă de asta! Dispreţul lui von Strackmann faţă de acest ins încăpăţânat era atât de mare, încât uită să-şi termine de curăţat cizmele. Vreau să ştiu ce-ai de gând să faci dumneata – dumneata personal.

— Tot ca de obicei. Kirschke îşi permise observaţia pe un ton de indiferenţă imperturbabilă. Probleme de rutină.

— Herr Hauptfeldwebel, rosti energic Oberleutnantul, de la colaboratorii mei cei mai apropiaţi aştept în fiecare zi o idee bună.

Kirschke considera că are o asemenea idee, dar şi-o păstră cu înţelepciune pentru sine. Asta se poartă ca un cercetaşi Dacă acest von Strackmann ar fi văzut lumina

lumii germane cu douăzeci de ani mai devreme, HJ[4] nu ar fi putut găsi un om mai nimerit, gândi el.

Dar, Oberleutnantul se născuse abia în vremurile democraţiei. Şi, după părerea lui, se descurca de minune.

Apoi, von Strackmann se jucă neobosit, timp de câteva ore, de-a câinele ciobănesc, după expresia lui Kirschke. El îşi supraveghea turma, îi dădea vigilent ocol, îi strângea laolaltă pe cei rămaşi în urmă şi avea grijă să se respecte programul. Între timp, se tot gândea la Feldwebelul de companie. Oricum ar fi privit lucrurile, Kirschke nu era decât un obstacol tenace în calea avansării lui. Existau într-adevăr suficiente motive să înlăture obstacolul – ceea ce părea să fie necesar nu numai în interesul lui, ci şi al celorlalţi. Oberleutnantul se simţi, în cele din urmă, stăpânit de propria-i hotărâre şi se duse la cancelarie. Hauptfeldwebelul nu se afla însă aici. La întrebarea insistentă a lui von Strackmann, unde poate fi găsit Kirschke, i se răspunse:

— Probabil, în camera lui. Îşi schimbă pantalonii.

Kirschke spusese că intenţionează să-şi schimbe pantalonii în urmă cu două ore, dar Oberleutnantul nu era la curent – neglijase să se intereseze. Neîncrederea îl îndreptă, totuşi, pe drumul cel bun.

Pomi spre camera Hauptfeldwebelului, situată pe coridorul de la parter. Aici se opri în faţa uşii, fiindcă era încuiată. Ciocăni cu măsură la început, cam ca un poştaş. Niciun răspuns.

— Kirschke, zise el, sever. Deschide!

Dar nu i se deschise. Atunci bătu în uşă ca un poliţist care are mandat de arestare.

— Deschide! strigă el. Sunt Oberleutnantul von Strackmann! Ştiu că te-ai încuiat înăuntru, Kirschke.

Apoi, bătu ca într-o tobă. Îi răspunse o tăcere absolută.

---

4 Hitler Jugend – Organizaţia de tineret nazistă; formaţie de luptă paramilitară (n.tr.).

Atunci, Oberleutnantul ţâşni ca un ogar, goni pe coridor – cu viteza fulgerului, spuneau mai târziu martorii oculari –, ieşi afară şi dădu ocol clădirii spre locul unde corespundea fereastra camerei lui Kirschke.

Fereastra era puţin mai înaltă ca un stat de om. Dar von Strackmann era un tânăr sportiv. Sări, se agăţă de pervaz şi efectuă o remarcabilă ridicare în braţe – spre marea bucurie a câtorva soldaţi strânşi împrejur.

Privind pe fereastră, Oberleutnantul văzu fundul bombat al lui Kirschke, îmbrăcat în chiloţi. În timp ce von Strackmann trăgea cu ochiul prin geam, Kirschke se uita prin gaura cheii, spre coridor.

Această imagine păru să-i taie răsuflarea lui von Strackmann. Îşi dădu drumul de pe pervaz, gâfâind. Apoi, pomi în pas alergător, ocolind iarăşi blocul şi îndreptându-se spre camera lui Kirschke. Uşa. era acum deschisă, iar Hauptfeldwebelul privea afară.

— Asta va avea consecinţe, zise von Strackmann, cu răsuflarea întretăiată.

— Cum adică? întrebă Kirschke. Nu mai pot nici să-mi schimb pantalonii?

— Cu uşa încuiată? zise Oberleutnantul, cu asprime.

— Sigur, răspunse Hauptfeldwebelul. Eu obişnuiesc să-mi schimb pantalonii cu uşa încuiată. În definitiv, s-ar putea să intre vreo femeie de serviciu.

— Vom lămuri noi asta! strigă von Strackmann. Şi voi face eu însumi cercetările necesare.

— Din partea mea, cu plăcere.

Kirschke nu părea prea impresionat. După convingerea lui, acest ignorant zelos nu era chiar matur. Totuşi, putea deveni, fără îndoială, incomod. De aceea, se impunea să-l abată din cale, iar Hauptfeldwebelul ştia şi cu ce.

— Oricum, există chestiuni ce par să fie mai urgente.

— Te rog să laşi aceste aprecieri în seama mea.

— Desigur, Herr Oberleutnant Dar am primit mai

devreme un telefon de la un anume domn Asch, proprietarul cafenelei cu acelaşi nume. Mi-a comunicat că ar trebui să avem grijă ca oamenii din unitatea noastră să se comporte cât de cât cuviincios în localul său.

Von Strackmann se ridică în picioare, ţeapăn, ca de ceară.

— Asta ţi-a spus – dumitale – acel om?

— Da, chiar mie! A vrut mai întâi să vă vorbească dumneavoastră, Herr Oberleutnant, dar, cum eraţi plecat, deci nu puteaţi fi contactat…

— Asta a zis textual?

Kirschke constată cu satisfacţie că Oberleutnantul devenise nervos. Desigur, Herbert Asch nu folosise o exprimare atât de tăioasă, dar sensul fusese redat întocmai; iar von Strackmann căzuse în cursă.

Îşi aminti imediat de discuţia importantă avută cu comandantul său, în seara precedentă. Şi de indicaţia confidenţială: să nu se lase abătut din cale de nişte civili oarecare – sau cam aşa ceva.

— Ce-şi permite insul ăsta! strigă von Strackmann, în necunoştinţă de cauză.

Nu ştia mare lucru despre situaţia din oraş. Îşi închinase viaţa exclusiv armatei, rareori obişnuia să privească peste zidul cazărmii – şi atunci privea în direcţia terenului de exerciţii. Astfel că habar n-avea cine era Herbert Asch şi nici nu-l interesa.

— Aici e numărul lui de telefon, îl informă Kirschke şi-i întinse nerăbdător un bilet.

Von Strackmann îl înşfăcă din mâna lui, lacom ca o ştiucă.

— Îl învăţăm noi minte!

Apoi urmară, într-un răstimp foarte scurt, cinci convorbiri telefonice, care urniră piatra ce avea să se rostogolească.

Mai întâi, Oberleutnantul luă legătura cu Herbert Asch prin centrala hotelului şi-i explică, printre altele, că

nu-l interesează acuzaţiile indirecte – iar dacă cineva voia ceva de la el, i se putea adresa în scris. Pe cale oficială!

Herbert Asch rămase uşor consternat.

— Sper că ştiţi cu cine vorbiţi, rosti el.

— Îmi ajunge ca dumneavoastră să ştiţi cu cine aveţi de-a face!

Herbert Asch se consideră acum informat. El dădu cel de-al doilea telefon din această serie, şi anume, Hauptmannului Ahlers.

Asch îi povesti despre primul telefon pe care-l dăduse la compania a 3-a. Intenţionase să calmeze puţin spiritul de iniţiativă al unui Feldwebel, pe nume Rammler – nu în ultimul rând ca să-l apere pe Martin Recht. Vorbise mai întâi cu Hauptfeldwebelul Kirschke, care era, se pare, un om calm şi rezonabil, cu adevărat de treabă. Apoi însă îşi făcuse apariţia altcineva – Oberleutnantul von Strackmann.

— Pe acesta l-am cunoscut în treacăt, zise Hauptmannul Ahlers. Cred că e bine intenţionat, dar am impresia că e cam exagerat.

— În orice caz, cu mine s-a purtat ca un ţapinar.

— Îl dezvăţăm noi de stilul ăsta, promise Ahlers.

Al treilea telefon îl dădu Hauptmannul Ahlers Oberstului Turner. După ce ascultă atent, în tăcere, Turner îi spuse:

— Rezolvă dumneata asta, dragul meu Ahlers. Acţionează în numele meu şi în limita regulamentelor respective.

Dar Hauptmannul Ahlers consideră că, din păcate, problema nu era atât de simplă.

— Eu am fost cel care l-am sfătuit pe domnul Asch să evite un raport oficial, mărturisi Ahlers. I-am recomandat să lămurească problema cât mai puţin formal.

— Nu ţi se poate reproşa nimic în acest sens, încuviinţă Turner. Consider că recomandarea dumitale a fost foarte fericită.

— Dar primarului i-am vorbit, ca să zicem aşa, în calitate de reprezentant al comandantului de garnizoană. De aceea, domnul Asch a socotit că părerea mea e mai mult sau mai puţin oficială. Ieşirea neaşteptată a Oberleutnantului von Strackmann pare cel puţin neinspirată. Cred că aici ar fi nevoie de o lămurire. Şi asta nu poate veni decât de la dumneavoastră, Herr Oberst, care sunteţi obişnuit cu asemenea situaţii delicate.

Oberstul Turner înghiţi povestea cu oarecare greutate. Dar nu vedea altă posibilitate decât să poarte acea discuţie telefonică. Aşa că ceru o convorbire cu Majorul Bomekamp, căruia îi spuse că nu obişnuia să dea nimănui sfaturi fără o solicitare prealabilă şi evita să se bage în problemele altora.

— Totuşi, un comandant este răspunzător pentru Offizierii lui, nu-i aşa?

— Vorbiţi în general, Herr Oberst, sau vă referiţi la un caz special?

— Unul dintre Offizierii dumneavoastră, un anume Oberleutnant von Strackmann, şi-a permis, din păcate, o abordare îngrijorătoare. A vorbit cu primarul, cu domnul Asch, într-un mod pe care trebuie să-l numesc nechibzuit. Presupun că asta e şi părerea dumneavoastră, Herr Major. În definitiv, domnul Asch este cel care hotărăşte aici – cel puţin până la alegerile viitoare, în calitate de comandant al garnizoanei, sunt puţin cam neliniştit Dar, pe de altă parte, am convingerea că veţi rezolva chestiunea în mod adecvat.

Majorul primi, scrâşnind, mustrarea blândă, dar limpede. Ştia că acum Oberstul avea să-şi facă o notă cu locul, data, ora şi detaliile precise ale convorbirii, care, probabil, urma să fie descrisă ca „indicaţie orientativă”.

În plus, Bomekamp se simţea dezamăgit de von Strackmann. Îl considerase inteligent Sau se înşelase? în orice caz, din pricina acestui Oberleutnant primise neplăcuta admonestare.

Astfel că Majorul Bomekamp fu cel care dădu cel de-

al cincilea telefon. Îl chemă la aparat pe Oberleutnantul von Strackmann şi trecu peste el ca un tanc peste o broască – după cum avea să spună mai târziu Kirschke.

— Curată tâmpenie – asta ţi-ai permis să faci! urlă Majorul, îndreaptă urgent situaţia, sau te dau afară.

Von Strackmann rămase ca trăsnit Hauptfeldwebelul Kirschke, care auzise vorbele Majorului, zâmbi satisfăcut.

— Trebuie să fac un raport îndreptat împotriva mea? întrebă el. Pentru somn în timpul serviciului?

Şi era cât pe ce să adauge: „Cine doarme, cel puţin nu dă telefoane!” Dar ar fi fost inutil, fiindcă von Strackmann îşi dăduse seama ce se afla în mintea Feldwebelului de companie. El zise înăbuşit:

— Totul e din cauza acestei adunături de porci nenorociţi!

— Vă rog să-l scuzaţi pe soţul meu, domnule Recht. A fost reţinut, nu ştiu unde.

Doamna Ahlers îi adresă aceste cuvinte oaspetelui, zâmbind cu îngăduinţă, fără urmă de reproş.

— Trăim destul de umil, rosti liniştită doamna Ahlers. Dar nu-i nevoie să vă mai spun asta, vedeţi şi dumneavoastră.

Martin Recht observase totul, fără să sesizeze vreo stânjeneală din partea gazdei. Mobila consta în piese simple, robuste. Stofele erau alese cu gust, dar de o calitate modestă; pe podea se afla un covor de cânepă simplu, într-o singură culoare. Recht se pricepea oarecum la asemenea lucruri; mama lui avea un magazin de decoraţiuni interioare.

— Trebuie să mă întorc la bucătărie, zise doamna Ahlers. Dar fata mea vă va ţine de urât între timp.

Lui Recht îi plăcea figura ei prelungă, deschisă.

— V-a spus soţul meu că fiica noastră e suferindă – vreau să spun că a fost suferindă şi încă nu şi-a revenit complet? întrebă doamna Ahlers, după o scurtă ezitare.

— Da, mi-a povestit.

— Deci, ştiţi despre ce este vorba?

— Nu.

— Vă veţi da seama, zise doamna Ahlers. Şi sunt sigură că vă veţi purta cum se cuvine.

Carolin Ahlers, fiica, apăru la puţin timp. Recht privi în ochii ei luminoşi. Pielea fetei îi părea de culoarea unui trandafir alb, care străluceşte în lumina blândă a amurgului; părul lung părea o ţesătură scumpă, iar zâmbetul ei îi aminti de basme cu prinţese şi zâne. Pe scurt, Martin Recht trăi o clipă de neobişnuită poezie.

Nu se putea împotrivi: acea fată avea un farmec ce-i cuprindea blând, dar fără scăpare, fantezia. Apoi, o văzu mergând şi reveni la realitatea brutală. Ea umbla cu grijă, nesigură, ca şi cum* nu-şi stăpânea pe deplin corpul. Se putea spune că şchioapătă, dar asta nu ar fi descris prea bine mişcările ei, care nu erau deloc clătinate, ci doar nesigure. Martin Recht observă totul cu obiectivitate, constatând, totodată, că nu l-ar fi mirat prea mult ca ea să se ridice dintr-odată de la podea şi să înceapă să plutească.

Fata îi observă privirea şi zâmbi – nu era un zâmbet îndrăzneţ, ci, mai degrabă, plin de îngăduinţă faţă de Recht. În schimb, doamna Ahlers îl privi atentă pe oaspete şi văzu cu satisfacţie că îşi mascase repede uimirea.

— Pot să vă ajut? întrebă el, repezindu-se spre Carolin.

— O, nu! răspunse fata, neaşteptat de veselă. Mă descurc foarte bine singură. Trebuia doar să încercaţi să vă obişnuiţi cu mersul meu. Sau vă displac oamenii bolnavi?

— Cum puteţi să spuneţi aşa ceva? zise Martin Recht şi-i trase Caroline! un scaun. Sora mea a avut poliomielită şi a încercat să se adapteze, şi să devină utilă.

— Dar dumneavoastră nu vreţi să deveniţi util altora?

— Ba, cu plăcere! Recht apucă fără să mai ezite braţul Carolinei ca s-o conducă spre scaun. Acestea sunt

ultimele instincte cavalereşti, să ştiţi – faceţi-mi favoarea asta.

Doamna Ahlers privi zâmbitoare spre fiica ei şi-i făcu un semn de recunoştinţă şi încurajare lui Martin Recht. Apoi, părăsi camera.

Recht îşi trase un scaun şi se aşează în faţa Carolinei. Era puţin tulburat, privind acest chip blând, luminos, zâmbitor: îi amintea de o dimineaţă de primăvară printre mesteceni, printre poieni şi izvoare. Dispoziţia poetică îi reveni, dar se strădui să se gândească la mersul fetei.

— De la ce vi se trage? o întrebă el deschis, aproape curios. Ce fel de boală este?

— Un fel de paralizie parţială a picioarelor, răspunse Carolin. Cauza este o leziune a coloanei vertebrale.

— Groaznic! spuse Martin, fără a fi sentimental. De când asta?

— De la naştere, zise Carolin.

Martin Recht nu-şi ascunse surprinderea. Privi spre ea întrebător.

— Am fost într-un fel una dintre ultimele victime ale războiului, îl lămuri Carolin. M-am născut în anul 1945, în timpul refugiului, şi anume în Lübeck. Spitalul, aşa mi s-a explicat, era arhiplin şi exista un singur doctor disponibil. Urmarea a fost această vătămare a coloanei mele.

— Ce pot să spun? întrebă încet Martin Recht.

— Nimic! Nu e nimic de spus. Asta este şi gata! Carolin se lăsă puţin pe spate, resemnată şi puţin obosită. Şi e chiar atât de rău? Eu m-am obişnuit de mult.

— Dar doctorii? Nu pot face nimic?

— Au făcut deja foarte mult! Am trecut printr-o serie de operaţii. Înainte era şi mai rău. Stăteam într-un scaun cu rotile. Acum însă pot să merg. Adăugă, zâmbind: Cât de cât, măcar. Tot e ceva.

— Asta-i mult! rosti Martin Recht. Şi e un început bun! Mergeţi uneori la plimbare?

— Ocazional – cu mama, mai ales în parc.

— Vă oboseşte?

— Nu, dacă are răbdare cu mine.

— Grozav! zise Martin Recht, hotărât. Atunci puteţi să ieşiţi şi cu mine.

Carolin se ridică, ezitând.

— Vreţi, într-adevăr? întrebă ea, apoi.

— De ce nu?

Uşoara roşeaţă din obrajii Carolinei păru să se accentueze.

— Asta o spuneţi probabil din politeţe. Sau ca să mă consolaţi. Sau, poate, fiindcă vă simţiţi dator faţă de tatăl meu. Dar nu trebuie s-o faceţi – chiar nu e nevoie!

— Ascultaţi, zise Martin Recht, după ce respiră adânc, hotărât să spună cât mai pe şleau ceea ce avea în cap. Verificase uneori această metodă şi cu sora lui bolnavă. Astea-s prostii, continuă el. Îmi plăceţi, pur şi simplu. Sau vă sunt foarte antipatic?

— Nu, nici vorbă!

— Atunci ne-am înţeles.

— Poate.

— Şi când ieşim la plimbare?

— Cât de curând, spuse Carolin, evaziv.

— De ce nu chiar azi – după cină?

Carolin Ahlers clătină din cap.

— Nu ştiu, n-ar trebui să ne pripim.

— Dar de ce să amânăm? Vă rog să acceptaţi.

— Da, spuse Carolin Ahlers.

— E cazul să vă amenajaţi o sală de aşteptare, sugeră Gefreiterul Kamnitzer. Parcă aş fi la dentist aici.

— Ce dentist oferă pacienţilor băuturi la discreţie? întrebă Herbert Asch.

— Eu sunt pacientul dumneavoastră?

— Hai să zicem mai bine că sunteţi un fel de cobai.

— Pentru ce soi de experienţe?

— Mi-ar plăcea să văd dacă judecata sănătoasă se poate impune în anumite condiţii.

— Atunci n-aţi nimerit adresa, domnule Asch. Pentru ceea ce-mi permit eu din când în când nu e nevoie de cine ştie ce raţiune. Doar de instinct. Sau credeţi cumva că vreau să mă pun de-a curmezişul unităţii? Nici nu mă gândesc! Pentru mine, de altfel, este o unitate cu adevărat interesantă – privesc ca la circ şi aştept sfârşitul reprezentaţiei.

Herbert Asch îl privi cu bunăvoinţă pe Gefreiterul Kamnitzer. Existau momente când i se părea că se recunoaşte pe sine în acest Gefreiter. Dar astăzi era cu totul altfel decât pe vremea în care purtase el însuşi uniformă. Sau nu?

Îl invitase pe Kamnitzer în biroul său sub pretextul că aici putea s-o aştepte pe Helen Wieder în tihnă, şi, mai ales, pe gratis.

— Încă puţin, şi dumneavoastră aţi putea înjgheba un azil pentru soldaţi, spuse Kamnitzer.

— Consideraţi cumva că oricine poartă o uniformă e soldat?

— Vreţi să mă atrageţi în cursă?

Kamnitzer îi făcu semn cu ochiul lui Herbert Asch.

— Mă bănuiţi de ceva? întrebă Asch, înveselit.

— Nu tocmai, răspunse Kamnitzer, nestânjenit. Dar ştiu şi eu să adun unu şi cu unu, şi mai ştiu că, pentru dumneavoastră, garnizoana nu-i o afacere proastă.

— Vreţi să spuneţi că eu câştig de pe urma ei?

— E clar. Şi nu puţin. Oricum, nu vă pizmuiesc pentru asta.

— Tot e ceva, domnule Kamnitzer.

Această discuţie, ce părea să-i placă lui Asch, fu întreruptă brusc. Uşa se deschise, iar Viktor Vossler intră fără să fi ciocănit. Se apropie de Asch şi rămase în picioare în faţa lui, privindu-l atent, ca pe un barometru.

— Ei! exclamă Asch, amuzat. Vrei să-mi faci cumva morală? Nu duc lipsă de aşa ceva.

— Ceea ce vă permiteţi cu angajaţii dumneavoastră

se cam apropie de sclavie. Mai nou, orele suplimentare sunt la ordinea zilei aici, nu? Şi asta, te pomeneşti că o faceţi în interesul armatei, după părerea dumneavoastră?

— Cu aşa ceva nu pot fi decât de acord! exclamă Kamnitzer, privindu-l cu interes pe Vossler, pe care nu-l cunoştea încă.

— Nu te pripi, dragul meu! Herbert Asch îşi frecă mâinile, satisfăcut. Cine îl cunoştea mai bine ştia că urma una dintre glumele lui. În definitiv, continuă el, s-ar putea ca pe amândoi să vă intereseze aceeaşi doamnă – şi atunci?

Vossler şi Kamnitzer, îmbrăcaţi în civil, se priviră cu o neîncredere crescândă. Fiindcă recunoşteau că sunt cam de acelaşi calibru. Şi fiecare dintre ei gândea că fata s-ar fi putut să-l placă pe celălalt!

— Domnii nu se cunosc? întrebă Herbert Asch, binevoitor. Atunci, daţi-mi voie să vă prezint: Gefreiter Kamnitzer – Oberfeldwebel Vossler.

— Încă nu pot să spun dacă-mi face plăcere, rosti Kamnitzer, fără să se ridice din fotoliu. În orice caz, aş dori să vă atrag atenţia cu respect că mă aflu aici în calitate de persoană particulară.

— Şi eu, spuse Oberfeldwebelul şi, după o scurtă ezitare, îi întinse mâna Gefreiterului.

Asch savura cocoşeala ce părea să se înfiripe. Întrucât Gefreiterul o aştepta pe Helen Wieder, şi ea era de serviciu în cafenea. Iar Gertrud Ballhaus, căreia Vossler îi spunea Gerty, avea încă de lucru pentru primar – pentru primarul Asch.

Kamnitzer prinse mâna lui Vossler şi o strânse fără vigoare.

— Sau aşteptaţi cumva un fel de onor din partea mea? întrebă el.

— Treacă de la mine! zise Vossler şi se lăsă într-un fotoliu.

— Cum adică, treacă! ripostă Kamnitzer. Întrucât mă

aflu aici în civil şi ca invitat al domnului Asch, nu-mi puteţi pretinde să vă salut şi nici nu puteţi să mă scutiţi de asta!

Vossler deveni uşor neliniştit; un asemenea sânge rece îl punea în încurcătură. Fireşte, lui Gerty îi plăceau băieţii de acest soi. Asta-i plăcea şi la el. Zâmbi stânjenit şi bătu în retragere. Dar Kamnitzer se grozăvi în continuare:

— Trebuie să ştiţi că, pentru mine, înseamnă acelaşi lucru dacă cineva este Oberfeldwebel sau poştaş!

— Şi pentru mine, admise Vossler.

— Ei, atunci suntem cu toţii de acord, îi asigură Herbert Asch şi împinse către oaspeţii săi paharele cu vin.

Dar, înainte de a bea, îi lămuri asupra confuziei. Farsa lui îi făcuse tot atâta plăcere, ca şi bucuria lor ulterioară.

— Am crezut, într-adevăr, că vreţi să braconaţi în domeniul meu, mărturisi Oberfeldwebelul.

— Această presupunere mă onorează, afirmă Kamnitzer. Şi se bazează pe reciprocitate.

— Mă bucur că ne-am cunoscut, zise Vossler.

Herbert Asch se lăsă pe spate, satisfăcut. Era încântat când prietenii lui deveneau, la rândul lor, prieteni.

— Spuneţi-mi, rosti Kamnitzer, după un timp. Mi se pare că sunteţi cel mai grozav Oberfeldwebel. Nu vă simţiţi cam singur, acolo, în adunătura aia? Sau există mai mulţi ca dumneavoastră pe-acolo?

— O grămadă, răspunse Vossler.

— Dar dumneavoastră şi cei care vă seamănă nu sunteţi consideraţi elemente nedorite?

— Noi formăm majoritatea, aşa încât ceilalţi sunt nedoriţi.

— Asta-i grozav! exclamă Kamnitzer, vesel. Există deci şi aşa ceva! Sau sunteţi predispus spre mici exagerări?

— Vizitaţi-ne când aveţi ocazia, îi recomandă Viktor Vossler. Sunteţi oricând bine venit. Vă voi primi bucuros.

— Cu plăcere, spuse Kamnitzer. Ştiţi, îmi vine foarte

greu să cred că o cazarmă e altfel decât alta. Privirea lui îngândurată exprimă dintr-odată neîncredere. Sau vă consideraţi un fel de club feudal?

— Suntem aviatori, declară Oberfeldwebelul, şi nu vrem să fim altceva.

— Aha! făcu Kamnitzer. Şi vă este indiferent dacă transportaţi bombe sau medicamente, muniţie sau chiloţi?

— Peste ce fel de om am dat? îl întrebă Vossler pe Herbert Asch. Amicul nostru o fi vreun soi de misionar întârziat?

— Uneori gândeşte, zise Asch, cordial. Doar că nu vrea să recunoască.

— Ei, lăsaţi! spuse Kamnitzer. Să nu ne abatem. Indiferent ce aţi face în aer, domnule Vossler, am impresia că aici, pe pământ, putem merge împreună la furat de cai. Nu?

— Unde-s caii? întrebă Vossler, prompt.

— Am un armăsar sprinten şi sălbatic în minte. Cel puţin unul, preciză Kamnitzer.

— Ce frumos că v-aţi făcut iar timp pentru mine, zise doamna Bomekamp şi deschise larg uşa casei.

În faţa ei se afla Oberleutnantul von Strackmann – Dieter, pe numele mic. Acesta efectuă – cu capul ţeapăn, ca un sac îndesat cu rumeguş – un şir de mişcări ce voiau să fie un amestec între un salut militar şi unul galant.

— Sper că n-o deranjez pe stimata doamnă, se asigură el, prevenitor.

— Nici să nu vă gândiţi! strigă Elfrieda Bomekamp, cu o cordialitate energică, autoritară. Lăsaţi falsa modestie, sunteţi bine venit.

Von Strackmann îşi exprimă recunoştinţa aşa cum credea că se cuvine. În definitiv, absolvise cu succes cursul intern „Comportamentul faţă de doamne”, ceea ce se putea verifica şi în statele lui de serviciu.

O urmă docil pe amabila doamnă, ocolind-o cu atenţie şi cu supleţe pentru a ajunge în stânga ei: spiritul

sportiv completa stilul de cazinou.

Şi, până să apuce să scoată sticla de coniac – era a doua pe care o căra acolo, la îndemnul Majorului, în săptămâna respectivă –, se pomeni în salon. Mai exact, pe sofa.

Elfrieda aprinse lampa cu picior şi o stinse pe cea de sus.

— Aşa e mai plăcut de stat la taifas – şi vrem să ne simţim bine, nu?

Ea se lăsă jos, lângă von Strackmann. Între ei rămăseseră doar treizeci de centimetri.

— Pentru mine e o mare onoare, o asigură Oberleutnantul, cu oarecare efort, dar inimos. Şi mă simt deosebit de obligat faţă de amabilitatea dumneavoastră, stimată doamnă.

În realitate, se simţea excelent. El, un tânăr Offizier, fusese numit locţiitorul şefului de companie, bolnav, iar pe deasupra, Majorul îi acordase, personal, încredere; purta discuţii confidenţiale cu el; îl lăsa chiar să se învârtească în cercul lui intim.

Doamna Elfrieda considera că prezenţa acestui Offizier tânăr şi idealist era agreabilă. Involuntar, se trase cu zece centimetri mai aproape. Lumina difuză a lămpii îi cădea din spate, ceea ce o avantaja.

— Bărbatul meu e foarte ocupat mereu, zise ea, fără urmă de reproş.

— Pentru dumnealui slujba este mai presus de orice, confirmă Oberleutnantul. Aproape că se epuizează. E uimitor.

— Desigur, spuse doamna Elfrieda. Şi totuşi, în felul lui, soţul meu se dovedeşte întotdeauna atent – de exemplu, trimiţându-vă pe dumneavoastră.

— Eu consider acest lucru ca pe o distincţie, replică Oberleutnantul.

Era decis să confirme încrederea acordată şi socotea că o va putea face cel mai convingător dezvăluindu-şi o

parte din planuri. De altfel, stimata doamnă avea, desigur, să-l înştiinţeze pe soţul ei…

— Azi am întocmit un registru de evidenţieri şi mustrări.

— Ce-aţi făcut?

Doamna Elfrieda tocmai era pe cale să se mai apropie cu încă zece centimetri, dar rămase pe loc.

— Herr Major se opune categoric noilor metode. Totuşi, se străduieşte să realizeze o sinteză între acestea şi metodele pedagogice verificate – ceea ce mi se pare exemplar.

Doamna Elfrieda se lăsă pe spate de parcă ar fi fost puţin cam obosită. Cu această ocazie, genunchiul ei stâng îl atinse pe cel drept al lui Dieter. Offizierul se retrase şi exclamă bine crescut:

— Pardon, stimată doamnă! Apoi, îşi drese glasul şi continuă: întotdeauna mă străduiesc să urmez iniţiativele lui Herr Major.

— Aşa faceţi?

— În toate privinţele, o încredinţă el. De-aici şi registrul meu de evidenţieri şi mustrări, prin care îndeplinesc o indicaţie interesantă a lui Herr Major. Căci în practica de până acum lipsea încă, în anumite privinţe, stăpânirea diferenţierilor de fineţe.

— Şi sunteţi capabil de asta?

— Mă străduiesc! în orice caz, sunt hotărât să utilizez în viitor cât se poate de exact diferenţierile indicate. Cunoaşteţi, de exemplu, stimată doamnă, diferenţa dintre îndemn şi încurajare?

— Nu, rosti doamna Elfrieda, aproape răstit.

Dar von Strackmann nu sesiză tonul ei. Vorbi mai departe nestingherit despre „mustrarea severă”, care trebuia să conţină în sine şi îndemnul la îndreptare. Apoi, explică pe larg că un „avertisment” trebuie să aibă şi sensul de „dezaprobare”; că el cuprindea şi indicaţia de a ieşi la raport în faţa superiorilor. În fine…

— Mă plictisiţi, îi spuse pe şleau doamna Elfrieda.

Von Strackmann rămase descumpănit.

— Îmi pare rău, spuse el, străduindu-se să-şi stăpânească stinghereala. Vă rog să-mi sugeraţi, stimată doamnă, ce pot face…

— Deschideţi odată sticla de coniac, porunci doamna Bomekamp. Şi daţi-vă mai aproape!

Între timp, Majorul se îndeletnicea cu activitatea lui preferată: războiul. Desigur, doar pe hârtie. Se părea însă că şi aşa îl satisfăcea pe deplin.

Un ins de la ziar – gazeta locală *Nachrichten für Stadt und Land*[5] – îl aştepta deja cam de mult. Dar putea să aştepte liniştit. Acest jurnalist, numit Flammer, era, după părerea Majorului, un scrib de duzină: publica o jumătate de pagină de opinii curente, pentru treizeci până la cincizeci de mărci. Mai înainte scrisese, probabil, articole sub lozinca „Fără alte războaie”; astăzi însă putea să scrie din nou cu adevărat nemţeşte. Totuşi, nu trebuie să fii ranchiunos!

După un răstimp destul de îndelungat, Majorul ordonă să fie chemat domnul Flammer.

Bomekamp se lăsă cu un aer degajat în fotoliu şi întrebă, protector:

— Ei, dragul meu, dă-i drumul – ce vrei să ştii?

Astfel ignoră, cu un sentiment de superioritate, o altă întrebare, nu tocmai lipsită de importanţă: cine-i dăduse, de fapt, jurnalistului ideea să i se adreseze. Era posibil ca Flammer să-i fi răspuns: interesul obştesc, public! Dar, totodată putea să-i fi spus, respectând adevărul, că urmează un îndemn al primarului Asch. În realitate, Asch, nu numai că-i sugerase jurnalistului această vizită, ci chiar concepuse împreună cu el câteva întrebări pentru interviu.

Şi prima dintre ele sună cu totul inofensiv:

— Cum apreciaţi calitatea soldaţilor încorporaţi în ultimele luni?

---

5 Ştiri din oraş şi din land (n.tr.).

Bomekamp zâmbi, superior. Întrebarea era de-a dreptul naivă. Rosti dintr-o suflare:

— Materialul poate fi considerat bun. Tineri fără un fals idealism patetic – cu o gândire mai degrabă prozaică, realistă, limpede. Deci, în principiu, de încredere. Ei stau decişi la baza democraţiei noastre.

Jurnalistul nu-şi ridică privirea din carnetul său de notiţe, nici măcar atunci când puse cea de-a doua întrebare:

— Cum vedeţi relaţiile dintre soldaţi şi populaţia civilă?

Majorul se amuza copios. Îşi zise: „Naiv, ar fi prea puţin spus despre acest scârţa-scârţa pe hârtie – e de-a dreptul idiot; cu siguranţă că n-a făcut armata. Uite cum şade acolo! Gheboşat ca un cizmar”.

— Deci – relaţiile cu populaţia civilă! Bomekamp cunoştea toate locurile comune în acest domeniu şi le turui ca o placă de gramofon: Sunt din ce în ce mai bune. Înţelegerea creşte – de ambele părţi. Soldaţii se simt bine. Unele exagerări – de ambele părţi – ocazionale şi foarte izolate nu schimbă, desigur, nimic. Dar se impune să depăşim împreună anumite efecte ale unor defăimări unilaterale – şi le vom depăşi!

Jurnalistul scria neîntrerupt. Mai avea încă o mulţime de întrebări asemănătoare. Răspunsurile lui Bomekamp ţâşneau ca apa unui izvor. Cită pagini întregi din gazeta armatei – alternându-le cu prelegeri ofiţereşti. Numai o singură dată se poticni: spuse „organizare intestină”, aşa cum se obişnuia la Cazinou, în loc de „organizare internă”. Dar reacţionă cu o remarcabilă amabilitate – după părerea lui – la această greşeală, adăugând:

— E nevoie să mai şi glumim!

Jurnalistul nici măcar nu clipi la asemenea glume. Scria tot ce auzea. Şi, cu întrebările sale, îl atrăgea spre terenul tot mai alunecos al politicii pe Majorul care se simţea suveran.

— Consideraţi deja depăşite acele metode bine cunoscute, numite „de cazarmă”?

— Dar nici nu trebuie depăşite, afirmă Majorul, fiindcă ele n-au existat niciodată la noi – trecând cu vederea puţinele excepţii inevitabile. În această privinţă, se impune să fim clari: asemenea evocări ale vremurilor trecute, adesea deformate intenţionat şi neîntemeiat, sunt pline cel puţin de exagerări. Părerile contrare sunt pure calomnii puse în circulaţie de anumiţi intelectuali de stânga, interesaţi şi abili.

Cu acestea, Majorul Bomekamp se mobiliză, îndreptându-se spre direcţia prevăzută. Jurnalistului Flammer nu-i rămăsese decât să-şi arunce ultima întrebare. I se adresă cu o inocenţă bine jucată:

— Ce părere aveţi despre cei care refuză serviciul militar?

Iată una dintre temele preferate ale Majorului – Herbert Asch o ştia bine. Pânza roşie fusese fluturată, iar taurul se năpusti spre ea.

— Sunt fie comunişti, fie laşi. Băgaţi-i pe băieţi în haine vărgate, şi în curând nu va mai exista niciunul!

— Mulţumesc, spuse jurnalistul, închizându-şi carnetul. Sunt convins, Herr Major, că părerile dumneavoastră vor stârni un viu interes, ca să nu anticipez mai mult.

Feldwebelul Rammler vizită iarăşi *Café Asch* – desigur, de dragul Hellenei Wieder. Dar de data asta nu apăru singur. Gefreiterului Streicher i se făcuse cinstea de a i se permite să-l însoţească.

— Nu prea mai există oameni de treabă, afirmă Rammler, privind prudent în jur. Nici chiar dumneata, Streicher – însă poţi deveni. Ai stofă. Ştii ce înseamnă un superior.

Streicher nu acordă prea mare importanţă unor asemenea cuvinte, dar simţi totuşi o anumită recunoştinţă. Era vădit că Feldwebelul Rammler avea o slăbiciune

pentru el, ceea ce putea fi în avantajul lui. În definitiv, voia să ajungă Unteroffizier.

— În curând vei fi Unteroffizier, îi şopti Rammler, confidenţial.

— Adevărat?

— Dacă-ţi spun! Rammler privi spre locul unde se afla Helen Wieder. Rămâne între noi, Streicher, eşti deja propus pentru avansare.

Asta ştia cu siguranţă şi Streicher. Totuşi, se prefăcu plăcut surprins. Întrebă, prudent, dacă poate să-şi comande o tablă.

— Din partea mea, şi două sau trei table, zise Rammler.

Helen Wieder nu-i dădea atenţie. Evita făţiş să-l servească. O trimise de câteva ori la ea pe acea picoliţă îngrozitoare, care-i mai făcuse cândva o încurcătură.

— Lumea asta-i nenorocită, afirmă el, sumbru. Crede-mă, Streicher!

Streicher simulă consensul. El era însă un ins optimist – îndesat până-n gât cu idei regulamentare.

— Totuşi, Herr Feldwebel, există şi forţe constructive.

Rammler încuviinţă din cap; se simţea direct vizat. Dar rămase mai departe îngândurat.

— O lume artificială, spuse el. În loc de oameni, cârpe. Şi muieri care încă se mai aruncă de gâtul unor ţipi ca ăştia!

Pe când rumega asemenea gânduri amare, cu privirea îndreptată spre Helen Wieder, îl zări pe grenadierul Recht, acel papă-lapte, intrând pe uşa cafenelei, cu mersul lui tipic de civil. Şi, imediat în urma lui, o făptură feminină, cu o uşoară infirmitate a picioarelor.

— Ce-a agăţat şi ăsta! exclamă Rammler. Dar i se potriveşte.

Între timp, Martin Recht făcea pe cavalerul pe lângă Carolin Ahlers. N-o vedea decât pe ea în toată cafeneaua.

Stânjeneala tot mai mare a Carolinei stimula afecţiunea lui faţă de ea. Găsi două locuri chiar lângă intrare. Nu observă că Rammler şedea în apropiere.

Îi ţinu Carolinei scaunul şi se aşeză în faţa ei, cu spatele la Feldwebel. Îi apucă mâna dreaptă, care tremura puţin, între palmele sale.

— Vedeţi, rosti grenadierul, bucuros. N-a fost aşa de rău!

— Dumneata ai făcut să-mi fie uşor, Martin.

Recht se fâstâci puţin.

— Dacă o ţinem tot aşa, în curând vom putea face plimbări mai lungi, zise el, în grabă.

— Ar fi frumos, admise Carolin Ahlers şi privi spre tăblia mesei, acolo unde mâinile lui le ţineau pe-ale ei.

Rammler auzea fiecare cuvânt al acestei convorbiri. Pufni dispreţuitor, ca şi cum l-ar fi deranjat ocuparea mesei de-alături.

Apoi, apăru Helen Wieder. Îi salută pe Recht şi pe fată cu o amabilitate demonstrativă şi luă comanda – o sticlă de apă minerală pentru Carolin şi o cafea pentru Recht –, după care se îndepărtă cu paşi mlădioşi.

Imediat se apropie şi doamna Elisabeth Asch. Şi ea îi salută pe cei doi ca pe nişte cunoştinţe vechi. Ba, mai mult, se aşeză la masa lor şi sporovăiră împreună minute în şir, până ce Helen Wieder aduse băuturile comandate. Abia după aceea se ridică.

— Nu vreau să vă mai deranjez, spuse ea. Sper că vă vom vedea mai des pe la noi.

De Rammler nu se interesa nimeni. Şi totuşi era un client obişnuit. Dar Helen Wieder părea să aibă o predilecţie accentuată pentru gradele inferioare – mai exact, pentru elementele dubioase, în plus, era vorba aici de anumite principii.

Aşa că se răsuci cu importanţă, îl bătu pe umăr pe grenadierul Recht şi i se adresă fără niciun pic de severitate, mai mult în treacăt:

— Stai cam prost cu văzul, nu?

Martin Recht îl privi surprins pe Feldwebel. Apoi, pielea i se înroşi până sub gât.

— Vă rog să mă scuzaţi, dar nu v-am observat, Herr Feldwebel, articulă el, cu greutate, pregătindu-se să-l salute.

— Erai prea ocupat? întrebă Rammler, prefăcându-se amuzat. Da, da, ai vederea cam slabă. Dumitale, un Feldwebel îţi pare un scaun, iar o raţă oloagă – o lebădă, nu-i aşa?

El râse ca de o glumă grosolană, dar bună.

Martin Recht sări în sus, de parcă ar fi vrut să se repeadă la Feldwebel. Acesta şedea în aşteptare. Dar, aproape în acelaşi timp, se ridică şi Gefreiterul Streicher. Probabil, în calitate de coleg de cameră şi om de încredere.

Se îndreptă spre Martin Recht şi-i spuse, prinzându-l de braţ:

— Să nu faci vreo prostie, Martin!

Acesta îşi smulse energic braţul din strânsoarea Gefreiterului. Se aplecă în faţă, făcându-şi mâinile pumn.

— Martin, zise atunci Carolin, cu vocea slabă, dar limpede şi distinctă. Tocmai voiai să-mi spui unde am putea merge mâine. Mi-ar face plăcere să ştiu.

Martin Recht se îndreptă. Muşchii i se destinseră. Se întoarse încet, o privi pe Carolin, încercă să-i zâmbească şi se aşeză din nou.

— Mulţumesc, Carolin, spuse el, apoi.

Carolin îşi puse mâinile peste ale lui.

Iar Feldwebelul Rammler zise pe un ton amar şi amuzat:

— Dar ce-a fost asta? O fi vrut să mă sperie? Nemaipomenit! Trebuie să le scoatem din cap asemenea visuri anumitor oameni.

Seara respectivă – mai târziu avea s-o numească „joia neagră” – părea să se încheie cu o serie de succese pentru

Feldwebelul Rammler. În definitiv, nu era el omul care să capituleze prea devreme. Ştia ce înseamnă strategia şi o retragere ordonată.

Abia apoi părăsi, demonstrativ, *Café Asch*. Nu aşteptă să apară Herbert Asch sau căposul de Kamnitzer, sau acel concurent nemilităros de la Luftwaffe, pe nume Vossler. N-o mai învrednici cu vreo privire nici pe Helei-Wieder şi ignoră salutul regulamentar al grenadierului Recht.

— Asemenea ţipi, îi mărturisi el lui Streicher, care avea permisiunea să-l însoţească în continuare, nu ne ajung nici la degetul mic!

— Nu ţin neapărat să-l apăr, rosti Streicher, cu prudenţă. Dar nu i-a căzut deloc bine.

— Cu atât mai mult e nevoie să-şi dea silinţa! strigă Rammler. Dar acest Recht poate face ce vrea – tot nu iese decât un găinaţ dinei.

— O fi cumva handicapat? Ba se mai spune că ar fi pe jumătate evreu.

— Ei, şi? Pentru asta, crezi că trebuie să-i dau un cârnat în plus? Lasă-mă în pace cu scârnăvia de Recht.

Streicher nu-l considera pe Rammler antisemit. De aceea, i se părea că nu e cazul să aprofundeze această temă. Dorise doar să fie un avertisment, mic şi prudent, nimic mai mult.

În mijlocul pieţei, Rammler privi în jur ca un boxer conştient de victorie, în ring.

— Ce s-ar mai putea face în cătunul ăsta? strigă el.

Erau înconjuraţi de casele tăcute ale orăşelului. O lună mată lumina blând clădirile vechi. Nimeni nu s-ar fi mirat prea tare să vadă ivindu-se un vagmistru cu.com şi felinar.

— Trebuie să mai fie deschis pe undeva!

— Poate că ar fi mai bine să mergem acasă, propuse Gefreiterul Streicher.

Prin „acasă”, înţelegea cazarma.

— Totală prostie! ripostă Feldwebelul. Nu mi-e somn

deloc. Cred că n-ar strica să facem o vizită la bordelul ăla, *La Paloma*.

Streicher încercă să-l abată pe Feldwebel de la acest gând.

— Asta nu prea e un local recomandabil pentru gradele superioare.

— Dragul meu, replică, netulburat, Rammler, ţine seama de un lucru: imediat ce intrăm undeva, localul este al nostru. Înţeles? Acolo unde ne aşezăm fundurile, noi dăm tonul – clar?

Păşi posesiv în bar şi coborî din trei paşi cele şase trepte către „sala de încălzire”. Streicher îl urmă cu reţinere.

Rammler văzu în faţa ochilor nori denşi de fum, aproape ca de la o fumigenă: lumina înceţoşată îi sugeră această comparaţie. Apoi, desluşi o mulţime de oameni înghesuiţi – majoritatea figuri de bărbaţi –, care şedeau la măsuţele scunde şi în jurul băruleţului. Un tonomat îngâna un cântec siropos despre marea cea albastră.

Feldwebelul, în civil, îşi croi drum prin mulţime, împingându-l înainte pe Streicher pe post de berbece. Ajuns la tejghea, îşi comandă băutura preferată: „Doar pentru bărbaţi” – una dublă! Pe urmă, cercetă terenul.

— Revin cel puţin trei băieţi la o muiere, stabili el. Deci, două treimi din cei prezenţi sunt în plus.

— Nu-i întotdeauna aşa, interveni un tânăr de lângă el, resemnat. Dar azi au mai venit şi italienii.

— Cine?! se minună Rammler. Doar nu suntem la Marea Adriatică?

I se dădură îndată lămuriri. La marginea oraşului, se afla o fabrică de articole chimice. Acolo se produceau materiale izolante, cu ajutorul imigranţilor italieni. Şi nu erau plătiţi prost; comparativ, solda lor putea fi considerată doar un fel de ciubuc.

— Foarte bine, admise Rammler, condescendent. Din partea mea, lucrătorii ăştia minune pot să depene câtă

bandă izolantă vor, însă ce treabă au ei aici, în Germania, cu femeile noastre?

— Ei, da! ziseră cei din preajmă, în majoritate tineri. Dar ce să facem? În definitiv, ei au venit primii aici.

Rammler, care-şi dăduse seama dintr-o privire că în jur se aflau soldaţi în civil, spuse:

— Ce să faceţi? Ce întrebare prostească! Sunteţi de la Luftwaffe?

— Da.

— Asta e! exclamă Rammler.

Apoi, mai comandă una mare – „Doar pentru bărbaţi” – şi le întoarse spatele său lat soldaţilor, care începuseră să se agite.

Pe urmă, începu o discuţie cu Streicher – discuţie ce putea fi auzită de departe, aţâţând focul care mocnea deja. În cele din urmă, răsună şi cuvântul „macaronari”. Ca şi cum asta n-ar fi fost de-ajuns, Rammler se porţii să depene amintiri de război.

Încetul cu încetul, italienii se treziră. Trei dintre ei îşi lăsară partenerele şi se apropiară de bărbaţii de la tejghea, destul de pacifişti. Cerură o explicaţie.

— Ia uite ce-şi permit! se impacientă Rammler. Doar cu voi, ăştia de la Luftwaffe, le merge aşa ceva.

Cu ultimele cuvinte, se pregăti să se ducă la toaletă. Vru să-l ia şi pe Gefreiterul Streicher, dar acesta dispăruse.

Astfel că Feldwebelul Rammler împinse doi-trei inşi la o parte, camaradereşte, fără multe fasoane. Nu observă că unul dintre ei se izbise de un italian. Nici că italianul se simţise agresat şi ripostase.

Puţin după aceea, stătea îngândurat lângă chiuvetă. Asculta plin de satisfacţie zarva crescândă de-afară. În local începuse, se pare, un schimb de ostilităţi.

Când reveni, după un timp, localul se mai eliberase, deci era mult mai plăcut ca înainte. Două treimi dintre cei prezenţi dispăruseră. Parcă nimic nu mai stătea în calea unei încheieri reuşite a zilei.

— Ne-au şi părăsit dragii noştri prieteni din frumoasa Italie? întrebă el, făcând cu ochiul.

Ceilalţi râseră. Totul li se păru foarte amuzant, până ce apăru patrula, care fusese alertată.

A doua zi, când se trezi, Martin Recht zâmbea încă fericit.

— Ştii cum arăţi? întrebă Kamnitzer, privindu-l iscoditor. Ca unul care, a câştigat la Loto sau care are deja în buzunar hârtiile de liberare.

— Cam aşa mă şi simt, Karl.

Karl Kamnitzer îşi făcea patul. Pentru asta nu trebuia să fie foarte atent. În plus, considera că se cădea să se intereseze mai mult de Martin Recht, al cărui sentiment evident şi nemărginit de mulţumire îl îngrijora.

— Ieri-seară am simţit nevoia să-i ard una acestui Rammler, îşi informă Martin Recht prietenul, cu o bună dispoziţie netulburată.

— Eu simt mereu nevoia asta, afirmă Kamnitzer. Dar mă păzesc să i-o ofer pe tavă. Îi rânjesc prietenos – însă ştie ce cred despre el.

— Stăteam în faţa lui, povesti Recht. N-a lipsit mult şi l-aş fi lovit.

— Se pare că ai visat ceva, amice.

Martin Recht nu se lăsă.

— Poţi să mă crezi, Karl, mă simţeam atât de liber! Parcă eram alt om, chiar dacă numai pentru câteva secunde.

— Trebuie să-mi relatezi exact cele petrecute, zise Kamnitzer, încreţindu-şi fruntea.

Şedeau unul lângă altul pe patul de jos. Recht începu să povestească şi, pe măsură ce Kamnitzer asculta, îl întrerupea din ce în ce mai rar cu întrebări. În cele din urmă, amuţi cu totul.

— Nu-i formidabil? întrebă Martin Recht.

— Formidabil, într-adevăr! observă sec Kamnitzer. Formidabil de idiot!

— Cum era să-l las s-o insulte pe fată? întrebă Recht. „Raţă oloagă!” Tu nu ştii ce putea ieşi din asta! Chiar dacă nu se potriveşte – ea nu e deloc o raţă oloagă!

— Sigur că nu, admise Kamnitzer. Dar uneori se impune să faci pe surdul. Păru să cadă pe gânduri. Cel mai indicat ar fi să depui o plângere.

— La ce bun? Aş răscoli fără rost toată povestea.

— N-ai de ales, omule! Sau crezi că Rammler se lasă tras aşa de uşor de şireturi – şi încă de tine?

— Chestiunea e închisă, din partea mea. Poate că şi el gândeşte la fel. În definitiv, are şi el o conştiinţă.

— Dar diferită de a noastră. În ochii lui, tu ai riscat – cel puţin cu gândul – o agresare fizică a unui superior. De aceea o să te facă terci, dacă nu-l împiedici. Şi ai ceva şanse – mai ales că este vorba de fiica unui Hauptmann. Trebuie să depui o plângere, n-ai de ales. Mă ofer ca intermediar, ca să iasă treaba cum se cade.

— Poate că ai dreptate, zise Martin, şovăind. Dar atunci ar putea fi implicată şi Carolin, pentru vreo mărturie. Lucru care nu-mi place deloc – nu vreau să-i pretind aşa ceva.

— Nu cumva eşti cam îndrăgostit de ea?

— O iubesc, mărturisi Martin Recht.

— Asta e rău – vreau să spun că poate fi o frână în tentativa de a-l învinge pe Rammleh Dar nu strică totuşi să încercăm. Oricum, o să lăsăm la alegerea lui dacă va ieşi sau nu fum. S-ar putea să aibă un acces de bună-cuviinţă şi să-şi ceară scuze. Dacă însă se decide că cineva trebuie să ajungă la eşafod, atunci, chiar el o să fie acela.

Ca în fiecare dimineaţă, Oberleutnantul von Strackmann îşi curăţa – spre bucuria generală – cizmele. Prin aceasta considera că dă o frumoasă pildă de conştiinciozitate. Apoi, apăru Feldwebelul Rammler şi, într-o atitudine exemplară, ceru permisiunea de a-i vorbi.

— Ascult, zise von Strackmann, binevoitor.

Când îl vedea pe Rammler, îşi amintea automat şi de

Kirschke. Acest Rammler ştia ce înseamnă disciplina. Plutonul condus de el era considerat cel mai bun din batalion. Rammler în locul lui Kirschke – şi compania lor ar fi fost exemplară!

— Ieri am ajuns, din întâmplare, în barul *La Paloma*, raportă Rammler.

— Nu-i neapărat un local pentru dumneata, rosti von Strackmann, zâmbind cu îngăduinţă.

— Mi-era doar sete, însă aveam şi intenţia de a mă informa, spuse Rammler, cu conştiinţa curată. Voiam să mă conving dacă există acolo militari din plutonul meu. În acest scop, l-am luat cu mine pe unul dintre cei mai de încredere soldaţi de-ai noştri – Gefreiterul Streicher.

Oberleutnantul von Strackmann încuviinţă. Streicher era din materialul din care credea el că trebuie croiţi Unteroffizierii.

— În acest local, a avut loc o bătaie, în timp ce tocmai mă aflam la toaletă. S-au încăierat nişte lucrători imigranţi şi nişte militari în civil de la Luftwaffe.

— Un lucru reprobabil. Von Strackmann apucă o cârpă pentru a-şi încununa opera cu un luciu final. Înţeleg însă din spusele dumitale că n-ai avut nimic de-a face cu asta.

— Câtuşi de puţin, rosti Rammler. Vă poate confirma şi Gefreiterul Streicher. Şi când au apărut poliţiştii, împreună cu o patrulă – de data asta de la Luftwaffe –, i-am susţinut cât am putut.

Chiar aşa şi făcuse. Se pusese imediat la dispoziţia lor, după ce-şi arătase legitimaţia.

— Sunt convins că ai procedat corect. Nici nu m-aş fi aşteptat la altceva de la dumneata.

— În orice caz, am dorit să vă raportez neîntârziat, Herr Oberleutnant.

Von Strackmann încuviinţă, recunoscător.

— Asta este, Rammler, ceea ce apreciez, la militarii mei: loialitatea!

Îşi privi satisfăcut cizmele strălucitoare – cele mai curate din toată compania.

— Trebuie să ne putem bizui unul pe altul, Rammler, spuse el, în încheiere. Temelia cea mai sigură pentru o înnoire absolut necesară a companiei noastre, aşa cum o văd eu. Asta sper de la dumneata şi de la ceilalţi. Şi sunt sigur că nu mă veţi dezamăgi.

Hauptmannul Klaus Ahlers îşi lua micul dejun în mijlocul familiei. De multe ori, aceasta era aproape singura jumătate de oră pe care şi-o putea petrece împreună cu soţia şi cu fiica lui.

Se bucura de puţinele momente tihnite – şi astăzi, în mod special. Carolin se trezise deosebit de vioaie şi de uşoară. Sporovăia amuzată cu tatăl ei, povestindu-i că făcuse o plimbare mai lungă în seara precedentă.

— Asta mi-a priit, zise Carolin.

Hauptmannul Ahlers privi întrebător spre soţia lui.

— Cred că fata a fost pe mâini bune, îi explică ea, zâmbind. Tânărul Recht pare simpatic. Am impresia că putem să i-o încredinţăm pe Carolin.

Apoi, Carolin povesti despre vizita la *Café Asch*.

— Totul a fost foarte vesel, afirmă ea. Iar un militar de la masa de-alături a spus că sunt o raţă oloagă.

— Şi asta ţi se pare vesel, Carolin?

— Foarte, răspunse fata, nestingherită. Când am auzit expresia asta, m-am gândit: Să mă fi văzut înainte, când abia puteam să mă mişc. Ce-ar mai fi zis, oare? Şi ce-o să mai zică atunci când voi putea merge bine!

Ahlers îşi lăsă mulţumit mâna pe braţul fiicei sale. Reacţia ei curajoasă la acea observaţie mitocănească îi plăcu nespus. Boala grea nu reuşise să-i zdruncine firea optimistă, ci o făcuse să fie mai degajată.

Când se auzi soneria, Ahlers sesiză cu surprindere că fata se ridică. Ieşi afară să deschidă. Şi tatălui i se păru că ea se mişcă mai uşor ca de obicei; mergea ca şi cum ar fi fost doar puţin obosită – ceva mai rigid, ca după o muncă

grea.

Apoi, Hauptmannul auzi vocea Oberfeldwebelului Vossler. Iar Ahlers constată, nu fără satisfacţie, că şi Vossler observase schimbarea Carolinei.

— Fato! strigă Vossler. Doar nu vrei să faci vreun cros? Vino la mine!

Viktor Vossler se purta ca un membru al familiei. După un salut cordial, se aşează la masă, fără a mai aştepta vreo invitaţie.

— Avem timp, specifică el. Cel puţin încă un sfert de oră. Maşina mea e afară. Şi dacă-mi oferiţi o cafea, nu vă refuz.

Maşina din faţa uşii – de culoare albastru-polar – bătea la ochi în cartierul Offizierilor. Nici măcar Oberstul Turner nu avea la dispoziţie un vehicul mai bun. Vossler îşi putea permite aşa ceva, fiindcă avea un domeniu în Franconia, cu un izvor de apă minerală. Acolo, lucrau pentru el angajaţi de încredere.

Pe Viktor Vossler îl interesa doar zborul. Şi, mai nou, Gertrud Ballhaus, zisă Gerty, secretara primarului Asch.

El îşi primi cafeaua dorită, trăncăni cu doamna Ahlers şi încercă s-o distreze pe Carolin cu glumele sale. Îi propuse o întrecere de alergare şi spuse că nu mai e chiar aşa convins că va câştiga.

— Pari să faci progrese mari, fato!

După ce ieşi cu Ahlers din casă, Oberfeldwebelul păru să se transforme într-un subordonat. Ştia că aveau spectatori în cartierul ofiţeresc – probabil că în spatele perdelelor se aflau anumite doamne, care dispuneau de mult timp liber. Aşa că-i deschise Hauptmannului portiera maşinii şi-l aşteptă până se aşeză. Niciun şofer oficial nu s-ar fi dovedit mai zelos.

Străbătură cartierul, spre cazarmă.

— Fata ta e tot mai veselă, spuse Oberfeldwebelul. Să sperăm că o va ţine, indiferent dacă este o stare de durată sau nu. În orice caz, situaţia mi se pare favorabilă. Vossler

opri motorul. Ştii ce vreau să spun, Klaus, o ocazie favorabilă pentru operaţia Carolinei. Are nevoie totuşi de această ultimă, mare operaţie – şi acum pare să fie în starea pe care o aşteptau doctorii.

— Se poate, zise Ahlers, eschivându-se uşor. Dar să lăsăm asta.

Viktor Vossler ştia ce-l deranja pe Hauptmann. Îl cunoştea foarte bine şi era la curent şi cu anumite cifre: şase mii cinci sute de mărci – cinci luni de şedere în clinică pentru Carolin; două mii o sută de mărci – pentru trei operaţii, efectuate de profesorul Martin; în plus, peste trei mii de mărci pentru investigaţii obişnuite, medicamente şi îngrijire medicală.

— Klaus, îi zise Oberfeldwebelul Hauptmannului său, m-am oferit de mai multe ori să te ajut.

— Mulţumesc, Viktor. Dar ştii bine că nu pot accepta această ofertă.

— Ei, dar nu sunt un om sărac, şi începe să-mi displacă faptul că refuzi mereu ajutorul meu.

— Lasă asta! exclamă Ahlers, cu o veselie forţată. Îmi eşti prieten, nu creditor. Mă tem că aceste lucruri nu se pot împăca unul cu altul. Şi dacă am ocazia să aleg, prefer să-mi fii prieten.

Compania a 3-a se adunase pentru prelegere. În afară de Hauptfeldwebelul Kirschke, care ştia totul, şi deci nu mai trebuia să afle nimic, lipseau doar Offizierii, bolnavii, cei aflaţi în permisie şi cei de gardă.

Oberleutnantul von Strackmann vorbea – pe baza unor exemple din *Culegerea de texte educative* – despre loialitate, disciplină şi vitejie. Era sigur că oamenii îl ascultau cu atenţie. Nu putea şti că acest Kamnitzer deprinsese arta de a dormi cu ochii deschişi.

— Credinţa, rosti Oberleutnantul, citând aproape textual din manualul său, este o premisă de la sine înţeleasă a ordinii. Prin asta se înţelege în special credinţa faţă de conducere. Aceasta însă – aici tonul prelegerii sale

deveni mai viguros – este chiar Patria.

Cei din compania a 3-a ascultau explicaţiile lui de parcă li s-ar fi spus că apa curge în jos – niciodată, în sus –, sau că acolo unde bate soarele e lumină.

— Tot aşa, soldatul trebuie să manifeste şi supunere, continuă, implacabil, von Strackmann. Şi anume faţă de ordinele superiorilor săi. Căci superiorii acţionează în numele conducerii, deci ai Republicii Federale.

Această oră matinală de învăţământ – prima din programul obişnuit – era foarte apreciată de militarii din companie, ca un fel de prelungire a odihnei de noapte. Cei mai mulţi moţăiau, resemnaţi. Numai Streicher îşi lua de zor notiţe.

— „Vitejia”, citi în continuare von Strackmann, „e considerată ca un lucru de la sine înţeles când este vorba de apărarea drepturilor şi a libertăţii poporului german”.

Această formulare – aflată la pagina 86 a culegerii – păru să-i placă în mod deosebit Oberleutnantului. Îşi ridică arătătorul, cu înţeles.

Iar oamenii din faţa lui, cu excepţia lui Kamnitzer, se străduiră să ridice privirea. Sala de curs era prea mică pentru ca întreaga companie să poată sta comod. Astfel că soldaţii se.

Înghesuiau unul în altul, ca heringii într-o cutie de conserve. În aer stăruia un miros dulce-acrişor, stătut.

— „Camaraderia”, cită mai departe von Strackmann, „este temelia oricărei colectivităţi, mai ales atunci când membrii acesteia trebuie să locuiască laolaltă”.

În acel moment apăru Hauptfeldwebelul Kirschke. Îi şopti ceva Oberleutnantului, iar cei din primele rânduri, deci Feldwebeln şi Unteroffizierii, putură să distingă destul de clar: „Prezentare neîntârziată la comandant”.

— Herr Major doreşte să-mi vorbească, anunţă imediat voii Strackmann – şi cuvintele lui sunară de parcă ar fi voit să spună: „Comandantul are nevoie urgentă de sfatul meu”. Mă voi întoarce cât se poate de repede. Între

timp, Feldwebelul Rammler preia controlul aici.

Gefreiterul Kamnitzer găsi iarăşi un prilej de amuzament. Îl înghionti pe Recht, care şedea lângă el.

— Acum poate să devină mai distractiv, spuse el, plin de speranţă.

Această părere era împărtăşită, se vede, şi de alţi soldaţi. Se răspândi o anumită stare de expectativă jovială. Căci Rammler – căruia i se ordonase doar să preia comanda – părea decis să continue şi cursul. În definitiv, manualul se afla deschis în faţa lui – iar de citit era şi el în stare.

— Iată un exemplu, cită Rammler. Grenadierul A vine târziu la serviciu. Şi are de gând să se eschiveze de la activităţile neplăcute, cum ar fi: serviciul în companie, garda, curăţenia sectoarelor şi aşa mai departe. Ce părere aveţi despre comportarea acestui soldat?

Kamnitzer ridică imediat mâna să răspundă, dar Rammler îl ignoră şi-l solicită pe grenadierul Recht.

Recht se ridică disciplinat. Ştia ce fel de răspunsuri se aşteptau de la el. Le învăţase pe dinafară.

— Acest soldat şi-a încălcat îndatorirea de loialitate, spuse el. Fiindcă loialitatea se manifestă în toate activităţile de serviciu. Un soldat care în timp de pace nu dă dovadă de loialitate nu poate lupta cu vitejie în timp de război.

Răspunsul era exemplar. Rammler compară spusele lui Recht cu textul său: se părea că nu lipseşte nicio virgulă.

— Ei, da, rosti Rammler, cu dispreţ. În definitiv, oricine poate să înveţe pe dinafară ceva. Aici însă e vorba şi de esenţa lucrurilor.

— Foarte corect! strigă Kamnitzer, dându-şi în mod suspect asentimentul. Se sculă în picioare, fără să mai aştepte să i se ceară, şi zise: Mă întreb, de pildă, de ce serviciul de gardă ar trebui să fie considerat o „activitate neplăcută” – şi cum te poţi eschiva de la ea. Asta aş dori să

ştiu, Herr Feldwebel.

Lui Rammler i se păru indicat să dea un răspuns cât mai general, evitând amănuntele legate de întrebarea lui Kamnitzer.

— Lucrurile stau astfel, încercă el să explice, cu voce tunătoare. Trebuie să ascultăm întotdeauna – asta înseamnă loialitate.

— În orice împrejurare? întrebă Kamnitzer, gânditor. Chiar şi de un Hitler?

— Mă abţin de la o asemenea filosofie! strigă Rammler, furios. Aici nu avem simte de-a face cu Hitler. Sunt două lumi complet diferite!

— Şi totuşi există unii care au putut foarte bine să trăiască şi să asculte atât într-o lume, cât şi în cealaltă, aşa-i? rosti Kamnitzer, cu blândeţe.

— Gata cu asta! i-o tăie Rammler. Lecţia se suspendă până când vine Herr Oberleutnant. Mâinile pe masă! Vă rog să staţi liniştiţi. Vom cânta un cântec. Propun: *Westerwald*!

Kamnitzer rânji.

— Iar pe dumneata, pe dumneata te voi raporta! îl ameninţă Rammler. Vei fi tras la răspundere pentru observaţiile dumitale!

— Cu plăcere, îl asigură Kamnitzer. Chiar sunt curios să văd ce va ieşi de-aici.

Hauptmannul Ahlers îşi salută, ca în fiecare zi, colaboratoarea, întinzându-i mâna. Funcţionarei civile din biroul său i se spunea de obicei pe nume, Monika. Era o fată de o frumuseţe misterioasă, sigură de sine, mai brunetă ca polonezii, dar nu chiar ca africanii, după cum se exprimase odată Vossler. În plus, era foarte capabilă.

— Ceva deosebit? o întrebă Ahlers.

— Nu cred, răspunse Monika. Dar domnul Treuberg va fi cu siguranţă de altă părere.

Domnul Treuberg era Hauptmann, ca şi Klaus Ahlers – unul dintre cei doisprezece Hauptmanni din escadrilă. Iar

dintre aceştia, zece erau în plus. Pe deasupra, Treuberg era şi locţiitorul oficial al lui Ahlers, şi un militar extrem de conştiincios.

— Domnul Treuberg vă aşteaptă deja, anunţă Monika.

El îl aştepta în fiecare dimineaţă pe Ahlers, în primul rând pentru a se face remarcat. Dar Ahlers nu se grăbi. După ce termină cu Monika, li se adresă Hauptfeldwebelului şi Unteroffizierului de la cancelarie. Apoi, intră în camera lui de lucru.

— O situaţie extrem de neplăcută, îi spuse Hauptmannul Treuberg, înainte de a fi apucat să se salute. Un raport al patrulei trimise de noi în oraş.

Ahlers citi raportul până la capăt Treuberg îl privea, venindu-i greu să se împace cu calmul imperturbabil al comandantului său.

— În orice caz, eu nu mi-aş asuma răspunderea de a nu-i da curs.

— Nici nu trebuie să v-o asumaţi, replică Ahlers. Mi-o asum eu.

Ordonă să fie chemat comandantul patrulei. Acesta era un Feldwebel cu o faţă inexpresivă, ca un măr: netedă, rotundă şi lucioasă. Îl pofti să ia loc.

— Înţeleg din raportul dumitale că aseară aţi fost alertaţi telefonic, zise Hauptmannul Ahlers. Nu se ştie de cine. Apoi v-aţi dus cu poliţia în barul *La Paloma*. Până aici se potriveşte?

— Până aici este exact, admise Feldwebelul.

— În acel bar, continuă Ahlers, prietenos, aţi găsit câţiva militari de la Luftwaffe, îmbrăcaţi în civil. În plus, câteva persoane de sex feminin, probabil de calitate mediocră. Dar activităţile din afara cazărmii nu sunt de competenţa noastră. Suntem de acord până la acest punct?

— Desigur, rosti Feldwebelul.

Ochii lui de peşte priveau cu încredere spre Ahlers. Se părea că nu observase prezenţa lui Treuberg – pentru

el, acesta nu conta.

— Acum întreb următoarele: Proprietarul a făcut vreo plângere? Sau vreunul dintre soldaţii prezenţi? Sau vreo fată? Sau cineva dintre imigranţi?

— Nu, răspunse Feldwebelul, fidel adevărului.

— Atunci, doresc să consider încheiată această chestiune, preciză Ahlers.

E privi întrebător pe Feldwebel, care încuviinţă din cap. Ahlers rupse raportul.

— Cu asentimentul dumitale, îi spuse el Feldwebelului.

Acesta încuviinţă iarăşi.

— Nu sunt sigur dacă pot fi de acord să ne oprim aici, reflectă Treuberg.

— Nici nu-i nevoie, în acest caz, domnule Treuberg.

Se priviră în treacăt şi ştiură exact ce gândeau unul despre celălalt. Pentru Treuberg, Hauptmannul Ahlers era un om fără simţul ordinii riguroase şi al preciziei militare; poate numai un executant util, dar sub nicio formă dispus sau capabil să exercite o autoritate ireproşabilă. În schimb, pentru Ahlers, Treuberg constituia doar un locţiitor, al cărui singur scop era de a-i urma în funcţie.

— Fără a voi cumva să vă influenţez, domnule Ahlers, dar, în acest caz anume, eu mi-aş prezenta părerile, cu prudenţa cuvenită.

— Nimeni nu vă împiedică s-o faceţi, cu sau fără prudenţa cuvenită. Ahlers îl privi îngândurat pe Treuberg. Nu el îl alesese – îi fusese repartizat. Va trebui să vă obişnuiţi, cu timpul, fiindcă luarea deciziilor face parte din obligaţiile noastre, continuă el.

— Desigur, domnule Ahlers, desigur. Nu înţeleg însă de ce să ne asumăm de bunăvoie şi, poate, în pripă, o răspundere care nu ne revine nouă. Poate că ar fi fost indicat să-l înştiinţăm mai întâi pe Herr Oberst Turner.

Klaus Ahlers ştia că acest Hauptmann Treuberg se străduia întotdeauna să-şi construiască un zid gros de

protecţie, din indicaţii, regulamente, instrucţiuni, ordine de zi şi anexe ale acestora. Accepta „războiul” hârtiilor care avea loc în garnizoană ca pe un fenomen natural.

— În caz de dubiu, nu trebuie niciodată să ezităm să ne asigurăm, spuse Treuberg.

— Ei asta-i! exclamă Ahlers, mototolind raportul rupt şi aruncându-l la coş. La noi se pare că fiecare încercă să se ascundă în spatele altuia. Niciunul nu se arată dispus să-şi asume răspunderea. Asta-i mentalitate de subaltern – ăsta-i modul de gândire al birocraţilor.

— Nu cumva luaţi totul prea uşor?

— Aceste lucruri sunt uşoare, afirmă Hauptmannul Ahlers, sau cel puţin ar trebui să fie. Ar trebui să se ştie că o picătură de sânge e mai valoroasă decât un munte de hârtie!

Hauptfeldwebelul Kirschke şedea în biroul lui şi căsca.

— Îl chem la raport pe căcăciosul ăla de Kamnitzer! urlă Rammler. A îndrăznit la curs să compare armata federală cu Hitler!

Kirschke clătină somnoros din cap.

— Nici tu nu prea crezi ce spui. Kamnitzer e mult prea şmecher ca să scape aşa ceva în faţa trupei. Nu face el asemenea prostii.

— Ba, de data asta, da! Pot să şi jur – dacă trebuie!

— Nu-i neapărat necesar.

Kirschke se lăsă din nou pe spate în scaun şi-şi întinse picioarele. Îşi savura sentimentul de superioritate asupra acestui malac. Ar fi fost, poate, un vechil a-ntâia pentru soldaţi – dar nicidecum un Hauptfeldwebel înnăscut.

Această idee îl lăsă îngândurat pe adjutant, care adaugă blajin:

— N-ar trebui să-l subestimezi pe Kamnitzer. Din câte îl cunosc, va jura că lucrurile stau exact invers decât le prezinţi. Şi va găsi colegi care să-l susţină. Până la urmă,

va ieşi ca de obicei: n-ai auzit bine sau ai înţeles greşit – a vrut să spună cu totul altceva.

— Poţi să ne pui faţă-n faţă, propuse Rammler. Tipul ăsta n-o să îndrăznească să mă mintă de la obraz.

— Omule, dacă vrei să-l înfunzi, îţi dau următorul sfat: lasă-l să-ţi tragă una peste fleancă în prezenţa a cel puţin doi martori binevoitori, şi atunci poate că vei reuşi să i-o faci.

Dar Feldwebelul Rammler rămase ca o stană de piatră.

— Insist! strigă el.

— Ei, bine, zise, plictisit, Hauptfeldwebelul. Dacă vrei neapărat satisfacţie, nu te voi împiedica.

Ordonă să fie chemat Gefreiterul Kamnitzer.

— Există un raport împotriva dumitale, îi comunică Kirschke.

— Cum se mai potriveşte! Gând la gând, răspunse Kamnitzer. Şi eu am de înaintat o plângere.

— Doar nu împotriva mea? întrebă Rammler, uimit.

Kirschke începu să rânjească mulţumit. Cunoştea sistemul şi-l cunoştea pe Kamnitzer.

— Pentru această plângere – explică Kamnitzer, binevoitor – acţionez, ca să zic aşa, ca mijlocitor, şi de bunăvoie. Reclamantul este grenadierul Recht. În prezenţa lui, şi, pe deasupra, într-un local public, o tânără care are o uşoară infirmitate a fost numită ieri-seară „raţă oloagă”. Există martori.

— Corespunde realităţii? întreabă Kirschke.

— Uneori îţi mai scapă ceva fără să-ţi dai seama, răspunse Rammler.

— Această tânără e fata unui Offizier, şi anume a unui Hauptmann, îi zise Kamnitzer Feldwebelului.

Kirschke închise ochii, încântat. Priceperea lui la oameni marcase din nou o victorie. Îi apreciase corect pe amândoi – şi pe Kamnitzer, şi pe Rammler.

— De unde să ştiu eu aşa ceva? întrebă Rammler,

nervos. Referirea la fiica acelui Hauptmann îi zdruncinase vizibil echilibrul. Dacă aş fi făcut o asemenea observaţie, ar fi fost, desigur, în glumă. Dar nu-mi amintesc. Sau ar putea să fie o neînţelegere.

— A fost vorba categoric de o jignire, îl contrazise Kamnitzer. O reclamaţie în acest sens este absolut îndreptăţită.

— Dar nu către mine! sări Kirschke, care îşi vedea într-adevăr primejduit binemeritatul somn de la amiază din pricina unor hârţoage plicticoase şi inutile. Se ridică în picioare. În orice caz, eu n-am nici cea mai mică dorinţă să mă las atras în pălăvrăgeala asta, zise el.

— Dacă dumneavoastră consideraţi că aici se pălăvrăgeşte, nu vă voi contrazice, spuse Kamnitzer, amabil. Oricum, eu nu mă simt vizat.

— Trebuie să înghiţim aşa ceva? scăpără Rammler.

— În anumite împrejurări – nu, răspunse Kirschke, făcându-i cu ochiul lui Kamnitzer, care-i răspunse la fel.

— O aruncăm la coş? întrebă Gefreiterul.

Hauptfeldwebelul încuviinţă din cap.

— Poţi să te retragi, Kamnitzer. Socoteala ta s-a potrivit din nou. Zero plus zero fac tot zero.

Îl concedie pe Kamnitzer cu un gest binevoitor. În schimb, Rammler exclamă cu amărăciune:

— Doar nu faci cauză comună cu un asemenea tip?

— Momentan, ce-aş putea să-ţi spun, Rammler: ce-mi rămâne de făcut când Feldwebelii se comportă ca nişte mistreţi treziţi din somn! Dar eu nu-ţi spun asta! Te întreb însă din nou: încă nu ţi-ai dat seama din ce parte bate vântul acum?

Rammler părea epuizat. Se rezemă de biroul lui Kirschke. Faţa îi lucea de transpiraţie.

— Un asemenea individ îndrăzneşte să mă provoace! şopti el. Dar nu permit aşa ceva – nu-s eu omul!

— Pe teren poţi să faci, din păcate, ce ai chef – dar nu şi aici, în cazarmă, zise Kirschke, mustrător. În niciun caz

în prezenţa mea. În definitiv, eu sunt un fel de mamă a companiei, şi nu arbitru de box.

— Îi arăt eu lui, zise Rammler, înrăit Azi după-amiază are loc un exerciţiu de orientare.

— De asta, îi recomandă Kirschke, e nevoie să ai grijă şi tu. Vezi să nu-ţi pierzi simţul de orientare.

— Ai chef de un zbor rapid la Atena? îl întrebă Hauptmannul Ahlers pe prietenul său. Trebuie duse acolo nişte aparate.

— Mulţumesc, zise Vossler. La Atena e prea cald – uneori nu-mi mai place nici măcar whiskyul.

— Atunci te-aş putea trimite să zbori la Bordeaux.

Din câte ştia Ahlers, asta era o ofertă deosebit de tentantă. În Bordeaux se aflau cele mai bune vinuri din Franţa, exact pe gustul Oberfeldwebelului Vossler.

— Acolo, faci o escală de trei ore, adăugă Ahlers.

Ceea ce însemna, practic, destul timp să-şi facă în linişte cumpărăturile. Totuşi, Oberfeldwebelul Vossler se arătă în continuare nemulţumit, şi încă demonstrativ. Se aflau în camera de lucru a Hauptmannului Ahlers, în fotolii comode, cu picioare joase.

— După mine, cine are chef n-are decât să se brambureasca prin zonă – mie nu-mi face nicio plăcere. Mi-a trecut cheful, rosti el.

Asta era ceva nou. De obicei, Vossler nu ezita niciodată să accepte orice ofertă de zbor imaginabilă. Şi cum nu era doar cel mai pasionat, ci şi cel mai de încredere pilot din escadră, lui Ahlers i se părea firesc să-i acorde anumite privilegii: de cele mai multe ori, Vossler putea să aleagă.

— Nu mă mai încântă treaba, explică Vossler. Mă bate gândul să-mi pun uniforma în cui. Am destule oferte de la firme particulare de aviaţie.

— Dar tu nu eşti tipul de funcţionar, nici de salariat, zise Ahlers. Ţi se făcuse lehamite de săptămâni sau luni de programe riguroase de zbor. În această privinţă, ai nevoie

de o anumită libertate – pe care o găseşti numai la noi.

— Dar aici, răbufni Vossler, sunt doar un Oberfeldwebel, deci, pentru unii, un subaltern – lucru care uneori îmi displace.

— Ai putea deveni oricând Offizier, dacă ai vrea.

— Nici nu mă gândesc să-mi bat capul cu cine ştie ce cursuri, insistă Vossler, încăpăţânat Ce-aş câştiga? Eu vreau să zbor, şi nimic altceva! Offizier sau nu – tot n-aş deveni un pilot mai bun.

Klaus Ahlers se simţi puţin descumpănit. Nu-i pria să recunoască încotro bătea Vossler. Ar fi putut doar să-i ordone: zborul 347 la Bordeaux; echipajul obişnuit, plecarea la ora treisprezece. Iar Vossler ar fi răspuns simplu: *Jawohl*.

— Ai avut vreun necaz, Viktor – ceva cu Hauptmannul Treuberg? îl întrebă Ahlers.

Vossler îl privi pe prietenul său cu reproş.

— Un Oberfeldwebel, spuse el, este doar subalternul unui Hauptmann. Mai mult: aparţine practic altei clase sociale – chiar dacă, între patru ochi, Hauptmannul îl numeşte prieten. Dar asta-i totul.

— Asta-i culmea prostiei, şi o ştii şi tu, zise Ahlers.

— Aşa? Atunci ai putea încerca să-mi dovedeşti contrariul. Ar fi foarte simplu – de câte ori trebuie să-ţi spun, Klaus? Dacă ai nevoie de bani pentru operaţia Carolinei, îi poţi avea de la mine!

— Mulţumesc, ştiu că aşa gândeşti.

— Atunci, la naiba, schimbă-ţi odată atitudinea!

Aiders clătină din cap.

— Voi apela la tine când nu voi mai avea altă soluţie. Dar nu trebuie să uităm un lucru, Viktor – există în cadrul armatei anumite prevederi foarte clare.

— Ele nu se aplică între prieteni!!

— Ba da, se aplică. În cazul în care aceşti prieteni s-au supus, şi încă de bunăvoie, regulamentelor militare în vigoare.

— Ei – doar nu mă gândesc să-ţi dau vreo şpagă sau să-ţi fac vreun cadou! Dacă vrei, poţi să primeşti de la mine un împrumut cu dobândă. Cea mai mare rată, din partea mea, dacă tu crezi că asta îţi linişteşte conştiinţa. Sau vrei cumva ca fiica ta să nu fie niciodată complet sănătoasă?

— Bine, admise Ahlers. Dacă doctorul va considera acum că operaţia e utilă şi dacă nu reuşesc să obţin din altă parte un împrumut – atunci voi lua în considerare ajutorul tău.

— Ne-am înţeles, conchise Vossler. Voi pregăti, pentru orice eventualitate, câteva mii de mărci – contra chitanţă şi, din partea mea, chiar cu dobândă cămătărească! Dacă un superior nu are voie să-şi exploateze subordonaţii, atunci să încercăm invers.

— Ceva deosebit? îl întrebă Oberleutnantul von Strackmann pe Hauptfeldwebel, pregătindu-se să audă un „nu” stereotip.

— *Jawohl*! rosti însă Kirschke.

Von Strackmann venea de la o şedinţă cu Offizierii, care avusese loc la comandant, şi se simţea puţin cam obosit. Luase la cunoştinţă vreo şaptesprezece instrucţiuni noi, prin care erau înlocuite vreo paisprezece mai vechi.

— Am auzit bine, Kirschke? Ai spus *„Jawohl”!*

— *Jawohl*! repetă Oberfeldwebelul. Există un raport al Feldwebelului Rammler.

Kirschke rostise aceste cuvinte anume în prezenţa a doi martori: Unteroffizierul de cancelarie şi funcţionara civilă. Înainte de a-şi face somnul de amiază, se gândise să-i strice lui von Strackmann cel puţin odihna de prânz.

— Feldwebelului Rammler, continuă el, crede că a auzit că Hitler şi Bundeswehrul au fost băgaţi, ca să zic aşa, în aceeaşi oală, în faţa trupei.

Oberleutnantul von Strackmann îşi miji ochii şi întredeschise gura – pe moment, acest cap-de-fier era complet neajutorat. Se simţea ca pe gheţuş, ca unul care

trebuie să se mişte extrem de precaut.

— Sper totuşi că aici e vorba de o eroare, spuse el, în cele din urmă.

— Posibil ca cineva să fi auzit greşit, acceptă Kirschke, binevoitor.

Hauptfeldwebelul aruncase deja sămânţa; relatarea sa părea fără însemnătate, deşi raportase o chestiune oficială. Dacă el voia, o acţiune oficială era oricând posibilă în condiţiile date.

— Există ceva scris în această privinţă? întrebă Oberleutnantul.

— La mine nu, răspunse Kirschke.

Von Strackmann răsuflă uşurat.

— Astea nu pot fi decât palavre. Apoi, se asigură, după metoda verificată: Deci n-ai luat-o în serios. Desigur, ai acţionat corect în acest caz.

— Scuzaţi-mă, Herr Oberleutnant – de acţionat, n-am acţionat deloc. L-am întrebat doar pe Feldwebelul Rammler dacă şi-a cumpănit bine raportul. Se pare că nu a fost chiar aşa – a dorit să-şi îndrepte o neglijenţă. Nu pot aprecia dacă raportul său avea cap şi coadă.

Discuţia ar fi putut dura încă mult timp, dar Oberleutnantul nu punea preţ pe aşa ceva. Evita complicaţiile. El se străduia să se pregătească pentru viitor şi nu se mai preocupa de trecut.

— Un raport care nu se află în faţa mea, pentru mine nici nu există, conchise el.

Kirschke nu-l contrazise.

Herbert Asch şedea faţă în faţă cu soţia sa, Elisabeth. O privea afectuos şi era pregătit să savureze netulburat această oră a amiezii. Niciun angajat n-avea voie să-i deranjeze. Chiar şi telefonul era întrerupt.

— Ţi-am mai spus cumva vreodată că te iubesc? întrebă el.

— Nu, răspunse Elisabeth, zâmbind. Crezi că e nevoie?

— Mi-o repet în fiecare zi – fără s-o rostesc neapărat.

Li se aduse mâncarea.

— Uneori, mă întreb câtă vreme ne vom mai putea permite mica noastră idilă de prânz, rosti doamna Elisabeth, cu precauţie. Mă tem că timpul tău se va împuţina din ce în ce – dacă vei continua tot aşa.

— Sper că nu eşti îngrijorată, Elisabeth?

— Mă gândesc, doar, zise ea şi-i împinse în faţă mâncarea. Îl cunoştea toate preferinţele şi întotdeauna i le satisfăcuse. Azi-dimineaţă ai fost ocupat cu domnul Flammer, reporterul de la ziarul nostru? se interesă Elisabeth.

— Aşa ceva nu se prea poate evita, răspunse Herbert Asch.

— Şi discuţiile cu consilierii?

— Sunt tot inevitabile – în definitiv, sunt primar.

— Dar convorbirile telefonice la cazarma Grenadierilor şi la Luftwaffe?

— Nu pot fi ignorate nişte instituţii existente. Trebuie să te ocupi de ele.

Elisabeth se feri să-şi privească bărbatul în acel moment. Voia să-l împiedice să-i citească gândurile, deşi era sigură că el se află în cunoştinţă de cauză.

— Într-un fel, zise Herbert Asch, am rămas, probabil, tot un tinerel curios. Mă interesează mereu lucruri care, după părerea ta, nu mă privesc. Dar, oare, chiar nu mă priveşte ceea ce se petrece în jurul meu, în imediata mea apropiere? Uite, Elisabeth, pe când eram soldat – chiar aici, în acest oraş, în cazarmă –, veneam adesea acasă, seara, cu câţiva camarazi. Şi atunci taţii noştri ne întrebau: „Cum vă merge?” Nu însă: „Ce faceţi acolo, cum mai sunteţi trataţi?” Fireşte, ei nu mai erau în armată. Iar dacă, pe vremuri, fuseseră obligaţi să suporte un tratament incorect sau tău – de ce să nu-l suportăm şi noi? Bineînţeles că ne gândeam cât de indiferentă le era soarta noastră.

— Şi vrei să schimbi tu lucrurile astea, Herbert?

— Nici eu nu ştiu precis, zise Herbert Asch, îngândurat. Dar nu poţi să rămâi nepăsător. Trebuie încurajaţi şi sprijiniţi cei care se poartă acum cu adevărat mai bine, iar ceilalţi trebuie băgaţi cu nasul în anumite experienţe prin care am trecut şi eu şi încă nu le-am uitat. Pe scurt, am chef să mă amestec puţin în cele ce se petrec în jurul meu.

— Nu încerci tu asta de atâta vreme?

Herbert Asch constată că este înţeles. Îi mergea la inimă perspicacitatea soţiei sale.

— În orice caz, nu-mi face plăcere să se continue această glumă.

Feldwebelul Rammler credea că ştie ce le lipsea oamenilor săi: nu erau destul de pregătiţi să intre fără preget în acţiune. Se prea poate ca anumite idei necorespunzătoare să le fi stricat caracterul; în plus, gradul înalt de civilizaţie predispunea la slăbiciune. Conştient de răspunderea sa, îşi spuse: „Asta trebuie să se schimbe!”

— Plutonul meu să se prezinte la apel cu zece minute mai devreme ca de obicei, îi zise el Unteroffizierului de serviciu.

La alţi Feldwebeli, asemenea afirmaţii constituiau – după cunoştinţa Unteroffizierului – doar îndemnuri, la care nu ţineau neapărat. Dacă apăreau probleme, terenul era pregătit: în definitiv, nu se stabilise nimic clar. Dar Rammler menţionă:

— Din partea mea, e un ordin!

Aşa că goarna sună mai devreme, şi oamenii lui se adunară, ca o turmă de turişti în faţa Porţii Brandenburg. Pălăvrăgeala acestora deveni insuportabilă.

— Linişte! urlă el.

Oamenii tăcură şi-l priviră curioşi. Li se părea că seamănă cu un ceainic supra-încălzit, care trebuie să-şi evacueze neapărat aburul.

— Am spus: „Linişte!” explică Rammler. N-am spus: „Ţineţi-vă fleanca!”

— Dar exact aşa a sunat, îi şopti Kamnitzer lui Recht, aflat lângă el.

— Iar acum nu vă zic: „Sus labele!” Ci doar: „Unghiile la control”.

În acest mod îi plăcea să se conformeze el noului stil. Oamenii îşi întinseră mâinile, iar Feldwebelul trecu prin faţa frontului. Faţa i se lungi.

— Un om fără educaţie, preciză apoi, ar considera că sunteţi nişte nespălaţi şi nişte porci împuţiţi. Eu însă afirm doar atât: curăţenia generală lasă de dorit.

Căci unghiile pe care le văzuse numai îngrijite nu erau. Şi un spirit curat nu poate vieţui decât într-un corp curat.

— Dacă aş avea asemenea mâini, mi-ar pieri pofta de mâncare, mărturisi Rammler.

— Am ieşit mai devreme cu zece minute, rosti pe un ton prietenos, Kamnitzer. Şi nici bocancii n-am reuşit să mi-i curăţ ca lumea, după cum puteţi vedea, Herr Feldwebel!

— Culcat! porunci Rammler, calm.

Iar plutonul se conformă. Dar în scurt timp i se permise iarăşi să se ridice.

— Prezentaţi palmele! ordonă apoi Rammler.

După culcatul pe burtă, nici palmele întinse la control nu puteau fi considerate curate – în niciun caz, cele ale lui Kamnitzer şi ale lui Recht. Comentariul lui Rammler sună relativ cordial:

— Mereu trebuie să vă faceţi remarcaţi. Nu-mi face plăcere să constat acest lucru.

— Nici mie, spuse Kamnitzer, adăugând într-un târziu: Herr Feldwebel.

Rammler se proţăpi în faţa frontului şi strigă:

— Curăţenia e o necesitate pentru soldaţi! Şi acolo unde lipseşte, soldatul arde de dorinţa de a o introduce.

Tot aşa şi în cazul gazonului şi al peluzei.

Ideea nu era nouă – Rammler obişnuia s-o exprime cam de două ori pe săptămână. Asta însemna că văzuse în faţa clădirii companiei vreun pachet de ţigări aruncat pe iarbă sau chibrituri ori bucăţi de ziar. Acum era vorba, după părerea lui, de hârtie – poate chiar de hârtie igienică.

— Rupeţi rândurile! ordonă Feldwebelul. Faceţi curăţenie! Şi nu uită să adauge: Nu vreau să spun că vreunul dintre noi s-a comportat necuviincios – oricum n-are importanţă cine. Noi nu tolerăm niciun fel de murdărie pe gazon! Sau are cineva altă părere?

Nu erau puţini cei care împărtăşeau altă părere, dar aceştia tăcură. Când Rammler părea stăpânit de furia curăţeniei, nu exista niciun leac. Şi, într-adevăr, gazonul era plin de gunoaie.

Aşa că se apucară de joc. Rup seră rândurile şi începură să caute. Cine găsea vreun gunoi trebuia să se prezinte la Rammler. Feldwebelul considera asta ca pe o dovadă de vrednicie. Şi aştepta cu răbdare asemenea dovezi. Recordul stabilit de el în această privinţă era de patruzeci şi cinci de minute.

Dar astăzi i se năzări altceva. După cel de-al treilea tur – cu rezultate regretabil de modeste –, anunţă:

— Reuşitele vor fi răsplătite! Cine-mi aduce gunoaie va fi scutit să mai caute şi o va putea şterge la masă.

— A zis-o, spuse grenadierul Recht, exprimând un gând colectiv. De jur-împrejur nu se mai găseşte niciun corp străin.

— Atunci trebuie să fabricăm ceva, rosti Kamnitzer, netulburat, băgându-şi mâna în buzunarul de la spate.

Acolo avea câteva bucăţi de hârtie igienică. Rupse o fâşie de vreo patru centimetri, îi dădu drumul pe iarbă şi o călcă în picioare. Apoi, culese hârtia astfel prelucrată şi i-o duse lui Rammler.

— Herr Feldwebel, îmi permiteţi să vă predau ce-am găsit?

Rammler primi cu foarte mare reticenţă acest trofeu. Îl privi îndelung, cu o neîncredere îndreptăţită.

— Atunci, mă duc în sala de mese, Herr Feldwebel, spuse vesel Gefreiterul, executând un salut perfect, apoi se răsuci şi se îndepărtă ţanţoş şi mulţumit.

Rammler nu apucă nici măcar să privească furios în urma lui, fiindcă exemplul lui Kamnitzer făcuse şcoală. Aproape fiecare îşi scotoci prin buzunare, pretinzând că a găsit ceva. În faţa Feldwebelului se adună curând o grămăjoară bunicică de gunoaie.

— Încetarea! strigă el, supărat. Gata, mergeţi la troacă!

Nimeni nu se lăsă rugat de două ori. Soldaţii o luară la trap, abandonându-l pe Feldwebelul Rammler, cu grămăjoara lui.

Dar acesta nu se descurajă. Ziua nu trecuse încă, iar energia lui era mare. În plus, mai avea destule idei. Existau nenumărate modalităţi de a întări moralul trupei.

Oberfeldwebelul Vossler, animat de dorinţa de a-şi ajuta prietenul – niciun zbor la Atena sau la Bordeaux nu era mai important pentru el ca încercarea de a concretiza cât mai repede posibil acest ajutor –, se sui, chiar în timpul pauzei de prânz, în maşina lui albastră şi se duse la doamna Ahlers.

— S-a rezolvat, îi comunică el. Klaus va accepta să-l ajut!

— A spus el efectiv asta? întrebă doamna Ahlers, totodată îngrijorată şi plină de speranţă.

— L-am îngenuncheat după toate regulile artei, o asigură Vossler. Se pare că a dorit să mă scutească de alte eforturi. În orice caz, a consimţit, în cele din urmă.

Doamna Ahlers primi vestea cu vizibilă recunoştinţă. Apoi, îşi dădu seama ce se aştepta de la ea: trebuia să se ocupe acum de aspectele practice.

În consecinţă, vorbi imediat cu Carolin:

— Ai vrea să te mai supui unei operaţii?

— Da, răspunse neîntârziat Carolin. Apoi adăugă, după o scurtă pauză: Dar putem să ne permitem aşa ceva?

— Nu-ţi face griji în legătură cu asta, Carolin. Contează doar dacă accepţi operaţia!

— Da, mamă, îmi doresc să pot merge bine.

I se comunică rezultatul discuţiei lui Vossler, care aştepta alături.

— Aşa, deci! exclamă el, încântat. Chiar anul acesta voi dansa cu Carolin – dacă domnişoara cu care voi fi în vorbă atunci îmi va îngădui.

Apoi, îl poftiră pe Vossler în bucătărie, şi Carolin îi servi un prânz improvizat – omletă cu ciuperci. Între timp, doamna Ahlers îi telefonă profesorului Martin, care o informă că o asemenea operaţie nu este niciodată lipsită de riscuri. Totul depindea de starea generală şi, nu în ultimul rând, de disponibilitatea psihică a pacientei.

Când profesorul Martin află că fata acceptase cu bucurie, şi chiar părea nerăbdătoare, îşi dădu consimţământul, cu rezervele uzuale. Abia după aceea menţionă, foarte reticent, preţul respectiv, apreciindu-l la două mii de mărci, inclusiv spitalizarea, asistenţa medicală şi medicamentele.

— Atâta să fie! încuviinţă Vossler. Hai să zicem, trei mii de mărci! Astfel, ne asigurăm pentru orice eventualitate.

Îşi luă rămas-bun în grabă. Acum se impunea ca Ahlers să primească banii cât mai repede – înainte de-a se răzgândi. Pe deasupra, trebuia să i se sugereze că Vossler nu s-ar fi strâmtorat din cauza împrumutului. Să nu i se dea sentimentul că era vorba doar de pură bunăvoinţă, ci de întocmirea unui contract relativ dur.

Contractul în cauză, cu clauze ce păreau să frizeze limitele legale ale cămătăriei, urma să fie întocmit de Gerty a lui – Gertrud Ballhaus. Dar ea era ocupată. Patronul ei, primarul Asch, avea de dictat o grămadă de scrisori.

— Acest Asch chiar n-are nimic mai bun de făcut decât să le asigure celor din jur material de lectură?

Vossler primi un răspuns negativ, întrucât scrisorile dictate de Asch erau cu adevărat interesante. Se refereau la relaţiile dintre Bundeswehr şi populaţia civilă. Ele erau adresate: Oberstului Turner, de la Luftwaffe; Majorului Bomekamp, de la armata terestră; consilierilor orăşeneşti; diferiţilor reprezentanţi ai unor corporaţii; anumitor întreprinzători. Ultimii erau desemnaţi prin termenii: restaurante, hoteluri şi unităţi de cazare.

Toate aceste scrisori exprimau o dorinţă arzătoare pentru instaurarea unor relaţii agreabile, armonioase între garnizoană şi oraş: se solicitau propuneri; sugestiile de îmbunătăţire aveau să fie luate cu plăcere la cunoştinţă; anumite nemulţumiri puteau fi formulate cu încredere. În fiecare dintre scrisori se repeta ideea de bază: în definitiv, toţi erau cetăţeni ai oraşului cu drepturi egale – cu sau fără uniformă.

— Nu poţi să-l lămureşti pe Asch că eşti solicitată urgent în altă parte?

— În miezul zilei, Viktor? Gertrud Ballhaus îl privi sever, dar ochii ei sclipeau vioi. Se pare că ai uitat de faptul că am încă o meserie – şi că depind de ea. În definitiv, nu sunt căsătorită. Nici măcar logodită.

Viktor Vossler părăsi grăbit Primăria. Aluziile lui Gerty fuseseră puţin cam prea directe, după gustul lui – chiar dacă, aşa cum recunoştea el, fără plăcere, nu total neîndreptăţite. Dar, pe moment, cel mai important era contractul de împrumut; trebuia întocmit cât mai repede.

Din fericire, Monika – acel amestec plăcut de poloneză cu negresă – se afla la cazarmă. Era încântător să ai în mijlocul unei cazărmi atâta frumuseţe veselă şi fără griji. Iar Monika era o fiinţă săritoare.

— Spuneţi doar ce doriţi, domnule Vossler. Pentru dumneavoastră fac orice – sau, mai bine-zis, aproape orice!

— Pentru început mi-ar fi suficientă întocmirea unui

act. Dar, cu rugămintea celei mai mari discreţii. Şi – absolut privat.

Vossler îi dictă apoi contractul. Conform acestuia, el, creditorul, apărea aproape ca un cămătar; în orice caz, nimic nu indica faptul că un prieten voia să-l ajute în mod cu totul dezinteresat pe altul.

Dar, tocmai atunci, Hauptmannul Ahlers întrerupse plăcuta activitate, rugând-o pe Monika să vină în biroul său. Vossler se folosi de prilej ca să-şi cumpere ţigări. Contractul, aproape întocmit, rămase în maşina de scris şi căzu sub privirea Hauptmannului Treuberg.

Treuberg intră în biroul gol, aruncă o căutătură spre maşina de scris şi citi cuvântul: *Contract*. Apoi, puţin surprins, observă formula introductivă: *între Klaus Ahlers* şi *Viktor Vossler*... în cele din urmă – întâi nevenindu-i să creadă, apoi extrem de intrigat – citi propoziţia *privind un împrumut în valoare de trei mii de mărci*.

— Asta-i foarte interesant, spuse cu glas tare Hauptmannul Treuberg.

Feldwebelul Rammler obişnuia să fie foarte zgârcit la vorbă când se afla în elementul său specific, pe teren. Şi anume, pe terenul din nordul oraşului. Pe acesta îl cunoştea efectiv ca pe propriul său buzunar.

Aici prefera gesturile cu degetul, utilizarea fluierului şi bătutul din palme. O mişcare a braţului – asemănătoare cu gestul unui semănător –, şi plutonul său se răspândea în teren, se întin dea la pământ, şi fiecare căuta să se vâre în cea mai apropiaţii adâncitură.

— Se pare că azi are gânduri mari, spuse Martin Recht, plin de presimţiri.

— Nu poate fi cine ştie ce, presupuse Kamnitzer.

— Faceţi linişte! şuieră Gefreiterul Streicher, îngrijorat. Îl provocaţi inutil!

Dar Rammler nu părea atât de uşor de provocat – era mult prea sigur de sine. Stătea crăcănat, cu harta despăturită; în faţa lui, trupa; în spate, două maşini; în jur,

terenul ce se întindea departe, spre nord. Acest teren putea fi considerat ideal: pădure bătrână, lunci mlăştinoase şi câmpuri argiloase.

— Marş de orientare în grupe individuale! anunţă Rammler.

Indicaţia nu era o surpriză pentru nimeni, fiindcă toate pregătirile o dovediseră. Purtau bagaje grele, iar pe deasupra, fiecare primise o hartă şi o busolă.

— Culcat! Târâş până la marginea pădurii!

Exerciţiul servea la întărirea fizică şi făcea parte din activitatea obişnuită în teren. Numai distanţele se mai schimbau. Astăzi, distanţa era medie. Aşadar, avea să se piardă cam un sfert de oră cu acest joc spiritual – planul orar al lui Rammler permiţând uşor o asemenea abatere. El păşea domol în urma soldaţilor care se târau.

— Grenadierul Recht îşi scoate prea mult fundul în afară, spuse el, după cinci minute. Sper că nu-i vorba de-o invitaţie!

Aşteptă o clipă râsete admirative – şi câţiva chiar râseră, chiar dacă puţin cam înăbuşit.

— Grenadierul Recht, înapoi la punctul de plecare!

La marginea pădurii, Rammler le dezvălui oamenilor destinaţia marşului: aşa-numita Moară-cu-Liliac de lângă Iazul Purceilor. Era o distanţă de vreo douăzeci şi doi de kilometri, după cum constatară imediat soldaţii.

— De parcurs în trei ore.

— Asta înseamnă marş forţat! constată Streicher.

— Pentru mine înseamnă şicane, zise Kamnitzer. La ce bun aşa ceva? Am străbătut distanţa asta de două ori în ultimul trimestru.

Între timp, Feldwebelul împărţea biletele pregătite dinainte, pe care scria cine cu cine merge şi de unde pleacă fiecare grupă.

Deoarece Rammler aprecia mult acţiunea separată în scopul atingerii unui ţel unic. El împărţi plutonul în vreo douăsprezece grupe şi le urcă în camioane, pentru a fi

duse imediat la locurile de plecare.

Astfel începu un fel de marş convergent, în cele mai variate condiţii: unele grupe aveau la dispoziţie drumuri; altele urmau să treacă prin păduri dese, iar altele aveau în faţă nisip şi lut. Grupa numărul şapte era nevoită să străbată kilometri întregi prin teren mlăştinos, dacă nu voia să rişte un ocol de câteva ore.

Grupa menţionată era formată din Gefreiterul Kamnitzer şi doi grenadieri: Recht şi Armke.

Armke nu vorbea aproape niciodată; nu-şi manifesta nici aprobarea, nici dezacordul. Părea să fie indiferent la orice, din care pricină anumiţi superiori începură să-l suspecteze.

— Fiecare minut sub trei ore înseamnă un punct în plus, anunţă Rammler, în încheiere. Fiecare minut peste trei ore înseamnă un punct în minus. Nişte raţe oloage, zise el, rânjind, spre Recht, ar putea străbate distanţa dus şi întors.

Camioanele hurducăiau şi grupele erau lăsate în locurile stabilite. Oamenii săreau jos şi dispăreau repede în teren – era vorba de minute. Kamnitzer, Recht şi Armke coborâră din camion chiar la marginea unei mlaştini şi, după câteva secunde, rămaseră singuri pe câmpul întins.

— Ei, haideţi! spuse Martin Recht, resemnat N-avem ce face.

— Şi tu, Armke, te-ai hotărât să faci o baie de nămol? întrebă Kamnitzer.

— Pe mine mă doare-n cur, rosti grenadierul Armke, cu sinceritate.

— Bine spus! Kamnitzer se aşează apoi pe bordura şoselei. Să începem cu o pauză de fumat.

— Dar nu ne putem permite asta! exclamă Recht, îngrijorat. Dacă vrem să ajungem la destinaţie în trei ore, trebuie să ne grăbim al naibii.

— Nu-ţi pierde sângele rece, îl recomandă Kamnitzer. Să ştii un lucru, dragul meu, printr-un marş forţat de toată

frumuseţea nu vei câştiga bunăvoinţa lui Rammler. Eşti de acord, Armke?

— Mă doare-n cur de ăla, zise grenadierul Armke.

Kamnitzer încuviinţă din cap.

— Nu grăieşte prea mult Armke al nostru, dar şi când spune ceva, atunci se potriveşte.

— De când tot îi tragi cu vorba, am fi parcurs deja un kilometru! Martin Recht era stăpânit de nelinişte. Mi-ajunge ce mi-a făcut Rammler. N-am chef deloc să-i ofer prilejuri suplimentare.

Kamnitzer clipi spre Armke.

— Auzi, ăsta e gata să se scape în nădragi, dar îl împiedic eu. Ştii cum? Prin simpla rezolvare a unui exerciţiu de gândire. Întrebare: Cine parcurge douăzeci şi doi de kilometri prin teren mlăştinos, în trei ore? Răspuns: niciun porc şi nici noi! în orice caz, am ajunge prea târziu. Cu picioarele, garantat nu reuşim – poate doar cu capul.

N-a mai fost nevoie ca grenadierul Armke să-şi rostească sloganul obişnuit; se vedea clar ce-i trece prin minte. În schimb, neliniştea lui Martin Recht crescu şi mai mult.

— Karl, iarăşi cloceşti vreo şmecherie de-a ta! Când o va descoperi Rammler, tot eu voi cădea de prost.

— Ca să ne înţelegem bine, explică, distrat, Kamnitzer, întrucât sunt cel mai mare în grad aici, mă numesc comandant al grupei de marş. Voi doi, ascultaţi comanda la mine! înţeles?

— Pe mine… începu Armke.

— Ştim, ştim! Kamnitzer se ridică alene. Acum ne vom deplasa imediat doi kilometri spre sud. Exact până la cabana *Zur friedlichen Einkehr*. Acolo vom lua o gustare prelungită şi o duşcă de după-amiază.

— Ţi-ai pierdut complet minţile! exclamă Recht, îngrozit.

— Pas de voie, marş! ordonă Kamnitzer.

Armke pomi, fără să ezite. Recht nu văzu altă

posibilitate decât să i se alăture. Tăcea plin de reproş. Gefreiterul Kamnitzer fluiera înviorat o melodie care ar fi trebuit să fie, marşul *River-Kwai*.

După ce merseră agale vreo douăzeci de minute, intrară în cabană. Îşi lăsară jos bagajele şi armele şi se aşezară. Erau singurii oaspeţi, iar hangiul îi întâmpină cu bucurie, chiar dacă puţin cam uimit.

— Trei perechi de cârnaţi şi trei sticle de bere pentru oamenii mei, comandă Kamnitzer. Trebuie să se întărească. Mai au încă mult de mers.

— Şi o omletă cu şuncă pentru mine, ceru Armke.

Totuşi, Martin Recht se cufundase într-o tăcere apăsătoare. Vedea în faţa ochilor un şir imens de complicaţii, ca o cortină ameninţătoare de nori, întunecaţi; iar răzbunătorul Jupiter, care trona călare pe nori, avea trăsăturile lui Rammler. Ameninţarea plutea în aer.

În schimb, Armke mânca – în tăcere, dar nu fără zgomot. Apetitul lui era netulburat. Apoi, Kamnitzer cern un ziar şi păru să-l studieze cu interes, inclusiv rubrica privind preţurile cărnii de vită tăiate. După aceea dori să asculte muzică, iar hangiul alese personal un disc: *Aus Heide und Wald*, cântece populare în ritm de marş. Kamnitzer protestă după primul minut, aşa că urmară cântece italieneşti.

După vreo oră, Karl Kamnitzer se ridică şi spuse:

— Ar cam fi timpul.

Pe urmă, se duse la telefon şi comandă un taxi.

În acea după-amiază, Oberleutnantul von Strackmann nu se afla nici în cazarmă, nici pe teren. Rămăsese la doamna Elfrieda Bomekamp, stimata soţie a mult iubitului Major. Ea îl invitase pe Dieter.

— Nu prea ştiu, zise von Strackmann – oscilând între dorinţă şi datorie –, în ce măsură îmi pot justifica prezenţa aici, la această oră.

— Ce-s gândurile astea? Ea îi zâmbi încurajator. Sau n-aţi venit cu plăcere?

— Nu ştiu ce altceva m-ar fi încântat mai mult!

Von Strackmann se pricepea să rostească foarte convingător asemenea expresii de cazinou. Iar doamna savura şi ea acest mod de exprimare.

Continuau să se adreseze unul altuia cu „dumneavoastră”, în ciuda unor lucruri ce se petrecuseră între ei. Totuşi, doamna Elfrieda ştiuse să păstreze cel puţin aparenţele.

— Ţineţi-o mai departe aşa! spuse ea.

Dar von Strackmann se considera un cavaler şi resimţea profund situaţia tragică în care se scufunda.

Să iubeşti pe cineva şi să vrei să-l venerezi pe celălalt – unde putea să ajungă astfel?

— Dacă, vreodată, Herr Major m-ar blagoslovi cu vreo întrebare în această privinţă, nu ştiu ce i-aş răspunde, mărturisi Oberleutnantul.

— Nu va fi cazul, afirmă doamna, cu convingere. Sau consideraţi că bărbatul meu are vederi înguste?

— Nici vorbă! o asigură von Strackmann. Herr Major dovedeşte o neîndoielnică generozitate!

— Şi înţelegere.

— Desigur, şi asta.

— Tocmai, zise doamna Elfrieda şi se rezemă de el ca şi cum ar fi fost doborâtă de o uşoară slăbiciune.

Dieter abia îndrăznea să respire.

— Nu trebuie să vă faceţi griji, ştie că sunteţi aici.

Von Strackmann se sperie. Îşi desprinse brusc mâinile de pe ea, de parcă ar fi atins o plită încinsă.

Doamna Elfrieda se apropie de măsuţa de lângă bufet, pe care se aflau sticlele şi paharele.

— Mi-am înştiinţat bărbatul înainte de a vă invita aici, şi el a fost de acord, recunoscu doamna. Aşa cum prea bine aţi spus, este neobişnuit de generos.

Von Strackmann nu îndrăzni să înţeleagă ceea ce tocmai i se împărtăşise. Deoarece imaginea – atât de strălucitoare până acum, după părerea lui – a minunatului

său superior, părea în pericol să pălească.

— Tot n-aţi înţeles? Doamna Elfrieda părea amuzată. Îi întinse un pahar plin şi rosti: Sunteţi aici în interes de serviciu, ca să spunem aşa.

— De serviciu! repetă Oberleutnantul, zăpăcit, simţind că imaginaţia lui intrase în grevă.

Doamna Elfiieda consideră momentul prielnic pentru a-l lămuri pe tulburatul ei admirator.

— Soţul meu, spuse ea, consideră – la propunerea mea – că ar fi oportun să se organizeze o seară distractivă cu Offizierii batalionului şi cu soţiile lor. Şi noi trebuie să ne ocupăm împreună de asta.

Von Strackmann simţi o imensă uşurare. Îşi goli paharul dintr-o sorbitură. Părea să-şi dea seama că Herr Major avea o deosebită încredere în el. Mai nou, începuse să-i încredinţeze Oberleutnantului său preferat chiar şi chestiuni de organizare internă.

— Serata propusă de Heir Major nu ar putea avea loc decât în sălile hotelului *Asch*.

— Despre asta, putem să discutăm foarte bine mai târziu, rosti îmbietor doamna Elfiieda. Veniţi!

Feldwebelul Rammler aştepta la aşa-numita Moară-cu-Liliac, de lângă Iazul Purceilor. Alături de el, stătea în picioare Gefreiterul Streicher, care fusese desemnat ca ordonanţă. Asta era considerată o cinste deosebită – un privilegiu evident

Streicher îşi manifestă recunoştinţa. Aruncă o privire la ceas şi spuse:

— Primele grupe trebuie să sosească în curând. Fiindcă aprecierile dumneavoastră, Herr Feldwebel, se potrivesc exact.

— Ca de obicei, rosti Rammler, cu certitudine.

— Avusese timp, în ani de zile, să se familiarizeze cu împrejurimile. Niciun drum nu-i era străin şi cunoştea fiecare scurtătură.

— Kamnitzer şi turma lui va întârzia sigur o jumătate

de oră – cel puţin o jumătate de oră. Rammler scrută depărtările, peste iazul mlăştinos, ce lucea întunecat. Punem pariu, Streicher?

— Sunt convins că n-aţi apreciat greşit.

— Pariez pe douăzeci de mărci.

— Aş pierde precis pariul, răspunse Streicher.

Această siguranţă a vredniculului său subaltern îi făcu bine lui Rammler. Totuşi, ar fi pariat cu plăcere – căci niciun fel de speculaţie nu putea fi mai lipsită de riscuri.

Între timp, apărură primele grupe. Se prezentară la Rammler şi-i înmânară biletul pe care erau trecute momentul plecării şi punctul de unde începuse marşul de orientare. Streicher strângea biletele.

— Aleargă ca nişte ogari, afirmă Rammler, cu o uşoară mândrie. Dar aşa şi trebuie, în plutonul meu! Dârzenie de fier! Cei mai buni dintre cei mai buni. La manevrele de toamnă, avem şansa să batem toate recordurile.

— Nu poate fi adevărat! exclamă deodată Streicher, cu uimire. Sau ceasul meu nu merge bine!

Acum văzu şi Rammler, la fel de uimit, ceea ce observase Streicher: pe drumul de ţară se apropia grupa lui Kamnitzer, şi încă în paşi vioi. Se putea distinge chiar o melodie. Şi Feldwebelului i se păru că desluşeşte chiar de la o sută de metri zâmbetul fericit al Gefreiterului.

— Asta înseamnă cu şaptesprezece minute mai devreme decât timpul stabilit, zise Streicher, buimăcit.

Kamnitzer se apropie şi-şi prezentă grupa. Apoi se uită la ceas.

— Şaptesprezece minute mai devreme, ceea ce înseamnă şaptesprezece puncte în plus, spuse el. Nu-i rău. Aşa-i?

— Acum sunt doar cincisprezece minute, preciză Streicher.

— În ce mă priveşte, poţi să trăncăneşti cât vrei, dar nu pe socoteala mea! Ceasul meu merge exact după radio.

Sau vrei cumva să spui că radioul nu-i de încredere?

— Gura! urlă Rammler, nestăpânit.

— Ai auzit, îi spuse Kamnitzer lui Streicher, ar trebui să-ţi ţii gura. N-ai de făcut decât să ne treci cele şaptesprezece puncte.

Feldwebelul Rammler iscodi cu privirea grupa lui Kamnitzer. Şi, ca specialist versat, îşi dădu seama că băieţii arătau suspect de proaspeţi; nicio urmă nu indica vreun efort deosebit. Nu se vedea nimic, nici pe cizme, nici pe feţele lor. Sau erau nişte tipi de fier – sau o bandă extrem de perfidă. El considera a doua variantă mult mai probabilă.

— Cum ai făcut asta, Kamnitzer?

— Am mărşăluit, explică Gefreiterul. Iar acum suntem la destinaţie.

Rammler ştia din experienţă că n-o putea scoate la capăt cu Kamnitzer. Se uită, fără prea multă speranţă, la următorul membru al grupei, dar acesta era Armke, cel pe care-l durea-n cur de toate. Mai uşor puteai stoarce apă din piatră seacă decât să smulgi un răspuns cât de cât raţional de la Armke. Dar iată-l şi pe Recht!

— În spatele Morii-cu-Liliac, marş! îi strigă Rammler grenadierului Recht. Adăpostirea în pământ – urmează un exerciţiu special.

Rammler era sigur că găsise punctul slab al grupei lui Kamnitzer. Îi lăsă pe ceilalţi în picioare, predă comanda unui Unteroffizier şi alergă în urma lui Recht. Credea că adulmecase o porcărie colosală şi voia să se lămurească.

Ajuns în spatele Morii-cu-Liliac, privi atent împrejur: un zid roşu din cărămidă, în faţa lui o pajişte de un verde-crud şi, în mijlocul ei, Recht, care se străduia, conform ordinului, să-şi sape un adăpost. În depărtare, lângă pădurea idilică de mesteceni, un pârâu; din păcate, apa nu trecea mai sus de brâu.

— În pădure, marş! strigă Rammler.

Asta avea rostul ei: nu voia să-l lase pe grenadier să

sape prea mult în acel loc; trebuia să se ferească de aşa-numitele despăgubiri în asemenea împrejurări, deoarece ţăranii învăţaseră al naibii de repede cum se puteau îmbogăţi pe socoteala garnizoanei. În plus, Rammler nu avea nevoie de martori întâmplători. Ceea ce considera el acum inevitabil trebuia să se petreacă între patru ochi. În definitiv, avea de muiat – după toate regulile artei – un băiat recalcitrant, nesimţit. Fiindcă disciplina era în primejdie! Aşa că îl încinse pe Recht. Îl goni peste pajişte, prin pârâu, spre pădure. Îl puse să se trântească la pământ, să se răsucească în loc, să se camufleze. Îl băgă prin mlaştină, prin noroi, prin apă – un sfert de oră, pe puţin.

— N-ai nimic de spus? întrebă apoi Rammler, în timp ce Recht zăcea, gâfâind.

Nu primi niciun răspuns, dar nu se descurajă. Luă de la capăt procedura: peste pajişte, prin pârâu, în pădure – înainte şi înapoi!

— Ca să ai timp de gândire, găozarule!

De obicei, Rammler manifesta multă prudenţă în alegerea cuvintelor, conform regulilor jocului. Dar, de data asta, era vorba, în fond, de un caz deosebit. Şi de jur-împrejur nu se afla niciun martor.

— Vino aici, cârpă-n cur! Găoz de scroafă! Te dărăcesc eu când o să-mi spui adevărul, căcănarule!

Lui Rammler i se părea că acesta este imperativul momentului. Departe de el gândul de a dori să lezeze demnitatea umană garantată de Constituţie. Chiar dimpotrivă: cine nu se supunea şi, eventual, comitea în taină un sabotaj era duşmanul libertăţii şi al demnităţii umane, şi trebuia ţinut energic în frâu.

— Îţi învineţesc eu curul, Recht, până la guler, dacă eviţi să colaborezi sincer cu superiorul dumitale. Deci, cum facem? Sau îmi spui adevărul despre marşul de orientare, sau îţi fac guler din maţe!

Nici acum nu primi Rammler vreun răspuns.

Indignarea lui sinceră era fără margini. O jumătate de oră mai târziu, Recht se prăvăli, istovit.

— Dezgustător! făcu Rammler, cu dispreţ. E într-adevăr dezgustător că există oameni care ne obligă la aşa ceva!

*

Herbert Asch aştepta plin de speranţă sfârşitul de săptămână. Mai întâi îi dădu telefon Oberstului Turner, comandorul escadrei de aviaţie, cel mai mare în rang din garnizoană, numit de toţi comandantul garnizoanei – şi filosof.

— Întotdeauna am pus mare preţ pe colaborarea bazată pe înţelegere, îi explică Turner.

Acest Oberst era o fantomă. Asch îl văzuse extrem de rar, deşi vorbeau adesea la telefon. Chiar şi trupa abia îl cunoştea, deşi primise câteva sute de ordine de la el. Trona ca Zeus printre nori.

— Am citit cu atenţie scrisoarea dumneavoastră, domnule primar. În principiu, suntem de acord – asta am vrut să vă spun pe scurt. Vă foarte mulţumesc.

După telefonul prietenos al lui Turner, se prezentă la Asch ordonanţa acestuia.

— Herr Oberst doreşte din inimă o lărgire a orizontului social al viitorilor Offizieri, al tinerilor absolvenţi ai şcolilor militare, anunţă el. În consecinţă s-a plănuit un fel de ceai dansant, cu participarea unor tinere selectate din clasele superioare ale liceului local.

— Aha! spuse încântat Asch. Şi adăugă: De acord.

Imediat după aceea, se prezentă la Herbert Asch un Offizier pe care mi-l cunoscuse până atunci – cu care vorbise doar o dată la telefon –, un anume Oberleutnant von Strackmann. El scoase din porthart o listă şi spuse pe un ton de comandă:

— O reuniune pentru vreo patruzeci şi două de persoane, doamne şi domni. Vă rog să puneţi la dispoziţie un spaţiu adecvat, pentru sâmbătă seara. E planificată o

reuniune socială serioasă.

Herbert Asch ezită să dea un răspuns. Acest domn von Strackmann îi sfida firea de civil. Şi, timp de câteva secunde, Asch se gândi să refuze pur şi simplu această solicitare, întrucât Oberleutnantul părea să aibă urgent nevoie de o mică lecţie despre comportamentul faţă de cei care nu poartă uniformă. Dar pentru aşa ceva era timp şi sâmbătă, iar ocazia ar fi fost, poate, mai favorabilă. Astfel că, şi de data asta, Asch spuse doar atât:

— Accept.

— Nu mă aşteptam la altceva, răspunse von Strackmann, condescendent.

Herbert Asch dorea să aibă şi el o satisfacţie, şi de aceea îi telefonă imediat prietenului său, Hauptmannul Ahlers.

— Sunt planificate deja două reuniuni diferite pentru sâmbătă, îmi mai lipseşte doar ceva ferment.

— Câteva ştiuci pentru eleşteul cu crapi?

Herbert Asch râse.

— Puteţi să-mi trimiteţi aşa ceva?

— Foarte uşor, spuse Ahlers. O jumătate de duzină de tineri Offizieri tocmai vor să sărbătorească terminarea unui curs greu.

— Exact echipa care-mi trebuie! Garantez preţuri speciale şi serviciu preferenţial. Multe mulţumiri, atunci. Şi nu uitaţi – dacă pot face ceva pentru dumneavoastră…

Herbert Asch nu pierdea nicio ocazie să formuleze o asemenea ofertă. Situaţia personală dificilă a lui Klaus Ahlers îl preocupa mereu. Căci îşi spunea: „Acest Offizier cu mult bun-simţ a fost o binefacere, nu numai pentru soldaţi – dar cum ar mai înflori el, dacă ar scăpa de apăsarea acestor greutăţi financiare?"

Următoarea convorbire telefonică o avu cu Majorul Bomekamp. Asch îl mulţumi pentru încrederea conferită hotelului său şi-i promise:

— Voi acorda întreaga mea atenţie organizării

reuniunii plănuite de Offizierii dumneavoastră. Şi, în ce priveşte vinul, îmi voi îngădui să vă trimit câteva mostre deosebite.

— Sunteţi amabil, trebuie să recunosc.

— Îmi permiteţi un sfat absolut personal, Herr Major?

Bomekamp încuviinţă şi i se împărtăşiră următoarele: Oberstul

Turner pregătise o serată pentru absolvenţii lui, dar, aflând de planurile Offizierilor lui Bomekamp, se pare că lăsase să se întrevadă un interes pentru acestea.

— Poate ar fi indicat să-l invitaţi şi pe Herr Oberst.

— Nu-i rea ideea! încuviinţă Majorul. Aşa voi face.

Astfel, Herbert Asch pusese în mişcare toţi oamenii importanţi din garnizoană. Destinaţia lor comună pentru marşul de sâmbătă era hotelul său. Macazurile fuseseră pregătite.

Feldwebelul Rammler îşi privi scârbit opera. Grenadierul prăbuşit demonstrase o slabă rezistenţă. Era o ruşine pentru orice trupă de elită.

— Căcăciosule! îl apostrofă Rammler, în încheiere.

Apoi, părăsi pajiştea idilică din dosul Morii-cu-Liliac şi se întoarse la oamenii lui. Între timp, aceştia se adunaseră cu efectivul complet. Unteroffizierul şi Gefreiterul Streicher îi luaseră în primire, notaseră timpii şi acordaseră punctele în plus, respectiv în minus.

Dar Rammler nu aruncă nicio privire la rezultate. Trecu printre soldaţi, îndreptându-se spre Karl Kamnitzer.

— Îţi mai dau o ultimă şansă, îi spuse el.

— Şansă pentru ce – vă rog?

— Kamnitzer, te avertizez! Nu îndrăzni să mă iei de prost. Ştii bine la ce mă refer.

Fireşte, Klaus Kamnitzer ştia prea bine. Îl cunoştea el pe Rammler! Feldwebelul voia doar să afle ceea ce, evident, Recht nu-i spusese. Dar putea să aştepte mult şi bine.

— Deci, nu vrei să vorbeşti?

— Ba da, Herr Feldwebel, dar nu ştiu ce, de ce şi despre ce.

Rammler nu mai putu suporta chipul prietenos al Gefreiterului. Făcu stânga-mprejur şi le porunci oamenilor:

— Pregătiţi-vă! Plecarea în zece minute. Apoi, i se adresă lui Streicher: Adu-l pe grenadierul Recht. A căzut acolo.

— Am înţeles, Herr Feldwebel! strigă Streicher şi o luă la fugă.

Kamnitzer pomi neinvitat după el, oferindu-se voluntar. Asta tot ca să-l enerveze pe Rammler. Deoarece, conform ordinelor de la batalion, era strict interzis să fie împiedicaţi cei care se ofereau voluntar.

Îl găsiră pe Martin Recht pe pajişte. Stătea chircit ca o buturugă. Obrazul lui, atât cât se vedea, era alb ca o cretă.

— Vino-ţi în fire! îi spuse Kamnitzer, cu o asprime voită. Chiar tu eşti de vină dacă te laşi terminat în felul ăsta.

— Hai, camarade! făcu Gefreiterul Streicher, încurajator.

Încercă să-l susţină pe Martin, dar el se scutură de atingerea camaraderească.

— Acum merge, zise. Streicher.

Ajunseră la pluton, când acesta tocmai se pregătea să pornească din faţa Morii-cu-Liliac. Motoarele ambelor camioane zbârnâiau. Soldaţii adunaţi evitară să se uite la Recht. Feldwebelul proţăpit în faţa lor părea să le urmărească fiecare reacţie.

— Ocupaţi-vă locurile! strigă Rammler.

Oamenii se urcară în cele două camioane. Şoferul şi ajutorul său închiseră obloanele şi traseră prelatele. Apoi, motoarele urniră şi vehiculele se puseră în mişcare. Direcţia – spre cazarmă. Distanţa – treizeci de kilometri.

— Mi-e rău, spuse Martin Recht.

Kamnitzer, care stătea lângă el în al doilea camion, clătină dezaprobator din cap.

— Puteai să eviţi situaţia asta.

— Ce voiai să fac? întrebă Martin, supărat. Eram în mâinile lui. Şi m-a tratat ca pe ultimul gunoi.

— Dacă te laşi tratat aşa…

— Nu puteam face nimic, Karl!

— Şi dacă puteai!

— Ai fi vrut să-l raportez? Ar nega totul. Nu eram decât noi pe teren. Fără martori.

— Tocmai asta-i! De ce crezi că îţi fac reproşuri?

— Cum să înţeleg ceea ce-mi spui? întrebă Recht, cu o voce stinsă.

— Omule! Tu mărturiseşti nepăsător: nu exista niciun martor prin preajmă. Dar tocmai situaţia asta era excelentă! Căci dacă tu n-aveai martori, înseamnă că nici el n-avea! Tu ai fi putut să-ţi permiţi insubordonare pe faţă şi alte câteva mărunţişuri nostime, iar Feldwebelul n-ar fi putut dovedi nimic!

Martin Recht închise ochii. O fi rostit Kamnitzer adevărul, dar el, Recht, nu era omul care să pună în practică o asemenea teorie. Cel puţin, nu în această stare. Se simţea rău.

— Borăşte afară! îl sfătui Kamnitzer, desfăcând prelata camionului.

— Desfacerea prelatei în timpul deplasării prin păduri sau pe străzi mărginite de copaci e strict interzisă, conform ordinelor de la batalion, zise Streicher, din spatele lor.

— Ţine-ţi fleanca! strigă Kamnitzer. Nu cunosc niciun ordin de la batalion care interzice explicit aşa ceva – mai ales într-o astfel de situaţie, idiotule!

Trase prelata la o parte şi-l ajută pe Martin Recht să se aplece. Acesta încercă zadarnic să verse. Şoseaua de dedesubt dansa nebuneşte, şerpuia în depărtare, apoi păru să încremenească.

Camionul se oprise. Feldwebelul Rammler sări din cabină şi alergă în spate. Aici, se proţăpi – vizibil indignat şi cu o satisfacţie abia ascunsă.

— Asta mai lipsea! spuse el şi cită ordinul de la batalion, cuvânt cu cuvânt, la fel ca Streicher. Apoi comentă: Ordinele există pentru a fi respectate. În special acest ordin e deosebit de logic. Fiindcă la desfacerea prelatei în zone cu copaci pe margine s-au petrecut foarte multe accidente, soldate atât cu deteriorarea vehiculului cât şi cu accidentarea persoanelor transportate. Stătea acolo ca un pilon de pod. Faţa îi strălucea, roşie, iar vocea îi răsuna plină de satisfacţie: Prin aceasta s-a comis neîndoielnic o încălcare a unui ordin pe batalion, explică el. Sunt implicaţi cel care s-a aplecat în afară şi cel care ar fi trebuit să împiedice asta – deci, cel mai mare în grad din maşină. Adică, grenadierul Recht şi Gefreiterul Kamnitzer. Aceştia vor trage ponoasele. Daţi-i bătaie, aveţi timp trei ore – vă ajunge pentru restul drumului. Daţi-i bice!

Restul drumului însemna douăzeci şi opt de kilometri. Feldwebelul Rammler le ordonă celor doi să coboare, lăsându-i pe şoseaua pustie, apoi plutonul plecă mai departe.

— Îmi pare rău, spuse Martin Recht, stânjenit.

— Ia mai încetează, zise Kamnitzer. Nu trebuie să te consideri vinovat, dacă altul încearcă să te convingă de asta.

— Oricum, e vina mea că acum trebuie să ne întoarcem pe jos la cazarmă.

— Şi vei plăti preţul cuvenit – şi încă, cu bani-gheaţă. Kamnitzer privi încurajator spre prietenul său. Despre mersul pe jos nici nu poate fi vorba. Vom folosi din nou un taxi, dar pe cheltuiala ta. Mai târziu, voi recupera eu banii de la Rammler. Cu prima ocazie favorabilă.

Înainte de-a se întoarce la cazarmă, însoţit de Martin Recht, care se resemnase *în* faţa sorţii, Kamnitzer mai dădu un telefon – în scopul obţinerii unor, informaţii

interne”. Folosi un telefon public, aflat într-un bufet.

— Atenţie! zise Kamnitzer, hlizindu-se. S-ar putea ca duşmanul să asculte. De aceea, voi prezenta raportul meu cifrat, conform metodei E-şase-sute-cinci.

Dar se părea că niciunul dintre puţinii clienţi ai cârciumii nu era interesat de asemenea glume. Îşi sorbeau liniştiţi berea şi, în niciun caz, nu puteau fi consideraţi nişte duşmani care trag cu urechea. Chiar şi Martin Recht şedea indiferent. Deşi călătorise cu taxiul, arăta în continuare epuizat.

— Cine-i acolo, Boul? întrebă Kamnitzer în receptor. Aici e vită cornută, însoţit de Văcaru.

Cel de la capătul opus al firului era Gefreiterul Ramsauer, mâna dreaptă a Hauptfeldwebelului Kirschke, la cancelarie. Şi manifesta întotdeauna bunăvoinţă pentru Kamnitzer.

— Rammler a turbat, răspunse el. Nici măcar Kirschke n-a putut să-l liniştească. Dacă veţi ajunge mai devreme în cazarmă, veţi fi repartizaţi pentru gardă.

— Exclus! zise Kamnitzer. Nu poate fi vorba să ne întoarcem mai devreme.

— Altfel, s-a pregătit pentru voi serviciul de intervenţie, conform planului.

— Eu am planurile mele, îl asigură Kamnitzer. Mă voi întoarce atunci când îmi convine. Aşa că se exclude şi serviciul de intervenţie. Înţeles?

— Înţeles, răspunse Ramsauer. Îl voi lămuri cu prudenţă pe Kirschke – oricum pe ăsta-l doare-n cot de toate, de la o vreme.

— Ai grijă să întocmeşti, neîntârziat, lista pentru serviciul de gardă şi de intervenţie pentru azi şi pentru zilele următoare. Să fie totul prezentat clar, în scris. Dar numele meu şi al lui Recht să apară doar azi pe listă – la mişto. Nu mâine, nici poimâine. Fiindcă pun preţ pe weekendul meu. S-a făcut?

— S-a făcut! acceptă Ramsauer. Şi-l pun pe Kirschke

să semneze imediat, după tipic. Totuşi, să nu veniţi prea târziu, astăzi. Se pare că va avea loc o festivitate, la care Streicher va fi avansat Unteroffizier.

— Era şi timpul ca trupa să scape de acest cur de maimuţă rafinat, zise Kamnitzer. Desigur că nu voi scăpa ocazia de a-l felicita personal.

Astfel, pentru Kamnitzer devenise clar traseul ce-l aveau de urmat: se putea întoarce la cazarmă cu amicul Recht abia după schimbarea gărzii şi după efectuarea controlului asupra echipei de intervenţii. Dar nu mult mai târziu, ca să nu scape cu niciun chip petrecerea dată în cinstea avansării lui Streicher.

După ce stabili toate detaliile, Kamnitzer se întoarse la masa lui Martin Recht, care clocea îmbufnat. Localul se numea *Zum Scharfen Eck* şi se afla la doar trei kilometri de cazarmă.

— Trebuie să ne mai omorâm timpul cel puţin încă două ore, îl înştiinţă Kamnitzer.

— Îmi dădusem deja o întâlnire.

— Cumva, cu raţa ta oloagă? întrebă Kamnitzer, zâmbind.

Martin Recht îl privi pe Gefreiter descumpănit şi reprobator.

— Măcar tu n-ar trebui să spui aşa ceva, zise el.

Kamnitzer se gândi să-i ofere o scurtă lecţie de fortificare a spiritului. Ce putea fi mai recomandabil pentru familiarizarea cu cazarma?

— Obişnuieşte-te să auzi această expresie rostită frecvent de-acum înainte.

— E o josnicie!

— Fireşte, Martin. Dar poate fi scăpată şi fără intenţie rea. Învaţă-te să nu-ţi pese. Înţeles?

Recht clătină din cap, îndărătnic.

— Să lăsăm asta, Karl.

— Bine, admise Kamnitzer. S-o lăsăm baltă. E limpede însă că, deocamdată, nu poţi trece pe la fată, şi

nici mai târziu.

— Dar i-aş putea telefona.

— Tinere, începi să ai idei! spuse Kamnitzer. Se pare că ai descoperit că, în ultima vreme, războaiele se poartă mai mult prin telefon. Deci, dă-i drumul! încearcă să aranjezi un ordin de intrare în luptă. Între timp, eu cobor în cramă.

Gefreiterul Kamnitzer închine pista de popice pentru următoarele două ore. Se găsi repede un băiat care să aranjeze popicele. Kamnitzer organiză două echipe, atribuindu-şi, în acelaşi timp, atât rolul de simplu membru, cât şi de căpitan al ambelor echipe. În plus, asigura şi arbitrajul. Conform tabelei de marcaj, echipa de derbedei „De trei ori ura pentru Patrie" se confrunta cu clubul de semiinvalizi „Bărbăţia 63". Nu se putea prevede cine va fi câştigătorul.

După vreo jumătate de oră, Kamnitzer primi vizitatori. Martin Recht coborî la el însoţit de o tânără. Gefreiterul văzu cu surprindere un chip botticellian, care surâdea cu blândeţe. Nici nu observă la început că fata şchiopăta uşor.

— Eu sunt aşa-numita raţă oloagă, spuse fata, veselă.

— Ei, grozav! strigă Kamnitzer, entuziasmat Atunci încercaţi să aruncaţi bila asta.

Recht era îngrijorat.

— Mulţumesc pentru invitaţie, Karl, dar nu cred că ar fi indicat pentru Carolin să…

— O încercare nu poate strica, zise Carolin.

Kamnitzer îi întinse bila, zâmbind încurajator, îi explică pe scurt cum s-o prindă şi cum s-o arunce, apoi strigă:

— Aşa – pistă liberă! Prima încercare.

Fata balansă din umăr braţul cu bila, făcu doi trei paşi repezi înainte şi-i dădu drumul să se rostogolească, surprinzător de puternic. Apoi, rămase pe loc, respirând din greu, în timp ce bila se rotea pe suprafaţa netedă, de

lemn.

— Toate nouă! strigă băiatul de mingi.

De fapt, el aranjase cu piciorul două dintre popice – fiindcă, în realitate, bila nu răsturnase decât şapte. Dar Kamnitzer aprecie ajustarea şi decise să-i dea ceva în plus băiatului.

— Continuăm? întrebă Carolin, nerăbdătoare.

Kamnitzer încuviinţă.

— Îmi păreţi destul de periculoasă – ca jucătoare, se înţelege, dar îmi place spiritul sportiv. Hai să jucăm pe-o sticlă – de parfum pentru dumneavoastră, de snaps pentru mine. Martin este arbitru.

Îşi disputară o partidă deosebit de plăcută. Băiatul de mingi se descurca bine – manipula după toate regulile artei. După a treia serie de aruncări, Kamnitzer îl avansă la gradul de Obergefreiter şi-i dădu o monedă de cinci mărci. Carolin nu se mai simţise de mult atât de bine, atât de eliberată de senzaţia de a fi un om bolnav.

— Sunteţi cea mai sprintenă raţă oloagă din câte mi-au ieşit vreodată în cale, observă Kamnitzer.

— Iar eu sunt încântată că Martin Recht e prieten cu dumneavoastră, zise Carolin, recunoscătoare.

— Sunteţi şi rafinată, replică Kamnitzer, zâmbind. Îmi amintiţi imediat de obligaţiile mele. Dar să mai tragem o partidă înainte de a ne îndrepta spre cu totul alt gen de plăceri!

Festivitatea legată de avansarea Gefreiterului Streicher la rangul de Unteroffizier se desfăşură în cancelarie. Nu era ceva uzual, dar se procedase aşa mai mult la îndemnul lui Kirschke; de aici se putea ajunge uşor la camera, deci şi la patul lui.

Oberleutnantul von Strackmann anunţase personal avansarea. El nu pierdea asemenea ocazii: o strângere de mână festivă, o privire în ochi şi cuvinte ca: „Acesta este un moment mare pentru dumneavoastră, Unteroffizier Streicher”.

Proaspătul Unteroffizier nutrea şi el acelaşi sentiment.

— De obicei se face cinste în asemenea ocazii, sugeră Kirschke.

Streicher reacţionă prompt

— Dacă pot să-l invit pe Herr Hauptfeldwebel la cantină…

— De ce atât de complicat, spuse Kirschke. Berea se poate transporta – la fel şi şnapsul. Nu contează unde se adună cârdul, important e să fie prezent!

Era prezent! Rammler se înfăţişă repede şi-l felicită cu o cordialitate bolovănoasă – voind să dea de înţeles că avansarea respectivă i se datora şi lui, în bună măsură. Îi urmară ceilalţi Unteroffizieri din pluton; dintr-odată nu-i mai erau superiori, ci doar camarazi. Iar Ramsauer, experimentatul erou de cancelarie, începu să toarne băuturile.

În cele din urmă, se apropie şi Oberleutnantul von Strackmann. Îşi anunţă disponibilitatea de a lua parte la această mică serbare improvizată; „în calitate de camarad, printre camarazi” afirmă el, cu naturaleţe, demonstrându-le astfel oamenilor săi puternicul sentiment al camaraderiei. Adevărata camaraderie nu cunoaşte deosebiri – atât timp cât subordonaţii sunt pregătiţi să-şi respecte superiorii. Asta însă era o chestiune de autoritate, iar von Strackmann considera că dispune de ea.

Ca şi camarazii săi subordonaţi, îşi deschise sticla de bere şi o duse la gură, refuzând paharul. Îşi dădu osteneala s-o golească dintr-odată. Kirschke se descurca mult mai bine, se pare, cu aşa ceva. Dar Oberleutnantul nu voia să fie întrecut tocmai de el, în nicio privinţă.

După această ispravă, răsuflă mulţumit. Îşi turnă pe gât chiar şi băutura preferată a lui Rammler – „Doar pentru bărbaţi!” – străduindu-se cu succes să-şi demonstreze rezistenţa. Avu impresia că observă priviri admirative, ceea ce-i stârni o reală satisfacţie. Mai ales

Streicher se uita respectuos la el. Fără îndoială că alesese omul potrivit pentru avansare.

— Legătura consfinţită prin jurământ, dintre comandantul unei trupe şi comandanţii de grupă le explică von Strackmann celor care ascultau, se pare, cu atenţie – are o importanţă decisivă. Ea trebuie întreţinută. Şi se bazează pe încredere.

De aici nu mai era decât un pas până la tema omului de încredere – în fond, Streicher era unul dintre aceştia.

— El trebuie să se bucure de încrederea superiorilor şi a camarazilor. Totodată, e răspunzător de dezvoltarea încrederii camaradereşti în cadrul sectorului său. Cea mai importantă sarcină care-i revine este aceea de a sluji unitatea.

Kirschke rânji. Cunoştea formulele astea tocite. Toate se puteau citi în lucrarea de referinţă *Educaţia Offizierilor*. Înainte ca Oberleutnantul să-şi poată continua expunerea plină de învăţăminte, apăru Gefreiterul Kamnitzer, însoţit de grenadierul Recht.

Kamnitzer se ţinea băţos – mai băţos, nici că se putea. Execută un salut atât de corect, încât n-ar fi putut fi descris într-un manual – nici măcar în *Regulamentul Reibert*, revăzut. Apoi, Kamnitzer ceru permisiunea Oberleutnantului de a se adresa Feldwebelului Rammler.

I se îngăduise, cu o privire recunoscătoare. Faptul că în subunitatea sa exista un soldat de o asemenea corectitudine exemplară, îl umplea de satisfacţie pe Oberleutnantul von Strackmann. Se pare că până atunci nu-l remarcase pe acel soldat capabil.

Kamnitzer îi dădu raportul lui Rammler:

— Ne-am întors din marşul special!

Feldwebelul rosti grăbit:

— În ordine!

Nu avea niciun interes să se discute în acest cerc despre ocolul suplimentar făcut de subordonaţii săi – mai ales că neglijase să-i raporteze despre incident, întocmai şi

la timp, Oberleutnantului.

— Îl rog acum pe Herr Oberleutnant să-mi permită să-i exprim lui Herr Unteroffizier Streicher felicitările mele sincere, ceru Kamnitzer într-o manieră cu adevărat desăvârşită.

Această formulă de adresare la persoana a treia nu era prevăzută în niciun regulament Oficial, superiorului i se spune „dumneavoastră” şi i se specifică gradul. Totuşi, adresarea indirectă – numită uneori şi forma de adresare tradiţională – nu era atât de rară. Iar Oberleutnantul von Strackmann nu era singurul care o considera ca pe o frumoasă dovadă a respectului plin de devotament.

— Luaţi loc lângă noi, Gefreiter Kamnitzer, îl invită Oberleutnantul. Să sărbătorim puţin împreună.

— Vă mulţumesc respectuos, Herr Oberleutnant, rosti Gefreiterul Kamnitzer.

Iar la berea următoare, von Strackmann îi spuse confidenţial lui Rammler:

— După cum se vede, aveţi material de calitate în pluton. Se pare că nu l-am apreciat până acum la adevărata valoare pe acest militar atât de conştiincios. Ar trebui să-i acordaţi grija cuvenită Gefreiterului Kamnitzer.

— De mult sunt cu ochii pe el, răspunse Rammler, strâmbându-se.

Bunăvoinţa Oberleutnantului faţă de un asemenea şarlatan îi producea un rău aproape fizic. Dar îşi spuse: „Şi mâine e o zi!”

Ziua următoare se lăsa însă aşteptată. Înaintea ei se întindea o noapte lungă. Şi nici în acea noapte nu dormea toată lumea.

— O noapte fecundă, spuse pentru sine Oberstul Turner.

El trase această concluzie şezând la masa de scris. Tocmai încheiase o frază pe care o considera semnificativă: „Tot aşa cum există o indestructibilitate a omenirii, există şi una a milităriei; fiindcă milităria e temelia omenirii”.

Aşa obişnuia el să gândească: nobil şi măreţ. Opera lui avea să stârnească, desigur, senzaţie, cu condiţia să reuşească s-o termine înaintea următorului război…

— O noapte ca un sac jilav, îi spuse Hauptmannul Ahlers lui Treuberg, locţiitorul său.

Amândoi aşteptau un avion de transport ce venea din Sicilia. Frontul unor perturbaţii atmosferice deasupra Alpilor era la câteva sute de kilometri de avion – deci se afla la o distanţă de doar câteva minute de zbor.

— Ce-ar putea să se întâmple când suntem amândoi de veghe? zise Treuberg.

Ahlers era obosit; avusese o zi agitată. Totuşi, când Treuberg se oferi să „închidă singur dugheana”, Ahlers răspunse:

— Mai bine nu.

— Într-o asemenea noapte oamenii ar trebui să doarmă – nu crezi? o întrebă Oberfeldwebelul Viktor Vossler pe Gertrud Ballhaus, care şedea lângă el, în maşină.

— Dar fiecare în patul lui – cât timp nu sunt căsătoriţi, răspunse Gertrud.

Aceasta era iarăşi una dintre invitaţiile ei indirecte la dansul nupţial, cum le numea Vossler. Se considera, totodată, o victimă a profesiei sale, aleasă de bunăvoie. Fiindcă voia să zboare şi, în acelaşi timp, să trăiască! Pentru asta trebuia să rămână în acel cuib. El îşi dorea să fie în Hawaii sau în Bali – nu aici, la marginea oraşului, în maşina parcată pe un drumeag lăturalnic. În asemenea clipe, Europa i se părea un cuib prea strâmt – iar oraşul de garnizoană de-a dreptul înghesuit.

— Eu nu fac nicio deosebire între zi şi noapte, îi mărturisi Majorul Bomekamp soţiei sale. Sunt tot timpul în exerciţiul funcţiunii. Ar trebui să te obişnuieşti odată cu asta!

Doamna Elfrieda îl privi, zâmbind îngândurată. Nu căuta să-l reţină, deoarece pe moment se putea lipsi foarte

bine de el, mulţumită fidelităţii lui von Strackmann.

— Tu ai Offizieri excepţionali, îi spuse ea. Oberleutnantul von Strackmann a pregătit în mod exemplar reuniunea ordonată de tine – şi mai are, neîndoielnic, şi alte calităţi.

În timp ce se derula această convorbire, Oberleutnantul Dieter von Strackmann tocmai se lungise pe patul său de campanie. Surâdea, pe jumătate adormit, mulţumit de sine. Încrederea Majorului, favorurile doamnei Elfrieda, respectul subordonaţilor – toate acestea îi stârneau o mare satisfacţie. Restul sentimentelor sale se datorau alcoolului.

Sub acelaşi acoperiş, încerca să se odihnească şi Feldwebelul Rammler – în uniformă completă, încălţat cu cizme. Dar nu-şi afla somnul. În schimb, îşi găsi lângă pat sticla cu băutura preferată. O duse la buze ca pe o trompetă.

La câteva camere mai încolo, Streicher îşi petrecea prima noapte de Unteroffizier. Stătea întins pe spate şi cu braţele încrucişate pe piept; dar, deodată, se ridică brusc, îşi puse haina de uniformă peste cămaşa de noapte şi se repezi afară. Asta nu din motivele pe care le-ar bănui cineva la prima vedere – se gândea doar să-şi admire în oglinda de la spălător strălucirea noii demnităţi.

Martin Recht se ghemuise ca un copil în patul de lângă cel al Unteroffizierului Streicher. Îşi ţinea faţa în mâini, de parcă ar fi încercat să şi-o ascundă. Respira gâfâit. Visa o raţă, care nu era nicidecum oloagă; ea zbura chiar prin faţa lui, iar el se străduia, zburând la rândul său, s-o prindă.

— Această noapte ar putea fi hotărâtoare, zise doamna Ahlels, privindu-şi fata, care dormea.

Acelaşi lucru şi-l spunea aproape în fiecare noapte, când se aşeza lângă Carolin şi încerca să depisteze acel semn al unei schimbări în bine. Dar în noaptea aceea, fata părea cu adevărat cuprinsă de o tihnă, de o fericire

neobişnuită.

Fusese vorbăreaţă şi bine dispusă după ce s-a întors de la plimbare. Vorbise de Martin Recht şi despre un han deosebit de plăcut; părea mai aproape ca niciodată de sănătate.

— Numai să nu intervină ceva, şopti doamna Ahlers, abia auzit.

— La naiba cu astfel de nopţi! exclamă energic Helen Wieder. Numai agitaţie, şi nimeni în jur în care să te poţi încrede.

— Oricum, te aşteaptă cel puţin trei bărbaţi, spuse Herbert Asch.

Patronul luă de la ea socotelile, le verifică rapid şi le înmână apoi doamnei Elisabeth.

— Îl cunoaşteţi deci pe acest Kamnitzer? întrebă Helen Wieder. Ce credeţi despre el, domnule Asch? E la fel de fluşturatic ca şi ceilalţi?

— N-aş putea aprecia dacă este ceea ce femeile numesc un „fluşturatic”. În schimb, pot să afirm că e altfel decât ceilalţi. Ar trebui să fiţi atentă la asta – e posibil să merite efortul.

Helen Wieder îl privi iscoditor.

— În orice caz, are să fie singurul care a reuşit să mă facă să-l aştept – şi încă de două ori în această săptămână. Totuşi, nu-i îngădui să-mi facă aşa ceva! Pentru mâine îmi aranjez cel puţin şase bărbaţi, şi atunci o să vadă el!

Plecând, Herbert Asch îi mărturisi soţiei sale:

— Mâine avem o zi deosebit de încurcată.

Dar surâsul lui arăta că asta îi făcea plăcere. Chiar agrea un anumit soi de încurcături, deoarece îi obligau pe anumiţi oameni să-şi dea, în sfârşit, cărţile pe faţă; i se părea că era de mult timpul să afle în ce ape se scaldă.

— O asemenea noapte te oboseşte, îi zise Hauptfeldwebelul Kirschke lui Kamnitzer. Da, da, somnul e cel mai bun lucru. Şi eu nu sunt obosit doar seara.

Rămăseseră singurii supravieţuitori ai partidei.

Continuau să bea din berea oferită de Streicher, chiar dacă nu tocmai în sănătatea lui.

— V-a cam ajuns până-n gât treaba pe-aici – nu-i aşa? Kamnitzer întrebase fără nicio jenă. Nu mai vreţi să vedeţi şi să auziţi nimic. Şi de aceea profitaţi de orice ocazie ca să trageţi un pui de somn. Zic bine – sau am dreptate?

— Omule, rosti Kirschke, cu greutate. Ce ţi se năzare! Se ridică puţin cam nesigur. Până la urmă, reuşi să şadă, ca o păpuşă de ceară, şi rosti brusc: Eu sunt militar, cu trup şi suflet. N-am dorit niciodată altceva decât să fiu soldat. Asta-i sensul vieţii mele, omule!

Karl Kamnitzer clătină din cap şi spuse liniştit:

— Atâta doar că nu prea se pot pune caii cei buni în acelaşi grajd cu animalele de pradă – asta nu se-ntâmplă nici la circ.

— Corect, admise Kirschke, răguşit. Se întrema cu o nouă sticlă de bere – era cel puţin a zecea pentru el. În cele din urmă, recunoscu: Nu vreau să spun că sunt un idealist nemaipomenit. Aşa ceva dispare cu timpul. Totuşi, fac şi eu ce pot. Până în ziua în care apare un handicapat, fiu de erou, cu ochelari de cal şi difuzor încorporat – unul care haleşte instrucţiuni şi cacă ordine.

— Von Strackmann, nu?

— N-am rostit niciun nume, Kamnitzer! în orice caz, dacă un superior este zbir – indiferent din ce motive, chiar şi dintr-un idealism deformat –, atunci îi influenţează şi pe cei din jur. – Şi cei mai mulţi se lasă transformaţi în zbiri.

— Dar nu se poate face nimic împotrivă?

— Ce ştii dumneata despre felul în care funcţionează maşinăria asta? întrebă Hauptfeldwebelul.

— Poate că ajunge să ştim cum se pot înlocui anumite piese? Şi cum se poate opri – după prea mult mers în gol.

— Ce prostii îndrugi acolo!

Pe Kamnitzer nu-l impresionă câtuşi de puţin indignarea prefăcută a lui Kirschke. El continuă:

— Oamenii pot avea cele mai diverse motive – însă

acelaşi scop. Şi asta poate fi util pentru toţi. Suntem de acord, nu?

Cu această întrebare – rămasă fără răspuns – s-a încheiat Vinerea Neagră, care a urmat după Joia Cenuşie. Iar dacă ar fi fost după Kamnitzer, zilele sfârşitului de săptămână ar fi trebuit să poarte numele de Weekendul Strălucit!

Dar nu era după el.

Greutăţile zilei următoare începură odată cu trezirea Gefreiterului Kamnitzer. Privirea îi căzu asupra camaradului Streicher, pe care-l trezi instantaneu.

— Mai eşti omul de încredere? îl întrebă Kamnitzer. Sau eşti încă beat?

— Sunt Unteroffizier! spuse Streicher. Ia-ţi labele de pe umerii mei! Vreau să mai dorm. Acum am acest drept.

— Ce zici că eşti? insistă Kamnitzer. Unteroffizier? Ai ceva scris la mână?

— Dă-mi voie! Streicher se ridică supărat, deşi în ţeasta lui părea să se învârtească o betonieră. În definitiv, ai fost şi tu de faţă când s-a sărbătorit avansarea mea. M-ai şi felicitat.

— Să te fi felicitat?… Nu-mi pot imagina aşa ceva.

Kamnitzer îşi privi colegii de cameră care se strânseseră în jur, nerăbdători, dar la o distanţă prudentă.

— Te rog foarte mult! strigă Streicher, uşor enervat. Ai în faţa ta un Unteroffizier!

— Adevărat? Unde-ţi sunt tresele? în orice caz, nu văd niciuna pe cămaşa de noapte. Dar nu mă interesează decât un lucru: mai eşti sau nu om de încredere? Am de gând să fac o reclamaţie.

— Iarăşi! exclamă Streicher.

— Cum adică, iarăşi! Fac reclamaţii de câte ori vreau. E dreptul meu. Sau vrea cineva să mi-l interzică?

— O reclamaţie? Streicher se trezise de-a binelea. Sări grăbit din pat, în cămaşa de noapte tricotată. Cumva, împotriva mea?

— Nu ţi-a venit încă rândul, răspunse Kamnitzer, imperturbabil. De data asta e vorba de Rammler. Şi tu – ca om de încredere – vei da curs chestiunii, aşa cum se cuvine.

Prin aceste cuvinte s-au „plantat" primele mine. Kamnitzer îşi dădu jos cămaşa de noapte, în timp ce Streicher se cocoţă în pat şi începu să se gândească la modul în care trebuia să reacţioneze – ca un Unteroffizier sau ca un camarad. În orice caz, după avansare nu mai era om de încredere. Sau era încă, până la alegerea altuia în locul lui? Astea da, probleme!

— Trebuia neapărat să faci atâta vâlvă? întrebă Martin Recht, care mergea cu Kamnitzer la spălător şi nu se simţea în apele lui. Nu era mai bine să evităm atragerea atenţiei?

— Iar n-ai habar! Nu se spune pe-aici că atacul e cea mai bună apărare? Cel puţin aşa zic mereu diverşi superiori, şi vrem să demonstrăm cum se poate pune asta în practică.

— Mereu e zarvă! zise Martin, cu un aer nefericit. De altfel, eu nu mai vreau altceva decât să-mi fac treaba şi apoi să mă duc în oraş. Am vorbit cu Carolin.

— Păi, tocmai ca să-ţi poţi ţine promisiunea, trebuia să facem puţină zarvă.

Kamnitzer ajunse în uşa spălătorului şi-i dădu unui camarad punga cu săpunul, peria de dinţi şi aparatul de ras. Gestul său însemna: rezervă-mi locul meu – chiuveta din dreapta, din fiind, cea de lângă fereastră.

— Nu se poate evita toată chestia asta? întrebă Martin.

— Doamne sfinte, iarăşi! strigă Kamnitzer, iritat. Tot nu-ţi dai seama cum trebuie să acţionăm! îţi voi explica. Deci: Rammler va încerca, desigur, să ne treacă numele pe lista pentru gardă sau, cel puţin, pentru serviciul de intervenţii. Asta pe lângă şicanele nostime pe care, garantat, deja le cloceşte. Dar, dacă există o reclamaţie

împotriva lui, nu poate coace chestiile astea. Înţeles?

În sfârşit, Recht începu să priceapă că orice măsură suplimentară împotriva unui reclamant putea fi considerată ca o încercare de influenţare, ca un mijloc de presiune sau ca o şicană.

— Atunci, e nevoie să-l reclam şi eu?

— Nu-i deloc necesar! De ce să foloseşti o încărcătură dublă când merge şi cu una simplă? De data asta, eşti doar martorul meu.

— Şi ce trebuie să declar?

— Tot ce ţi se cere. Efectiv, totul. Tocmai asta e! Le vom prezenta un adevăr pe care nu-l vor putea înghiţi – dacă nu vor să se înece cu el.

Între timp, Unteroffizierul Streicher se dusese să-l informeze pe Feldwebelul Rammler. Rammler începu să spumege şi încercă să-l ia din scurt pe Hauptfeldwebelul Kirschke, care încercă să se descotorosească de vizitatorul său, căscând.

De data asta însă Rammler era ferm hotărât să nu se lase oprit de Kirschke – un puturos nenorocit. Şi căută să-i dovedească limpede acest lucru. Dar tocmai aici greşi.

— Fă ceva pentru banii pe care-i primeşti! zise el, autoritar. Nu sta mereu degeaba. Termină-l pe Kamnitzer ăla înainte de-a apuca eu să-i rup gura!

— Vrei cumva să-ţi încarci conştiinţa?

— Cum adică? Feldwebelul arăta sincer jignit. Conştiinţa lui era întotdeauna curată. Acţiunile lui se abăteau doar rareori de la prevederile regulamentare – şi atunci doar în interesul ordinii şi disciplinei. Doar nu vrei să ne lăsăm duşi de nas de vreun Kamnitzer!

— Ce tot insinuezi? Kirschke strălucea, rumen, căci dormise foarte bine. Vrei să mă instigi la uneltiri în exerciţiul funcţiunii? Orice soldat are voie să reclame dacă – citez – „consideră că a fost tratat nedrept de un superior sau a fost lezat în urma comportamentului necorespunzător al camarazilor”. WBO, paragraful unu!

— Cunosc şi eu rahaturile astea! Dar, dacă aş fi fost Hauptfeldwebel aici, i-aş fi băgat de mult pumnul în gură unui asemenea cârcotaş.

— Observaţie: „Soldatul nu poate suferi nicio consecinţă în urma depunerii unei reclamaţii”. *Idem*, WBO – de data asta, paragraful doi!

Rammler înjură şi se îndepărtă. Îl chemă la el pe Streicher şi încercă să-l lămurească de necesitatea de a-l lua în fabrică pe Kamnitzer – numai aşa, prieteneşte, în interesul atmosferei din companie. Dar Streicher ştia că avea să-şi rupă dinţii în Kamnitzer.

— Pot încerca cel mult să-l lămuresc pe grenadierul Recht ce înseamnă răspunderea faţă de colectivitate.

— Dacă băiatului ăstuia i-a mai rămas măcar o fărâmă de înţelegere, s-ar supune acum!

Hauptfeldwebelul Kirschke acţionă însă mult mai repede de data asta. Pentru câteva clipe, păru că nu fusese niciodată un om somnoros. Şi-i prezentă ştirea neplăcută Oberleutnantului von Strackmann, odată cu gustarea de dimineaţă.

Pe măsură ce asculta, von Strackmann devenea tot mai nedumerit. În cele din urmă, întrebă:

— Avem cumva doi inşi cu numele de Kamnitzer în companie?

Se văzu însă obligat să accepte faptul că era vorba de acelaşi

Kamnitzer pe care-l remarcase, încântat, cu o seară în urmă. Câteva minute, Oberleutnantul nu ştiu cum să procedeze în cazul respectiv. Cel mai mult i-ar fi plăcut să-i trimită la dracu’ pe toţi – dar situaţia părea să fie extrem de delicată.

— Consideri că este posibil ca Feldwebelul Rammler să-şi fi putut permite într-adevăr un abuz? întrebă el, prudent.

Kirschke savura această slăbiciune – desigur, trecătoare – a Oberleutnantului, care-i ceruse pentru

prima oară părerea Hauptfeldwebelului său.

— Orice e posibil – în definitiv – chiar şi la noi, răspunse laconic Kirschke.

— Voi discuta problema cu Herr Kommandeur, zise, în cele din urmă, von Strackmann. Ai dumneata grijă să nu se întâmple nimic care să agraveze chestiunea. Te fac răspunzător personal pentru asta.

Majorul Wilhelm Bomekamp, comandant al batalionului local de grenadieri, credea că-l aşteaptă o zi trandafirie. După un excelent mic dejun, fusese sunat la telefon de însuşi Oberstul Turner; acesta îşi exprimase mulţumirile pentru invitaţie şi-l asigurase că ar fi încântat să apară – punctual – cu o mică suită de trei persoane, în total, la reuniunea Offizierilor.

— Vă rog să mă anunţaţi stimatei dumneavoastră soţii! încheiase Oberstul.

Apoi, apăru Herbert Asch. Şi el dădu impresia că are de anunţat o veste îmbucurătoare.

— Toate pregătirile sunt făcute, îi comunică Asch. Vă pun la dispoziţie sala mea cea mai bună, aşa-numita sală argintie. Festivitatea poate deci să-şi urmeze cursul.

— Multe mulţumiri! rosti Bomekamp, cu un zâmbet condescendent. Faţă de oamenii de afaceri nu avea decât sentimente de superioritate şi nu vedea niciun motiv de a şi le ascunde. Dar nu trebuia neapărat să mă vizitaţi personal, continuă el. Un telefon ar fi fost suficient – la aghiotantul meu sau la Oberleutnantul von Strackmann, în mâinile căruia am încredinţat organizarea acestei serate.

Herbert Asch păru să ignore însă aluzia lipsită de echivoc. Se lăsă pe spate în fotoliu şi spuse:

— Azi dimineaţă devreme, înainte de a veni la dumneavoastră, am făcut o vizită la ziarul nostru, unde am zărit – absolut din întâmplare – corectura unui articol despre dumneavoastră.

— Adevărat! admise Majorul. I-am dat de curând un soi de interviu unui scârţa-scârţa de-acolo. Băiatul era

ahtiat după aşa ceva. Cunoaşteţi şi dumneavoastră gargara respectivă – atitudini democratice şi tot aşa! Mi-au cerut chiar şi o poză.

— Şi asta am văzut. Probabil că va domina întreaga pagină care vă este dedicată. Chiar şi titlul era cules – cu litere de trei centimetri. Sună aşa: „Noi ştim ceea ce vrem!” Cu semn de exclamare.

— Nu vi se pare puţin cam exagerat? Bomekamp făcu, chipurile, pe modestul – însă numai câteva secunde. Dar nu poate strica. Şi de ce ar trebui să strâmbăm din nas dacă ni se face o presă bună?

— Consideraţi bun conţinutul acestui articol?

Majorul se întinse comod în fotoliu.

— Ştiţi, domnule Asch, când mă gândesc cum era înainte – şi asta doar acum câţiva ani –, ce mizerii se mai născoceau adesea despre noi! Asemenea născociri ne erau oferite din abundenţă. Şi, din păcate, se impune s-o spunem apăsat, erau inspirate de americani – până ce aceştia au recunoscut că aveau nevoie de noi, că fără noi se aflau în găleată. Apoi însă, a bătut alt vânt. Şi conţopiştii au schimbat foaia. Alaltăieri: „Niciodată încă un război!” Ieri: „Să privim realitatea în faţă, să luăm în considerare un rău aproape necesar!” Iar astăzi: „Să apărăm libertatea şi Occidentul; şi asta fără ezitare! Uniforma este iarăşi haina de cinste a naţiunii”.

— Dar lucrurile nu stau aşa cum aţi dori dumneavoastră, nu-i aşa?

— Gândiţi-vă la intervalul scurt de timp! Totuşi, trebuie să recunoaşteţi că am făcut progrese foarte frumoase. De pildă, niciun librar nu mai expune în vitrină anumite cărţi, maculatură autentică, iar cititorii se jenează de-acum să le cumpere. Tipii de la Televiziune nu mai vor nici ei să se frigă; desigur, din când în când mai calcă pe-alături, dar astea sunt excepţii rare. Până şi industria cinematografică încearcă să ne acopere cu strălucire şi glorie. Ce mai vreţi?

Herbert Asch părea cufundat în gânduri. Printre afirmaţiile Majorului Bomekamp erau unele adevărate. În definitiv, ultimul război se terminase de aproape douăzeci de ani – şi, după douăzeci de ani, chiar şi ferparele sunau altfel ca în prima zi. Peste morminte crescuse iarba, iar amintirea devenise ca o sită.

— Totuşi, Herr Major, nici măcar astăzi nu se poate spune încă totul, zise el, în cele din urmă.

— Ba asta se poate, în sfârşit, dacă ai destul curaj!

— Dar mai există ceva care se numeşte Constituţie. Prin ea se acordă cetăţeanului anumite drepturi – printre care şi acela de a avea voie să refuze serviciul militar!

— Pentru mine, cel care-şi permite un asemenea lucru e sau un comunist, sau un laş, afirmă Majorul, cu convingere.

— Şi ar fi destul ca astfel de creaturi să fie îmbrăcate în haine vărgate, pentru a nu mai exista aşa ceva.

— Exact! încuviinţă Majorul, satisfăcut împărtăşesc aceeaşi părere. Dar de unde-o cunoaşteţi?

— Apare în articolul despre dumneavoastră, din ziarul nostru, *Nachrichten für Stadt und Land*, cu litere mari şi apăsate – nu poate scăpa privirii. Herbert Asch se uită curios la Bomekamp. Dar, prin aceasta, afirmaţi practic că în opinia dumneavoastră Constituţia e un fel de paravan pentru comunişti şi laşi. Iar hainele vărgate menţionate de dumneavoastră pot fi considerate şi ca uniforma lagărelor de concentrare. Doriţi într-adevăr să daţi impresia că acestea sunt ideile unui Offizier al garnizoanei noastre

Majorul se sperie. Privi surprins, câteva secunde, fără să-i vină a crede. Herbert Asch îi lăsă timp la dispoziţie. Şi Bomekamp păru că începe încet-încet să priceapă ce încurcătură făcuse.

— Aici nu poate fi vorba decât de o neînţelegere, rosti el, cu greutate, în cele din urmă.

— Dar sunteţi citat cuvânt cu cuvânt, Herr Major.

— Atunci, am fost efectiv dus de nas! strigă Bomekamp, supărat. Îşi dădu seama că-l făcuseră să-şi sape singur groapa. În plus, citatul amintit nu este găselniţa mea, aparţine unui demnitar important!

— Aţi citat sursa? Nu? Deci sunteţi singur răspunzător pentru această idee. Şi pot să vă asigur de un lucru: luni, imediat ce va apărea ziarul nostru local, cu articolul despre dumneavoastră, va începe aici o furtună. Apoi, vă va ataca cel puţin *Der Spiegel*[6] Şi o parte din presa străină va bate în aceeaşi direcţie. E posibil să se găsească chiar şi un deputat din opoziţie care să ridice problema în Parlament!

— La naiba! exclamă Majorul, din cale-afară de îngrijorat Trebuie făcut ceva! Nu se poate interzice pur şi simplu o asemenea porcărie?

— Ca să fim absolut obiectivi, dumneavoastră aţi produs, în fond, această porcărie. Herbert Asch zâmbi. Şi, în definitiv, unei prese democrate nu i se poate indica ce să publice şi ce nu. N-am ajuns încă acolo…

— Dar dumneavoastră aveţi relaţii, domnule Asch.

— Posibil, răspunse acesta, blajin.

— N-aţi vrea dumneavoastră să… Puţin lipsi ca Bomekamp să se bâlbâie. Nu găsea cuvintele potrivite. Dar era sigur că Asch îl înţelege. V-aş fi foarte recunoscător dacă aţi… ştiţi dumneavoastră…

— Asta nu-i chiar atât de simplu. Dar aş încerca – cu anumite condiţii.

Însă Majorul nu apucă să afle imediat ce se înţelegea prin acele „anumite condiţii”, fiindcă îşi făcu apariţia aghiotantul, care raportă:

— Herr Oberleutnant von Strackmann, într-o chestiune urgentă!

— Să se ducă la dracu’! strigă Majorul, înfuriat de această întrerupere inoportună. Spune-i să-şi rezolve singur mizeriile. Eu am probleme mai importante!

---

6 *Oglinda* – revistă germană, de mare tiraj (n.tr.).

Aghiotantul era un om cu tact. Îi explică lui von Strackmann că pe moment Majorul nu poate fi deranjat sub niciun motiv – are o discuţie serioasă, a cărei durată nu se cunoaşte.

Von Strackmann se îndepărtă de birourile Batalionului şi rămase în picioare pe coridorul pustiu. Se gândea. Şi conchise că nu-i rămânea altă posibilitate decât să se îndrepte spre cancelarie, unde îl aştepta reclamaţia Gefreiterului Kamnitzer. Trebuia să i se dea curs. Se instală în cancelarie şi-i ordonă lui Kirschke să se prezinte cu părţile implicate.

Kamnitzer apăru primul, oferindu-i din nou prilejul locţiitorului de comandant al companiei să-i admire atitudinea militărească impecabilă. Arăta ca la regulament.

Oberleutnantul von Strackmann îşi drese glasul şi întrebă:

— Ai reflectat temeinic la ceea ce intenţionezi să prezinţi?

— *Jawohl*, Herr Oberleutnant.

— Consideri că Feldwebelul Rammler te-a tratat necorespunzător?

— *Jawohl*. Se poate spune chiar că mi-a făcut şicane.

Oberleutnantul nu acceptă această expresie, deşi era formulată corect. El apelă chiar la raţiunea lui Kamnitzer, dar zadarnic. Aşadar, îşi anunţă intenţia de a purta o discuţie pentru lămurirea lucrurilor, în care scop trebui să se prezinte şi Rammler.

— Atitudinea mea a fost total ireproşabilă, afirmă Feldwebelul. Era vorba de încălcarea clară a unui ordin de la batalion, în timpul deplasării pe un drum prin pădure sau pe o şosea mărginită de copaci, se impune ca prelata camionului să fie ţinută închisă.

— Dar se punea problema unui caz de urgenţă, spuse Gefreiterul. Grenadierului Recht i se făcuse rău. De aceea fusese făcută o clipă prelata. Şi, dacă doriţi să aflaţi, Herr Oberleutnant, de ce i se făcuse rău grenadierului Recht…

Von Strackmann îl opri, ridicând mâna. Acesta era unul dintre principiile lui: fără dispersare în detalii obscure – să nu se piardă din vedere chestiunea principală!

— Numitul grenadier vă stă la dispoziţie, ca martor, spuse Kirschke, binevoitor.

— Mulţumesc! rosti Oberleutnantul, refuzând categoric. Sper că nu va fi nevoie de asta. Începu să se învârtească prin cameră cu paşi rigizi. Oameni buni, urmă el, în definitiv, suntem ca un fel de familie mai mare. Şi în fiecare familie există, în definitiv, certuri şi neînţelegeri.

— Asta însă n-a fost o neînţelegere, Herr Oberleutnant, precizã Kamnitzer. Asta a fost făcută anume.

— Era vorba doar de ignorarea unui ordin, repetă Rammler, neclintit. Lucru care trebuia sancţionat corespunzător.

— Ar trebui să chemăm martorul, Herr Oberleutnant, recomandă Kirschke.

— Prostii! exclamă von Strackmann. Rezolvăm totul, aşa cum se cuvine, între noi.

Oberleutnantul încercă să înţeleagă situaţia: pe de-o parte, ignorarea unui ordin – absolut credibilă – pe de alta, situaţia de urgenţă – la fel de credibilă; ambele declaraţii venind de la militari exemplari. Era necesar un compromis rezonabil!

— Oameni buni, spuse el, oprindu-se în loc. Ascultaţi aici! Trebuie să gândim întotdeauna realist. Neînţelegeri se pot ivi oricând şi toţi mai facem greşeli. Să considerăm deci că Feldwebelul Rammler a făcut un abuz, pentru care îşi va cere scuze! Să considerăm că şi Gefreiterul Kamnitzer a avut o bănuială neîntemeiată. Şi el îşi va cere scuze!

Oberleutnantul von Strackmann se uită încurajator de la unul la celălalt – credea că se apropiase de o rezolvare satisfăcătoare. Doar Kirschke părea să privească drept înainte, mulţumit.

— Un bărbat, rosti von Strackmann, sigur acum de

victorie, câtă vreme este un adevărat bărbat, are şi mărinimia de a-şi recunoaşte greşelile. El nu ezită să-şi ceară scuze. Ei?

— Într-adevăr, Herr Oberleutnant, admise Rammler.

— Şi dumneata, Kamnitzer?

— Eu nu sunt ranchiunos, îl asigură el. Nu sunt nici meschin. Primesc cu plăcere orice scuze. Dar cine suportă cheltuielile?

— Ce cheltuieli? Von Strackmann rămase puţin nedumerit. Despre ce vorbeşti dumneata?

— Ei, despre taxi!

— Ce-i tot dai cu taxiul?

— Aţi auzit bine, Herr Oberleutnant.

Von Strackmann îl privi pe Kamnitzer, fără să priceapă.

— La asta mă cam gândeam eu! strigă Rammler, sufocându-se. Îl cred în stare pe acest om de aşa ceva – întotdeauna am bănuit!

— Excelent! gemu Kirschke, încântat. Asta-i nemaipomenit; Au luat pur şi simplu un taxi! Când se va auzi, toată garnizoana o să cadă pe spate de râs!

Tocmai de acest râs părea să se teamă şi Oberleutnantul von Strackmann, considerând că putea să fie aproape fatal pentru imaginea companiei pe care o conducea, şi deci pentru el personal.

— Linişte! urlă von Strackmann. Nu mai vreau să aud nimic despre porcăria asta. Le dau tuturor părţilor implicate posibilitatea de a reflecta corect şi temeinic asupra situaţiei. Până atunci, vă cer o tăcere absolută. Rupeţi rândurile!

— Tu te bazezi pe o presupunere falsă, îl asigură Unteroffizierul Streicher. Îţi închipui, se pare, că poţi să te încrezi fără rezervă în Kamnitzer. Dar tocmai asta te sfătuiesc să nu faci.

— Kamnitzer e prietenul meu, spuse Martin Recht.

Şedeau pe paturi alăturate, în camera numărul

treisprezece.

Compania se afla încă în curtea cazărmii, iar Rammler şi Kamnitzer erau reţinuţi la cancelarie. Streicher trebuia să-l prelucreze tovărăşeşte pe Recht înainte de prezentarea acestuia ca posibil martor.

— Kamnitzer s-ar putea să fie un băiat a-ntâia, zise Unteroffizierul. Dar greşeşte adesea în alegerea mijloacelor folosite. Nu-i de mirare că unii dintre superiorii lui îl consideră un cârcotaş notoriu. Şi exact asta constituie un pericol – chiar şi pentru tine.

— Ele prietenul meu! repetă Martin, cu încăpăţânare.

— Şi eu sunt la fel, afirmă Streicher. Şi de aceea te voi ajuta. Fiindcă e limpede că ai mare nevoie de ajutor. Sau vrei neapărat să fii trecut pe bandă rulantă, la corvezi?

— Sigur că nu! ÿ

— Preferi să fii liber în weekend, aşa-i?

— Da. Am o întâlnire şi aş dori să mă pot prezenta – dacă-i posibil.

— De ce n-ar fi posibil? Unteroffizierul Streicher îl privi convingător. În fond, la noi totul e foarte simplu – trebuie doar să cunoşti regulile jocului. Nici măcar Rammler nu-i chiar inuman, de fapt.

— Ei, lasă-mă! Ieri, aproape că m-a terminat! M-am prăbuşit Aşa ceva nu mi s-a mai întâmplat

— Desigur, este un tip dur. Poate şi irascibil. Dar voi l-aţi înfuriat. În fond, nu vă vrea răul. Şi parcă ştii la ce ajută asta? S-ar putea să aibă un sens, dacă nu priveşti doar dintr-un singur punct de vedere. Dar, oricum ar fi, Rammler e genul cu „coaja tare şi miezul moale”. Dacă observă că ţi-ai dat seama de intenţiile lui bune, atunci totul este în ordine.

— Mă va şicana de câte ori va avea ocazia!

— Asta ţi-a băgat-o în cap Kamnitzer! Dar adevărul arată altfel, ştiu eu. Rammler e şi el om. Vrea să fie şi un bun camarad – dar, pentru el, disciplina este mai presus de toate. Dacă respecţi disciplina, poţi sta de vorbă cu el.

Martin Recht şedea nemişcat pe pat Cele arătate de Streicher îl impresionaseră; însăşi osteneala pe care şi-o dădea cu el Unteroffizierul proaspăt numit îl făcea să-i fie recunoscător.

— Eu nu mai vreau decât să fiu lăsat în pace. Şi să ajung azi după-amiază în oraş, la întâlnire.

— Asta se aranjează, Martin – am eu grijă. Trebuie doar să ai încredere în mine.

— Reţine însă un lucru. Nu voi face nimic care să-i dăuneze lui Kamnitzer.

— Nimeni nu-ţi cere aşa ceva. În plus, sunt convins că nici măcar Kamnitzer nu ştie precis ce ar fi bine pentru el. Fiindcă nu poate să se pună tot timpul cu Rammler – în definitiv, Feldwebelul are un cuvânt greu la Oberleutnant. Şi de aceea s-ar cădea să-l ferim pe Kamnitzer de alţi paşi pripiţi. Îi datorăm asta, în calitate de camarazi.

— Kamnitzer, eşti sigur că de data asta n-ai luat o îmbucătură prea mare, pe care să n-o poţi înghiţi? întrebă Hauptfeldwebelul Kirschke, curios.

— Absolut sigur, afirmă Gefreiterul, cu convingere.

Cei doi stăteau în picioare, faţă-n faţă, în cancelarie. Oberleutnantul von Strackmann se închisese în biroul lui, iar Feldwebelul Rammler aştepta neliniştit pe coridor.

— Chestia cu taxiul e categoric genială, recunoscu Kirschke. Dar te-ai gândit bine? între un marş pe jos şi o călătorie cu taxiul există, totuşi, anumite deosebiri.

— Mai ales de preţ. Dacă însă Rammler este pregătit să-mi deconteze cheltuiala, sunt dispus să stau de vorbă.

— Omule, ai ceva sânge! zise Kirschke, cu oarecare admiraţie. Între noi fie vorba, ce te face să fii atât de sigur?

— Formularea neclară a ordinului. Kamnitzer îi făcu lui Kirschke cu ochiul. Deoarece Rammler n-a spus limpede, când ne-a debarcat: „Vă întoarceţi pe jos de-aici până la cazarmă!” Acesta ar fi fost un ordin lămurit. În schimb, ne-a îndemnat doar să-i dăm bătaie. Aveţi trei ore,

a zis el, aşa că daţi-i bice! Nici n-a fost vorba de marş.

— Cu siguranţă că la asta s-a gândit.

— Nu vreau să contest nimic, dar ce sunt eu – cititor de gânduri?

Kirschke zâmbi şi intră în biroul comandantului de companie. Aici îl găsi pe Oberleutnant ocupat cu răsfoirea unui volum gros, legat în pânză roşie ca sângele: *Drept militar – culegere de texte, cu observaţii, indicaţii şi indice de materii*.

— Trebuie neapărat să mă deranjezi, Kirschke?

— Da, domnule, răspunse Hauptfeldwebelul şi raportă aproape textual ceea ce aflase de la Kamnitzer.

Pentru Oberleutnant deveni limpede că, dacă Gefreiterul reuşea să facă rost de nişte martori, chiar numai pe jumătate de încredere – şi asta mai mult ca sigur –, atunci Rammler era în găleată. Şi, odată cu el, imaginea companiei!

Formularea neclară a ordinului era o chestiune delicată. Majorul atrăsese atenţia în repetate rânduri: dacă există o boală care roade Bundeswehrul, atunci asta este.

— Rammler la mine! ordonă von Strackmann.

Feldwebelul, care aştepta pe coridor, îşi făcu apariţia. Şi von Strackmann îi relată exact ceea ce-i spusese Hauptfeldwebelului cu câteva minute înainte.

— Justifică-te, Rammler! îl îndemnă, apoi.

— Sensul dispoziţiei mele era inconfundabil, răspunse el.

— Bineînţeles că sensul unei dispoziţii este important, Rammler, dar el trebuie, în primul rând, să corespundă exprimării.

— Nu mai reţin fiecare amănunt, Herr Oberleutnant Rammler se zbătea ca un tipar. Dar la asta m-am gândit, că băieţii trebuie să meargă!

— Cum adică, te-ai gândit? Trebuia să fi spus! Von Strackmann împunse cu degetul cărţoiul ce zăcea în faţa lui. Apoi, îl cită pe Herr Major: „Cine nu-i în stare să dea

ordine corecte nu este un superior capabil”.

Rammler se făcuse cenuşiu la faţă, ca unsoarea de arme primită de curând şi căreia i se spunea între soldaţi „untură de erou”, încercă încă o dată să scape:

— Un anumit gen de subordonaţi, cum e şi acest Kamnitzer…

— Lasă asta! spuse Oberleutnantul, mustrător. N-am nevoie nici de scuze, nici de explicaţii trase de păr – eu mă opresc exclusiv la fapte. Şi, din păcate, faptele sunt următoarele: un cogeamite Feldwebel, şi încă din compania mea, n-a învăţat încă să dea ordine corecte şi inconfundabile!

Rammler stătea acolo ca o statuie bătută de ploi – dintr-o piatră poroasă, aflată pe un teren care se scufunda. Se stăpâni cu greutate.

— N-aş fi crezut posibil că aşa ceva să ţi se întâmple tocmai dumitale, rosti von Strackmann, cu amărăciune. Apoi îi spuse sever, dându-i lovitura de graţie: Dumneata nu eşti deci superiorul căruia să i se poată încredinţa nici măcar un pluton, cu atât mai puţin, întreaga companie.

Cu aceste cuvinte, îl expedie pe Rammler, care ieşi ţeapăn şi palid.

— Să vină Kamnitzer? întrebă Kirschke. Ca să putem încheia această chestiune?

— Povestea trebuie cumpănită temeinic, răspunse Oberleutnantul von Strackmann, eschivându-se.

Deocamdată, nu vedea nicio rezolvare corespunzătoare. Acel taxi reprezenta un obstacol ce nu trebuia luat prea uşor.

— Desigur! admise Kirschke, care ştia că bulgărele se pusese în mişcare şi – cu Kamnitzer la mijloc – nu avea să se oprească aici…

Sfârşitul de săptămână părea aproape încheiat.

Oberleutnantul von Strackmann mai răsfoi volumul de drept militar, apoi se dedică pregătirilor pentru serată.

Feldwebelul Rammler cloci vreun sfert de oră chircit pe patul său de campanie, apoi se îndreptă spre cantină. În schimb, adjutantul Kirschke îşi schimbă iarăşi pantalonii.

Între timp, Unteroffizierul Streicher îl prelucrase atât de bine pe grenadierul Recht, încât acesta părea să sufere de mustrări de conştiinţă.

— Karl, îi spuse el lui Kamnitzer, care se întorsese în camera numărul treisprezece, ar trebui să evităm pe cât posibil complicaţiile. Nu eşti de aceeaşi părere?

Kamnitzer îşi privi gânditor prietenul. Apoi se uită la Unteroffizierul Streicher, care stătea mai în spate. Desluşi cu uşurinţă dincotro bătea vântul.

— Nu lăsa pe nimeni să-ţi scuipe în cap, zise el, cu căldură. Există unii care vomită indulgenţe.

— Eu am dat doar un sfat, interveni Streicher. Dar nu trebuie urmat neapărat. În orice caz, intenţia mea a fost bună.

— M-am gândit bine, Karl. Recht se străduia să-şi convingă prietenul. Şi mi-am zis: De ce să ne îngreunăm fără rost situaţia? De ce să ne facem cu tot dinadinsul un duşman din Rammler?

— Asta-i curată prostie! răspunse Kamnitzer. Un bivol nu poate fi un miel. Asta nu se poate schimba, oricâtă bunăvoinţă ai avea.

Kamnitzer îşi împinse prietenul mai la o parte şi se lungi pe pat. Îşi descheie vestonul şi se întinse, gemând de plăcere. Se părea că vrea să tragă un pui de somn până-n prânz.

— Camaradul nostru Recht a ajuns la convingerea existenţei unei posibile neînţelegeri, şi anume că Feldwebelul Rammler a fi dat, totuşi, un ordin de marş, chiar dacă indirect, zise Streicher, apropiindu-se, preocupat. În orice caz, nu este exclus ca ordinul să fi fost auzit sau înţeles greşit. În acest fel, ambele părţi vor fi mulţumite.

— Şi asta ar constitui, desigur, cea mai bună soluţie

pentru toţi, zise Martin Recht.

— Cea mai bună soluţie ar fi să dispăreţi amândoi de-aici, punctă Gefreiterul Kamnitzer. Îmi deranjaţi somnul binemeritat. Dar, chiar dacă reuşiţi să-mi stricaţi somnul, eu tot voi recupera cheltuiala cu taxiul de la Rammler. Şi ăsta-i un gest cu adevărat generos din partea mea. Fiindcă, dacă Rammler nu plăteşte imediat, atunci îi prezint şi socoteala pentru cel de-al doilea taxi.

— Care al doilea taxi? întrebă Streicher, perplex.

— Ei, cel pentru marşul de orientare, răspunse Kamnitzer, răsucindu-se calm pe o parte.

Streicher arăta descumpănit. Îşi dădu seama ce i se pusese în cârcă. Crezuse că aruncase mingea în terenul lui Kamnitzer, iar acesta i-o aruncase înapoi, tăvălită prin rahat. Un taxi era deja destul de rău; însă două taxiuri într-o zi însemnau o catastrofă.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti! spuse Streicher, părăsind în goană camera.

Restul pauzei de după-amiază se desfăşură în tihnă.

Kamnitzer sforăia liniştit. Martin Recht îşi curăţa cu grijă uniforma de oraş.

În primele ore ale după-amiezii, primii soldaţi ai batalionului de grenadieri ieşiră în aşa-numita mică libertate – adică spre oraş. Printre ei, Gefreiterul Kamnitzer şi grenadierul Recht.

Kamnitzer se gândi să facă mai întâi o vizită la Luftwaffe, în timp ce Recht voia să meargă la frizer şi apoi s-o caute pe Carolin.

— Încearcă să ocoleşti de la distanţă tot ce poartă uniformă, îi recomandă Kamnitzer prietenului său. Căci nu cunoşti încă anumite jocuri de societate. Şi diseară aş vrea să te văd, nevătămat – dacă se poate – ca de obicei, la *Café Asch*.

Vizita lui Kamnitzer la Luftwaffe se arătă plină de surprize. Acestea începură chiar de la poarta cazărmii, unde ceru să vorbească cu Oberfeldwebelul Vossler.

— Dacă vrei să vorbeşti cu el, trebuie să-l cauţi, îi spuse santinela.

— Şi de unde ar trebui să-mi încep căutarea? se interesă Kamnitzer.

Santinela îl îndrumă spre Hauptmannul Ahlers, cel care ştia totul. Kamnitzer îl găsi într-un birou; şedea în spatele unei mese, fără veston, cu mânecile suflecate. Uşile erau deschise larg, ospitalier”.

— Bună ziua.

Kamnitzer era plăcut impresionat de o asemenea disciplină flexibilă. Salută cu o nonşalanţă evidentă.

— Bună ziua, răspunse Hauptmannul, privindu-şi cu interes vizitatorul. Cărui fapt datorez plăcerea?

— Îl caut pe Hauptfeldwebelul Vossler.

— Îl găsiţi în hala doi.

— Şi cum găsesc această hală?

— Cât se poate de uşor, dacă mergeţi spre turnul de control. Hala doi se află alături. Hauptmannul îl zâmbi vizitatorului. Numele meu este Ahlers.

— Kamnitzer, se prezentă Gefreiterul, uimit. De altfel, cunosc o domnişoară Carolin Ahlers – am tras ieri o partidă grozavă de popice cu ea şi cu prietenul meu, grenadierul Recht.

— Aha, dumneavoastră sunteţi! zise Hauptmannul, plăcut surprins. Luaţi loc, dacă aveţi timp. Vreţi să beţi ceva? Whisky scoţian, whisky canadian, Bourbon sau whisky irlandez? Pe moment suntem bine aprovizionaţi! zâmbi el.

Kamnitzer se aşează bucuros. Aşa ceva nu i se mai întâmplase până atunci. După o scurtă ezitare, ceru nişte rachiu – pentru a verifica posibilităţile escadrilei de transport Peste cinci minute, i se servi rachiul. Şi încă, de către un Unteroffizier, care i-l oferi cu un aer foarte firesc.

Sporovăiau de parcă ar fi fost nişte membri cu drepturi egale, la club. Apoi, apăru un Oberstleutnant[7],

7 Locotenent-colonel (n. tr.).

care-l întrebă pe Ahlers dacă poate pleca – voia să meargă cu maşina la pescuit. Hauptmannul nu obiectă.

— Nu vă chinuiţi să măsuraţi relaţiile noastre după etaloanele obişnuite, fiindcă aici n-avem timp de aşa ceva, îi spuse apoi lui Kamnitzer.

— Şi când terminaţi programul?

— Păi ce, există aşa ceva? îl lămuri, volubil, Ahlers. Se poate întâmpla foarte bine să fim nevoiţi să facem transporturi câteva nopţi la rând, sau chiar şi duminica. Uneori, ne odihnim câte două-trei zile în şir la mijlocul săptămânii.

— Deci nu este o activitate strict reglementată?

— Cum vă închipuiţi asta, domnule Kamnitzer? Noi zburăm când trebuie să zburăm! Sau credeţi cumva că un război se desfăşoară strict după programul de lucru?

— Înseamnă că oamenii dumneavoastră trebuie să fie tot timpul gata de acţiune? Fără întrerupere? Atunci e şi mai rău ca la noi!

— Nu-i chiar aşa, îl asigură Ahlers, zâmbind. Nu facem decât ceea ce ţine de activitatea noastră – dar o facem temeinic „Surplusul O. lăsăm cu plăcere altora.

Kamnitzer asculta încântat asemenea explicaţii. Îl mai aşteptară însă şi alte surprize, o dată ajuns pe domeniul Oberfeldwebelului Vossler. Însuşi Ahlers îi conduse acolo.

Îl văzură pe Viktor Vossler proţăpit în picioare, în mijlocul halei. Se ocupa intens de vreo doisprezece tineri Offizieri.

— Cursul de pilotaj, îi explică Ahlers.

Vossler ţinea în mână un carnet şi punea întrebări. Atitudinea lui era, ca întotdeauna, degajată. Dar întrebările cădeau la obiect şi cu precizie. La fel şi răspunsurile Offizierilor.

— Ei, cum merge prăvălia? întrebă Ahlers.

Vossler, înclină vesel capul şi, fără a saluta sau a da raportul, îi înmână Hauptmannului notiţele.

— Aproape normal, răspunse Oberfeldwebelul.

În timp ce Ahlers îşi arunca ochii prin notiţe, Vossler îl văzu pe Gefreiterul Kamnitzer. Se apropie de el şi-l salută ca pe o veche cunoştinţă:

— E o amabilitate din partea dumneavoastră să mă vizitaţi. În zece minute sunt gata.

Apoi, Vossler se întoarse iarăşi spre Hauptmannul Ahlers şi Offizierii lui.

— Domnilor, li se adresă el, dacă nu mai aveţi întrebări, ne oprim aici pentru astăzi.

Fireşte că tinerii nu avură întrebări. Doar, unul dintre ei voi să ştie:

— Vă veţi arăta diseară pe la noi, domnule Vossler? Sărbătorim la hotelul *Asch*. Vă invităm din toată inima.

— Vom vedea ce se poate face, îl încredinţă Oberfeldwebelul.

După aceea, se răsuci iarăşi spre Kamnitzer şi-l chestionă:

— Acum, sincer să fiu, cărui fapt datorez această plăcere?

— Aş fi putut răspunde că am vrut doar să-mi bag nasul pe-aici – doar aşa, din curiozitate. Şi n-ar fi fost o minciună. Dar, în primul rând, m-am gândit să încerc să vă tapez.

— Aha! râse Vossler. Chiar aşa arăt?

— Da, admise Kamnitzer, cu o sinceritate dezarmantă.

— Şi cât ai vrea?

— Treizeci de mărci? sugeră Kamnitzer. Dar când îşi dădu seama că Vossler nu se dădea înlături de la un asemenea împrumut, Kamnitzer spuse: Ar putea fi şi cincizeci de mărci. Am avut într-adevăr cheltuieli de serviciu considerabile. Mai exact ieri, la marşul de orientare în teren. Am fost nevoit să iau un taxi.

— Cum adică? Povesteşte-mi!

— Cu plăcere, zise Kamnitzer, şi-i relată, plimbându-

se în sus şi-n jos prin hală, despre călătoria lui de serviciu finanţată din buzunarul personal.

Interlocutorul său îl ascultă cu atenţie, după care începu să râdă în hohote. Tot mai râdea când apăru un Oberst.

Acesta ceru doar nişte informaţii tehnice şi le primi; incidentul părea cât se poate de banal şi de firesc. Pe Kamnitzer nu l-ar fi mirat prea mult nici apariţia întâmplătoare a comandantului-şef al Luftwaffei.

— Formidabil! făcu Vossler, revenind apoi la povestirea lui Kamnitzer. Asta face din plin cincizeci de mărci.

Se bucura deja la gândul de a-i povesti şi lui Ahlers istoria.

— Şi, ca să fie distracţia completă, aţi putea să-mi arătaţi şi mie una dintre cutiile astea? sugeră Kamnitzer.

— Vreţi să vedeţi unul dintre avioanele noastre? întrebă Oberfeldwebelul, nesigur. De fapt, asta nu-i chiar atât de simplu – avem nevoie de o aprobare.

— Adevărat? îmi închipuiam că tot ce-i aici vă aparţine – că nu trebuie decât să faceţi un semn, şi toate aceste păsări îşi iau zborul.

Dar nu era chiar aşa. Kamnitzer observă, cu uimire, cum raporturile se inversau iarăşi, într-un mod nebănuit. Oberfeldwebelul i se adresă acum unui simplu Gefreiter, cu un combinezon pătat de ulei:

— Aş dori să-i arăt amicului nostru de la Infanterie un Noratlas – se poate?

— Mereu tururile astea de plăcere! comentă Gefreiterul. Totuşi, indică amabil un avion pântecos de transport, care se afla mai în spate. Apoi atrase atenţia: Dar să nu-mi lase mizerie înăuntru – mecanicii mei nu sunt femei de serviciu.

— Aşa este întotdeauna aici? întrebă Kamnitzer, buimăcit. Sau face puţin circ?

— Într-adevăr, e doar Gefreiter, dar e recunoscut ca

inginerul cel mai bun de pe-aici, îi explică Vossler. În cazul în care un Feldwebel pilotează un avion, poate să aibă drept copilot un Leutnant, iar transmisionistul să fie un Hauptmann. Cu toate acestea, ei trebuie să respecte dispoziţiile Feldwebelului, adică ale pilotului. Aşa se şi întâmplă. E de la sine înţeles.

— Grozav! exclamă Kamnitzer, cu adevărat entuziasmat Capacitatea să fie mai importantă decât gradul, decât ordinea ierarhică… Deci există şi militari care nu aplică stilul de cazarmă! De ce nu s-a răspândit oare chestia asta?

Cetăţenii oraşului erau oameni de ispravă. În land existau cu duzina asemenea oraşe. Şi atunci când cânta fanfara, domnea o armonie generală.

Nu fusese întotdeauna aşa. Oamenii opuseseră rezistenţă, dar ea fusese înfrântă. Acum, numeroşi localnici se îndreptau spre concertul care avea loc în piaţa oraşului. Locuitorii din marginea pieţei priveau pe fereastră şi se bucurau de spectacolul ce li se oferea. Uniformele aveau o culoare cenuşie, ca ardezia, şi nu se vedeau nici arme şi harnaşamente scânteietoare, nici medalii şi decoraţii. Totuşi, mulţimea era stăpânită de o oarecare exaltare, ca pe vremea când răsunau vechile marşuri.

— Îmi permiteţi s-o iau la plimbare pe domnişoara Carolin? întrebă Martin Recht, galant.

Doamna Ahlers ezită să-şi dea consimţământul. Nu din cauza lui Martin Recht. Faptul de-a o şti pe Carolin în mijlocul unei mulţimi agitate îi producea îngrijorare.

— Te rog, mamă! o imploră Carolin. M-ar bucura mult dacă aş merge şi eu.

— Dar să fii precaută, o sfătui doamna Ahlers.

Auziră de departe zgomotul fanfarei. Martin îi întinse respectuos mâna Caroline! şi ea i-o apucă. Orice s-ar fi cântat – şi pe moment se execută marşul *Hohenfriedberger* –, ei îi făcea plăcere.

Acea fanfară fusese ca un fel de spărgător de gheaţă în oraş. Aparţinea armatei terestre şi avea alt oraş de reşedinţă. Totuşi, era invitată mereu aici, şi venea o dată pe lună, în anotimpul cald. La concerte, se arăta însuşi Majorul Bomekamp. Primea cu vizibilă bunăvoinţă raportul dirijorului şi, proţăpit pe treptele Primăriei, saluta diferite notabilităţi ale oraşului – mai ales comercianţi, dar şi funcţionari, profesori şi persoane cu vederi progresiste. Primarul Asch nu era aproape niciodată prezent

— De ce trebuie ca aceşti semisoldaţi să cânte mereu între două marşuri siropurile alea seci, nu pot înţelege.

Afirmaţia aparţinea Feldwebelului Rammler, fiind destinată şi Unteroffizierului Streicher. Siropul dintre două marşuri era *Kaiserwalzer* de Johann Strauss.

— Se impun şi nişte concesii pentru civili, încercă Streicher să explice. Ăştia încă n-au ajuns până acolo, încât să ştie ce preferinţe au cu adevărat

După anii de aversiune, neîncredere şi rezervă, o minoritate constructivă – care devenise curând o majoritate – înţelesese semnele timpului şi chiar situaţia deosebită a obştei. Oraşul avea o poziţie mai lăturalnică faţă de drumurile importante; putea fi descris chiar ca idilic, dar ţinutul era peste măsură de sărac. Niciun fel de industrie. Nicio agricultură înfloritoare. În schimb, existau numeroase localuri şi multe fete dornice să se căsătorească, însă fără un viitor promiţător.

Aşa se explica faptul că oraşul fusese întotdeauna garnizoană. Cazarma din partea de nord găzduise pe vremuri soldaţi imperiali, apoi soldaţi ai Reichului, urmaţi de cei ai Germaniei Mari. În al doilea război mondial, s-a adăugat un aeroport auxiliar, în partea de sud. Şi chiar dacă noii garnizoane nu i-a fost uşor să cucerească inimile bravilor cetăţeni, acum, acestea băteau iarăşi în tactul muzicii de fanfară.

— Ia uite cine vine! îl atenţionă Rammler pe Streicher, arătând spre colţul sudic al pieţei.

Acolo, grenadierul Martin Recht o conducea, cu deosebită grijă, pe Carolin Ahlers.

— Tatăl ei este Hauptmann, îl avertiză Streicher, prudent.

— Ştim noi de mult ce-i poate pielea, zise Rammler, privind spre Martin Recht.

Era convins că o fiică de Hauptmann făcea cu uşurinţă distincţia între un Feldwebel şi un grenadier. În plus, nu strica un gest rezonabil şi conciliant, care ar fi putut duce, totodată, la formarea unor legături în aşa-numitele cercuri mai înalte.

— Dă dumneata o fugă până la cei doi, îi zise Rammler lui Streicher. Şi spune-le că avem aici nişte locuri a-ntâia, în picioare. Le împărţim bucuroşi cu ei – nu suntem chiar aşa de…

Streicher ezită, dar se urni ascultător, se strecură abil prin mulţimea care forfotea şi se opri în faţa lui Recht şi a Carolinei.

Îşi salută cordial camaradul şi ceru permisiunea să-i fie prezentat însoţitoarei acestuia. Zis şi făcut. Apoi, Streicher afirmă că este încântat de cunoştinţă.

— Veniţi lângă noi, spuse el, pe urmă. Avem o poziţie minunată.

Martin Recht era cât pe ce să se simtă onorat. Îl considera pe colegul Streicher un prieten grijuliu, care se străduia din plin să creeze un echilibru, să reducă tensiunile şi să creeze o atmosferă plăcută. Şi, ca un făcut, fanfara tocmai intona marşul *Alte Kamaraden*.

— Să mergem? întrebă Martin Recht, nehotărât.

— Nu, răspunse Carolin, cu amabilitate şi fermitate în acelaşi timp. Nu vreau să oblig pe nimeni să se ocupe de o raţă oloagă.

Streicher se retrase grăbit.

Revenind lângă Rammler, acesta comentă:

— Cam multe fasoane la împiedicata asta, ce zici? Nu-i de mirare, cu relaţiile pe care le are o asemenea

muiere! într-o zi, o să-şi dea totuşi seama cu ce ratat jalnic s-a încurcat.

Între timp, fanfara cânta *Durch Nacht zum Licht*, marş pentru timpane şi alămuri. Cetăţenii adunaţi erau entuziasmaţi.

La hotelul *Asch*, diferitele festivităţi ale serii respective se derulau aproape perfect, după program.

În „Salonul Albastru”, tinerii aviatori de la Luftwaffe dansau cu voluntarele de la Liceul de fete. În „Salonul Argintiu”, începu în surdină reuniunea Offizierilor de infanterie şi a invitaţilor lor. Iar în „Camera Verde”, numită şi „Sala Vânătorilor”, se adunase o ceată mică, dar veselă, de tineri Offizieri care sărbătoreau terminarea unuia dintre numeroasele lor cursuri de zbor.

Aceste trei grupe foloseau în comun anumite spaţii: garderoba, toaletele şi vestibulul în formă de melc. Oricine dorea să intre într-unul dintre cele trei saloane sau să iasă afară trebuia să treacă prin vestibul. Şi aici zăboveau mai mult cei responsabili cu organizarea petrecerilor: Hauptmannul Ahlers, pentru Luftwaffe, Oberleutnantul von Strackmann, pentru armata terestră, şi Herbert Asch, patronul hotelului.

— Merge treaba! spuse Asch, mulţumit.

Chelnerii lui erau iuţi, iar ordonanţele repartizate îşi dădeau osteneala.

— Să sperăm că aşa va fi, zise von Strackmann. Domnii din „Camera Verde” au devenit destul de zgomotoşi.

— Sunt tineri, observă Hauptmannul Ahlers.

— Cu siguranţă, rosti von Strackmann, prudent. Sper însă că hărmălaia acestor domni nu va creşte.

— Nu vă temeţi de asta, explică Herbert Asch. Fiindcă viitorii eroi ai aerului au consumat atât de mult alcool, încât vor ajunge curând la o anumită saturaţie. Conform experienţei, în orele următoare abia se va mai auzi zgomotul produs de ei.

— Atunci pot să mă retrag puţin, spuse Hauptmannul Ahlers, privindu-l pe Herbert Asch. Între timp, mă va înlocui Hauptmannul Treuberg.

— Ne aflăm în biroul meu, preciză Asch, înainte de a pleca împreună cu Ahlers.

Oberleutnantul von Strackmann privi, fără să înţeleagă, după cei doi, fiind tentat să considere că aceştia au simţul datoriei prea puţin dezvoltat. În orice caz, el era decis să rămână la post.

În sectorul lui, totul se afla într-o perfectă ordine. O linişte decentă, aproape artificială, domnea în „Salonul Argintiu”, de care se ocupa el: acolo se lua masa, iar chelnerii repartizaţi, împreună cu ordonanţele, se îngrijeau conştiincios de serviciu. Organizarea lui era exemplară; Herr Major avea să fie mulţumit.

Ce deosebire faţă de ceea ce se petrecea în celelalte săli! Acolo, tinerii aviatori urlau din când în când, probabil între două dansuri, bătând şi din palme, destul de vulgar. Formaţia care se dezlănţuise – alcătuită din pian, chitară electrică şi baterie – era categoric prea gălăgioasă, iar muzica acesteia trebuia descrisă, din păcate, ca tărăboi.

Mai îngrijorător i se părea însă lui von Strackmann faptul că mica ceată de Offizieri reuşea să facă mai multă zarvă decât toţi tinerii aviatori, la un loc, împreună cu formaţia de jazz şi cu fetele lor. Începu să se alarmeze. Şi, în cele din urmă, îşi spuse: „Omul înţelept acţionează din timp”.

Astfel că îl căută pe Hauptmannul Treuberg – locţiitorul Hauptmannului Ahlers. Îl găsi în „Salonul Albastru”. Treuberg şedea singur la o masă din mijloc, bând suc de mere, şi privea cu răceală, supraveghindu-i pe cei care dansau, pentru a preveni din timp orice exagerare sau incorectitudine.

Von Strackmann îl rugă pe Hauptmann să iasă afară.

— Ascultaţi şi dumneavoastră, Heir Hauptmann, spuse Oberleutnantul în vestibul. Nu vi se pare că

zgomotul e puţin cam puternic?

Treuberg punea preţ pe demonstrarea colegialităţii şi a armoniei în domeniul relaţiilor din garnizoană.

— S-ar putea să aveţi dreptate, rosti el.

Von Strackmann se simţi înţeles. Cu un om ca Treuberg putea colabora. Căzură foarte repede de acord.

— Mai cu seamă că şi Herr Oberst Turner, comandantul escadrei, îi onorează cu prezenţa pe domnii de la Infanterie.

Acest fapt îl convinse pe Treuberg. Ultimul lucru pe care şi-l dorea Oberstul era să fie deranjat chiar de oamenii lui. Aşa că de-acum înainte ordonă numai muzică în surdină: ceva tango, valsuri, foxtrott lent – gata cu tărăboiul. Până şi consumul de alcool trebuia aprobat. Şi, în plus, pauze mai lungi între două dansuri.

Aceste dispoziţii avură un efect copleşitor. Timp de jumătate de oră, aproape toate vocile amuţiră. Primii aviatori tineri plecară cu domnişoarele, probabil să le conducă acasă. Doar cei bravi erau decişi să rămână până la sfârşit.

— Dar domnii din „Camera Verde”? întrebă apoi von Strackmann şi se concentra asupra următorului său ţel, convins că şi aici va obţine sprijinul lui Treuberg.

Tinerii domni din „Sala Vânătorilor” păreau foarte porniţi să-şi intensifice activitatea, care şi până atunci îl călcase pe nervi. Nu numai că deveneau tot mai zgomotoşi, dar făceau şi vizite frecvente la toaletă. Şi când se loveau acolo de domnişoarele de la liceu, ceea ce era inevitabil, îşi permiteau glume calificate de von Strackmann ca propuneri străvezii.

— Trebuie să facem ceva în această privinţă, spuse el, zelos.

Hauptmannul Treuberg încuviinţă.

— Nu va fi însă prea uşor, zise el.

Şi nici nu era uşor, fiindcă acei tineri piloţi constituiau un cerc închis. Se trambalau de la un curs la

altul, de la o bază aeriană la alta, iar în fiecare garnizoană puteau găsi cam aceleaşi taverne, dar aproape deloc fete. Totuşi, pofta lor de distracţii nu putea fi domolită.

— E neapărată nevoie să stârniţi această gălăgie îngrozitoare? îl întrebă Treuberg pe unul dintre Offizierii aviatori, care tocmai ieşea din toaletă. N-aţi putea fi puţin mai liniştiţi?

— Nu prea, răspunse acesta, indiferent.

— Dar în sala de-alături se află Oberstul Turner, îl avertiză Treuberg.

— Şi? Pe noi nu iie deranjează.

Această părere nu se baza însă, din păcate, pe reciprocitate. Deoarece, în acelaşi timp, Oberstul trona în „Salonul Argintiu", fiind foarte admirat şi centrul categoric de interes al mesei. Era deosebit de decorativ. Întregul salon luminos părea construit anume pentru el-o ramă preţioasă pentru un tablou impresionant.

Doamna Elfrieda Bomekamp îi fusese repartizată ca parteneră la masă. Ea se încălzea la lumina radiată de Oberst, care sporovăia aproape galant – vechea şcoală! – chiar dacă nu foarte atent. Oberstul se gândea deja la cuvântarea lui, având ca subiect: „Valoarea creatoare a conştiinţei colectivităţii".

Majorul Bomekamp şedea corect şi ţeapăn: faţa calmă; privirea atentă; vocea în surdină, dar evident autoritară; glumea bărbăteşte când discuta cu doamnele; aspru şi cordial în convorbirile cu camarazii subalterni. Şi aici, el rămânea „de fier".

La desert – felii de ananas în rachiu de cireşe –, Majorul Bomekamp continuă la fel. Luă cuvântul, pentru a-l ceda mai departe Oberstului Turner.

— Mult stimate doamne! Dragi camarazi! îşi începu Oberstul cuvântarea. Au existat vremuri caracterizate prin pierderea adevăratelor valori şi a demnităţii autentice. Aceste vremuri nu sunt foarte îndepărtate. Totuşi le putem considera, din fericire, depăşite.

În acest punct, Oberstul Turner făcu o pauză de efect. Voia să le dea celor prezenţi posibilitatea să-i absoarbă cuvintele pline de miez. Dar, în tăcerea aproape solemnă, răsună o cântare – nişte voci de bărbaţi care urlau. Acesta însă nu era singurul motiv pentru care Oberstul se încruntă.

Firul cuvintelor îi fusese întrerupt de constatarea următoare: cântecul care ieşea din cel puţin vreo zece gâtlejuri zdravene de aviatori avea un text dubios, bine cunoscut. Mai limpede spus: era de-a dreptul porcos!

Grindina lui Bonifaciu, cântau veselii aviatori, clar şi răsunător.

Oberstul reuşi cu greu să se stăpânească. Privi nemulţumit spre Majorul Bomekamp. Majorul voi să arunce şi el o privire asemănătoare spre Oberleutnantul von Strackmann. Dar von Strackmann nu era prezent. Aşa că Majorului nu-i rămase altceva de făcut decât să se ridice.

— Rezolv eu situaţia asta! promise el, ameninţător.

Feldwebelul Rammler nu reuşea să se distreze în acea zi.

— Nu e nimic în târgul ăsta, îi mărturisi el Unteroffizierului Streicher, căruia îi permisese să-l însoţească în continuare. Nici dracu’ nu face vreun lucru pentru noi. Toţi vor doar să câştige de pe urma noastră.

Unteroffizierul Streicher clătină din cap de parcă ar fi încuviinţat. Ştia că nu e cazul să-l contrazică fără rost pe Rammler.

— Niciun pic de viaţă în cătunul ăsta, rosti Feldwebelul, stând nehotărât în piaţă.

După cum scria în ghidul oraşului, priveau asupra lor câteva secole. Rammler nu observă aceasta.

— Sunt mult prea puţine muieri, şi alea vor neapărat să se mărite. Ce condiţii!

— Poate se face totul intenţionat, îşi dădu Streicher cu presupusul. În acest fel trupa nu poate fi distrasă.

Oricum, la noi nu sunt cuprinse în program femeile.

Tema amintită îl incita puternic pe Rammler – după terminarea programului şi mai ales la sfârşit de săptămână. Şi astăzi în mod deosebit.

— O organizare nenorocită! Ce pretenţie au de la noi! Trântesc garnizoanele astea neroade – însă unde-i supapa de siguranţă? Oamenii noştri nu sunt nişte băieţaşi!

Rammler avea ceva experienţă. În definitiv, pe când era un tânăr cu sângele fierbinte, îşi băgase şi el nasul în ultimul război, cum zicea uneori.

— Şi poţi spune ce vrei, dar, în această privinţă, pe vremuri era o organizare a-ntâia. Existau bordeluri de front* Şi personal feminin în armată. Ca să nu mai vorbesc de surorile medicale. Iar fiecare garnizoană avea un lagăr de muncă. Cât despre nenumăratele femei cu bărbaţii plecaţi pe front, nici nu mai vreau să pomenesc.

Lui Streicher i se părea că-l înţelege pe Feldwebel. Acesta suferea, întrucât ceea ce i se întâmplase în ultimele zile întrecea orice măsură. Mândria lui fusese rănită. Totuşi, nu-şi pierdu speranţa.

— O sticluţă de şampanie ar fi singurul lucru care m-ar putea consola în viaţa asta de câine. O singură sticluţă – cel mult, două, spuse Rammler.

Îşi bătu pe spate însoţitorul, dar fără cordialitate şi veselie. Apoi, se preumblă agale mai departe, până ce văzu în vitrina luminată a unei librării o siluetă pe care o recunoscu imediat, de la o distanţă de cincizeci de metri.

— Asta-i Recht, poama aia! exclamă Rammler, deja înviorat la simpla vedere a grenadierului.

Îl chemă din partea cealaltă a pieţei, cu o voce puternică:

— Recht, ai răspândit cumva nişte poveşti de groază despre mine la concertul de azi, din piaţă? îl întrebă Feldwebelul pe grenadierul din faţa lui.

— Nu, Herr Feldwebel, răspunse Martin Recht.

— Nici nu mi-ai băgat ceva strâmbe? Nu m-ai

calomniat?

— În niciun fel, Herr Feldwebel.

— Şi faptul că această… persoană a refuzat compania noastră, aşa cum este refuzată o slugă să fie doar treaba ei? Dumneata mă consideri chiar atât de tembel, încât să cred aşa ceva?

Recht nu răspunse la ultima întrebare.

— Domnişoara Ahlers e deosebit de reţinută, încercă el să explice. Datorită bolii îndelungate, nu s-a obişnuit să se învârtească în cercuri mai numeroase.

— Asta pot confirma şi eu, remarcă Streicher, neliniştit de atitudinea lui Rammler, care se părea că intenţionează să-şi descarce furia mocnită. Domnişoara Ahlers este cu adevărat destul de timidă, rosti Unteroffizierul.

Auzind acele cuvinte, Martin Recht zâmbi, recunoscător. Streicher era, fără îndoială, un bun camarad, pe care Kamnitzer îl subapreciase, din păcate. Şi Rammler păru pe moment dispus să se mai înmoaie.

— Ei, lasă! făcu el, din nou vesel. De ce să ne ducă de nas nişte muieri stricate? adăugă, ofensat, gândindu-se la trioul Helen Wieder, Gerty Ballhaus şi Carolin Ahlers, pe care părea decis să şi le şteargă din minte. Să ne rezumăm mai bine la chestiuni palpabile. Haideţi la bordelul *La Paloma*, camarazi!

— Pe mine, vă rog să mă scuzaţi, spuse grenadierul Recht.

— Cum adică? Chipul lui Rammler începu să se întunece, Deci dumneata nu pui niciun preţ pe societatea mea, aşa-i?

— Eram deja în drum spre cazarmă, Herr Feldwebel. Şi, pe deasupra, nu am învoire pentru noapte.

— Înseamnă că nu vrei! răspunse Rammler.

Era supărat. Un subaltern nenorocit avea nas să-i refuze tovărăşia! Asta umplea paharul, consideră Feldwebelul.

— În fond, altceva nici nu era de aşteptat de la dumneata, zise el, cu amar. Puteam să-mi dau seama de la început. Asta e ceva înnăscut pentru dumneata. Furia lui mocnită devenise fără margini. Arăta ca un taur aţâţat de mai multe ori în cursul zilei, care acum vedea numai roşu în faţa ochilor. Urlă nestăpânit: Evreul, tot evreu!

Martin Recht se făcu alb ca varul. Streicher privea îngrozit, ca la un ghem de şerpi. Numai Rammler părea să simtă doar satisfacţie. În definitiv, trăiau într-o ţară în care era garantată exprimarea liberă a opiniei!

— Nu te uita aşa, ca un tâmpit! urlă el. Tot n-aţi reuşit încă să treceţi peste chestia cu ruşinosul trecut german, ai? Ar cam fi timpul să se termine cu asta. Aşa că, băieţi, daţi-i bice şi încercaţi să dovediţi că sunteţi oameni întregi. Pas de voie, marş! Direcţia: Bordelul *La Paloma!*

În biroul patronului Herbert Asch avea loc o conferinţă organizată în grabă, la care participau: Oberstul Turner, Majorul Bomekamp şi Hauptmannul Ahlers. Şi desigur, Herbert Asch.

Intenţiona să-i îmbuneze cu ajutorul unui vin franţuzesc, excelent păstrat: Iphöfer Kalb, 1957.

Singurul punct de pe ordinea de zi a conferinţei era înfrânarea unui grup de tineri Offizien de aviaţie care, prin „cântece deocheate”, au stârnit o vâlvă nedorită şi, după cum s-a exprimat Bomekamp, nemulţumit, „au deranjat vizibil cuvântarea festivă a domnului Oberst”.

— În primul rând, îşi dădu cu părerea Herbert Asch, privind spre Ahlers, trebuie stabilit exact dacă a fost vorba într-adevăr de texte indecente”.

— Au fost neîndoielnic porcoase, afirmă Majorul Bomekamp, considerat expert în domeniu.

Mai devreme, Oberleutnantul von Strackmann şi Hauptmannul Treuberg dăduseră greş cu acei piloţi. Ambii fuseseră primiţi acolo fără fasoane, în calitate de camarazi. Deoarece printre piloţi existau destui egali în grad cu cei

doi responsabili, nu s-a reuşit stabilirea unei relaţii clare de subordonare. Aşa încât, cei doi au fost respinşi în râsetele camarazilor prezenţi.

— Dacă ne gândim bine, asta-i problema dumneavoastră, îi spuse Bomekamp, cu prudenţă, lui Asch. Dumneavoastră sunteţi stăpânul casei.

— Ultima afirmaţie este exactă, admise Herbert Asch, îndatoritor. Dar nu sunt stăpânul unei cazărmi, ci al unui hotel – şi există anumite deosebiri. Aşa că disciplina trupei nu mă priveşte deloc, iar faptul, că cineva cântă prin saloanele mele nu constituie un lucru ieşit din comun. Asta face parte din întâmplările cotidiene în activitatea mea.

— Şi dumneavoastră ce părere aveţi, domnule Hauptmann Ahlers?

Acesta nu ezită să spună ceea ce gândea în realitate:

— Piloţii sunt o lume aparte. Ei călătoresc de la un curs la altul. Sunt tineri şi fireşte că vor uneori să se descarce. De aceea sunt gălăgioşi, dar, în fond, inofensivi. Cu cât li se dă mai puţină atenţie, cu atât sunt mai paşnici. Este suficientă puţină răbdare.

Bomekamp vorbi însă energic despre disciplină. Oberstul Turner pledă pentru o atitudine diplomatică. Totuşi, niciunul dintre cei prezenţi nu părea pregătit să se implice personal. Fiecare căuta mai degrabă să arunce găina moartă la altul. Şi acest joc ar fi putut ţine încă mult timp, dacă n-ar fi apărut Oberleutnantul von Strackmann.

— A fost agresată una dintre doamnele noastre! anunţă el, vizibil agitat.

— Fizic? întrebă Herbert Asch.

— E vorba de soţia lui Herr Major, raportă von Strackmann.

Stătuse de vorbă cu ea confidenţial, în vestibul. Doamna Elfrieda dăduse de înţeles că s-ar putea să-i permită s-o conducă mai târziu acasă. Dar tocmai atunci apăruse unul dintre piloţi.

— I-a spus efectiv „păpuşă”.

— Asta a fost, desigur, un compliment! presupuse Ahlers.

— În plus, probabil că domnul von Strackmann a neglijat să le facă imediat cunoştinţă celor doi. Doar astfel s-a putut ajunge la asemenea animozităţi, interveni Herbert Asch.

— Totuşi, e o jignire fără echivoc, spuse Oberstul Turner, liniştit”.

Iar observaţia lui avea un sens clar. Se stabilise ui a cui curte se afla găina: a lui Bomekamp!

Majorul Bomekamp se ridică hotărât, părăsi biroul, coborî treptele şi ajunse printr-un coridor bine întreţinut în „Camera Verde”, numită şi „Salonul Vânătorilor”.

Aici îi găsi pe Offizierii aviatori într-o atitudine inimaginabilă, după părerea lui: fără vestoane, fără cravate şi cu mânecile suflecate. La doi dintre ei li se năzărise chiar să stea turceşte pe covor.

Îl priviră uimiţi pe Bomekamp. Unul dintre ei zdrăngăni trei acorduri sonore la chitară.

— Trebuie să vă rog să puneţi capăt acestei petreceri, spuse Majorul, cu severitate. Prezenţa dumneavoastră deranjează.

Offizierii îl priviră încântaţi. Se bucurau la culme de venirea lui, fiindcă petrecerea amenința să se cufunde încet în apatie. Aşa că orice schimbare ar fi fost salutată cu entuziasm.

Un tânăr colţuros, cu un cap ca o ridiche, ieşi în faţă – voia să-şi exprime bucuria:

— Dacă cineva deranjează pe cineva, rămâne de văzut, spuse el, binevoitor. În orice caz, nouă ne place aici. Şi dumneavoastră nu ne deranjaţi.

— Sunt Major, zise Bomekamp, cu o uşoară mândrie.

— Mă bucur pentru dumneavoastră, răspunse pilotul, zâmbind vesel. La noi, cei mai mulţi sunt deocamdată Hauptmanni.

— Vă rog să plecaţi de-aici, le cern Bomekamp. Şi

asta cât mai repede, dacă îmi permiteţi.

— Remarcaţi acest ton, camarazi? Poate că s-a exprimat de-ar greşit, sau eu n-am auzit prea bine.

— Deci nu ştiţi cu cine aveţi de-a face? Majorul Bomekamp se hotărî să-şi pună în cumpănă toată greutatea personalităţii sale. Veţi pleca de-aici neîntârziat!

Purtătorul de cuvânt aruncă o privire spre camarazii săi, făcându-le cu ochiul. Aceştia păreau foarte bine dispuşi. Se vedea că meritase să aştepte toată seara.

Conducătorul grupului pus pe distracţie se proţăpi în faţa lui Bomekamp.

— Omule, spuse el, sau chiar Herr Major, dacă puneţi preţ pe asta! Daţi-mi voie să vă atrag atenţia că ne aflăm aici în calitate de civili! Şi, în aceste condiţii, relaţiile ierarhice se lasă, pe cât posibil, la garderobă. Mai mult, noi suntem de la Luftwaffe, iar dumneavoastră de la Infanterie. Deci este vorba de altă mâncare de peşte, dacă n-aţi observat până acum.

— Vă interzic categoric asemenea teorii! în plus, unul dintre dumneavoastră mi-a jignit soţia.

— De jignire, nici pomeneală. A fost mai degrabă un gest de exprimare a admiraţiei, dacă nu chiar a încântării. Aşa că, haideţi să bem un pahar împreună – sau închideţi uşa pe dinafară!

— Veţi mai auzi de mine! ameninţă Bomekamp, făcând stânga-mprejur.

— E suficient dacă ne trimiteţi o vedere! strigă după el unul dintre aviatori.

Bomekamp înălţă din umeri şi se repezi cu privirea plecată în biroul lui Herbert Asch.

— N-aţi rezolvat nimic? îl întrebă hotelierul, prietenos.

Stacojiu la faţă, Bomekamp se concentra asupra Oberstului Turner.

— Herr Oberst, aici trebuie întreprinsă o procedură disciplinară! solicită el. Ceea ce şi-au permis aceşti domni,

a fost mai mult decât nesupunere.

Oberstul îşi clătină gânditor capul decorativ. Ridică mâna dreaptă şi ceru „liniştirea spiritelor înfierbântate”. Doar nu voia nimeni să se pripească.

— Poate că ar fi mai bine ca dumneavoastră, personal, Herr Oberst… propuse Herbert Asch.

— Nu cred că ar fi indicat, spuse imediat Ahlers.

— De ce nu? se prefăcu mirat Herbert Asch. În definitiv, Herr Oberst are cea mai mare autoritate aici.

— Şi, pe deasupra, aceşti Offizieri sunt în subordinea dumneavoastră, Herr Oberst, preciză Bomekamp.

Ahlers tăcu semnificativ. Dar Oberstul văzu ochii celor prezenţi îndreptaţi spre el – o dovadă de încredere, după cum i se păru. Nu avea altă alegere, decât să se ridice.

— Atunci, spuse Oberstul Turner, cu uşoară îngrijorare, va trebui să intru în acţiune.

Grenadierul Martin Recht şedea la *Café Asch* într-un colţ şi privea în gol. Împinse în tăcere paharul spre fata care-l servea.

— Încă unul, comandă. Sau, mai bine, aduceţi-mi două, la fel.

Nu văzuse că în faţa lui se afla Helen Wieder. Nu voia să vadă nimic – nici mesele, nici scaunele, nici oglinzile din jur şi nici oamenii de la mese.

— Nu vă simţiţi bine? întrebă Helen Wieder.

El păru că n-o aude. De parcă era înconjurat de o ceaţă groasă. Apoi însă apariţia lui Karl Kamnitzer sfâşie acest perete învăluitor ca nişte mâini puternice.

— Ţi s-au înecat toate corăbiile? zise Gefreiterul. Trebuia neapărat să-mi strici sâmbăta, când tocmai eram atât de bine dispus?

— Scuză-mă, rosti Martin Recht, cu greutate. Dar nu vreau nimic de la tine. Nu eu am pus-o să te cheme. Vreau doar să beau un pahar de bere – apoi, plec.

— De unde, un pahar de bere! Ai turnat în tine trei,

imediat ce ţi-au fost puse în faţă. Vezi, sunt bine informat. Din cauza ta am fost smuls din visele mele dulci, cum se spune. În plus, m-ai înstrăinat de prietena mea, care pare să se preocupe mult mai mult de binele tău decât de-al meu.

În acea seară, doamna Elisabeth îi acordase lui Kamnitzer privilegiul de a sta în camera din dosul tejghelei, acolo unde se fierbea cafeaua şi unde se aflau pregătite, la îndemână, diferite băuturi. Tot aici stătea şi Helen Wieder când nu era ocupată cu serviciul – fiind şi ea la îndemână, sperase Gefreiterul Dar Helen Wieder îl respinsese energic, pentru a se îngriji mai întâi de prietenul lui, Recht.

— Îmi pare rău, mărturisi Martin. Nu voiam deloc să te deranjez.

— Chestia s-a consumat deja, acum sunt aici. Kamnitzer îşi luă un scaun şi se trase mai aproape de Recht. Aşa – ia spune-mi ce s-a întâmplat? Ce păduche te-a mai pişcat de data asta?

Martin Recht se eschivă. Răspunse reticent că nu se întâmplase nimic. Dar Kamnitzer nu înghiţi aşa ceva.

În cele din urmă, Martin se resemnă. Îşi goli din câteva înghiţituri paharul, apoi întrebă aproape supărat:

— Chiar n-ai altceva mai bun de făcut decât să-ţi baţi capul cu un evreu?

— Stai uşor, îl opri Kamnitzer. Abia după câteva secunde pricepu ceea ce tocmai îi spusese Martin. Ce mai e şi asta? De altfel, încerci să mă şmechereşti – nu? Din câte ştiu, tu eşti doar pe jumătate evreu. Deci n-ai niciun motiv să te împăunezi.

— Sunt evreu.

— Atunci, fii mândru, omule. Pentru Bundeswehr ar arăta bine să aibă, cel puţin ici-colo, câte un evreu bine cunoscut.

Karl Kamnitzer era la curent cu povestea lui Martin Recht, chiar dacă nu în amănunt. Tatăl acestuia – evreu –

luptase ca Offizier în primul război şi chiar primise o decoraţie importantă. Se însurase cu o femeie care nu era evreică şi devenise un om de afaceri capabil, cu bune relaţii în străinătate, relaţii ce i-au fost utile mai târziu, când fusese nevoit să părăsească ţara. După război, se întorsese şi murise în oraşul său natal. Avusese înclinaţii milităroase nu numai în tinereţe. Şi, cu toate experienţele lui ulterioare, se pare că a încuviinţat ca Martin să se înscrie voluntar în noul Bundeswehr.

— Omule, pe tine te-a călcat cineva pe bătătură! Dar cine?

În sfârşit, se rosti un nume: Rammler.

— Când şi cum? Cât mai precis, te rog.

Martin Recht îi relată ce i se întâmplase. Şi, cu cât vorbea, cu atât se simţea mai liber. În cele din urmă, reuşi chiar să zâmbească.

Dar Kamnitzer părea să devină tot mai serios, pe măsură ce asculta.

— Şi ce-ai făcut atunci? întrebă el.

— Nimic.

— Nu i-ai tras una peste bot? Nici măcar nu l-ai făcut porc de nazist?

— Nu. Am plecat Ce puteam să fac? în definitiv, e Feldwebel – şi Streicher era de faţă.

— Ei, bine, spuse Kamnitzer, îngândurat. Poate că aşa a fost mai bine, dacă avem în vedere împrejurările. În fond, această expresie nu trebuie luată ca o insultă.

— Mulţumesc, zise Recht şi-şi puse mâna pe braţul prietenului său.

— Din punctul meu de vedere, văd situaţia cu totul altfel. Kamnitzer privea gânditor. Dar consider că povestea asta este chiar o ocazie personală pentru mine – ca cetăţean democrat, cu iniţiativă. Şi încotro s-a îndreptat amicul Rammler, după această ieşire?

— Voia să meargă la barul *La Paloma*.

Ochii de pisică ai lui Kamnitzer se luminară.

— Nu-i rău, spuse el. Poate că e chiar bine. Câţi bani mai ai?

— Vreo patruzeci şi ceva de mărci.

— Cred că ar ajunge, zise Kamnitzer, hotărât. Dă la mine toate paralele – am nevoie de capital. Haide! N-avem timp de pierdut.

Martin Recht îi dădu banii fără să şovăie. Încercă să pună întrebări, dar nu primi niciun răspuns.

Kamnitzer puse banii lui Recht împreună cu ai lui şi începu să numere, clătinând din cap.

— Nu ştiu ce-ţi umblă prin minte, spuse Recht. Dar nu vreau ca din cauza mea să te bagi în lucruri care pot fi periculoase.

— Ce nu-i periculos în ziua de azi? întrebă Kamnitzer, supărat Nici măcar sadicii nu mai au o viaţă uşoară, chiar dacă umblă în uniformă. E vorba doar să-i lămureşti pe astfel de ţipi. Iar cine caută găseşte şi prilejul.

Oberstul Turner stătea în vestibul şi privea spre cele trei uşi în spatele cărora se desfăşura aşa-zisa viaţă socială a Offizierilor garnizoanei sale. În prima sală, tropăiau înfundat pe parchet tinerii piloţi care mai rămăseseră şi elevele de liceu; prin cea de-a doua uşă, răsuna puternic vorbăria mesenilor; din a treia cameră însă se auzeau vuiete.

Oberleutnantul von Strackmann raportă semioficial, demn de încredere, îndatoritor:

— Niciun eveniment deosebit în domeniul de care răspund eu.

Şi Hauptmannul Treuberg se apropie, zelos ca întotdeauna. Voia să ştie dacă Herr Oberst avea vreo dorinţă deosebită.

De fapt, Oberstul nu-şi dorea în acel moment decât un coniac. Dar îşi făcu curaj şi intră pe uşa deschisă de Treuberg. Acolo, văzu atitudini dezordonate, o baterie de sticle goale şi o grămadă de pahare sparte; în plus, bărbaţi asudaţi, cu mânecile suflecate, nori de fum şi aburi de

alcool.

— Domnii mei! începu Oberstul.

— Bine-aţi venit! strigă unul dintre Offizien.

Şi toţi cei de faţă i se alătură, urlând:

— Bine-aţi venit!!

— Să trăiască stimatul Herr Oberst! strigă altul, cu tărie.

— Ura, ura, ura, răcniră cu toţii din răsputeri.

— Domnii mei, repetă Oberstul.

Mai mult nu reuşi să spună, fiindcă Offizierul cu chitara sări zgomotos pe masă, răsturnând sticlele şi paharele.

— Camarazi! strigă el, cu foc. Cântăm acum în cinstea domnului Oberst: *Crâşmăriţa are un aviator*!

Şi cântară – dacă ăla se putea considera cântat.

Oberstul Turner stătea împietrit Mai încercă o dată să spună: „Domnii mei…” – dar aproape că nici el nu se auzi, atât de intens era zgomotul. După aceea, făcu singurul lucru care-i rămase: se răsuci şi părăsi încăperea.

Ajunse puţin cam dezorientat în biroul lui Herbert Asch. Luă recunoscător paharul plin pe care Hauptmannul Ahlers i-l întinsese, atent.

— M-au salutat în cor! spuse Oberstul, destul de mirat. Şi apoi au cântat ceva.

— Probabil iarăşi ceva porcos, nu? întrebă Bomekamp.

Oberstul nu catadicsi decât să clatine din cap.

– Şi asta chipurile în onoarea mea. Nici n-am putut vorbi.

— Trucul e vechi, explică Hauptmannul Ahlers, înţelegător. Şi eu am căzut odată în cursă. Iar acum, probabil că ei mor de râs.

Hauptmannul îşi dădu seama imediat că ultima observaţie nu fusese deosebit de inspirată. Oberstul îi aruncă o privire scurtă, de avertizare, prin care voia să-i spună: „Nu se moare de râs faţă de un Oberst!”

— În orice caz, trebuie făcut, în sfârşit, ceva radical! propuse Majorul Bomekamp.

— De exemplu, ce? voi să ştie Asch.

— Ei, spuse Bomekamp, hotărât, ar trebui organizat un comando – din gărzi, echipe de intervenţie sau patrule. Iar apoi să golim un număr suficient de celule şi să-i închidem pe băieţii ăştia!

Oberstul Turner închise ochii şi ridică mâna a refuz. Ideea îi displăcea profund. Putea avea consecinţe imprevizibile. Dar nici nu avea altă idee. Privi obosit în gol.

— Situaţia e foarte încurcată, aprecie Ahlers.

Bomekamp abia îşi stăpâni dispreţul.

— În orice caz, la Ofbzierii mei n-ar fi de conceput asemenea cântări deşănţate.

— Chiar aşa? întrebă Asch.

— Nu! răspunse Majorul, cu fermitate.

Oberstul Turner se înălţă puţin şi-şi ridică sprâncenele. Prin acest gest voia să spună:» Asemenea observaţii merg prea departe”.

— În sectorul meu, domnesc altfel de relaţii, zise el, calm.

— Asta am afirmat şi eu.

— Noi, cei de la Luftwaffe, explică Turner, îngăduitor, trebuie să ne concentrăm asupra miei tehnici extrem de complicate, iar în privinţa asta disciplina e de la sine înţeleasă. Dar să aplic aceeaşi disciplină şi în afara activităţii efective, chiar şi în domeniul particular – nu prea am timpul necesar pentru aşa ceva.

— Disciplina trebuie concepută, după părerea mea, ca un tot unitar. E nevoie ca ea să fie prezentă în orice situaţie.

— Chiar la chefuri? se interesă Asch.

— Bineînţeles, confirmă Majorul. Până şi la toaletă, dacă doriţi să ştiţi.

— Ei bine, se eschivă Oberstul Turner. Nu vrem să ştim chiar cu atâta exactitate. Pe deasupra, ne abatem de

la subiectul nostru, întrebarea principală rămâne deocamdată: cum îi reducem la tăcere pe aceşti tineri dezlănţuiţi – fără să producem o vâlvă nedorită?

— Dacă-mi permiteţi, rezolv eu asta pentru dumneavoastră, zise deodată Herbert Asch.

— Nu fiţi caraghios! exclamă Majorul. Ceea ce n-am reuşit nici eu şi nici Herr Oberst, n-o să puteţi rezolva tocmai dumneavoastră!

— Se poate face o încercare.

Asch părea liniştit şi vesel.

— Vă rog, îl îndemnă Oberstul Turner. Aveţi binecuvântarea mea.

Herbert Asch ieşi. După nici zece minute, reveni, se aşează satisfăcut, ridică un pahar şi bău în sănătatea celor prezenţi.

— S-a terminat, comunică el.

— Cine e terminat? întrebă Majorai. Poate dumneavoastră?

— Gălăgia. Domnii mi-au promis să înceteze cu cântecele şi să nu mai intre în vorbă cu doamnele.

— Incredibil! spuse Oberstul Turner, recunoscător. Cum aţi reuşit?

— Foarte simplu, zise Asch, clipind spre Ahlers. Le-am explicat acelor domni doar cine sunt şi că, în calitate de patron, îmi revin anumite drepturi în localul meu, printre care: pot accepta să fie servit cine vreau eu şi cât timp vreau eu; pot da afară pe uşă oaspeţii nedoriţi. Ceea ce a dus, practic, la următoarea concluzie: sau încetaţi imediat cu gălăgia şi vă comportaţi cuviincios, sau nu mai primiţi niciun strop de băutură şi pun să vă dea afară.

— Şi asta chiar are efect?

— Întotdeauna. Trebuie numai să ştii cum să exprimi limpede că tu cunoşti regulile jocului, iar unele dintre ele se bazează pe un minimum de bun-simţ sănătos. Şi poate că bunul-simţ ar avea şansa să iasă la iveală chiar şi în garnizoană.

Kamnitzer pomi în misiunea lui specială, direcţia: *La Paloma*, iar Martin Recht rămase în *Café Asch*. Ceaţa groasă din jurul lui se risipise şi, odată cu ea, jignirea i se păru că fusese o neînţelegere. De altfel, era tratat cu atenţie. Întâi, de Helen Wieder. Apoi, la scurt timp, se apropiară de masa lui Oberfeldwebelul Vossler şi Gertrud Ballhaus. El îl salută cordial, fiindcă Vossler făcea cumva parte din viaţa Carolinei. Şi el agrea tot ce venea de-acolo.

— Desigur, nu vrem să vă deranjăm, îl asigură Gerty.

— Şi nici nu vrem să ne lăsăm deranjaţi de dumneata, adăugă Oberfeldwebelul. Azi mai avem şi alte planuri.

— Dar ne-am bucura dacă aţi vrea să faceţi mâine după-amiază o mică excursie cu noi – cu noi şi cu domnişoara Ahlers, spuse Gerty.

— Cu plăcere, răspunse Martin, recunoscător. Desigur, numai dacă şi Carolin… şi domnişoara Ahlers…

— Aranjez eu asta, zise Vossler. În definitiv, sunt ca un membru al familiei. Şi o excursie în natura lăsată de Dumnezeu îl va face bine Carolinei. Deci, ne-am înţeles! Mâine, la ora paisprezece fix, roaba mea de lux va fi în faţa grajdurilor Grenadierilor. Hainele civile şi buna dispoziţie sunt obligatorii.

Se despărţiră şi-i mai făcură odată cu mâna din uşă. Martin ridică şi el mâna, zâmbind. În acele minute uitase ce-l apăsase. Dar minutele de uşurare se risipiră repede când îl văzu pe Streicher.

Unteroffizierul Streicher se apropie de el cu o figură serioasă.

— Te-am căutat peste tot. Am fost prin vreo şase cârciumi şi am sunat chiar la cazarmă după tine. Bine că te-am găsit, în sfârşit.

Martin Recht se uită la ceas.

— Eu însă nu mai am timp, trebuie să plec imediat. La ora douăsprezece, trebuie să fiu în cazarmă.

— Asta nu-i chiar atât de important, îl asigură Streicher, aşezându-se. Mult mai important este să avem o

discuţie deschisă, care ţi-ar face, cu siguranţă, bine.

— Poate mâine, se eschivă Recht. Nu vreau în niciun caz să-mi permit o întârziere din învoire – mai ales într-o asemenea situaţie.

Streicher îşi puse protector mâna pe braţul camaradului. Comandă, totodată, două beri.

— Totuşi, nu mă poţi refuza. Iar în ce priveşte învoirea ta peste noapte, lasă-mă pe mine s-o rezolv.

— Cum aşa?

— Am eu relaţiile mele, acolo. În definitiv, sunt Unteroffizier, iar cel de la poartă e un vechi amic de-al meu. Îi spun doar că am uitat biletul de voie şi că îl vom trimite mai târziu. E suficient.

Martin privi neîncrezător. Dar Streicher vorbea în acelaşi timp ca un superior şi ca un camarad:

— În mine poţi avea întotdeauna încredere, doar ştii! Şi ai nevoie neapărat de sfatul meu, după tot ce s-a întâmplat astăzi.

— Ce-a fost a fost, spuse Martin, acceptând totuşi propunerea lui Streicher de a se lăsa trecut de el pe la poartă. Îţi spun însă de la început, să nu-mi ceri cumva să-l scuz pe Rammler pentru ieşirea lui!

— Nici nu mă gândesc! Streicher părea supărat şi mai comandă şi două şnapsuri, pe lângă bere. Comportamentul lui a fost pur şi simplu sub orice critică. Şi-a ieşit din minţi! Nimeni nu-şi poate permite aşa ceva. Vina e doar a lui.

— A spus exact ce-a gândit.

— Pentru asta îl şi condamn.

— A vrut să mă jignească. A folosit cuvântul „evreu” ca pe o insultă. Ai auzit şi tu clar.

Streicher îşi goli grăbit paharul. Ştia bine că, dacă această poveste avea să stârnească praf – ceea ce nu era exclus –, atunci urma să înghită şi el o porţie respectabilă. Şi voia să evite asta, dacă se putea.

— Trebuie să înţelegi bine, Martin, spuse el,

precipitat. N-aş vrea să-l apăr pe Rammler – nu, în această situaţie. A întrecut desigur măsura. Dar, cu toate astea, în fond nu este antisemit. Poate că a vrut doar să facă un fel de glumă.

— Aha, o mică glumă!

— Admit că ăsta nu era deloc un subiect nimerit pentru glumele lui. Totuşi, nu te-a insultat de la obraz. A spus mai mult pentru sine: „Evreul tot evreu”. Şi expresia sună oarecum altfel, trebuie să recunoşti.

— Ce vrei de la mine, Streicher?

— Vreau doar să te previn să nu faci vreo prostie. Gândeşte-te, te rog: dacă acest caz ia amploare, s-ar putea să fie periclitată imaginea întregii garnizoane, şi chiar a Bundeswehrului.

— La asta trebuia să se gândească Rammler, nu crezi?

Streicher îşi manifestă acordul prin tăcere. După un timp, zise:

— Eu pot să te înţeleg, Martin. Dar de ce vrei să-ţi faci greutăţi, fără rost? Mi-ai face implicit şi mie.

— Eu nu fac nimănui greutăţi, Streicher. Alţii mi le fac. Dar tot nu mi-ai spus ce vrei, de fapt.

— Raţiune, înţelegere, generozitate… Este un apel la înţelepciune, Martin. Feldwebelul Rammler se va scuza în toată regula faţă de tine – în prezenţa mea. Asta nu înseamnă nimic? E cea mai bună rezolvare imaginabilă!

— S-ar putea, încuviinţă Martin Recht. Dar apoi se gândi la Karl Kamnitzer. Şi adăugă abia perceptibil: Să sperăm că nu este prea târziu.

Streicher nu auzi ultimele cuvinte, fiindcă, în sfârşit, se vedea ieşit la liman. Problema fusese aproape rezolvată. Iar dacă Rammler nu-şi pierduse complet minţile, urma într-adevăr să se scuze. Prin aceasta, el, Streicher, nu mai avea nicio datorie.

— Las pe mine! îl asigură Unteroffizierul şi mai comandă două beri. Apoi, puse din nou mâna pe braţul lui

Martin, spunând pe un ton înfundat, dar insistent: Mai voiam să-ţi zic ceva. N-ai putea să-mi faci un serviciu?

— Care?

— Mă adresez ţie, fiindcă am încredere în tine – ceea ce se bazează, desigur, pe reciprocitate. Vezi, a trebuit să sărbătoresc avansarea mea ca Unteroffizier, şi n-a costat ieftin. Tot felul de cheltuieli! Şi astea n-au mai încetat. Pe scurt: sunt lefter. N-ai putea să-mi dai vreo cincizeci de mărci?

— Din păcate, nu, spuse Martin Recht, cu sinceră părere de rău. Nu mai am niciun pfennig. Tocmai am dat ultima marcă. Pe cuvântul meu.

— Căcat! zise Streicher, foarte dezamăgit.

Aşa i se întâmpla mereu. Se băga în ciorba altora, şi care era recunoştinţa? Când avea nevoie, îl lăsau de izbelişte!

— Dar trebuie să fac rost de bani, spuse el, ridicându-se. Tocmai mi-am lăsat legitimaţia ca garanţie într-o cârciumă.

— Nu uita, spuse Martin, că mi-ai promis să mă strecori pe la poartă!

— Toate la timpul lor, zise Streicher, grăbit. Şi fără legitimaţie nu pot trece nici eu. Aşteaptă aici, mă întorc imediat.

Cu aceste cuvinte, dispăru. Martin Recht îl tot aşteptă, dar Streicher nu mai apăru în acea noapte.

Între timp, Karl Kamnitzer îşi demară acţiunea „învăţare de minte”! Aceasta începu în barul *La Paloma*, în aşa-numita sală de încălzire.

— Ei prieteni! le spuse Kamnitzer oamenilor adunaţi în jurul tejghelei, care erau numai italieni. Bem un păhărel pentru înţelegerea între popoare?

— Ne căcăm pe ea, zise sincer un italian, într-o germană destul de bună.

— Atunci să bem chiar pentru asta, propuse Kamnitzer, fără să dea înapoi.

Totuşi, ei urmară îndemnul doar după multe ezitări. Erau neîncrezători, şi oarecum justificat. Nu prea suportau clima Germaniei şi nici şnapsurile tari din aceste lacuri. De altfel, câştigau bine, însă nu aveau aproape niciun fel de viaţă personală: înţelegerea limbii ridica probleme şi, în plus, în acest mic orăşel, concurenţa era aproape incredibilă: infanterie, Luftwaffe şi încă o cazarmă plină cu americani. După fiecare fată care se învârtea pe-acolo, fugeau cel puţin trei urmăritori.

— Iar acum, continuă Kamnitzer, după ce comandă următorul rând, să bem pentru tot ce se poate pipăi.

Italienii râseră. Le plăcea, totuşi, acest băiat; părea să fie un mucalit. Şi lăsa impresia că se simţea bine între ei. Nu se amuza de germana lor şchioapă, ba chiar încerca, din când în când, să arunce un cuvânt italienesc, iar asta li se părea distractiv.

Aşa că băură, pe socoteala lui Kamnitzer, şi al treilea, şi al patrulea rând. Armonia se înscăuna. Păreau să se potrivească până şi în ceea ce detestau. Pentru a vedea tot ce le displăcea, era destul să privească în oglinda de deasupra barului. Obiectul antipatiei lor se zărea chiar în fundul localului.

Acolo şedea, învăluit în nori de fum, aburi de alcool şi de parfum ieftin, Feldwebelul Rammler. Se vârâse între două fete, care aşteptau răbdătoare ca el să se decidă.

Căci, după o regulă nescrisă a garnizoanei, soldaţii aveau prioritate la aceste fete vesele. Iar printre militari, nu erau ignorate deosebirile de rang. Abia apoi veneau civilii şi, la urmă de tot, italienii.

— Aveţi o slăbiciune pentru mine, nu? întrebă Rammler, hlizindu-se.

— Se poate spune şi aşa, admise una dintre fete, plictisită, privind spre italieni, deşi ştia că un Feldwebel putea, probabil, să-i dea mai mulţi bani decât un muncitor imigrant.

— Noi suntem răbdătoare, zise cealaltă fată. Dar,

până la urmă, va trebui să te decizi pentru una dintre noi, încât cealaltă să nu piardă timpul.

— Amândouă îmi plăceţi, spuse Rammler.

Le cuprinse pe fete, de parcă ar fi vrut să îmbrăţişeze posesiv întreaga lume. Se părea că tot ceea ce se petrecea între timp la tejghea îi era indiferent.

Kamnitzer şedea în mijlocul noilor prieteni şi le povestea despre călătoria lui în Italia. În realitate, nu făcuse aşa un voiaj, dar îşi formase deja o imagine citind reviste ilustrate în aşa-zisul club al companiei.

— Prieteni, spuse el, când merg eu în Italia, ce fac acolo? îmi iau cu mine o prietenă? în niciun caz. Ştiţi cum procedez? Mă comport la fel ca un italian!

— Şi merge?

— Sută-n sută, îi asigură Kamnitzer. De fapt, asta înseamnă să ştii să te adaptezi. În Italia sunt ca un italian. Aşa şi voi trebuie să fiţi ca nemţii, aici, în Germania.

— Cum anume? se interesă unul dintre italieni.

— Încercaţi să vă adaptaţi la metodele de-aici! Să vă familiarizaţi cu obiceiul locului. Nu vă lăsaţi puşi la colţ. Doar cu farmecul nu faceţi nimic pe-aici.

Kamnitzer continuă pe acelaşi ton, pas cu pas. Italienilor începea să li se trezească pofta de acţiune. Înfrângerea din zilele trecute le rodea sufletul, în care se trezise din nou simţul onoarei. Şi încuviinţară atunci când Kamnitzer afirmă:

— Concurenţa există pentru a fi înlăturată!

Erau convinşi de asta, dar încă nu ştiau cum s-o pună în practică în cel mai convingător mod. Dirijaţi de Kamnitzer, identificară simbolul concurenţei: Feldwebelul Rammler.

Iar când acesta se ridică pentru a se duce la toaletă, cei mai arţăgoşi dintre ei căutară să se ia după el. Însă Kamnitzer îi opri.

— Nu acum, spuse el, nu aici. Trebuie să aşteptaţi un prilej favorabil. Dar pe acesta vi-l voi oferi eu.

Kamnitzer mai comandă un rând pentru prietenii săi italieni – de data asta, Grappa, care le turnă foc în vine.

Îi bătu prieteneşte pe umeri pe câţiva, apoi se duse la fetele lui Rammler şi se aşeză neinvitat între ele. Le spuse fără ocolişuri:

— Vă plătesc preţul normal, plus o primă de zece mărci, plus băuturi pe gratis la discreţie – ca să nu fiţi nevoite să munciţi astă-noapte, le spuse el, fără ocolişuri.

— Dar, dacă vrem?

— Înţeleg şi asta, le asigură Kamnitzer. Vi-i pun la dispoziţie pe prietenii mei italieni. Rămâne doar să alegeţi. Însă acum trebuie să dispar. (Rammler putea reveni în orice moment.) Amănuntele le discutăm pe culoar, încheie el.

După această discuţie scurtă, dar încununată de succes, Kamnitzer onoră preţurile fetelor cu generozitate şi în avans. Astfel, pregătirile se terminară. Rammler putea să apară.

Grenadierul Martin Recht bântuia în noapte prin oraş. Îl căuta pe camaradul său, Streicher, care trebuia, după cum promisese, să-l strecoare pe poartă. Recht îşi depăşise deja de câteva ore termenul învoirii.

Luă la rând crâşmele din jurul pieţei: *Traube*, *Wilde Sau*, *Deutsche Eck*. Peste tot se interesă de Unteroffizierul Streicher, dar nu-l găsi.

Disperat, bătu apoi localurile pe care le cunoştea, pe străzile lăturalnice: *Bunten Hund*, *Weisse Lamm*, *Hermannseiche*. Şi aici se aflau oameni care chefuiau – unii cu privirea bleagă şi mulţumită, alţii care se uitau în gol, pierduţi în mlaştina disperării.

Unteroffizierul Streicher nu era însă de găsit.

Martin Recht obosise şi flămânzise. Rătăcea în continuare, fără odihnă. Văzu un beţiv care se rezema de un zid, căutându-şi echilibrul. O femeie îşi ţâra bărbatul după ea. O pereche de îndrăgostiţi se adăpostise în umbra unui portal.

Deasupra tuturor se înălţa luna: palidă ca un cadavru şi privind nepăsătoare ca un om beat. Văruia cu alb suprafeţele pe care le atingea. Trăgea dungi ca de cretă pe străzi.

Martin Recht se trezi în faţa casei unde locuia familia Ahlers. Nu ştia cum ajunsese acolo. Privi în sus, spre ferestrele care luceau stins. În spatele uneia dintre ele, dormea Carolin. Şi i se păru că o vede în faţa ochilor: obrazul înfundat în pernă, acoperit de părul desfăcut, răsuflarea uşoară şi un zâmbet ca o adiere a viselor dulci, stârnite de amintirea lui…

Dar nu văzu, de fapt, fereastra camerei în care dormea Carolin. Camera ei dădea spre curte – unde se afla un garaj amărât, înconjurat de pubele. Iar Carolin nu zâmbea. Respira greu. Avea faţa crispată, iar şoldurile o dureau. Plătea preţul unei zile fericite.

Gândurile lui Martin Recht nu ocoliră mult timp realitatea dură: trebuia să se întoarcă în cazarmă. Şi pentru asta era musai să-l găsească pe Streicher – cu orice preţ!

Însă Unteroffizierul parcă intrase în pământ.

— De ce s-o mai lungim? Ar cam fi timpul, îi spuse una dintre fetele din bar lui Rammler. Ce zici?

— Da, da, o asigură Feldwebelul, dar momentan sunt cam lefter. Ai putea să mă treci pe datorie – până la întâi? Cu dobândă.

— Cu tine o fac doar din pură simpatie, zise fata, îndepărtându-i calm mâna.

Rammler se simţea apreciat, şi asta îl măgulea.

— Ieşi înainte, îl îndemnă fata. Vin şi eu imediat. Ne întâlnim pe Fasanenstrasse colţ cu Hobelwegstrasse.

— S-a făcut, zise Rammler.

Părăsi localul îmbărbătat de sentimentul că nimeni nu putea rezista personalităţii sale.

— Ei, acum ar fi momentul, prieteni! îi îmboldi Kamnitzer. S-ar părea că s-a ivit ocazia aşteptată.

Italienii se consultară rapid. Îşi strânseră capetele laolaltă, ca porumbeii din piaţa oraşului. Apoi, cinci dintre ei se ridicară şi părăsiră *in corpore* barul *La Paloma*. Kamnitzer ceru un pahar de şampanie. Acum nu mai avea nimic de făcut decât să zăbovească vreun sfert de oră.

Peste douăzeci de minute, italienii reveniră. Arătau ceva cam agitaţi, dar păreau mulţumiţi. Unul dintre ei îşi frecă palmele.

— Asta a fost, conchise el, privindu-l pe Kamnitzer.

Gefreiterul comandă încă un rând, ca răsplată pentru impetuoşii săi prieteni. Rămânea de sperat căci procedaseră cu bine cunoscuta conştiinciozitate nemţească. Kamnitzer părăsi nerăbdător localul. Tândăli pe întunecata Fasanenstrasse spre colţul cu Hobelwegstrasse. Aici se aflau un şantier cu un gard părăginit, un stâlp de afişaj şi un castan. În fund, se vedeau doar câteva căsuţe prăpădite, şi niciun felinar. Noaptea ştergea toate contururile.

Kamnitzer îşi aprinse calm o ţigară. Apoi, aruncă chibritul printr-un spaţiu dintre panourile îngrăditurii şi începu să fluiere, fals şi cu patos – dar nu se putea recunoaşte vreo melodie anume.

— Ei, dumneavoastră! strigă o voce.

Kamnitzer îşi întrerupse recitalul şi întrebă:

— E cineva acolo?

— Da, eu! răsună iarăşi vocea din spatele peretelui de scânduri. Kamnitzer se aşteptase s-o audă, dar nu se aşteptase să fie atât de miorlăită şi lipsită de autoritate.

— Ce înseamnă asta – eu? întrebă Kamnitzer, foarte vesel. Cine este acest „eu”?

— Ajutaţi-mă, îl rugă omul din spatele panourilor. Am fost atacat

— Doar nu sunteţi rănit?

Omul mormăi ceva, apoi strigă:

— Nu vă cunosc oare? Sigur, eşti Kamnitzer!

— Domnul Kamnitzer, vă rogi

— Omule, Kamnitzer! sună vocea, încrezătoare. Cerul mi te-a trimis! Bine că ai trecut pe-aici. Trebuie să mă ajuţi.

— Dar cine sunteţi?

— Măi, omule, Kamnitzer, nu mă recunoşti? Sunt chiar Rammler – Feldwebelul Rammler.

— În fond, oricine poate afirma asta, replică Kamnitzer, extrem de suspicios. De ce nu veniţi aici?

— Ţi-am spus, doar – am fost atacat şi mi s-au smuls toate hainele de pe mine! Sunt gol-puşcă!

— Atunci îmbrăcaţi-vă la loc!

— La naiba! urlă Rammler. Mi-au luat hainele – nu înţelegi?

— Ei, îl avertiză Kamnitzer, vă rog să vă temperaţi. Ceea ce faceţi acum începe să devină plictisitor. Şi dacă chiar staţi dezbrăcat, asta înseamnă de-a dreptul provocare de scandal. O încălcare clară a cuviinţei! Voi anunţa la poliţie.

— Omule, Kamnitzer! strigă Rammler disperat. Chiar nu mă recunoşti?

Feldwebelul nu întrezări altă posibilitate decât să se arate. Părăsi panourile după care se adăpostise şi se apropie de Gefreiter. Lumina lunii părea să acopere cu cretă pielea bronzată a lui Rammler. Îşi ascundea cu o mână goliciunea şi o întinse pe cealaltă. Kamnitzer le ignoră pe amândouă.

— Mă recunoşti acum?

— De ce-aş face-o?

Gefreiterul clătină din cap dojenitor.

— Deci nu vrei? Vocea lui Rammler îşi recăpătă iarăşi tonul obişnuit, ameninţător. Te eschivezi? Omule, îţi ordon oficial…

— Vreţi să mă faceţi neapărat să râd? întrebă Kamnitzer, cu o bună dispoziţie imperturbabilă. De când se obişnuieşte să se dea ordine stând în pielea goală?

Feldwebelul Rammler nu făcea niciodată aşa ceva,

deci de unde rezultă că nu sunteţi Rammler!

— Porc de câine! tună Feldwebelul. Acum m-am lămurit cu dumneata! Eşti părtaş la porcăria asta, băi, animalule!

— Dispari de-aici, derbedeule! strigă Kamnitzer. Frumos ar fi ca fiecare maniac sexual evadat să se dea drept Feldwebel al armatei germane. Acum anunţ poliţia.

— Kamnitzer, îl imploră Rammler. Fii rezonabil!

Dar Kamnitzer îl lăsă acolo şi plecă. Dispăru în noapte, fluierând.

Martin Recht se gândi să se oprească doar un minut în apropierea porţii cazărmii, ca să-şi mai tragă sufletul. Dar rămase mai mult de zece minute. Îi venea nespus de greu să facă acest ultim şi inevitabil pas.

Se rezemă, epuizat, de un copac. Căutarea zadarnică a lui Streicher îl obosise. Asta însă nu reuşea să-i înăbuşe furia crescândă.

Căci Streicher nu-şi ţinuse cuvântul. Şi astfel următoarea învoire a lui Recht era periclitată. Dacă treaba ieşea prost, nu avea s-o mai vadă pe Carolin mult timp. Mai exista totuşi o ultimă posibilitate de-a ieşi basma curată.

După ce mai trase o dată aer în piept, Recht se duse la poarta cazărmii.

— Bună seara, zise el, politicos.

— Cum adică, bună seara? întrebă santinela, prost dispusă. E aproape patru dimineaţa.

— O noapte frumoasă, îl asigură Recht.

— Biletul de voie, spuse santinela.

Martin Recht se uită disperat de prietenos, dar văzu un obraz foarte obosit şi lipsit de bunăvoinţă.

— Biletul meu de voie este la Unteroffizierul Streicher de la compania mea, zise Recht, cât putu de amabil.

— Legitimaţia, ceru santinela.

— Întreabă-l pe Unteroffizierul de gardă, îl rugă

Martin, repezit. El îl cunoaşte bine pe Unteroffizierul Streicher, sunt prieteni vechi.

— Mereu ăştia cu favoruri! mormăi santinela. Încep să mă enervez.

Deschise morocănos poarta şi se duse cu Recht la Unteroffizierul de gardă.

Acesta citea un roman poliţist şi se lăsă cu greu deranjat Ascultă raportul santinelei şi-l privi pe Recht cu oarecare mirare.

— Unteroffizierul Streicher trebuie să aibă biletul dumitale de voie? Nostim e că nu mi-a zis nimic – am vorbit cu el acum aproape două ore.

— Poate că a uitat să spună.

Unteroffizierul de gardă privi pe furiş spre romanul său poliţist. Nu era neom. Dar ce putea face? Regulamentul e regulament şi el avea instrucţiunile lui – cu toată bunăvoinţa.

Lisă nu făcu zarvă. Îi telefonă Unteroffizierului de serviciu pe compania a 3-a. Acesta răspunse lapidar că grenadierul Recht nu era trecut în condica de permisii, aşa că ceru să vorbească cu Streicher.

Unteroffizierul de serviciu al companiei a 3-a plecă, înjurând înăbuşit, să-l târască la telefon pe Streicher. După un timp îl contactă pe Streicher care explică – beat de somn, dar hotărât – că nu ştie nimic de biletul de voie al grenadierului Martin Recht.

— Nu se poate! strigă Martin, agitat. Vă rog să-l mai întrebaţi o dată.

Unteroffizierul de gardă mormăi posac şi puse din nou întrebarea. Primi din nou un răspuns negativ: Streicher habar n-avea despre aşa ceva.

— Atunci nu pot face nimic, îi spuse Unteroffizierul lui Martin Recht. Regretul lui era sincer. Trebuie să raportez. Lasă-ţi aici legitimaţia.

Recht o lăsă. Traversă apoi aleea şi se duse spre pavilionul companiei a 3-a, cu umerii lăsaţi. Parcă avea

picioarele de plumb. Intră în cameră, împleticindu-se.

Acolo, îl întâmpină colegul Streicher, în cămaşă de noapte, cu mâinile în şolduri şi foarte supărat.

— Ce-ţi închipui, de fapt? întrebă el. În ce vrei să mă bagi?

Martin Recht nu-i răspunse nimic. Îl privi doar câteva secunde în şir, cu un dispreţ nemăsurat. Aceasta îl deranjă peste poate pe Streicher.

— Asta-i chiar culmea! strigă camaradul Streicher, enervat. Poate-mi aduci şi reproşuri! După tot ce-am făcut pentru tine, care-i mulţumirea? încerci să abuzezi de mine.

— Ce mi-ai promis? întrebă Martin Recht, rezervat.

— Nimic – absolut nimic! Să nu afirmi acum contrariul – te avertizez!

— Linişte în bordel! strigă unul, deranjat din somn.

Nu toţi colegii de cameră erau prezenţi; în definitiv, era mijlocul weekendului. Lipseau patru inşi, printre care şi Kamnitzer. Trei dintre ei aveau permisie, iar al patrulea – fără permisie – era destul de abil ca să revină în cazarmă abia a doua zi. Fiindcă duminica dimineaţa, de obicei, deşteptarea nu avea loc după toate regulile, ca în timpul săptămânii.

— Vrei să te dezici total? întrebă Martin.

— Eu nu mă dezic niciodată! strigă Streicher pe un ton ridicat. Nu accept asemenea acuzaţie! Şi, în orice caz, nu mă las atras în poveştile tale dubioase.

— Ai dracu’ oameni! strigă alt coleg de cameră, trezit între timp. Dacă vă mănâncă pielea, ardeţi-vă unul altuia câte una în bot – dar mai repede. Vreau să dorm. Azi sunt în serviciul de intervenţie.

— Chestia asta nu te priveşte! îi strigă Streicher.

Dar Martin Recht o şi pornise înspre Streicher. Rămase în picioare la un pas de el şi-l întrebă:

— Deci nu ştii nimic. N-ai auzit nimic şi n-ai promis nimic?

— Nu îndrăzni să te pui cu mine! spuse Streicher,

agitat. Nu mă las amenințat de tine, şi cu atât mai puţin constrâns!

— Căraţi-vă pe coridor! strigă un al treilea, din pat.

Nici Recht, nici Streicher nu băgară în seamă aceste întreruperi. Şedeau faţă în faţă, ca doi cocoşi.

— Poate tăgăduieşti chiar că Feldwebelul Rammler m-a insultat? întrebă încet Recht.

— Ce mai vrei să-mi pui în cârcă? Cum pot tăgădui ceva care nici nu s-a întâmplat? În orice caz, eu n-am auzit nimic, şi nu mă priveşte.

— Eşti un nenorocit de duzină! afirmă Martin Recht, cu o voce slabă.

— Ce tot spui acolo?

— Am spus că eşti un nenorocit de duzină.

Colegii treziţi din somn priviră, din paturi, curioşi. Ceea ce se petrecea în faţa ochilor lor, încă cârpiţi de somn, începea să-i intereseze. Vedeau un Streicher roşu ca racul şi un Recht neaşteptat de amenințător.

— Arde-i una, Recht! îi recomandă unul. Aşa o să fie, în sfârşit, linişte.

— Sau îţi retragi imediat spusele – sau… pretinse Streicher.

Însă nimeni nu mai apucă să afle ce amenințare ascundea acel „său”, deoarece Martin Recht îl împinse pe Streicher să-şi facă drum spre pat. Dar Streicher păru să fie cam instabil. Se împletici într-o parte şi se izbi, bufnind înfundat, de un dulap. Apoi, se scula cu mişcări energice. Se întoarse spre Martin Recht, care-l apucă cu ambele mâini, prinzându-l de piept şi rupându-i cămaşa de noapte. În clipa următoare, îl îmbrânci dezgustat. Streicher se mai izbi o dată de dulap, îşi pierdu complet echilibrul şi căzu în fund. Privi nedumerit în jur. Hohotele de râs acoperiră cuvintele sale de mânie.

Urmă o zi care avea să fie numită „duminica liniştită”. Asta nu se potrivea întru totul, deşi soarele strălucea generos, iar pământul părea să emane un aer

tihnit. Până şi ferestrele cazărmii luceau tăcute.

Populaţia civilă era pregătită să se bucure de acea zi. La fel şi soldaţii.

Încă de dimineaţă, lumea plecă spre biserică, la plimbare şi la cârciumi. În parcul oraşului, primele perechi de îndrăgostiţi dispărură în dosul răchitelor de pe malul aşa-numitului Iaz al Lebedelor, pe care, de fapt, nu pluteau decât raţe.

Oberstul Turner şedea pierdut în gânduri, în grădina proprie.

Îşi deschisese volumul lui iubit din Kant, *Critica raţiunii pure*. Dar nu citea din el; nu citise niciodată nimic din această carte. O căra însă cu plăcere peste tot. Se simţea bine în onorabila ei companie. Mai ales după întâmplările întristătoare din noaptea trecută.

După o activitate încordată, Ahlers îşi permise, în fine, o scurtă pauză. O folosi pentru a-i telefona profesorului Martin, în legătură cu Carolin. Discută cu el despre operaţia fiicei sale.

În timpul convorbirii, apăru Hauptmannul Treuberg ca să caute – după spusele lui – o hârtie pe care şi-o uitase. Totuşi, ascultă fără jenă şi chiar cu atenţie.

— Asta a fost o convorbire particulară, îi comunică Ahlers centralistei când termină. Să mi-o puneţi la plată.

— Nu-i tocmai ieftină toată treaba, nu? întrebă Treuberg.

— Ba chiar foarte scumpă, preciză Ahlers. Dar ce poate fi prea scump când e vorba de sănătatea fiicei mele?

— Ei da, principalul este că-i aveţi. Banii necesari, vreau să zic.

— Da, îi am, admise Ahlers, văzându-şi din nou de treburi.

Gefreiterul Kamnitzer se întoarse abia în zori şi punea preţ pe odihna sa în următoarele ore. De patul lui atârna o plăcuţă confiscată de la un hotel – *Vă rog*, *nu deranjaţi* – în patru limbi. Dar asta servea doar ca decor.

Oricum, fiecare coleg de cameră ştia că duminica dimineaţa Kamnitzer nu prea obişnuieşte să se scoale înainte de prânz.

Când Gefreiterul catadicsi, în sfârşit, să se ridice, îl văzu pe Martin Recht şezând pe un taburet, în faţa patului său. Lui Kamnitzer îi ajunse o privire ca să-şi dea seama: micuţul avea griji.

— Ce se mai întâmplă iarăşi? întrebă el.

— Am întârziat din învoire, Karl.

— Din cauza lui Carolin a ta?

— Streicher e vinovat de asta.

— Eşti un mare prostănac, rosti Kamnitzer. Dacă ai fi sărit peste gard din cauza Caroline! aş mai fi înţeles. Dar din pricina acelui nemernic? Nu pricep.

Martin Recht îi relată toate amănuntele, în timp ce Kamnitzer se îmbrăca pe îndelete. Nu făcu niciun comentariu, ci dori doar să vorbească cu Streicher.

Unteroffizierul părăsise însă devreme camera numărul treisprezece. Nimeni nu ştia unde se află.

— Într-o duminică atât de frumoasă până şi cei mai împătimiţi soldaţi au accese de omenie. Se poate lua şi asta în calcul, spuse Kamnitzer.

Majorul Bomekamp nu-şi petrecuse noaptea acasă. Aşa că Oberleutnantul von Strackmann luă micul dejun cu soţia acestuia, în consecinţă, batalionul şi compania a 3-a rămaseră fără căpetenii – cel puţin pentru dimineaţa de duminică. Această împrejurare părea să fie garanţia undi zile libere relativ plăcute.

Hauptfeldwebelul Kirschke se dedica îndeletnicirii preferate. Dar Kamnitzer reuşi totuşi să-l smulgă din somnul său binemeritat. Bătu la uşa Hauptfeldwebelului de companie ca într-o tobă. Kirschke deschise, în cele din urmă.

— Ce vrei măi, pitic de grădină? întrebă el, fără chef.

— Ofer un Feldwebel în pielea goală contra unui bilet de voie retroactiv! răspunse Kamnitzer, vesel.

— Asta vrea să fie o glumă proastă? îl iscodi Kirschke, suspicios.

— Trista realitate! răspunse Kamnitzer. Dar, dacă nu suntem chiar căzuţi în cap, putem scoate ceva din ea.

— Vino înăuntru, îl pofti Kirschke, plin de curiozitate. La Dumnezeu şi la prusaci nimic nu-i imposibil, în fond.

Herbert Asch se bucura de micul său dejun. Doamna Elisabeth îi pregătise diferite feluri de peşte, aşa cum îi plăcea lui: somon roşiatic, aromat cu ierburi; ţipar cărnos, alb; heringi norvegieni cu miros pătrunzător. Totuşi, Asch vorbea animat despre lucrurile care-l preocupau, aşa cum obişnuia la micul dejun duminical.

— Ştii tu, îi zise soţiei sale, nu s-ar spune că din cauza unor experienţe neplăcute, acum n-aş mai suporta nimic din ceea ce ţine de uniformă. Aş nedreptăţi astfel mulţi oameni de treabă şi respectabili. Nici nu contest raţiunea de a exista a unei armate; sunt dispus să văd în ea o necesitate în situaţia politică actuală – câtă vreme în toată lumea se fac praf sume imense pentru acest circ nebunesc.

— Dar ce crezi tu că ar putea fi evitat? întrebă doamna Asdh.

— Tratarea oamenilor ca obiecte! Mă refer la civil, la cetăţean, la democratul în uniformă. Aşa se spune astăzi – şi asta este îmbucurător. Dar există destulă preocupare faţă de el? E apărat suficient de ceea ce-l ameninţă? Oare nu-i ameninţat şi soldatul de astăzi să devină iarăşi un număr într-o coloană nesfârşită de numere? Politicienii gândesc din nou cu diviziile, cu marile unităţi. Iar mulţimea repetă papagaliceşte după ei.

— Ce s-ar putea face?

— Pur şi simplu, să li se dea celor două-trei sute de mii de soldaţi sentimentul de siguranţă şi încredere!

— Vorbeşti cu atâta indignare, Herbert. Totuşi, temerile tale au fost confirmate până acum doar de cazuri izolate, nu?

— Desigur, Elisabeth! Dar trebuie să ne opunem precedentelor – trebuie să facem tot ce putem ca ele să nu devină niciodată cazuri tipice! Da, mă revoltă când aud că un soldat este luat la refec în mijlocul pieţei, fără ca asta să stârnească opinia publică. Sunt revoltat când soldaţii sar într-un şanţ, la ordinul unui individ beat, şi-şi rup gâtul – fără să se poată sesiza altceva decât o compasiune superficială, care se stinge repede. Prin această expresie: „Nu poţi face jumări, fără să spargi ouăle”. Dar soldaţii sunt oameni, şi în primul rând trebuie să fie trataţi întotdeauna omeneşte. Ce poate fi mai lesne înţeles?

Hauptfeldwebelul Kirschke avea însă propriile lui vederi despre ce este şi ce nu este de la sine înţeles.

— Totul se poate aranja, îi spuse el lui Kamnitzer. Dar nu pe spezele mele.

— Oferta mea este extrem de generoasă, rosti Gefreiterul netulburat. Uit imaginea Feldwebelului dezbrăcat şi nu vreau nimic în schimb decât un simplu bilet de voie retroactiv pentru grenadierul Recht.

Hauptfeldwebelul nu-şi manifestă nici acordul, nici refuzul.

— Aşteaptă, zise el. Vreau să văd din ce parte bate vântul.

Îl găsi fără efort pe Rammler. Feldwebelul clocea în camera lui, iar Unteroffizierul Streicher şedea alături. Ambii îl priviră cu interes pe Kirschke.

Hauptfeldwebelul ştia că nu trebuie să-l ia pe Rammler cu prea multă diplomaţie. Îl uşui pe Streicher pe coridor, apoi întrebă direct:

— Cum ai intrat azi-noapte în cazarmă?

După anumite dificultăţi, află că intrase pe calea obişnuită, deoarece, din spusele lui Rammler, reieşea că fusese atacat de bandiţi. Aceştia îi smulseseră hainele, dar, în interesul imaginii garnizoanei, el evitase să se prezinte la poliţie. De altfel, se străduise să evite orice vâlvă. Reuşise asta cu ajutorul unui camarad care se ivise

întâmplător pe-acolo.

— Dar Kamnitzer te-a văzut în curul gol, după cum zice el.

— Porcul de câine! urlă Rammler, supărat. Pun pariu că-i părtaş la totul.

— Uşor! îl domoli Kirschke. Afirmaţia asta n-o poţi dovedi prea simplu.

— Îl dovedesc eu! Chiar dacă ar trebui să răstorn tot satul cu fundul în sus!

— Chiar vrei asta? întrebă Kirschke, neîncrezător. Oare poţi să-ţi permiţi aşa ceva?

Rammler nu-şi permitea. Dar nici nu era dispus încă să cedeze.

— Dacă acest porc de câine îndrăzneşte să dea cărţile pe faţă, va ploua cu căcat pe-aici. Iar atunci nimeni nu va scăpa neatins.

Şi Hauptfeldwebelul Kirschke se temea de o asemenea poveste; pe deasupra, şi hârţogăreala îl repugna iar von Strackmann nu era, din păcate, implicat în această horă. Mai mult, se arăta chiar prudent şi-şi păstra muniţia pentru mai târziu.

Astfel, propuse ceea ce numea el un fel de soluţie de compromis. Unu: Kamnitzer n-a văzut niciun Feldwebel în pielea goală. Doi: Rammler a aprobat şi a dat mai departe biletul de voie al lui Recht, şi anume, până la deşteptare. Şi trei: Recht putea conta pe o permisie pentru ziua în curs.

— De acord, acceptă imediat Feldwebelul Rammler.

Kirschke primi cu suspiciune acest consimţământ grăbit, dai nu întrezărea nicio motivaţie pentru neîncrederea lui instinctivă.

hi fine, principalul era că avea din nou conturile curate şi că ferise de scandal compania a 3-a – de care se ocupa, încă, în ciuda lui von Strackmann! Iar Martin Recht nu avea să se teamă de scoaterea la raport. Rammler îşi luase angajamentul pentru asta.

— Totul a mers ca uns! îi spuse apoi Hauptfeldwebelul, Gefreiterului Kamnitzer. Rammler a fost imediat de acord. Fără nicio rezervă. Trocul vostru e perfect.

— Fără nicio rezervă? întrebă Kamnitzer, alarmat.

— Omule, ce mai vrei? Rammler ştie bine că se poate baza pe cuvântul dumitale. O promisiune este o promisiune. Cum ţi-am spus: totul a mers ca uns – la fix.

— Prea la fix! admise Kamnitzer, neliniştit. Căci, din câte îl ştiu eu pe Rammler, trebuie să mai aibă el ceva în mânecă – dar ce?

Când comandantul de batalion Bomekamp se prezentă la Herbert Asch, primarul îl primi optimist în biroul său. Iar Majorul îşi arătă, după cum credea el, faţa lui cea mai bună.

— Toţi suntem oameni, recunoscu Majorul cu mărinimie. Şi toţi oamenii greşesc.

O asemenea recunoaştere nu putea nicidecum să fie contrazisă.

— Presupun că aţi venit pentru interviul din ziarul nostru local, spuse Herbert Asch, amabil.

— Va fi publicat? întrebă Bomekamp, îngrijorat. Necenzurat?

— E foarte posibil, sau chiar probabil, dacă nu reuşim să stabilim o înţelegere cordială. Eu n-am niciun fel de influenţă directă asupra presei – şi, în definitiv, la noi libertatea de opinie este garantată…

— Din păcate, şi pentru aceşti scârţa-scârţa! exclamă Bomekamp. În orice caz, dacă nu puteţi exercita presiuni, luaţi-i cu binişorul, domnule Asch – dar înlăturaţi această animozitate. Dumneavoastră puteţi!

Adevărul era că Asch sugerase acest interviu şi colaborase la formularea întrebărilor. Desigur, într-un asemenea caz, ziarul avea să publice ceea ce considera Asch de cuviinţă. Dar Bomekamp nu putea să cunoască astfel de detalii.

— Sigur că nu pot garanta nimic, spuse Asch. În plus, totul are un preţ.

— Ce-mi cereţi? întrebă Majorul.

— Încă nu ştiu nici eu, recunoscu Herbert Asch. Cu siguranţă însă că, la un moment dat, voi şti. Nu vrem să exagerăm. Deocamdată ar fi de-ajuns amânarea apariţiei articolului. În orice caz, vă promit că mâine, luni, nu va apărea.

Oberfeldwebelul Vossler o aşează atent pe Carolin în maşina lui, în care se afla deja feerty Ballhaus. Porniră împreună spre cazarma Grenadierilor, şi aici se urcă şi Martin Recht.

Pentru ei, această duminică se arătă luminoasă ca un opal. O petrecură pe o poiană dintr-o pădure de brad, lângă un lac cu apa de un albastru-strălucitor. Priveliştea era ca într-o revistă cu poze colorate: o pătură albă, pe care se afla un coş cu fructe, sandvişuri şi un vin rozé din Provence. Totul era mângâiat de razele blânde ale soarelui, iar muzica radioului se auzea în surdină.

În timp ce Viktor Vossler şi Gerty Ballhaus dădură o raită prin jur, Carolin se întinse pe covorul de muşchi. Martin Recht se aplecă peste ea ca să aranjeze pătura.

— E bine aşa? întrebă el, reţinut.

— Foarte bine, spuse Carolin, cu ochii închişi.

După o tăcere lungă, Martin Recht spuse:

— Aşa trebuie să fie mereu.

— Asta-mi doresc şi eu.

Şi se simţi fericită până la sfârşitul acelei zile, de o frumuseţe copleşitoare. Soarele care asfinţea colora cerul cu nuanţe aprinse, de un trandafiriu mătăsos, în care cei câţiva nori se cufundau ca într-o mare a tihnei.

— Te iubesc, îi zise Carolin lui Martin Recht, încet, dar limpede.

Duminica liniştită se apropia de sfârşit şi avea să-i urmeze aşa-numita sângeroasă zi de luni.

Karl Kamnitzer iscă primul necazuri în acea zi. Ca şi

ceilalţi, se sculă din pat cu o uşoară întârziere. Văzu chipuri cenuşii, obosite, indiferente – dar, într-o zi de luni, asta era o imagine obişnuită. Totuşi, una dintre feţe i se păru cu totul diferită de a celorlalţi: cea a lui Streicher.

— Ai înghiţit o coadă de steag, colega? întrebă el, doar din curiozitate, la început.

— Sunt Unteroffizier, îi răspunse Streicher, de sus.

— Ei, şi? insistă Kamnitzer, înveselit. Nu cumva Unteroffizierii nu mai sunt colegi?

Streicher consideră că era sub noua lui demnitate să răspundă. Străbătu camera numărul treisprezece de parcă ar fi fost o groapă de gunoi de la marginea oraşului.

— Nu-i sunt toţi boii acasă, aprecie Kamnitzer, neînţelegând motivul.

— Da, aşa-i. Se pare că şi-a pierdut minţile de când este Unteroffizier, răspunse unul dintre colegii de cameră. Ieri se mai comporta încă pe jumătate omeneşte. Dar, de azi-dimineaţă, ne vorbeşte cu „dumneata”.

— Lucru aproape măgulitor, remarcă Gefreiterul Kamnitzer.

— Ei, da, zise colegul. Păcat că Martin Recht nu i-a tras decât una mult prea uşoară peste bot.

Kamnitzer încremeni.

— Cine cui zici că i-a tras una la bot?

— Ei, amicul tău Recht l-a pocnit pe Streicher. Nu ştii nimic? Nici nu merită să vorbim despre asta. Recht nu e omul care să ducă treaba până la capăt.

Karl Kamnitzer pomi imediat spre spălător şi i se adresă lui Martin Recht:

— Ce-am auzit? I-ai dres faţa lui Streicher?

— Prostii, răspunse Recht. Oricum, totul e mult exagerat. Doar l-am împins puţin din drum pe Streicher. Atunci s-a poticnit şi a căzut Pur şi simplu a căzut. Şi asta nu înseamnă nimic.

— Poate nu pentru tine, spuse Kamnitzer, alarmat. Dar Streicher e un om sensibil şi, de când a devenit

Unteroffizier, se pare că se consideră o fiinţă superioară. Omule, de ce nu mi-ai spus nimic?

— Fiindcă n-am considerat important. Nu înţeleg de ce te agiţi. Iar conflictul – dacă acest mic frecuş poate fi numit astfel – ne priveşte doar pe noi.

— Şi ce-a spus Streicher?

— Nici pâs. S-a uitat ca prostul la cămaşa de noapte. A fost chiar caraghios.

— Al naibii de comic! zise Kamnitzer, serios. N-ai mai vorbit de-atunci cu Streicher?

— Nu, n-am avut ocazia.

— Şi a mai văzut cineva acest mic frecuş, cum îi spui tu? Vreau să spun: există martori?

— Toţi care se aflau în cameră cinci inşi în total, aşa cred.

— Atunci ar trebui să te bărbiereşti cât mai atent.

— Nu te înţeleg, rosti Martin, neliniştit. Ce vrei să zici cu asta?

— O să-ţi fie clar foarte curând, presupun. Şi pot spera – în interesul tău – că nu-mi mai funcţionează creierul cum trebuie. Dar, din păcate, mă tem că încă mai sunt capabil să judec destul de corect.

În acea zi de luni, Hauptfeldwebelul Kirschke se arătă într-o lumină nouă: era mult mai vioi decât în cursul săptămânii. Căci în duminica precedentă apucase să tragă o porţie zdravănă de somn. Aproape că s-ar fi putut spune că era dornic de acţiune – cu atât mai mult, cu cât Oberleutnantul von Strackmann nu-şi făcuse încă apariţia. Aşa încât, Kirschke domnea peste întreaga companie. Biroul lui era ca puntea de comandă a unui distrugător, dar marea era calmă şi, la orizont, nu se vedea niciun inamic.

Hauptfeldwebelul glumea prieteneşte cu cei doi tineri Leutnanţi care fuseseră numiţi comandanţi de pluton. Le înmână programele de lucru pe care le pregătise şi constată din nou că cei doi erau nişte băieţi cu adevărat de treabă – în lipsa lui von Strackmann erau chiar

simpatici.

După plecarea Leutnanţilor, Kirschke se întoarse spre Unteroffizierul Streicher, care aştepta, disciplinat, să i se adreseze un cuvânt.

— Ei, dragul meu? făcu Kirschke, vesel. Nu eşti la cursul de pregătire generală?

— Am de prezentat un raport, Herr Hauptfeldwebel.

— Bine, spuse Kirschke, încercând să-şi mascheze sub o indiferenţă prietenoasă suspiciunile ce i se trezeau. Dar rapoartele trebuie formulate în scris.

Aşa şi făcuse Streicher. Ţinea în mână o foaie de hârtie şi încercă să i-o înmâneze lui Kirschke. Dar acesta îl opri.

— Şi despre ce este vorba?

— Am fost agresat fizic, Herr Hauptfeldwebel.

— De cine?

— De un inferior.

Kirschke privi neîncrezător, şi fruntea i se acoperi de cute adânci. Se gândea încordat. În consecinţă, îi pofti afară din birou pe ascultătorii nedoriţi. Pe furier îl trimise la magazia de armament, iar pe angajata civilă la batalion – pe ambii, cu treburi lipsite de importanţă.

Rămas singur cu Streicher, continuă discuţia:

— Îţi este clar ce înseamnă un asemenea raport? Dacă ceea ce spui dumneata corespunde efectiv realităţii, e vorba de o încălcare a articolului 25 din Codul Penal Militar.

— Sunt la curent, Herr Hauptfeldwebel.

— Acest articol se ocupă cu aşa-numita agresare fizică a unui superior. Asta însemnă închisoare. De la şase luni la cinci ani. În cazuri deosebit de grave, până la zece ani.

Se pare însă că Unteroffizierul Streicher ştia şi asta – cel puţin informaţia nu păru să-i modifice cu nimic hotărârea. Îi promisese solemn camaradului Rammler să se ţină tare „ca piatra”. Şi-i întinse din nou raportul lui

Kirschke.

Dar Hauptfeldwebelul ignoră cu abilitate gestul. După cum se vedea, vorba bună nu părea să ajute, aşa că trecu imediat la contraatac.

— Şi ai fost rănit?

— Nu. În schimb, am fost lovit, chiar de mai multe ori. Atât de puternic, încât am căzut.

— Deci n-a fost nevoie să soliciţi îngrijiri medicale?

— Nu.

— Atunci nu există nicio urmă a acestui presupus atac la adresa dumitale?

— Nu, Herr Hauptfeldwebel. Streicher, răspunse cu fermitate, evident temeinic pregătit. În plus, continuă el, litera legii e clară: un atac se pedepseşte chiar dacă nu-i vorba de o vătămare corporală. Este suficient, de exemplu – şi îmi permit să citez textual – „ca superiorul să fie tras de mânecă sau să fie împins la o parte”.

Această declaraţie îl amuţi pe Kirschke. Pricepu limpede că are de-a face cu o chestiune deosebit de delicată. Şi oricare altul, în afară de Kirschke, ar fi capitulat de mult.

— Aşa ceva va fi cercetat cu luare aminte, promise Hauptfeldwebelul. Deci, trebuie să se potrivească totul. Nicio virgulă n-are voie să fie nelalocul ei. Ai vreun martor pentru afirmaţia dumitale?

— Cinci bucăţi.

Totuşi, Kirschke se ţinu tare pe poziţie. Zarurile nu fuseseră încă aruncate. Oficial, nu se ştia nimic despre desfăşurarea incidentului în sine, momentul întâmplării sau presupusul făptaş.

În fond, cel mai important punct al întregii chestiuni era faptul că niciunul dintre comandanţii unităţii nu avea competenţa pentru asemenea cazuri. Un astfel de caz trebuia prezentat mai departe, la Tribunalul Militar. Cel care se eschiva de la obligaţia de înaintare a cazului devenea el însuşi pasibil de pedeapsă.

Dar încă nu se ajunsese până acolo. Fiecare fibră a lui Kirschke se opunea ideii de a da în pripă pe vreunul dintre soldaţii săi pe mâna Justiţiei. Până la urmă, apucă raportul ce-i fusese întins. Căuta o posibilitate de a face ca procedura să se împotmolească chiar din pornire. Şi găsi imediat o cale.

— Aici, la începutul raportului scrie doar atât: Streicher, Unteroffizier, constată el. Asta însă nu corespunde regulamentelor stabilite pentru documentele militare. Nu apar prenumele şi specificarea exactă a unităţii.

Totodată, Kirschke apucase să se lămurească dintr-o privire asupra amănuntelor esenţiale ale raportului. Ştia acum. ce se întâmplase şi când, cunoştea şi numele celui acuzat. Totuşi, se purtă de parcă n-ar fi ştiut nimic din toate astea.

— Ia-ţi fiţuica înapoi, îi spuse el, cu nonşalanţă, lui Streicher. Completeaz-o cum se cuvine. Cel mai bine ar fi să scrii dumneata din nou toată povestea. Astfel, vei avea timp destul să te gândeşti la diversele urmări.

— Da, domnule, zise Streicher, nemulţumit, dar disciplinat, luându-şi înapoi raportul.

— Şi încă un sfat, Streicher – rămâne între noi. Să nu-ţi închipui că totul va fi foarte simplu. Chiar dacă ar exista martori, ştii dumneata sigur ce-o să spună ei?

— De minţit n-o să mintă, răspunse Streicher. În fond, aici e vorba de dreptate.

— Ce-i asta, omule? De multe ori sub dreptate se ascunde cu totul altceva.

Feldwebelul Rammler primi cu compasiune relatarea lui Streicher.

— Acest Kirschke poate fi orice, numai un Hauptfeldwebel ideal, nu – dar lucrul ăsta e bine cunoscut, comentă el.

Rammler voi să afle toate amănuntele, iar Streicher se străduí să i le prezinte de-a fir-a-păr. S-ar fi putut spune

că ei colaborau ideal.

În orice caz, Kirschke nu era căzut în cap. Obiecţia sa în legătură cu depoziţiile îndoielnice ale martorilor se cam potrivea. Dar nu şi pentru unul ca Rammler.

Feldwebelul ştia cum funcţionează sistemul. Întâi îl izolă pe cei din camera numărul treisprezece. Apoi îi scoase de-acolo pe Martin Recht şi, desigur, pe Karl Kamnitzer. Pe urmă le spuse să iasă afară tuturor celor care nu fuseseră la faţa locului cu ocazia evenimentului în chestiune. În cameră rămaseră cinci inşi.

— Prieteni, le zise Rammler. Fiecare dintre noi trebuie să poarte o răspundere şi cine-i om întreg nu se eschivează de la asta.

Dar văzu în faţa lui chipuri stingherite, inabordabile. Nu băgară în seamă nici măcar rânjetul lui prietenos, încurajator. Asta însă nu-l demobiliză nicidecum; îl făcu doar să fie mai prudent. Pentru a-şi atinge scopul, începu un soi de prelegere.

— Se cunoaşte faptul că în toate chestiunile de serviciu există obligaţia de a respecta adevărul.

O afirmaţie fundamentală, pe care nimeni n-o putea contesta – figura într-o jumătate de duzină de manuale. Aşa încât, cei Cinci soldaţi reacţionară conform aşteptărilor: tăcură aprobator.

— Iar o declaraţie falsă poate costa sângele şi viaţa camarazilor în cazuri serioase. E clar?

Dăscăliţi astfel, cei cinci viitori martori încuviinţară din cap. Rammler îi privi cu atenţie. Căuta punctul cel mai slab – omul pe care-l putea strânge cel mai uşor cu şurubul. Îl găsi fără greutate: era un grenadier care începea să transpire la cea mai neînsemnată încordare – şi acum transpira, înspăimântat şi serviabil. Colegii îi spuneau Porky.

— Ce rezultă însă din această idee? întrebă Rammler, privind iscoditor spre Porky. Ei?

— Declaraţiile false trebuie evitate neapărat, Herr

Feldwebel, zise Porky, lucind de transpiraţie. Îşi dăduse seama că fusese ales ça jertfă. Aşa ceva nu i se întâmpla pentru prima oară. După cât se părea, îi provoca pe anumiţi oameni.

Rammler se ocupă de Porky, fără a-l mai slăbi. Aparent prietenos, îl copleşi cu întrebări. „Unde te aflai dumneata când Unteroffizierul Streicher a fost agresat fizic? Ce-ai văzut? Ce-ai mai observat în plus? De ce n-ai mai văzut şi altceva?”

— Fără declaraţii false, omule, fără declaraţii false!

Porky încercă mai întâi să se eschiveze, dar rezistenţa lui păli curând. Începu cu o declaraţie parţială modestă:

— A bufnit ceva – şi apoi Unteroffizierul Streicher a căzut jos.

Dar prin aceasta, Rammler fi apucase deja pe Porky de degetul mic; acum îi prinse toată mâna.

Îl bombardă iarăşi cu întrebări. „Când s-a auzit bufnitura? Care a fost cauza? Când a căzut Unteroffizierul Streicher, de ce, cum?”

— Sau vrei să eviţi răspunderea şi să rişti o declaraţie falsă? Asta poate însemna închisoare.

Până la urmă, Porky nu întrezări altă ieşire decât să confirme în linii mari raportul lui Streicher. Primi ca răsplată bunăvoinţa luminoasă a superiorului. Dar asta nu-l făcu fericit pe Porky. Câteva secunde se simţi ca un nemernic. Totuşi, peste un minut, îşi spuse: „În fond, omul trebuie să-şi facă întotdeauna datoria, chiar dacă-i vine greu – iar adevărul este adevăr”.

— Aşa se cuvine! afirmă Rammler, satisfăcut, şi se concentra asupra celorlalţi patru. Ştia că gheaţa fusese spartă. Restul era muncă de rutină.

— Iar ceea ce a văzut aici prietenul nostru – arătă spre Porky – trebuie să fi văzut şi ceilalţi. Dacă nu mai mult.

Cei patru se uitau deja îngrijoraţi în jur; nu mai

îndrăzneau nici măcar să-l privească în faţă cu reţinere sau chiar cu încăpăţânare pe acest berbec de Feldwebel. Încetul cu încetul, se muiară ca zăpada sub soarele de primăvară. Acum mai era nevoie doar de un ultim imbold.

— După cât vă cunosc, nu vă va fi atât de uşor să afirmaţi că un Unteroffizier ar minţi, zise Rammler. Şi, în plus, nu pot concepe că-l veţi lua la înţepături pe un coleg de-al vostru numai fiindcă a recunoscut adevărul. Şi, dacă totuşi vorba bună nu ajunge, mai avem şi exerciţiile în teren, e limpede?

— Cancelaria dumitale arată ca o cocină îi spuse vesel Oberleutnantul von Strackmann Hauptfeldwebelului Kirschke.

— Eu sunt de altă părere, Herr Oberleutnant.

— N-ai decât, din partea mea. Von Strackmann zâmbi superior. Dar sper să nu uiţi că părerea mea este hotărâtoare aici.

— Atunci voi comunica şefului de la administraţie părerea dumneavoastră. El răspunde de activitatea femeilor de serviciu. În plus, îmi permit să vă atrag atenţia că asta nu e cancelaria mea, ci a companiei a 3-a.

Aceasta era prima lor convorbire din ziua respectivă, şi ţinea loc de bună dimineaţa. Totuşi, amândoi rămaseră calmi, aproape bine dispuşi. Fiecare-i dorea celuilalt să se ducă la naiba şi speranţa ca această dorinţă să se împlinească în curând îi fericea.

Oberleutnantul von Strackmann dispăru în biroul comandantului de companie. Lăsă totuşi uşa larg deschisă, fiindcă voia să audă ce se petrecea în cancelarie. Nu distinse însă nimic în afară de scârţâitul unui scaun. Kirschke se odihnea, cel puţin aşa interpretă von Strackmann acel sunet.

Dar asta nu-i dădea pace. Năvăli în cancelarie – aproape ca un taur în arenă – şi aici îl văzu într-adevăr pe Hauptfeldwebelul Kirschke întins în fotoliul său. Se juca liniştit cu o riglă.

— N-ai nimic de făcut? întrebă von Strackmann.

— Ba da, răspunse Kirschke. Tot timpul am ceva de făcut. Momentan, mă gândesc dacă trebuie primit cu tot dinadinsul orice raport care este înaintat?

— Alte griji nu mai ai?

— Deocamdată, nu, Herr Oberleutnant.

Von Strackmann era în primejdie de a-şi pierde buna dispoziţie. Dorea cu ardoare să aibă un motiv – un motiv cât de cât întemeiat ca să-l schimbe pe acest Feldwebel de companie.

Existau alţii mai buni, mai de nădejde, mai devotaţi – de exemplu, Rammler.

Oberleutnantul lucra în special după metoda verificată: picătura de apă găureşte piatra. Dar, din păcate, nu-şi dăduse seama că şi Kirschke obişnuia să folosească exact aceeaşi metodă.

— Aranjarea fişetelor nu-mi place, afirmă von Strackmann.

— Mie-mi place, răspunse Kirschke. În plus, e şi practică.

— Ar trebui schimbate – puse lângă peretele opus.

— Asta nu merge, rosti lapidar Kirschke.

— Ba merge! insistă Oberleutnantul. Trebuie să meargă. Iar îţi lipsesc forţele necesare? Ai putea să le aranjezi chiar dumneata.

— Şi dacă aţi pune mâna dumneavoastră personal, tot n-ar merge, Herr Oberleutnant, deoarece cancelaria a fost aranjată astfel de comandantul de companie, în persoană. Şi e foarte posibil ca dumnealui să fie eliberat din spital în câteva zile şi să preia din nou compania. Oricum se va mira de toate câte s-au întâmplat între timp aici. Dar să fim nevoiţi să mai punem la loc şi mobila?

Von Strackmann dispăru iarăşi în biroul său. Individul nu ar fi trebuit să facă o aluzie atât de insolentă la faptul că era doar locţiitorul comandantului de companie. Asta o ştia şi el. Însă nu se rostise ultimul

cuvânt despre acest subiect.

Kirschke se juca mai departe cu rigla, privind spre uşa prin care dispăruse von Strackmann şi care rămăsese în continuare deschisă. Hauptfeldwebelul nu prea ştia dacă să se bucure sau nu, căci îl aştepta pe Streicher. Unteroffizierul reveni curând cu raportul său, arătând ca un cerb în călduri.

— S-a corectat greşeala, preciză el. Am trecut prenumele.

— Şi de alte greşeli n-ai dat?

— Nu, Herr Hauptfeldwebel.

— Ai căutat peste tot cu atenţie? Ai specificat gradul? Numărul unităţii? Garnizoana? Ai scris data şi luna? Totu-i corect?

— Totul, Herr Hauptfeldwebel.

— N-ai uitat nici titlul? Şi ai menţionat unitatea conform ZD ŞI VMBI? Ai avut grijă ca modul de adresare să corespundă?

În acel moment, Oberleutnantul von Strackmann ţâşni iarăşi din biroul lui – ca un drăcuşor cu arc dintr-o cutie. Îşi arătă limpede dezacordul. Ceea ce auzise până atunci, era în ochii lui birocraţie anostă, buchiseală meschină a regulamentului.

— Forma este desigur extrem de importantă, rosti el didactic – ca un adevărat comandant de companie –, dar punctul esenţial îl constituie totuşi conţinutul!

Kirschke tăcu, ţinându-şi răsuflarea. Acum trebuia să aleagă. Putea să-l lase pe Oberleutnant să intre într-o mlaştină, care probabil că urma să-i ajungă până la gât – şi von Strackmann ar fi meritat într-adevăr aşa ceva. Dar mai putea face o ultimă încercare de a feri compania de un scandal imens. Se hotărî la această soluţie, chiar dacă avea o oarecare reţinere.

Aşa că rosti, neobişnuit de îndatoritor, respectând cu stricteţe forma:

— Dacă-mi permiteţi, Herr Oberleutnant, atunci voi

rezolva eu chestiunea – asta ar fi desigur cea mai bună soluţie.

Însă von Strackmann nu-şi dădu seama că i se aruncase un colac de salvare; lui i se păru că era o piatră care avea să-l lovească. Întinse hotărât mâna, iar Unteroffizierul Streicher îi predă raportul.

— Poţi să te retragi, spuse Kirschke, resemnat. Dar să fii la dispoziţia noastră.

Oberleutnantul von Strackmann citi tot mai înfierbântat raportul primit. Părea să se umfle ca un balon în care se sufla cu putere…

— Dumneata! îi zise el, în cele din urmă, lui Kirschke, răsuflând din greu. Intenţionezi cumva să-mi ascunzi ceva?

– De ce aş intenţiona? întrebă Hauptfeldwebelul, necăjit de atâta lipsă de raţiune. Nici măcar nu ştiu ce amănunte conţine raportul. Iar decizia de a-l lua sau nu în serios vă revine exclusiv dumneavoastră.

— Cum adică? ripostă von Strackmann, supărat. Un Unteroffizier a fost agresat fizic, şi dumneata mă întrebi dacă să-l iau sau nu în serios?

— Herr Oberleutnant! spuse Kirschke, cu răbdare, însă deja obosit. Una e să faci o afirmaţie, şi alta s-o dovedeşti. Şi mai există o a treia chestiune: cine seamănă vânt culege furtună.

— Ce vrei să spui? strigă Oberleutnantul. Acesta este un eveniment îngrijorător!

— Se poate, dar în alt fel decât credeţi dumneavoastră.

— Eu nu sunt meschin, afirmă Oberleutnantul von Strackmann, însă într-o anumită privinţă nu cunosc mila, sunt de fier – mai exact atunci când cineva încălcă fundamentele ordinii noastre. Iar cel care-l atacă fizic pe un superior chiar asta face!

— Credeţi că este nevoie ca un soldat, altminteri cuviincios, să zacă luni de zile, poate chiar ani, în puşcărie pentru cine ştie ce ceartă prostească, la beţie?

— Despre ce vorbeşti, de fapt, Kirschke? Nu te înţeleg. Ce vrei să muşamalizezi? Eşti cumva implicat direct sau indirect în povestea asta?

Oberleutnantul, care privea raportul ca hipnotizat, crezu deodată că a descoperit punctul vulnerabil al lui Kirschke. Şi exclamă triumfător:

— Aha, m-am lămurit! Într-adevăr, dumneata nu eşti chiar complet nevinovat! Altfel de ce s-a putut întâmpla aşa ceva? Doar fiindcă dumneata ai neglijat să-l desparţi imediat de trupă pe un Unteroffizier proaspăt avansat!

— Patul prevăzut pentru Streicher în camera Unteroffizierilor va fi liber abia astăzi, explică Kirschke cu indiferenţă, aproape căscând. În plus, se întâmplă mereu ca, din pricina lipsei de spaţiu şi din motive organizatorice, Unteroffizierii să doarmă împreună cu trupa. Dar pentru asta nu era nevoie să se întâmple aşa ceva. Pe deasupra, am sentimentul că încă n-aţi sesizat în de am intrat cu toţii. Ceea ce nu-mi cade bine. Mă duc în camera mea să-mi schimb pantalonii.

Gefreiterul Kamnitzer făcea parte dintre puţinii care puteau prevedea urmările posibile ale acestui caz – în primul rând pentru Martin Recht iar o discuţie intimă cu Hauptfeldwebelul Kirschke îi spori îngrijorarea.

De aceea, Kamnitzer decise să mobilizeze şi alte forţe în ajutorul său. Deocamdată nu avea nicio imagine clară asupra felului în care era cel mai bine să procedeze. Ştia doar că ceea ce nu-i trecea prin cap unuia, putea să-i treacă altuia în acest scop se îndreptă spre cazarma Luftwaffe.

Asta era, comparativ, uşor de realizat: Kirschke îi dădu o dispoziţie oficială să meargă în oraş pentru a face rost de formulare. Gefreiterul se duse cu bicicleta.

Se interesă imediat de Oberfeldwebelul Vossler, căci îl considera ager şi plin de idei. Acesta ştia să tragă toate sforile. Dar Vossler zburase în Creta şi nu avea să se întoarcă decât pe înserate.

Kamnitzer decise pe loc să-l caute pe Hauptmannul Ahlers. Acesta îl primi imediat şi-l prezentă pe vizitatorul neaşteptat Hauptmanului Treuberg, care făcea parte, ca să spunem aşa, din mobilierul de-acolo.

— O mică escapadă? întrebă Treuberg în glumă.

— Sunt aici doar în interes de serviciu, Herr Hauptmann, îl asigură Kamnitzer, privind întrebător spre Ahlers.

Ahlers îi înţelese dorinţa şi-l pofti afară pe Treuberg, apoi se uită curios la Gefreiter.

— Împotriva grenadierului Martin Recht există un raport legat de agresarea fizică a unui superior, spuse Kamnitzer, fără vreo introducere. Ce ziceţi de asta?

— În primul rând, aş putea spune că asta nu mă priveşte, răspunse Hauptmannul Ahlers, după o clipă de reflecţie. Cazul în speţă nu este de domeniul meu. N-am nici cea mai mică influenţă.

— Bine, admise Kamnitzer. Atunci s-o luăm invers, Herr Hauptmann. Credeţi că Martin Recht e în stare să-şi agreseze fizic un superior?

— Nu-mi pot închipui aşa ceva.

— Şi nici nu s-a întâmplat, zise Kamnitzer, încercând să-i explice apoi cele petrecute, după părerea lui. Dar raportul e predat şi chiar luat în primire în mod oficial. Dumneavoastră ştiţi ce înseamnă asta.»

Hauptmannul Ahlers încuviinţă şi rosti, gânditor:

— Niciun comandant din unitate nu-i calificat pentru o asemenea situaţie, ca aceea pe care mi-aţi prezentat-o, ci doar Justiţia. Un astfel de raport trebuie predat mai departe. Urmarea ar putea fi un proces.

— Ar putea fi? întrebă Kamnitzer. Nu e neapărat necesar?

— Nu neapărat, răspunse Hauptmannul Ahlers, decât dacă, ulterior, rezultă că au fost nişte neînţelegeri. Acest soi de neînţelegeri pot face ca raportul să fie nul, cu condiţia ca iniţiatorul lui să accepte că l-a întocmit cu

superficialitate sau în pripă.

— Asta nu prea este de aşteptat.

— Atunci e rău.

— Nu puteţi face nimic, Herr Hauptmann?

— Vă rog! spuse Ahlers, cu sinceră părere de rău. Cazarma dumneavoastră şi a mea sunt, totuşi, două lumi diferite.

— Şi nu aveţi nicio influenţă asupra Majorului Bomekamp? Căci, în această situaţie, comandantul nostru e singura pârghie cu care s-ar putea acţiona. N-aţi putea încerca să-i şoptiţi ceva?

— Mă tem că nu prea are rost…

— Deci, vreţi să lăsaţi ca un băiat atât de cumsecade ca Martin Recht să fie sfâşiat de câini – numai fiindcă, din întâmplare, poartă alt semn de armă decât dumneavoastră?

— Nici vorbă! ripostă Hauptmannul Ahlers. Sunt chiar dispus să înţeleg neliniştea dumneavoastră şi să discut cu comandantul batalionului de grenadieri despre acest caz. Dar, din păcate, nu-mi fac nicio iluzie.

— Asta tot ar fi ceva, zise Kamnitzer, recunoscător. Cel puţin, o asemenea încercare n-are de ce să strice. Privi îngândurat în jiţi. Şi nu cunoaşteţi pe nimeni care ar putea avea, eventual, oarecare influenţă?

Ahlers deschise uşa spre anticameră şi strigă:

— Pregătiţi-mi imediat maşina de serviciu!

Apoi, îşi luă cascheta şi mănuşile.

În aceeaşi clipă, apăru Hauptmannul Treuberg.

— Am auzit că vreţi să ieşiţi. Să vă însoţesc?

— Mulţumesc – nu-i necesar, răspunse Ahlers.

— Veţi lipsi mult?

— Cred că nu, domnule Treuberg. Cel mult o oră.

Kamnitzer constată că între cei doi Hauptmanni exista o tensiune puternică. Dar îşi spuse că în armată nimeni nu-şi poate alege colaboratorii.

— Şi unde vă pot găsi, domnule Ahlers? îl întrebă

Treuberg, cu o curiozitate vizibilă. S-ar putea să intervină ceva deosebit între timp.

— Mă duc la domnul Asch, îi spuse Ahlers.

Hauptmannul Ahlers, însoţit de Gefreiterul Kamnitzer, o găsi în hotel pe doamna Elisabeth Asch.

Salutul nu risipi o urmă vizibilă de uimire. Hauptmannul îşi prezentă dorinţa puţin cam ţeapăn. Ar fi vrut să aibă o scurtă discuţie cu domnul Asch.

- E vorba de ceva neplăcut?

— De unde ştiţi?! întrebă Ahlers, mirat.

— Ei, se vede pe dumneavoastră, zise doamna Elisabeth. Ca să nu mai vorbim de momentul cu totul neobişnuit al vizitei.

— Dar cine poate spune dacă un lucru e plăcut sau neplăcut, corect sau fals? se amestecă Gefreiterul, prietenos. Doar după ce se termină. Esenţialul este ca lucrurile să nu fie lăsate să curgă de la sine, ci să le îndreptăm în direcţia dorită.

Doamna Elisabeth îi pofti pe domni în camera alăturată. Apoi, ieşi pentru a-şi înştiinţa soţul. Herbert Asch apăru cu o promptitudine uimitoare.

— Ei, mor de curiozitate! exclamă Asch, vesel, în loc de salut După părerea soţiei mele, cred că aţi adus cu voi cel puţin o ladă cu dinamită.

— Domnule Asch, începu Hauptmannul Ahlers. Permiteptmi întâi o întrebare directă: Ce părere aveţi despre domnul Kamnitzer?

— Ei! făcu Gefreiterul, uimit. Domnii vorbesc cumva despre mine? Să ies afară între timp?

— S-ar putea să vă convină să nu auziţi adevărul! zise Asch, amuzat.

— Bine, admise Kamnitzer. De fapt, sunt cam tare de urechi, în plus, nu consider că e cine ştie ce de capul meu. Deci, ce mi se poate întâmpla?

— Amicul nostru, domnul Kamnitzer, are de spus o poveste – şi aş dori mult să ştiu dacă îl credeţi, privind

detaliile.

— Atunci să aud mai întâi povestea.

Kamnitzer relată tot ce era mai important în propoziţii scurte, inteligibile. Evită orice înfrumuseţare, de efect. Întrucât îl cunoştea pe Asch – şi ştia că se pricepe să citească printre rândurile unor bilanţuri seci.

— Trebuie să mai reflectez asupra opiniei mele, zise, în cele din urmă, Herbert Asch. Un lucru însă e sigur: posibilitatea există.

— Asta-i şi părerea mea, răspunse Ahlers.

— Să presupunem că tot ce ne-a povestit amicul Kamnitzer se potriveşte, inclusiv urmările pe care le prevede, spuse Herbert Asch, îngândurat. Ce-ar fi de făcut?

— Acest raport, preciză Kamnitzer, este ca o pisică moartă. De asta şi-a dat seama foarte bine Hauptfeldwebelul Kirschke. În schimb, Oberleutnantul von Strackmann a fost destul de fraier – sau, să zicem, lipsit de experienţă – ca să ia în primire această pisică moartă. Şi aş considera că trebuie să-l împiedicăm pe comandantul Capetelor-de-Fier să facă aceeaşi prostie.

Herbert Asch îl privi pe Kamnitzer cu admiraţie crescândă. Omul îi mergea la inimă. De ce era doar Gefreiter? Ar fi putut deveni probabil chiar şi un bun hotelier.

— Înainte de a mă lăsa împins de voi în arenă, acolo unde – recunosc – mă simt în largul meu, aş dori să lămurim câteva lucruri esenţiale, propuse Asch, cu prudenţa lui înnăscută. Mai întâi, cu dumneavoastră, domnule Ahlers. De ce vă puneţi la mijloc pentru acest Martin Recht?”

— Din motive personale, preciză Hauptmannul. Probabil, chiar doriţi să le auziţi. Recht frecventează familia mea şi se pare că înseamnă mult pentru fiica mea. Aş vrea să-l feresc de închisoare.

— Iar în ceea ce mă priveşte, e vorba tot de un

interes personal, specifică Gefreiterul, zâmbind. Sunt curios ce iese de-aici. Vedeţi, numai motive josnice.

— Îmi cer scuze, zise Herbert Asch, impresionat. Bineînţeles că n-ar fi trebuit să pun o asemenea întrebare. Am meritat răspunsurile dumneavoastră.

— Bine, bine! făcu Hauptmannul Ahlers, aproape mişcat. Vă înţeleg motivele.

Herbert Asch avu într-adevăr nevoie de câteva clipe ca să-şi regăsească echilibrul. Ar fi trebuit să ştie ce anume îl determinase pe un om ca Ahlers să facă un asemenea pas: Hauptmannul căutase întotdeauna dreptatea – o dreptate bazată pe ordine, generozitate şi bun-simţ sănătos. Iar Kamnitzer era un fel de rebel vesel. Aşa că ambii erau prietenii săi.

— Pornesc imediat, le spuse Asch, hotărât.

— Puteţi fi sigur că Martin Recht merită să-l ajutăm, zise Kamnitzer, din inimă. Ştiţi, el îmi pare un copil nevinovat, care a nimerit în mijlocul acestei maşinării militare greoaie – iar când copiii nu pot fi împiedicaţi să se joace de-a soldaţii, cel puţin trebuie să încercăm să-i tragem afară nevătămaţi, dacă sunt în primejdie să fie prinşi de angrenajul Justiţiei.

Herbert Asch se sui grăbit în maşina lui şi goni, depăşind uşor viteza legală, spre cazarma Grenadierilor. La poartă, santinela îl reţinu foarte puţin, iar de data asta comandantul, Majorul Bomekamp, nu ezită nicio secundă să-l primească.

— Am venit să-mi încasez datoria, deschise discuţia Herbert Asch, nestânjenit

— Va renunţa ziarul la publicarea interviului meu? întrebă Bomekamp, optimist

— Mai mult chiar, îi zise Asch. Întrucât un asemenea interviu poate fi un act de recunoaştere şi de apreciere, textul vă va fi prezentat din nou. Şi atunci veţi avea latitudinea să-l modificaţi, să-l completaţi, să tăiaţi, să rotunjiţi, aşa cum credeţi.

— Ei, excelent! exclamă Bomekamp. Mă simt din cale-afară de îndatorat faţă de dumneavoastră.

— Chiar pe asta contez şi eu, îl asigură Asch, radios.

— Şi ce pot face pentru dumneavoastră, stimate domn? Vă rog să-mi spuneţi fără reţineri!

— Bine, atunci voi trece direct la obiect Aşadar, vi s-a înaintat un raport despre o presupusă agresare fizică a unui superior?

— Nu! răspunse Majorul surprins.

— Cu atât mai bine! Herbert Asch se simţi uşurat. Atunci, trebuie doar să vă sfătuiesc – preventiv – să nu luaţi în primire un asemenea raport.

— Despre ce vorbiţi? întrebă Bomekamp, uimit. Ce-i cu raportul ăsta? De unde vine? Şi, de fapt, de unde ştiţi dumneavoastră că un asemenea raport există?

— Zvonul s-a răspândit deja, spuse Asch, liniştit.

Prin aceste cuvinte se pusese pe masă o bombă puternică. Bomekamp părea s-o privească fără să priceapă. Iar privirea îi deveni fixă când află că Hauptmannul Ahlers, pe care-l cunoştea şi el, îl informase pe Herbert Asch – din pură întâmplare. Şi tot întâmplător era vorba despre un soldat pe care Asch îl cunoştea personal foarte bine – atât de bine, încât nu ezita să intervină din răsputeri pentru el.

— În orice caz, afirmă Asch, fac asta, nu în ultimul rând, şi în propriul dumneavoastră interes, Herr Major. Căci raportul de care am pomenit poate stârni mult praf – mai ales că, după aprecierea mea, este grozav de dubios. Şi nu vreau să-mi închipui că vă veţi lăsa antrenat într-o acţiune a cărei rezolvare poate fi foarte îndoielnică. Fiindcă un interviu denaturat în mod periculos şi un scandal penibil, pe deasupra, ar fi, desigur, prea mult, nu-i aşa?

— Acest lucru, spuse Majorul, agitat, este un… un…

— Nu folosiţi cuvântul şantaj, îi recomandă Herbert Asch, binevoitor. Ştiu, ştiu: ceea ce doresc de la dumneavoastră ar putea fi eventual, ca să zic aşa,

considerat oarecum în afara legii. Dar asta n-ar trebui să vă neliniştească prea mult. În plus, totul rămâne între noi. Iar Hauptmannul Ahlers, despre care puteţi admite că se preocupă doar de imaginea garnizoanei, va renunţa să-l mai informeze pe Oberstul Turner în legătură cu aceste amănunte.

Nu era vorba doar de un şantaj, consideră Bomekamp, ci de o curată neobrăzare. Încercau să-l înfunde, ca pe un tanc într-un teren mlăştinos. Dar nu vedea deocamdată nicio ieşire pentru a scăpa nevătămat din această situaţie.

— Mai e ceva neclar? întrebă Asch, prevenitor.

Majorul Bomekamp închise ochii o clipă. Apoi, ridică receptorul şi ordonă:

Comandantul companiei a 3-a Oberleutnantul von Strackmann, se prezentă docil la telefon, gata de destăinuiri. Dar nu i se oferi nici cea mai mică ocazie de a comunica de la om la om, respectiv de la subaltern la superior.

— Ascultă-mă cu atenţie von Strackmann, şi nu mă întrerupe, zise Majorul Bomekamp. Vreau să-ţi atrag atenţia asupra următoarei chestiuni: un raport, indiferent de conţinut, se cere întocmit cu o corectitudine desăvârşită. Se impune verificarea autenticităţii lui, şi încă temeinic. Trebuie eliminate chiar şi cele mai neînsemnate dubii. Şi sper că nu vei încerca să-mi dai de furcă cu asemenea produse îndoielnice, incomplete sau chiar dubioase. Nu mă priveşte dacă e vorba de un raport privind o armă stricată, o pereche de ciorapi pierdută sau chiar o agresare fizică a unui superior. Despre ultimul caz, nici n-aş putea să-mi închipui că s-ar petrece cumva în batalionul meu. Dar, lăsând la o parte asta, calitatea unui comandant de companie se dovedeşte cel mai convingător prin faptul că, în domeniul său, nu există evenimente deosebite. E limpede, von Strackmann? Limpede! Am terminat.

Pufnind fără chef, Bomekamp puse receptorul în furcă.

— E suficient? întrebă el, tăios.

— Probabil că ar trebui să fie, admise Asch, bucuros.

Credea că obţinuse o victorie clară, chiar dacă nu prea elegantă. Dar nici el nu era obişnuit să străvadă prin jungla relaţiilor capcanele şi posibilităţile de evitare ale acestora.

Oberleutnantul von Strackmann stătea încremenit, precum odinioară Napoleon, privind Moscova în flăcări. Şi el vedea fum şi ruine cuprinse de foc!

Hauptfeldwebelul Kirschke îi aruncă o privire compătimitoare. Majorul Bomekamp vorbise suficient de tare la telefon.

— La naiba! spuse pentru sine von Strackmann. Ce ne facem acum?

— Cum adică „ne facem”? întrebă Kirschke, neîndurător. În definitiv, eu n-am luat în primire acest raport.

— Bine, bine! strigă Oberleutnantul, furios. Te pricepi! Dumneata ştii întotdeauna de unde bate vântul! Bine, recunosc! Ce mai vrei? Dar la ce mă ajută asta acum?

— La nimic, zise Kirschke, nemulţumit.

În fond, se punea problema companiei al cărei Hauptfeldwebel era; chiar dacă o conducea un von Strackmann, se simţea răspunzător pentru ea.

— Totuşi, trebuie să existe o ieşire, zise Oberleutnantul, în pragul disperării. Se dăduse jos de pe calul său semeţ şi se uita aproape implorând spre Kirschke. Cum se poate dovedi că acest raport este necorespunzător?

— Din câte înţeleg eu situaţia, trebuie să contăm pe următoarele: Streicher nu mai poate da înapoi; chiar dacă ar vrea, Rammler i-ar sta în cale.

— Şi dacă eu nu transmit mai departe acest raport,

dacă-l fac pur şi simplu pierdut, ce se întâmplă?

— Atunci, sunteţi pasibil de pedeapsă.

— Dar există, în fond, şi ceea ce se numeşte „libertate de luare a deciziilor”.

— Nu în acest caz. Îmi permit să vă atrag atenţia asupra articolului 40 din Codul Penal Militar. Conform acestuia, faptele care constituie infracţiuni comise în exerciţiul funcţiunii nu pot fi soluţionate de superiorii ierarhici – mai ales atunci când evenimentul este îndoielnic. Aşa că se impune să predaţi acest raport autorităţilor statale. Dacă nu procedaţi astfel, vă faceţi, la rândul dumneavoastră, vinovat. Iar pedeapsa pentru aşa ceva poate fi de la o lună la trei ani.

Fără îndoială, von Strackmann se afla în încurcătură: raportul era în faţa lui, dar comandantul nu voia să-l primească; şi nici nu putea să-l dea înapoi, fiindcă Unteroffizierii i-l băgaseră pe gât; dacă voia să-l înainteze, risca să stârnească nemulţumirea devastatoare a Majorului. Ce să facă?

— Gândeşte-te, Kirschke, gândeşte-te! Poate-ţi trece ceva prin minte.

— Îmi trece mie câte ceva prin minte, zise Hauptfeldwebelul, reticent. Dar n-aţi dori să auziţi.

— Vorbeşte! îl îndemnă Oberleutnantul. Aici este în joc imaginea companiei – a companiei noastre, Kirschke.

— Imagine? întrebă Hauptfeldwebelul, clătinând din cap. Ce înseamnă asta? Prin imagine se pot înţelege multe lucruri. Imagine prin instrucţie bună, prin eficienţă, ori prin înscenarea unor spectacole mai mult sau mai puţin gratuite…

— Bine, bine, Kirschke! îl întrerupse Oberleutnantul. Se pare că acest cuvânt te enervează, aşa că să-l lăsăm deoparte. Nu vrem să ne certăm aici, despicând firul în patru. De fapt, amândoi tragem în aceeaşi direcţie, nu?

— Sigur, n-am nimic împotrivă. Dar eu nu văd într-o companie în primul rând o unitate de luptă, cu o anumită

dotare şi pregătire. Ştiţi ce reprezintă în primul rând o companie, pentru mine? O sută şi ceva de oameni.

— În acest punct suntem, în principiu, de acord, afirmă Oberleutnantul.

— Din păcate, mă îndoiesc de asta, replică Hauptfeldwebelul, fără să se lase impresionat. Şi dacă vreţi să fiu sincer…

— Chiar te rog!

— … atunci n-aş ezita să fiu foarte clar. Ocazia mi se pare propice şi, pe deasupra, suntem doar noi doi. Dacă unul dintre noi nu vrea să audă un lucru, atunci nici nu l-a auzit. Şi nu voi trece sub tăcere faptul că dumneavoastră, Herr Oberleutnant, sunteţi în ochii mei un militar exemplar.

— Te rog, te rog – nu este nevoie să mă măguleşti! răspunse von Strackmann. Era plăcut surprins; nu se aşteptase la o asemenea apreciere din partea lui Kirschke. Dar n-am vrut să te întrerup. Poţi să-mi vorbeşti în continuare deschis.

— Cu plăcere, acceptă Hauptfeldwebelul. Recunosc că dispuneţi de numeroase calităţi necesare pentru această profesiune, cum ar fi: tenacitate, energie, devotament, cunoaştere a armamentului şi interes pentru curăţenie. Asta, desigur, nu-i puţin – dar credeţi că-i suficient?

– Nu ştiu ce să zic, Kirschke.

— În orice caz, eu v-aş menţiona faptul că nici măcar asemenea calităţi profesionale strălucite nu sunt suficiente aici. Lor trebuie să li se adauge şi calităţile omeneşti. Consider că acesta este punctul esenţial. Deoarece, atunci când aţi luat în primire compania, aţi văzut în ea, se pare, numai un instrument – şi nu vreau să apreciez eu dacă doar în slujba armatei, sau a interesului personal.

— Dă-mi voie, Kirschke. Nu cumva mergi cam departe?

Kirschke se rezemă de perete. Vorbea netulburat, cu

o atitudine calmă.

— Această companie era aproape normală înainte de venirea dumneavoastră: o trupă disciplinată, o echipă eficace de Unteroffizieri, cu o pregătire relativ solidă. Organizarea mergea, trupa îşi realiza norma, planul de activităţi era respectat. Până când dumneavoastră aţi început să vă orientaţi după etaloanele unei exigenţe exagerate.

— Te rog foarte mult! îl struni Oberleutnantul. Te-ai gândit bine la ceea ce spui?”

— Câteva săptămâni, răspunse Kirschke. Fiindcă din prima zi în care aţi preluat conducerea acestei companii, a fost clar că valorile s-au inversat dintr-odată. Îl judecaţi pe fiecare în primul rând după atitudinea lui faţă de dumneavoastră. Îi consideraţi pe *yes-menii* docili drept apărători convinşi ai principiilor dumneavoastră. Nu v-aţi dat seama când severitatea a fost înlocuită de şicane. În ochii dumneavoastră, zelul nemăsurat era acelaşi lucru cu simţul datoriei.

— Termină odată! exclamă Oberleutnantul, supărat. Aşa nu mai merge.

— Până unde să mai mergem? îşi permise Kirschke să întrebe. Recunosc şi eu: în situaţia de faţă, asta e doar teorie. Întrucât raportul care stă în faţa dumneavoastră nu este în realitate decât vârful vizibil al unui aisberg, din care nu se vede cea mai mare parte. Încercaţi să lămuriţi această chestiune şi veţi mai descoperi cel puţin câteva lucruri: insultarea unui soldat pă jumătate evreu, prin rostirea cuvântului „evreu” cu intenţia de a jigni; apariţia unui Feldwebel care umbla noaptea dezbrăcat prin oraş; încercarea suspectă a unui Unteroffizier de a împrumuta bani de la un subaltern. Şi cine mai ştie ce! Credeţi-mă, raportul ăsta privind agresarea fizică a unui superior nu reprezintă decât punctul final al acestui carambolaj.

— Încetează! strigă Oberleutnantul, hotărât. Niciun cuvânt în plus!

— Da, încetez, fiindcă nu prea mai sunt multe de spus.

Oberleutnantul von Strackmann se lăsă sleit în fotoliu.

— Ce mai putem face acum, Hauptfeldwebel? întrebă el.

— Să aşteptăm – nimic altceva. Poate că, între timp, i se va muia inima cuiva. Dar mă tem că nu prea avem ce aştepta de la un anumit Unteroffizier. Căci i-aţi dat un impuls care-l va face să ajungă mult mai departe decât aţi fi dorit, de fapt.

Feldwebelul Rammler era în plină acţiune. Plutonul lui alerga pe teren „ca o turmă de mistreţi”, ridicând nori de praf.

— Toate astea au un sens, le explica Rammler soldaţilor care gâfâiau. Nu mă aştept să-l pricepeţi. Dar asta vă va ajuta mai târziu să supravieţuiţi.

Rammler ştia că asemenea explicaţii existau în toate manualele şi regulamentele militare. Şi, din fericire, opinia publică avea în sfârşit, din nou, mai multă înţelegere pentru instrucţia dură.

— Adevăratul soldat nu cunoaşte obstacole, zise Rammler, bucuros. Cu Capetele-de-Fier înainte! Şi ce facem cu curul? Strângem din buci!

Era o distracţie în plutonul 3 al companiei a 3-a.

— Zbor la joasă altitudine în partea stângă! strigă Feldwebelul Rammler.

Ar fi putut la fel. de bine să strige: „Atac cu grenade” sau „Foc de mitralieră din dreapta” – efectul ar fi fost acelaşi: soldaţii se făcură una cu pământul, ascunzându-se după denivelările terenului, ghemuindu-se între movile, lipindu-se de bolovani. Rammler stătea drept ca un monument singuratic pe câmpul întins.

— Înaintaţi câte unul spre pârâu!

Soldaţii lui Rammler săriră ca iepurii. După sprint, se lăsară la pământ. Acolo se cuibăriră ca nişte cârtiţe.

Rammler nu putu decât să clatine din cap în semn de apreciere: un material de nădejde!

— Încetarea focului! anunţă el, generos. Dar rămâneţi cu toţii acoperiţi.

Feldwebelul Rammler se considera echitatea în persoană: oamenii se supuneau – deci meritau să fie recompensaţi. Era numai miere cu ei, atât timp cât i se supuneau. Iar dacă vreunuia din sectorul lui îi mergea rău, numai respectivul era de vină.

— Kamnitzer în copacul de-alături! ordonă Rammler. Observarea inamicului în direcţia est!

El arătă spre sud-sud-vest, dar spunea întotdeauna est, din principiu, când era vorba de inamic.

Gefreiterul Kamnitzer execută imediat şi chiar cu plăcere ordinul. Îşi dăduse seama că avea să fie izolat, însă asta nu-i displăcea. Aşa că se căţără într-un castan şi se ghemui între crengile cele mai groase; nu putea fi văzut de jos, dar de-acolo avea o panoramă excelentă.

— Grupa a treia la mine! comandă Rammler.

Această grupă era constituită din locatarii camerei numărul treisprezece. Unteroffizierul Streicher avea voie, pentru prima oară, să-i conducă. Strălucea ca o cometă, şi chiar avea efectiv sentimentul că e un soi de corp ceresc.

În mijlocul acestei cete, se afla Martin Recht, nemişcat şi aparent calm; până şi atunci când privirea lui Rammler se opri asupra lui.

Şi Recht primi dispoziţia să iasă din mulţime şi să se târască în direcţia pârâului, tot în scopul observării inamicului, ca şi Kamnitzer.

— Să te târăşti înainte, Recht, ca o nevăstuică – dar ca una aflată în călduri.

Aici, Rammler făcu o scurtă pauză pentru a le da oamenilor ocazia să izbucnească într-un râs aprobator, prietenos. Trei inşi chiar se treziră râzând.

— Şi să te camuflezi bine, omule! Să nu pretinzi că ai obosit. Tot înainte – până la marginea pârâului ăluia cu

pişat.

Altor trei militari din grupa lui Streicher li se permise să-şi sape un adăpost. Rammler îi adună în jurul lui pe ceilalţi cinci. Erau cei cinci, în frunte cu Porky, care fuseseră predestinaţi ca martori decisivi în chestiunea „agresării fizice a superiorului”. Ca atare, Rammler îi privi plin de speranţă şi binevoitor.

— Voi constituiţi rezerva, îi lămuri Feldwebelul. Aşadar, aveţi voie să vă ascunderi în tufişuri pentru un sfert de oră. S-ar putea să fie vorba şi de o jumătate de oră, sau chiar mai mult, în funcţie de împrejurări. Staţi pe burtă, prieteni! Dar sper că, în acest timp, nu veţi sta degeaba. Vă dau prilejul să reflectaţi. Şi probabil că veţi înţelege la ce trebuie să reflectaţi. Deci, ascundeţi-vă!

Cei cinci dispărură. Se dădură la fund ca peştii într-o apă tulbure. Fiecare dintre ei ştia ce se aşteaptă de la el. În orice caz, cu toţii se bucurau din plin de acest răgaz.

Feldwebelul Rammler intenţiona să demonstreze că putea fi mult mai mult decât un superior exigent – şi anume, un tovarăş de arme. Putea dovedi asta cu atât mai liniştit, cu cât de jur-împrejur, nu se afla niciun superior incomod. Căci Oberleutnantul von Strackmann se chinuia cu Kirschke în cancelarie, iar cei doi tineri Leutnanţi erau ocupaţi cu celelalte două plutoane ale companiei; aveau oricum destule pe cap.

Aşadar, Rammler se străduia să fie un exemplu întruchipat al simţului datoriei. Nimic nu avea voie să-l oprească – nici acest pârâu.

Pârâul era un torent cu apă repede. Un râuleţ inofensiv ce părea să respecte apropierea de garnizoană. Se îngusta dintr-odată, transformându-se într-un loc util pentru antrenamente. Ar fi putut avea loc aici chiar şi concursuri de canoe.

Feldwebelul Rammler se repezi în torent, în fruntea oamenilor aleşi. Ca întotdeauna, în frunte! Apa îi venea aproape până la piept Dar nu avea chef să ocolească. Pe

lângă greutatea proprie considerabilă, mai purta şi o armă automată. Şi două cutii pline cu muniţie. Nimic nu putea fi mai exemplar. În plus, asta îi mărea echilibrul.

Stătea acolo răscrăcărat, la cel puţin cinci metri de mal. Trebuia ca oamenii lui să-i urmeze exemplul cel bun – astfel că privi cu înţeles spre Martin Recht. Acesta stătea palid în tufiş.

– Pregătirea de săritură! îi strigă Rammler.

Martin Recht lăsă capul în jos. Corpul i se chirci şi se pregăti de salt. Avea doar un metru până la apă. Ştia asta. Şi mai ştia că nu poate înota. De aceea, simţea o oarecare teamă, chiar dacă apa nu era prea adâncă. În schimb, era o apă repede, iar Recht nu avea atâta stabilitate ca Rammler.

Rammler ştia şi el toate astea. Şi se mândrea că le ştie: cunoştea slăbiciunile oamenilor lui, aşa cum se cuvine pentru un superior. Şi se înţelegea de la sine că făcea totul pentru a combate respectivele slăbiciuni.

Aşa că îi strigă lui Recht:

— Sări în apă, marş!

Grenadierul se conformă.

Mai târziu, câţiva camarazi, îndemnaţi să spună adevărul, au declarat că fusese o zi deosebit de frumoasă şi ei consideraseră plăcută o răcoreală. Că s-ar fi bucurat de apă şi ar fi sărit cu plăcere în ea. Şi ce fel de torent era ăsta? Apa ajungea abia până la piept. Chiar şi cei care nu ştiau să înoate ar fi reuşit să-l treacă.

Poate că altora apa le ajungea doar până la piept, însă lui Martin Recht îi venea până în dreptul inimii. Aceasta i se strânse. Sângele îi deveni dintr-odată ca plumbul, răsuflarea i se opri, alunecă şi-şi pierdu echilibrul.

Se zbătu cu mişcări puternice, repezite. Apa îl tara.

Dar ajunse în dreptul Feldwebelului Rammler, care-l apucă şi-l ridică. Încercă să-l pună pe picioare, însă nu reuşi imediat. Grenadierul parcă avea picioarele din

cauciuc.

— Hai, că-mi place! strigă Rammler, rânjind. Să faci gură şi să-ţi ridici labele împuţite asupra unui superior! La o adică, naţia asta e moale ca un cârnat!

Mai târziu, camarazii au declarat că Recht se îndoise ca un briceag, dar situaţia nu fusese previzibilă; ar fi trebuit să reuşească şi el, la fel ca toţi ceilalţi, deşi nu manifestase niciodată o rezistenţă deosebită. Însă Rammler l-a apucat şi l-a tras la mal. Se poate spune chiar că i-a salvat viaţa.

— Ar trebui să-l las să se înece pe un asemenea cretin! spuse Feldwebelul, aplecându-se peste Martin Recht, care răsufla cu greutate. În orice caz, aici n-avem ce face cu cârpe, mai ales dintre cele care îşi atacă perfid superiorii.

Considera că dăduse o lecţie acestui porc de câine şi tuturor celorlalţi. Era de sperat ca roadele să fie bune. Privi în jur încurajator şi văzu chipuri relativ docile.

Dar apoi îl zări venind pe Gefreiterul Kamnitzer.

Ceea ce îndeobşte se numeşte soartă, sau întâmplare, păru să se întrupeze de data asta într-o sticlă de whisky. Era originară din Scoţia, purta eticheta Red Horse şi ajunsese în magazinul de delicatese *Schlachtmann*. Iar doamna Elfrieda, soţia Majorului Bomekamp, îşi exprimase dorinţa de a o avea. Oberleutnantul von Strackmann intră în acest scop în magazin.

Avusese o zi grea, care încă nu se terminase, şi tânjea după puţină destindere şi mângâiere. Spera să le poată găsi la doamna Elfrieda. Aşa că sticla de whisky pe care şi-o dorea ea i se părea cel mai bun prilej cu putinţă.

Dar negustorul de delicatese Schlachtmann ţinea, între altele, şi o bere amestecată cu şampanie, numită Champi. Această băutură era preferată de diferite doamne, unele făcând parte din „cercurile cele mai înalte ale societăţii locale” – deci şi de soţia Hauptmannului

Treuberg.

Astfel, cei doi se întâlniră din nou: Hauptmannul de la Luftwaffe şi Oberleutnantul de infanterie – amândoi locţiitori, amândoi zeloşi şi amândoi nutrind convingerea că destoinicia lor nu era apreciată aşa cum se cuvine. Din acest motiv se înţeleseseră chiar de la prima vedere – cu ocazia seratei Offizierilor şi a petrecerii tinerilor piloţi.

— Mă bucur să vă revăd, îl asigură Hauptmannul Treuberg.

— Plăcerea este de partea mea, afirmă von Strackmann.

— De fapt, zise Treuberg, cu prudenţă, m-am gândit toată ziua dacă e cazul sau nu să vă sun. Îl trase pe von Strackmann într-un colţ, între conservele de peşte şi cele de legume. Deoarece mi-am dat seama că aveţi anumite greutăţi.

— Trebuie să se termine, spuse von Strackmann. De unde ştiţi însă despre ele?

Hauptmannul Treuberg uită câteva minute de soţia sa şi de nevoia ei acută de a i se oferi Champi, pentru a-l putea uita la rândul ei. Căci doamna era o fire sensibilă şi suferea din cauză că soţul său nu ajunsese încă Major, ci rămăsese doar subalternul lui Ahlers. Subordonatul unui Ahlers! Aşa că ea nu avea poziţia socială ce i se cuvenea.

— Ştiu şi eu câte ceva, zise Treuberg, privind în jur.

Dar nu se vedea niciun duşman la orizont, şi atunci propuse să caute un loc unde să poată trăncăni nestingheriţi, de exemplu, chiar după colţ, la grădina *Barbarossa*.

Se aşezară deci acolo, cu câte o bere aurie şi înspumată în faţă, înconjuraţi de pereţii împodobiţi rustic cu capace de butoaie şi frunze de stejar.

— Spuneţi-mi, dragă domnule von Strackmann – aşa, ca între noi –, ştiţi că nu aveţi, de fapt, doar prieteni? Şi mai ştiţi de ce Hauptmannul Ahlers ar putea fi pornit împotriva dumneavoastră?

— Împotriva mea? întrebă Oberleutnantul, iscoditor. Chiar nu ştiu de ce.

Von Strackmann începu să bănuiască faptul că acea convorbire ar putea prezenta un anumit interes. Trase o duşcă zdravănă şi-l rugă să-l lămurească.

— Trebuie să vă mărturisesc, începu Treuberg, prudent, că eu îl apreciez pe Hauptmannul Ahlers ca fiind un Offizier excepţional. Dar, din păcate, recunosc că nu este exemplar în toate privinţele. Mă refer, de pildă, la amestecarea dubioasă a intereselor de serviciu cu cele particulare. Cred că îl cunoaşteţi pe un anume grenadier Martin Recht?

— Şi încă cum! exclamă Oberleutnantul, alarmat. Ce v-a venit să pomeniţi de el?

— Ei, acest Recht îl vizitează mereu pe Ahlers! Are ceva cu fiica lui. Foarte bine – de ce nu? S-ar putea ca totul să fie ireproşabil, cu logodnă şi aşa mai departe.

— Consideraţi că Herr Hauptmann Ahlers a intervenit pentru Recht, sau cam aşa ceva? întrebă von Strackmann, stăpânindu-şi cu greu agitaţia.

— Nu consider, ştiu cu precizie.

— Deci, de-acolo bate vântul! exclamă Oberleutnantul. Acela s-a adresat Majorului, şi-mi bagă mie beţe-n roate!

— Din păcate, problema e puţin mai complicată. Ahlers este mult prea abil ca să intre personal în acţiune. A împins în joc un protector puternic pe primarul Asch.

— Asta-i revoltător! Un Hauptmann care face greutăţi numai fiindcă e vorba de tipul cu care umblă fiică-sa!

— Eu n-aş spune aşa, recomandă Treuberg, prudent. Indiferent dacă intră în discuţie un viitor membru al familiei sau doar un oarecare soldat, motivul care l-a îndemnat să-l apere poate fi, totuşi, demn de respect. În orice caz, ar fi greu de dovedit contrariul.

— Însă omul ăsta e implicat. Oricine poate să-şi dea

seama!

— Nu vă bazaţi pe asemenea subtilităţi, domnule von Strackmann, există argumente incomparabil mai bune. Vreau să spun că cine doreşte să facă pe judecătorul sau să se dea drept fanatic ai dreptăţii trebuie să aibă cel puţin mâinile curate.

— Şi el nu le are? sări imediat Oberleutnantul von Strackmann. Cum anume?

— Vedeţi, dragă domnule, ca Offizier ai anumite obligaţii în ce priveşte viaţa particulară. Nu mă refer acum la vreo poveste cu femei sau ceva în genul ăsta, vorbesc de datorii. Dacă face datorii…

— A făcut asta? înghiţi von Strackmann momeala. Şi sunt mari?

— Cel puţin câteva mii de mărci. Treuberg se lăsă satisfăcut pe spate. Ba mai mult, continuă el, printre cei pe care i-a tapat Ahlers se află şi un Feldwebel.

— Un subaltern!

— Pe nume Vossler. A trebuit să-i scuipe lui Ahlers trei mii de mărci.

— Şi un asemenea om îndrăzneşte să-mi dea la cap! N-aş fi crezut posibil aşa ceva! în orice caz, vă sunt foarte recunoscător pentru informaţiile dumneavoastră.

— Vi le-am oferit cu plăcere, domnule von Strackmann şi, desigur, confidenţial.

— Confidenţial, cu siguranţă.

— Înţelegeţi asta. Gândiţi-vă la situaţia mea. Nu pot proceda altfel. În definitiv, era locţiitorul lui Ahlers. Faptul că, în urma complicaţiilor care erau de aşteptat, avea să se înghesuie la funcţia acestuia putea fi un prilej de răstălmăcire. De altfel, urmă el, informaţiile mele vor fi absolut suficiente şi fără citarea surselor. Asemenea fapte nu se pot tăgădui.

— Herr Hauptmann, vă mulţumesc pentru această discuţie, spuse Oberleutnantul Dieter von Strackmann, recunoscător.

— Omule! strigă Feldwebelul Rammler către Gefreiterul Kamnitzer, care se apropia. Ţi-ai părăsit postul de observaţie!

Gefreiterul Kamnitzer păru să nu-l bage în seamă pe Feldwebel. Se grăbi spre mormanul de haine ude din jurul grenadierului Recht, care zăcea la pământ. Se lăsă în genunchi şi atinse obrazul prietenului său. Privi în ochii obosiţi, înspăimântaţi, care totuşi străluceau, recunoscători.

— Ei, iar ai avut un noroc porcesc, zise Kamnitzer, aspru şi cu vădită uşurare.

— Acum merge, Karl, grăi Martin Recht, fără vlagă.

— Kamnitzer! strigă Feldwebelul. N-ai auzit ce ţi-am spus?

— Ce-aţi spus? întrebă el, fără să-şi ridice privirea.

— Te rog să stai în picioare când vorbeşti cu mine! urlă Rammler. Priveşte-mă în ochi!

— Cu plăcere, zise Kamnitzer. Se ridică în faţa Feldwebelului şi-l privi, măsurându-l rece, cu un zâmbet uşor. Verificase de mai multe ori metoda; avea un efect provocator garantat.

Asta o simţi şi Rammler, dar îşi spuse: „Stăpâneşte-te! Cel puţin în prezenţa numeroşilor soldaţi, care pot auzi discuţia”.

— Gefreiter Kamnitzer! rosti Feldwebelul, reţinut Ţi-e clar că ai părăsit postul de observaţie?

— Jawohl.

— L-ai părăsit, deşi nu ai primit o dispoziţie oficială de la mine!

@— Desigur.

Se vedea că acest răspuns stereotip îl irita pe Rammler. Şi nici nu pricepea de ce se purta Kamnitzer atât de calm, când Feldwebelul reuşise, în sfârşit, să-l prindă la înghesuială. Acel ins atât de şmecher de obicei se afla acum în mijlocul unui teren minat.

— Omule! strigă Feldwebelul. Ceea ce ţi-ai permis

dumneata e motiv de proces.

— Cum adică, vă rog?

— Să-ţi părăseşti postul! în mijlocul unui exerciţiu de luptă! Dumneata ştii ce înseamnă asta într-un caz real?

Soldaţii care trăgeau curioşi cu urechea păreau să împărtăşească opinia că, de data asta, Feldwebelul era sigur pe poziţia lui, iar Kamnitzer se afla în găleată.

Totuşi, răspunsul lui Kamnitzer nu se lăsă mult aşteptat

— Îmi permit să vă atrag atenţia asupra unei greşeli, Herr Feldwebel, de fapt, mai multora.

— Omule! spuse Rammler, apăsat şi sigur de el. Ce-ar mai putea fi neclar?

— Foarte multe lucruri, dar nu pentru mine. Desigur, am fost trimis să mă urc în copac, însă printr-un ordin care nu era, nici pe departe, complet sau lipsit se echivoc.

— Trebuia să observi inamicul!

— Fireşte, Herr Feldwebel. Dar, care inamic? Şi pe baza cărei situaţii de luptă? în ce scop? Nimic din toate astea! Deci, în lipsa unui subiect mai bun, v-am observat pe dumneavoastră, Herr Feldwebel. Şi cu această ocazie am văzut cum un soldat era în pericol să se înece.

— Ţine-ţi fleanca!

— Aţi spus „fleanca”? întrebă Kamnitzer.

— Am spus că trebuie să taci! zise Rammler, spumegând de furie. Nu mai vreau să-ţi aud palavrele!

— Poate doar atât: când un om pare în pericol de moarte, o acţiune de salvare este incomparabil mai importantă decât a rămâne într-un post pentru care, oricum, nu primise un ordin limpede.

— Ce, vrei să mă înveţi pe mine?

— Vreau numai să vă previn asupra unui abuz, Herr Feldwebel.

Rammler scrâşni din dinţi. Faţa lui posacă părea lipsită de viaţă. Nu putea concepe că mai pierduse încă o repriză în partida cu Kamnitzer – şi încă în faţa tuturor

oamenilor. Decise atunci să-i răspândească prin tufişuri pe cei care trăgeau cu urechea.

Dar, înainte de a face asta, dădu repede o lămurire, demonstrând că înţelesese pe ce teren periculos încerca să-l împingă Kamnitzer. Rammler rosti tare şi explicit.

— Mai întâi, vreau să stabilim că aici nu s-a aflat nimeni în pericol de moarte! Ar fi imposibil pe acest teren, mai ales în prezenţa mea. În acest pârâu nu s-a înecat încă nimeni. În concluzie: acoperire totală! Pericol de atac atomic! Dumneata, Kaimnitzer, rămâi pe loc.

Soldaţii dispărură; îşi înfipseră lopeţile în pământ, bucuroşi să-l ştie pe Rammler ocupat – şi asta pentru mult timp. Feldwebelul stătea în faţa lui Kamnitzer şi-l măsura ameninţător din priviri. Repriza următoare putea începe.

— Noi doi ne vom distra acum intensiv, începu Rammler, setos de acţiune.

— Vă rog, îl invită Gefreiterul.

I se ordonă să care o armă automată şi peste un kilogram de muniţie. Kamnitzer le luă în spate fără să clipească.

— Pas alergător, marş! urlă Rammler. Direcţia – spre poiană!

Soldaţii se aplecară şi săpară la iuţeală câteva secunde.

Ordinul le era familiar: poiana din pădure constituia locul preferat al lui Rammler pentru acţiuni individuale. Aşadar, avea să-l tăvălească pe Kamnitzer. Şi Gefreiterul ştia asta. Totuşi, tropăia aproape nerăbdător către locul de tortură.

Ajuns aici – în sfârşit, singur cu Rammler în poiana idilică –, Feldwebelul ţinu o scurtă cuvântare, concepută ca introducere. El rosti cât se poate de clar:

— Ştii dumneata ce eşti în ochii mei? Un vierme scârbos, un porc de câine blestemat, un găoz împuţit de maimuţă! Asta eşti în ochii mei.

— Îmi permit să vă atrag atenţia că asemenea

expresii nu se mai întrebuinţează, ripostă Kamnitzer. Sunteţi chiar pasibil de pedeapsă!

— Omule! urlă Rammler, de sus. Acum o să-mi spui că ar trebui să-ţi cer scuze.

— Asta cu siguranţă n-ar strica, însă nu ştiu dacă sunt pregătit să primesc asemenea scuze.

— Dumneata eşti un ins stricat de tot, Kamnitzer, un porc perfid.

— Pot să-mi notez aceste cuvinte? îmi trebuie pentru raport.

— Poţi să mă pupi în cur! strigă Feldwebelul. Căci acum suntem între noi! Cine ne aude? Ce martori ai? Cu raportul ăla poţi să te ştergi la cur – altceva nimic.

— Multe mulţumiri pentru informaţie.

Soarele care asfinţea părea că poleieşte copacii cu aur. Iarba strălucea într-un verde-intens. O pasăre întârziată ciripea. Farmecul locului era desăvârşit.

— Culcat! strigă Rammler.

Dar Kamnitzer rămase în picioare, privind spre soarele blând de la apus.

— Culcat! strigă din nou Rammler.

— De ce? întrebă Kamnitzer

— Îţi dau un ordin oficial! pufni Rammler. Şi dacă nu-l execuţi imediat, înseamnă insubordonare!

— Chiar aşa? întrebă Kamnitzer, prietenos.

— Te scot la raport!

— Dar, vă rog. Se pare că dumneavoastră aţi uitat cu totul că aici suntem doar între noi. Cine ne aude? Ce martori aveţi? Puteţi să vă ştergeţi la cur cu raportul dumneavoastră.

Acestea erau exact cuvintele folosite cu puţin timp în urmă de Rammler. Totuşi, Feldwebelul avea sentimentul că nu mai auzise aşa ceva în viaţa lui. Nu în faţa unui superior! O lume întreagă – lumea lui! – părea să se năruie.

— Şi eu aş putea acum să vă propun să mă pupaţi în

cur, dar mă abţin. Şi mie mi-ar putea trece uşor prin cap asemenea porcării ca şi dumneavoastră, dar probabil că ele n-ar avea efect asupra unui ins de teapa dumneavoastră. Aşa că spun doar atât: sunteţi un om mizerabil şi un militar jalnic. Mă lipsesc bucuros de a vă mai vedea.

Chiar în seara aceea şi în noaptea care i-a urmat s-a luat decizia.

Carolin Ahlers şedea în bucătărie, pe bancheta de lângă şemineu, şi se uita la maică-sa. Aceasta ţinea deschisă în faţă o carte, însă nu citea din ea. Carolin era puţin cam îngrijorată: Martin Recht promisese că avea s-o caute, dar nu venise.

— De ce n-o fi venit? întrebă Carolin.

— Poate că n-a putut, spuse doamna Ahlers, împăciuitoare. În fond, o cazarmă nu-i un birou cu program de lucru fix. Eu am fost nevoită adesea să-l aştept pe tatăl tău.

— Asta-i cu totul altceva, zise Carolin.

— Desigur. Tatăl tău nu obişnuieşte niciodată să se uite la ceas când se află la slujbă. Abia apoi urmează viaţa lui personală. Afirmaţia ei nu cuprindea nicio umbră de reproş. Şi Martin Recht e obligat să se supună ordinelor superiorilor săi, adăugă ea. El dispune în cea mai mică măsură de timpul său, aşa cum ar dori. Ar trebui să te obişnuieşti cu asta. În plus, cred că, oricum, n-ar vrea să te mai deranjeze astăzi.

— Cum îşi poate închipui că mă deranjează?

— Ştie că mâine mergi la clinică, să te pregăteşti pentru operaţie. Şi poate se gândeşte că orice agitaţie te-ar tulbura. Sunt convinsă de asta. Cred că ar trebui să apreciezi gestul lui.

Carolin era pregătită. Totuşi, continuă să aştepte.

Helen Wieder nu făcu la fel. Cel puţin, nu arătă că-i simţea lipsa lui Kamnitzer. Era de serviciu, ca de obicei. Faptul că se uita mereu la uşă, nu însemna nimic, gândea

ea.

Între timp, Kamnitzer stătea întins în pat îşi pusese un radio portabil la căpătâi. Din când în când, privea încurajator şi atent, totodată, spre Martin Recht.

Recht îi scria o scrisoare mamei sale, cu asigurările obişnuite: îi mergea bine, mâncarea era suficientă, nu trebuia să-şi facă niciun fel de griji pentru el.

Kamnitzer şi Recht primiseră ordin să aştepte. Nu se ştia ce. „Poate că va fi nevoie de voi!” li se spusese. Şi ceilalţi colegi de cameră stăteau în aşteptare.

Între timp, von Strackmann şi Kirschke luptau cot la cot, spre surprinderea întregii companii. Ambii se străduiau să muşamalizeze pe cât posibil raportul despre „agresarea fizică a unui superior”. Kirschke, mai ales, îşi folosea toate registrele artei sale de a convinge. Dar Streicher rămase de fier – mai cu seamă că răzbunătorul Rammler îl încuraja mereu.

— Am făcut tot ce ne-a stat în putinţă, zise, în cele din urmă, von Strackmann. Poţi confirma asta, Kirschke.

— Da, admise Kirschke. Ar fi fost bine dacă reacţionam mai devreme şi mai hotărât. Mă tem că acum se impune să bem acest pahar până la ultima picătură.

— Nu cedez eu atât de uşor, spuse von Strackmann în doi peri. Şi oricât de încurcată ar fi o treabă, trebuie să încercăm să ieşim cât mai onorabil din ea.

— Dar pe socoteala cui, Herr Oberleutnant?

— Nu pe socoteala companiei noastre, asta-i clar.

— Herr Oberleutnant, zise Kirschke, a cărui neîncredere se stârnise din nou. Doar nu veţi încerca să înlocuiţi interesele companiei cu bunăstarea persoanei dumneavoastră?

Din acel moment, reveniră la atitudinea din urmă cu câteva ore: scurtul armistiţiu se încheiase.

— Dumneata nu poţi înţelege asta! spuse Oberleutnantul şi se retrase iarăşi în biroul lui, închizând uşa.

Dar nu părăsi teritoriul companiei – avea sentimentul că trebuia să stea la post, gata de asalt. Cel puţin pentru ca Hauptfeldwebelul Kirschke să nu procedeze după capul lui.

Aşa încât, aşteptă şi doamna Elfrieda Bomekamp. Totuşi, primi informaţia necesară telefonic, iar von Strackmann o consolă, trimiţându-i sticla de whisky Red Horse.

În schimb, Elisabeth Asch era mult prea ocupată pentru a simţi că bărbatul ei se lăsa aşteptat. Pe deasupra, nu avusese niciodată senzaţia de a fi fost neglijată. Dacă el întârzia, însemna că are motivele lui.

Şi chiar le avea. Herbert Asch lua nişte „măsuri preventive", cum le spunea el. În acest scop discuta aprins cu Hauptmannul Ahlers, căutând să-l convingă să ia legătura cu Oberstul Turner.

— Nu ştiu bine dacă ar fi indicat, zise Ahlers. Oberstul e un om foarte corect.

— Chiar de un asemenea om avem acum nevoie, răspunse Herbert Asch. Căci această chestiune trebuie să se urnească odată. Dacă stăm cu mâinile în sân, se poate întâmpla orice. Atunci, cineva va plăti oalele sparte şi, din experienţă, în astfel de cazuri plăteşte întotdeauna cel mai amărât. Deci, probabil, Martin Recht şi tocmai asta vrem să evităm. În consecinţă sunt pentru o lămurire rapidă şi radicală.

— Poate că aveţi dreptate, consimţi Ahlers, cu greu, presupunând că nu pierdem nimic din vedere.

Aşa că se petrecu ceea ce urmărise Asch: lucrurile se puseră în mişcare, dar într-o direcţie imprevizibilă atât pentru Ahlers, cât şi pentru Asch. Căci niciunul dintre ei nu ştia de fitilul pus de Hauptmannul Treuberg.

Explozia se declanşă astfel:

Prima fază – Hauptmannul Ahlers îi telefonă Oberstului Turner, căruia îi explică, după o introducere amănunţită:

— Nu avem cum să ocolim luarea unei poziţii sau a alteia, deoarece chiar o parte din populaţia civilă este agitată. Dumneavoastră, Herr Oberst, puteţi să vă informaţi în această privinţă la primarul Asch, care vă stă oricând la dispoziţie.

— Însă fără vâlvă, te rog!

— Tocmai ca să evităm asta, Herr Oberst, trebuie să ne gândim cât mai repede la măsuri preventive.

Faza a doua – Oberstul Turner îi telefonă Majorului Bomekamp. Mai întâi, îl asigură ca de obicei că nici nu se gândeşte să dea sfaturi pripite sau să se amestece în interesele altei arme, dar…

— Nimeni dintre noi nu poate evita, dată fiind situaţia existentă, să ia în seamă anumite considerente.

— Ceea ce să sperăm că se va schimba din nou în viitor, Herr Oberst!

— În primul rând, e necesar să ne împăcăm cu ideea că aşa-numita opinie publică poate exercita un anumit control. În orice caz, v-aş fi recunoscător pentru anumite informaţii, dar pe care le puteţi garanta.

Faza a treia – Majorul Bomekamp îi telefonă Oberleutnautului von Strackmann. Urmă introducerea:

— Desigur, am lucruri mai bune de făcut decât să mi se împuieze urechile toată noaptea din cauza unor subordonaţi incapabili.

De-aici rezultă o serie de întrebări nu foarte precise: Ai rezolvat deja o anumită chestiune delicată? Dacă da – definitiv? Dacă nu – de ce?

Oberleutnantul păru să ofteze profund.

— Nu te mai învârti în jurul cozii, von Strackmann! în cel mult zece minute vreau o luare de poziţie concisă, una cu care pot începe ceva.

Faza a patra – Oberleutnantul von Strackmann îl telefonă Majorului Bomekamp.

— Chestiunea ştiută a fost cercetată cu cea mai mare conştiinciozitate. S-au consemnat aici, printre altele,

declaraţiile convingătoare ale unui Unteroffizier de nădejde: raportul în sine nu putea fi clintit din loc. Totuşi, în acest caz este vorba probabil, de o acţiune în lanţ, Herr Major. Un anumit Hauptmann Ahlers se pare că l-a manipulat pe primarul Asch, sau poate chiar l-a şantajat efectiv. Iar asta din motive strict personale! Am informaţii confidenţiale în această privinţă. Pe deasupra, Hauptmannul Ahlers pare să fie o persoană foarte dubioasă în legătură cu viaţa sa particulară. Mai exact, are datorii de câteva mii de mărci.

După o pauză lungă, Majorul Bomekamp întrebă:

— Asta-i doar o presupunere?

— Dovezile respective pot fi aduse fără dificultate.

— Şi dumneata n-ai reuşit să ştergi de pe faţa pământului acel raport blestemat?

— Nu, Herr Major. Îmi pare foarte rău.

Faza a cincea – Majorul Bomekamp îi telefonă Oberstului Turner şi-l asigură că apreciază cu recunoştinţă orice sugestie, se bucură de încrederea acordată, e receptiv la orice părere. Dar!…

— Din păcate am sentimentul că anumite interese joacă aici un rol nu lipsit de importanţă. Mă refer la Hauptmannul Ahlers!

Se părea că acesta vede în cel reclamat un viitor ginere. Ceea ce încă mai mergea. Trebuia remarcat însă faptul că omul care recomanda aici dreptatea şi onoarea nu era tocmai persoana potrivită pentru un asemenea rol.

— Acest om are datorii mari, afirmă Bomekamp. Se vorbeşte de zece mii de mărci. Şi că ar fi luat bani chiar de la subalterni!

— N-am ştiut, spuse Oberstul Turner, vizibil şocat.

— Observaţiile mele se bazează pe o informaţie confidenţială, Herr Oberst.

Majorul Bomekamp credea că astfel a scăpat de pisălogul Oberst Turner. Şi mai credea că această chestiune din cale-afară de penibilă fusese împifisă iarăşi

în planul doi – cel puţin pe moment – după zicala verificată: „Timpul e un sfetnic bun”.

Dar Bomekamp n-a luat în calcul corectitudinea absolută a Oberstului privind problemele de serviciu. În sectorul lui Turner nu aveau voie să existe niciun fel de chestiuni dubioase. În consecinţă, Turner îi ordonă chiar în acea noapte Hauptmannului Ahlers să se prezinte la el. Şi-i puse imediat câteva întrebări:

— Ai datorii?

— *Jawohl*, Herr Oberst.

— Ai luat bani de la subalterni?

— *Jawohl*, Herr Oberst.

— Cât de mari sunt datoriile dumitale?

Hauptmannul Ahlers ezită. Totuşi, răspunse corect:

— În total, vreo douăsprezece mii de mărci.

Oberstul păru să încremenească.

— Asta-i mai mult decât îngrijorător, spuse el, în cele din urmă. E aproape de neconceput. Aşa ceva nu se poate admite – cu atât mai puţin, în subordinea mea.

— Dacă-mi permiteţi, Herr Oberst, să vă explic cum am ajuns să fac aceste datorii…

— Nu e nimic de explicat, replică Turner, cu severitate. Oricum, niciun fel de explicaţie n-ar putea schimba mărimea sumei. Şi asta-i esenţial. De aceea, oricât mi-ar părea de rău, trebuie să accept consecinţele. Deci, mă văd obligat să-ţi suspend atribuţiile de serviciu, până la noi ordine. Prin asta se înţelege: până la încheierea unei cercetări care va începe neîntârziat.

— Pot să vă rog, Herr Oberst…

— Regret, dar nu! Trebuie să-mi fac datoria – n-am de ales. Şi decizia mea rămâne valabilă, oricât de rău îmi pare mie personal. Eşti suspendat imediat din orice funcţie şi vei rămâne la dispoziţia anchetei. Între timp, îţi va ţine locul Hauptmannul Treuberg.

Astfel, zarurile au fost aruncate. Începură imediat două cercetări. Una, împotriva grenadierului Martin Recht,

pe motivul agresării fizice a unui superior; rezultatul final urma să fie, probabil, câteva luni de închisoare, cel puţin. Cealaltă, împotriva Hauptmannului Ahlers, din cauza datoriilor exagerate.

Legat de asta, a apărut aproape automat şi bănuiala că Ahlers ar putea fi în contact cu nişte Servicii Secrete din străinătate, care l-ar fi cumpărat. Trebuia deci să fie informat preventiv şi Serviciul de Informaţii al armatei, MAD. Însă, dacă era vorba doar de acele datorii făcute faţă de subalterni, probabil că decizia ar fi sunat astfel: eliberarea din funcţie; pierderea gradului militar şi suprimarea oricăror drepturi băneşti.

Catastrofa părea deplină.

— Acum, se impune să ne facem neabătut datoria, rosti Oberleutnantul Dieter von Strackmann. Această chestiune mi-e chiar foarte neplăcută, dar trebuie considerată absolut inevitabilă.

— Atunci, faceţi ceea ce consideraţi de datoria dumneavoastră, spuse Hauptfeldwebelul, obosit. Pentru mine programul de astăzi s-a încheiat.

— Vrei să mă laşi baltă, Kirschke?

Hauptfeldwebelul evită să-l privească pe locţiitorul comandantului companiei sale. Vederea acestuia îi făcea rău. Îşi puse în ordine puţinele lucruri de pe birou şi închise sertarele. Oberleutnantul părea să nu existe pentru el.

— Kirschke, i se adresă von Strackmann, pe un ton convingător. Încearcă să mă înţelegi. Sunt constrâns de situaţie.

— Şi pe-a cui socoteală vreţi să scăpaţi?

Oberleutnantul ar fi vrut să spună acum tot ce avea pe suflet, cam în felul următor: „Mărturisesc sincer că am totuşi intenţii bune; caut să fiu rezonabil! Sunt un om cu principii ferme – trebuie să mă crezi. Dar, în definitiv, când cineva mă calcă pe bătătură se cuvine să mă apăr…”

Se abţinu însă, deoarece Kirschke şedea acolo ca şi

cum ar fi fost de piatră – neclintit, colţuros, inabordabil, pufnind dispreţuitor.

— Mai fac o ultimă încercare, promise von Strackmann. Îl sun pe procurorul militar care răspunde de problemele de disciplină.

— Dacă faceţi asta, practic, raportaţi oficial cazul Recht, i – Procurorul militar poate respinge cazul.

— Din păcate, n-o va face.

— Kirschke! strigă Oberleutnantul, în acelaşi timp supărat şi rugător. Dumneata vrei să ştii neapărat mai bine, întotdeauna?!

Oberleutnantul ceru legătura cu Tribunalul Militar. În ciuda orei înaintate, dădu de un procuror pe nume von Minzlaffe şi-i prezentă „cazul Recht”.

— E o chestiune evidentă, fără posibilitate de eroare, răspunse lapidar Minzlaffe. Vă rog să ne transmiteţi cât se poate de repede documentele respective.

Von Strackmann se arătă consternat.

— Şi nu vedeţi nicio posibilitate ca, eventual, ţinând seama de împrejurări, luând în considerare toate interpretările prevederilor în vigoare…

— Îmi pare rău, nu, preciză von Minzlaffe, care era un om pragmatic. Următoarele lui cuvinte o dovediră limpede: Fiţi sigur că apreciez din plin atitudinea dumneavoastră grijulie, în calitate de comandant de companie. Dar în acest caz – puteţi fi absolut convins –, baza juridică este cât se poate de clară. O pedeapsă mijlocie cu închisoarea va fi inevitabilă.

Von Strackmann privi înainte solemn şi resemnat; puse receptorul în furcă, ca o jerbă pe un mormânt.

— Nu asta am vrut, spuse el.

— Dar aţi făcut-o, replică Kirschke.

Oberleutnantul clătină din cap, voind să-şi arate astfel resemnarea în faţa sorţii. Se considera neînţeles.

— Inevitabilul s-a produs, anunţă el. Acum vom avea de suportat consecinţele.

— La ce fel de consecinţe vă gândiţi?

— Ei! făcu Oberleutnantul, îndreptându-se. Mai întâi trebuie transmise urgent toate documentele la Tribunalul Militar. În plus, sunt necesare anumite măsuri preventive, deşi e cam târziu. Să-l izolăm pe Recht de Streicher, cel mai sigur printr-un transfer.

— Exclus, obiectă Kirschke, înviorat. Se apropie de Oberleut nant. Acest caz şi actorii săi trebuie să rămână în sectorul nostru; numai aşa vom mai putea exercita vreo influenţă.

— Dar, Kirschke, chestiunea este închisă!

— Nu şi pentru mine, Herr Oberleutnant – şi nici pentru dumneavoastră. Să nu ne facem iluzii, fiindcă există şi acest Karl Kamnitzer. Ba mai sunt şi alţii în joc, despre a căror prezenţă habar nu avem.

— De ce trebuie mereu să te sperii de umbre, Kirschke! Oberleutnantul bătu din picior ca un copil care nu este lăsat să se joace cu mingea. În orice caz, eu am încredere în Justiţie!

— Foarte bine, admise Kirschke. Dar numai dacă Justiţia se dovedeşte a fi şi dreaptă.

— Regret această situaţie, îl asigură Hauptmannul Treuberg, cu o privire autoritară. Dar nu pot face nimic.

— Bine, bine, răspunse Ahlers. Ce doriţi de la mine?

Hauptmannul Treuberg – ieri încă locţiitorul lui Ahlers, astăzi şeful lui – stătea neclintit la birou. Acest birou îi aparţinea, acum! Hărţile şi planurile de pe pereţi erau în prezent ale lui. Oaimenii aşteptau dispoziţiile lui. Şi totuşi rămânea camarad – aşa i se părea.

— Nu vă puteţi închipui, domnule Ahlers, cât de rău îmi pare de toate astea! Dar trebuie să vă cer o situaţie detaliată a datoriilor, din însărcinarea Oberstului Turner.

— Îmi permit să vă atrag atenţia asupra unui aspect important: am contractat numai nişte împrumuturi temporare.

— Numiţi-le cum doriţi, zise Treuberg, prevenitor,

însă asta nu schimbă cu nimic însărcinarea ce mi s-a încredinţat – şi sper, în orice caz, domnule Ahlers, că şi dumneavoastră…

— Veţi primi situaţia solicitată! îmi daţi timp o oră?

Treuberg acceptă cu generozitate rugămintea Hauptmannului Ahlers. Îi puse chiar la dispoziţie hârtie şi stiloul personal.

— Şi dacă vă pot fi cumva de folos, vă rog să apelaţi la mine!

Hauptmannul Ahlers se retrase într-o cameră alăturată, se aşeză pe pervazul unei ferestre şi începu să scrie declaraţia ce i se ceruse.

Oberfeldwebelul Viktor Vossler îl deranjă însă de la acea activitate deprimantă.

— Nu vreau decât să-ţi amintesc un lucru: prietenii rămân prieteni! îi spuse el.

Ahlers îşi ridică privirea spre Vossler.

— Nu supraestima aşa ceva! Aici e vorba doar de situaţii concrete, Viktor.

— Klaus, insistă Vossler, îţi cer doar să încerci să mă consideri prietenul tău. Ar trebui să te comporţi ca atare.

Ahlers încuviinţă din cap, apoi îşi încheie situaţia. Suma finală era exact 11350 DAE – în litere: unsprezece mii trei sute cincizeci de mărci. Şi aproape toţi aceşti bani fuseseră cheltuiţi pentru tratamentul medical al Carolinei. Hauptmannul puse punctul final. Îşi dedicase ani de zile pentru ca fata lui să scape de infirmitate.

Treuberg apucă foaia cu bilanţul, într-o atitudine rigidă. Dar ochii începură să-i sclipească după cel citi.

— Asta-i totul?

Părea să fi pus întrebarea pur şi simplu mecanic. După ce i se răspunse printr-un „da” lapidar, transmise neîntârziat declaraţia Oberstului Turner.

Oberstul îl lăsă deoparte pe iubitul – chiar dacă, necititul – Kant, se uită impresionat la suma totală şi dădu dispoziţie să se prezinte Hauptmannul Ahlers.

— Cum s-a putut ajunge aici? întrebă el, clătinând preocupat din capul său de erudit.

— Herr Oberst, spuse Ahlers, cunosc o posibilitate de a şterge în scurt timp aceste datorii.

Turner îl privi cu interes. Era întotdeauna dispus să acţioneze conform principiului său de bază: evită complicaţiile oricând este posibil.

— Nu am păreri preconcepute, vă ascult.

— Tatăl meu ne-a lăsat moştenire, mie şi surorii mele, un teren pe care se află o casă, Herr Oberst Nu-i prea arătoasă, dar e totuşi un bun care ar valora vreo patruzeci de mii de mărci – poate chiar cincizeci. În orice caz, voi încerca să-mi încasez partea în următoarele zile.

— Şi credeţi că veţi reuşi? Oberstul era, de fapt, un tip uman. Acum, privea părinteşte, cu bunăvoinţă. La cât timp vă gândiţi?

— Opt până la paisprezece zile ar trebui să fie suficiente.

— Bine, spuse Oberstul Turner. Atunci, vă acord o permisie de zece zile. Dacă reuşiţi să rezolvaţi problema în acest interval, nu pot decât să mă bucur. Dar nu căutaţi să mă dezamăgiţi, domnule Ahlers. Nu merit aşa ceva.

— Am auzit anumite lucruri, îi spuse Herbert Asch Majorului Bomekamp, dar nu le pot crede.

Bomekamp pufni fără reţinere.

— Câţiva subalterni pripiţi au stricat toată treaba. Ce pot face? Mă supun şi eu regulamentelor mele.

Majorul îl vizita pe Herbert Asch la cererea acestuia. Acum se aflau în biroul primarului, faţă în faţă. Istoria de şapte sute de ani a micului orăşel îi privea întruchipată în hrisoave, portrete în ulei, o pecete mare aflată într-o vitrină. În altă vitrină se afla un pumnal frânt – aparţinuse probabil unui conducător de oşti venit din nord; în războiul de treizeci de ani, fusese, pare-se, înfipt în masa din stejar masiv a unui comandant local.

— Aşa nu ne-am respectat înţelegerea, afirmă Asch,

liniştit.

— Ce puteam să fac? Cu asemenea subalterni?

— Sunt subalternii dumneavoastră, Herr Major.

Bomekamp ezită, dar numai o clipă. I se păru totul sub demnitatea lui! în definitiv, era comandantul Capetelor-de-Fier şi o fire de luptător recunoscută. În consecinţă, trecu la contraatac:

— De ce-mi faceţi reproşuri pentru acest pui de cuc apărut în cuibul nostru? Mă refer la Ahlers! El se amestecă şi ne tulbură apele, dar are mâinile murdare de rahat! Şi pentru aşa ceva vreţi să mă las răstignit?

— Domnule Bomekamp, răspunse Herbert Asch, străduindu-se să fie calm, vă rog să luaţi la cunoştinţă următoarele: nu vă fac niciun fel de reproş – doar afirm nişte fapte. Iar în ceea ce-l priveşte pe prietenul meu, Hauptmannul Ahlers, garantez pentru el.

— Şi pentru datoriile lui?

— Pentru orice sumă, dacă prin datorii înţelegeţi împrumuturile pe care le-a făcut pe un anumit termen.

— Pentru asta s-ar putea să fie prea târziu! Majorul privi în ochii reci cu care-l măsura Asch. Nu era obişnuit să fie privit astfel. Ce ştiţi despre problemele şi greutăţile noastre? vociferă el, supărat N-aveţi idee cu ce trebuie să ne luptăm! Fiecare nenorocit crede că ni se poate pune în cale. Fiecare căcăcios ne poate încurca. Şi nu-s puţini superiorii care au genunchii moi. Să nu vă aşteptaţi la vreo minune, nici măcar de la mine!

— M-am aşteptat doar să reuşiţi să vă ţineţi promisiunea.

— Ce mare promisiune v-am făcut? întrebă Bomekamp, grosolan şi agresiv”.

— Niciuna, spuse Herbert Asch, conştient. Nu vă pot forţa, dacă dumneavoastră nu vă amintiţi.

— Păi, vedeţi?

— În orice caz, a fost o chestiune bazată pe reciprocitate.

— Vreţi să mă ameninţaţi? Majorul Bomekamp păru că aude o sirenă de alarmă. Vreţi, cumva, să-mi faceţi probleme din cauza cine ştie cărui grenadier? Nu cred aşa ceva – nu sunteţi dumneavoastră atât de prost! Doar până acum colaborarea noastră a fost întotdeauna excelentă!

Herbert Asch îşi lăsă musafirul să vorbească. Cuvintele lui curgeau ca un torent dezlănţuit. Asch considera că totul era o pierdere de vreme.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse el, şi ieşi din birou.

Capul-de-Fier rămase în picioare, cu obrazul stacojiu de furie.

Herbert Asch îi telefonă din camera de-alături reporterului Flammer, de la *Boten*.

— S-a terminat, îi zise el. Cale liberă.

— Fără îngrădiri? întrebă Flammer.

— Din partea mea, fără niciun fel de îngrădire, domnule Flammen Cred că articolul ar trebui să apară în forma iniţială, fără tăieturi – dacă se poate, chiar mâine dimineaţă. Herr Major Bomekamp merită să fie prezentat, în sfârşit, opiniei publice ui adevărata lui lumină. De acord?

— Pentru mine va fi o sărbătoare! îl asigură Flammen Dar aveţi idee cine va plăti oalele sparte?

— Să începem, aşadar, rosti consilierul Mathias von Minzlaffe, scoţându-şi mănuşile.

Se aşeză la biroul comandantului de companie şi deschise o mapă care nu conţinea deocamdată decât coli de hârtie albe ca neaua.

Cu degetele lui lungi, îşi deschise stiloul şi privi prin ochelari, gata de acţiune.

— Cazul este limpede ca lumina zilei, şi vom lămuri repede esenţialul.

— Contaţi pe sprijinul meu, îl asigură Oberleutnantul von Strackmann.

— Contez pe el! confirmă Mathias von Minzlaffe.

În persoana acestui consilier – procuror militar cu

probleme de disciplină –, cazul părea să fi ajuns pe mâini sigure, puternice, în sfârşit, omul se afla din nou în elementul său. Cazul era foarte nimerit pentru a fi un exemplu.

— Mai întâi, cel atacat! ordonă von Minzlaffe.

Unteroffizierul Streicher apăru şi-i făcu o impresie excelentă consilierului: se purta modest, dar hotărât, devotat şi dispus să colaboreze aşa cum se cuvenea; răspundea exact şi fără nicio ezitare. Într-un cuvânt, inspira încredere.

— Deci, ai fost agresat fizic de acest subordonat?

— Da, domnule consilier.

— Fără putinţă de tăgadă?

— Fără.

— Şi vei rămâne neabătut la declaraţia dumitale?

— Neabătut, domnule consilier.

Von Minzlaffe îl măsură admirativ pe acel Unteroffizier atât de zelos şi apoi privi spre von Strackmann. Oberleutnantul era mândru de a fi superiorul unui astfel de militar.

— Acum, agresorul! ordonă consilierul.

În faţa lor apăru grenadierul Martin Recht. Atitudinea acestuia lăsa oarecum de dorit, constată imediat Mathias von Minzlaffe. Nu se purta deloc degajat şi încrezător, ci, mai degrabă, puţin cam speriat, stânjenit, poate din cauza conştiinţei încărcate… Chipul lui era palid şi frământat.

— Eu nu te condamn, afirmă consilierul. Nu este rolul meu. Eu fac doar paşii necesari. Şi sper că dumneata ai deplină încredere în mine – asta în propriul dumitale interes. Sau mă înşel, cumva?

Martin Recht ezită câteva secunde cu răspunsul. Von Minzlaffe bătu cu vârful stiloului în colile din faţa lui, stropindu-le cu cerneală, dar nu păru să observe acest amănunt. Chipul lui rumen, ca de băieţel, era lipsit de expresie, ca o tablă ştearsă cu buretele.

— Ai comis toate astea? întrebă el, sever.

— Nu, răspunse Martin Recht. În orice caz, nu mă ştiu vinovat de nimic.

Mathias von Minzlaffe mototoli foaia pătată cu cerneală şi o aruncă pe jos. Ţinea buzele strânse şi închise o clipă ochii. Întotdeauna era la fel: toţi negau. Veneau cu explicaţii slabe şi credeau că au de-a face cu proşti, care să-i creadă. Ce lume!

— Unde-s acele vremuri când existau bărbaţi care-şi respectau cuvântul şi spuneau adevărul! Acestea sunt noţiuni de onoare care ţin de principiile fundamentale ale unei naţiuni. Aşa ceva impune respect. Şi asta se apreciază şi în cazul unei judecăţi. Ei, Recht?

— N-am făcut nimic din ceea ce sunt acuzat.

Von Minzlaffe se uită încruntat la von Strackmann, iar acesta sesiză reproşul mut ce i se adresase.

Oberleutnantul simţea că unul dintre subordonaţii săi îi pătase obrazul şi-i strigă lui Recht:

— Omule, vino-ţi în fire!

Dar şi acest îndemn rămase zadarnic. Recht tăcea îndârjit. Nu se mai putea scoate niciun cuvânt de la el. Oberleutnantul păru să se ruşineze de un asemenea soldat.

— Să sperăm că nu toţi oamenii dumneavoastră sunt la fel, zise, în cele din urmă, consilierul.

Dar următoarele cercetări arătară limpede că lucrurile nu stăteau chiar aşa: martorii direcţi şi indirecţi trecură prin faţa lor, fiind, aproape toţi, cooperanţi. Reţinerile lor ocazionale au fost depăşite, fiind doar false mustrări de conştiinţă, după cum le numea von Minzlaffe. Iar von Strackmann se consideră iarăşi mândru de oamenii lui.

Mândru a fost şi de Feldwebelul Rammler; răspunsurile acestuia păreau ca trase la stanţă. Erau ceva cam dure şi nu sunau prea elegant, dar se dovedeau totuşi foarte convingătoare:

— Acest Recht este o gloabă. Asemenea rataţi îşi

pierd imediat firea, asta e demonstrat. Mai ales atunci când se dau cu curul de pământ.

Sau:

— Unteroffizierul Streicher încă nu şi-a şters caşul de la gură, dar îşi dă al naibii silinţa să intre în priză. Se vede că are stofă.

Consilierul von Minzlaffe zâmbi, îngăduitor. Cu astfel de oameni poţi merge la furat de cai, poţi avea relaţii clare, limpezi. După el, Rammler era un om din topor, dar de treabă; aspru, dar de o corectitudine neprefăcută.

Totuşi, Hauptfeldwebelul Kirschke încercă să facă greutăţi. Când apăru în faţa lui von Minzlaffe, întrebă:

— De ce atâtea complicaţii? în mod normal, un asemenea caz – dacă există vreun caz – trebuie înaintat urgent Procuraturii federale.

— N-aţi înţeles, încercă să-l dăscălească von Minzlaffe, destul de repezit. Noi sondăm doar terenul, aici.

— După părerea mea, o acţiune ca asta este o imixtiune în atribuţiile Procuraturii federale – s-ar putea chiar să stârnească suspiciunea de favorizare.

Consilierul von Minzlaffe se crispă, enervat, simţindu-se în acelaşi timp profund îngrijorat. Îl trase pe Oberleutnantul von Strackmann în colţul cel mai îndepărtat al camerei şi acolo începură să şopotească, cu capetele apropiate, ca nişte găini, în timp ce Kirschke rămase pe loc, ca un cocoş pe grămada de bălegar.

În cele din urmă, von Minzlaffe îl anunţă, străduindu-se să fie categoric:

— Prezenţa dumneavoastră nu mai este necesară, domnule Hauptfeldwebel.

— Atunci, pot să plec, spuse Kirschke. Mă duc să-mi schimb pantalonii. Nu mi-ar strica nici să mă spăl pe mâini.

După plecarea Hauptfeldwebelului, von Minzlaffe îi zise Oberleutnantului, care pălise: – Mai aveţi asemenea oameni în companie?

— Din păcate, da. Un Gefreiter pe nume Kamnitzer.

— A avut de-a face direct cu această chestiune?

— Nu, direct.

— Ei, atunci putem foarte bine să ne lipsim de declaraţia lui. Am încredere sută-n sută în aprecierea dumneavoastră. Există martori îndoielnici, care nu fac decât să stânjenească aflarea adevărului.

— Numai de-ar fi şi el dispus să renunţe la ideea de a colabora! Von Strackmann nu putu să se abţină şi-l avertiză cu gravitate: Acest om îmi pare a fi pur şi simplu imprevizibil.

— Ei, asta-i! Minzlaffe îşi închise mapa, indispus. Aveţi încredere într-un om cu experienţă îndelungată! Cine nu este întrebat nici nu poate răspunde. Cârcotaşii trebuie reduşi la tăcere, din principiu, când este vorba de o cercetare corectă.

Oberleutnantul von Strackmann era cu totul convins de asta. Desigur, von Minzlaffe ştia să apere legea pe toate căile – dar oare avea idee ce fel de individ era Kamnitzer? Cu siguranţă nu.

Oberfeldwebelul Viktor Vossler era hotărât să organizeze o petrecere intimă, veselă, sub deviza: o suită de onoare pentru Carolin Ahlers – cu ocazia internării ei în clinica profesorului Martin.

— Nu accept niciun fel de compătimire, îi spuse lui Herbert Asch. Vă invit doar la o plimbare în Capitală. Voi merge în faţă cu Mercedesul şi dumneavoastră vă veţi ţine în urmă cu Opelul personal. De acord?

— Cu o condiţie: să particip la această cavalcadă cu maşina mea Porsche şi cu Hauptmannul Ahlers.

— Sunteţi un şantajist pe gustul meu, îl asigură Vossler, recunoscător. Încercaţi să rămâneţi la fel.

Oberfeldwebelul ajunse la cazarma Grenadierilor pentru a-i smulge de-acolo pe Martin Recht şi pe Karl Kamnitzer. Reuşi asta aproape fără efort – a fost destul să i se adreseze lui Kirschke. N-a trebuit decât să facă aluzie la

intenţiile sale şi Hauptfeldwebeln! a şi acceptat.

— Kamnitzer şi Recht – delegaţi pentru aprovizionare! ordonă el.

— Nu vă uitaţi aşa ca proştii! le strigă Vossler celor doi prieteni. Mi-aţi fost repartizaţi mie! Pentru următoarele ore, ascultaţi comanda la mine. Şi mai întâi, vă rog să vă hliziţi ca şi cum aţi fi primit nişte turtă dulce.

— Asta-i una dintre specialităţile mele, îl asigură Kamnitzer, zâmbind. Dar nu pot garanta pentru starea de spirit a acestui copil cuminte, spuse el, arătând cu degetul mare spre Recht.

— Ascultă aici, amice! îi zise Vossler lui Martin. Să nu-ţi închipui că eşti buricul acestei lumi! Şi să-mi zâmbeşti cel puţin până când Carolin intră în clinică.

— Pentru Carolin fac orice, îl asigură Recht.

— Omule, îi spuse Viktor Vossler, chiar dacă va trebui să stai la pârnaie câteva luni, gândeşte-te că nu eşti singurul care a stat nevinovat! Dar nu trebuie să-i împovărezi sufletul Caroline! cu aşa ceva. Trebuie să te gândeşti mereu că ea va fi din nou sănătoasă, şi asta, nu în ultimul rând, datorită ţie.

— Bine, bine! admise Martin Recht. Să lăsăm asemenea discursuri. Haideţi să mergem la ea!

Îl urmară gata de acţiune pe Oberfeldwebel şi coborâră apoi în faţa casei Hauptmannului Ahlers. Aşteptară cu răbdare, până ce Vossler îşi organiză suita.

— Ei, spuse Vossler, intrând în locuinţa Hauptmannului Ahlers. Unde-i victima chirurgiei şi a prietenului familiei?

— Nu sunt convins dacă este momentul favorabil pentru o operaţie, spuse Ahlers, cu prudenţă.

Viktor Vossler îşi trase prietenul într-un colţ al coridorului.

— Ce înseamnă asta? întrebă el. I-ai spus cumva Caroline! despre greutăţile tale?

— Sigur că nu, Viktor.

Vossler păru mai liniştit.

— Nici nu-mi pot închipui că vrei altceva decât s-o vezi sănătoasă pe Carolin. Ce te costă? O uniformă? Licenţa de zbor? Gradul de Hauptmann? Prietenia mea?

— N-are rost să insişti, spuse Klaus Ahlers, zâmbind.

— Carolin! strigă Vossler, bucuros. Vocea lui răsună în locuinţa mică. Vino aici, fetiţo! Ce faci, tremuri deja ca varga?

Carolin apăru. Se îndreptă spre Viktor, şchiopătând uşor, îşi desfăcu larg braţele şi-i cuprinse umerii largi. Iar el înţelese ce ridicol de neînsemnat era totuşi ajutorul financiar oferit de el, în comparaţie cu acel gest de recunoştinţă.

— Mai întâi, să ne întărim puţin forţele, anunţă Vossler, desprinzându-se de Carolin, cu vizibilă greutate. Înainte de a ne apropia de abatorul doctorului, trebuie să prindem ceva curaj. Ţi-e foarte teamă, Carolin?

— De ce? Fiindcă voi fi în sfârşit sănătoasă?

Vossler îşi dădu seanţa că, într-adevăr, fata nu se temea deloc. Se ducea la clinică plină de încredere. Şi nu ştia nimic despre greutăţile ce-i ameninţau pe cei din jurul ei.

Vossler se apropie de fereastră, o deschise şi-i pofti în casă pe prietenii care aşteptau jos.

— Aduceţi şi coşul din portbagaj.

În jurul Caroline! se adunară toţi cei pe care-i mobilizase Vossler: Herbert Asch şi doamna Elisabeth; Gerty Ballhaus – acum, logodnica „oficială” a lui Viktor; Kamnitzer şi Helen Wieder. Apoi, părinţii şi Martin Recht. Carolin se duse la el şi-l prinse de mână.

— Sunt puţin cam îngrijorat, fiindcă, dacă va reuşi operaţia, nu voi mai avea nicio şansă în viitor s-o învinge la popice pe Carolin, mărturisi Kamnitzer.

Ceilalţi râseră. Vossler pregăti paharele şi desfăcu două sticle de şampanie. Gerty îl ajută ca o gospodină, de parcă acesta ar fi fost rolul ei firesc.

— Dragii mei prieteni, spuse Herbert Asch, ridicând paharul. Nu arareori am sentimentul că noi considerăm firesc tot ceea ce ne oferă viaţa. O acceptăm aşa. Nu ne facem niciun fel de gânduri. Şi uităm prea uşor cele mai simple şi mai importante lecţii ale vieţii de fiecare zi, avertismentele care se află pretutindeni şi care se pot citi pe chipul celor din jur… Trebuie oare să fii mai întâi închis, ca să-ţi dai seama ce înseamnă libertatea? Oare, numai războaiele pot naşte dorinţa de pace? E nevoie de boală, să înţelegem ce binecuvântare este chiar şi o sănătate mediocră? Aşa că beau pentru Carolin a noastră, ca să poată merge sau dansa, sau juca popice. Cine e în stare să aprecieze preţul acestui lucru? Poate fi vreodată prea mare preţul plătit pentru sănătatea unui om?

I

Trei zile mai târziu, Carolin era gata de operaţie; Ahlers se străduia să-şi valorifice moştenirea; Recht îşi aştepta procesul, în acest timp, un Volkswagen gri-verzui străbătea cartierul Offizierilor din Luftwaffe. În el se aflau doi inşi în civil, care se dădură jos în faţa casei Hauptmannului Ahlers.

Cei doi bărbaţi zâmbeau, şi zâmbetele lor păreau îngheţate. Nu vorbeau aproape deloc mtre ei; fiecare ştia cam ce ar avea de spus celălalt.

Păşiră fără zgomot, sunară scurt şi aşteptară răbdători. Când se deschise uşa, unul dintre ei puse piciorul în prag, iar celălalt întrebă cu blândeţe:

— Dumneavoastră sunteţi doamna Ahlers? Şi după răspunsul aprobator, se interesă: Unde este soţul dumneavoastră?

— E plecat într-o călătorie, explică doamna Ahlers.

— Ia te uită! zise cel care blocase uşa cu piciorul. Deci, e plecat Nu cumva în direcţia zonei de est?

Doamna Ahlers se sperie. Îşi dădu seama că acea observaţie nu era nevinovată – citea şi ea ziarele. Şi-şi spuse: „Un ucigaş din lagărele de concentrare care nu este

dovedit sută-n sută le pare anumitor oameni un fel de gentleman în comparaţie cu cineva care trece drept comunist”. Dar cât de absurdă era o asemenea bănuială faţă de soţul ei! Aşa că nu se îngrijoră din cauza aluziei pe care tocmai o auzise. Ştia că n-are sens. Avea de-a face cu nişte oameni care-şi făceau datoria.

— Soţul meu este plecat la sora lui.

— Aha – şi ea este în zona estică.

— Locuieşte în Bavaria.

— De ce?

— Colegul meu vrea să spună: De ce a plecat la sora lui?

— Pentru a rezolva o chestiune financiară, aşa cred.

— Aşa credeţi? Deci nu ştiţi. Omul rosti întrebarea ca un ins venit să verifice contorul. Asta este cumva o încercare de a vă face scăpat bărbatul?

Doamna Ahlers privi înspăimântată chipurile lor împietrite.

— Nu înţeleg întrebarea, rosti ea.

— Bavaria, spuse celălalt, care încă îşi ţinea piciorul în tocul uşii, e situată la graniţa cu zona estică.

— Resping cu toată hotărârea asemenea bănuieli, zise doamna Ahlers, începând să se enerveze.

— Cum doriţi, doamnă Ahlers. Dar vă fac atentă că n-am exprimat nicio bănuială – am discutat doar anumite posibilităţi. Şi dacă vă înţeleg bine, sunteţi decisă să nu ne mai daţi nicio altă informaţie?

— În această situaţie, nu.

Cei doi, care arătau aproape ca fraţii – puţin cam corpolenţi, cu ochii mici şi pielea unsuroasă –, se priviră unul pe altul. Apoi, clătinară din cap. Se răsuciră aproape simultan şi plecară.

Doamna Ahlers se uită îngrijorată în urma lor, văzându-i cum stau în faţa casei. Câteva secunde rămaseră nemişcaţi şi schimbară între ei doar două-trei cuvinte, după care se despărţiră: unul se duse la casa alăturată,

celălalt, la casa de peste drum.

Ambii acţionară conform aceleiaşi scheme: se arătară politicoşi şi cerură permisiunea de a pune câteva întrebări „confidenţiale”.

Aceste întrebări sunau cam aşa: „Îl cunoaşteţi pe Hauptmannul Ahlers? îi cunoaşteţi familia? De când? Cât de bine îi cunoaşteţi pe aceşti oameni? Ce ştiţi despre situaţia lor financiară? Vreţi să vă spuneţi părerea despre convingerile lor politice? Ştiţi cumva dacă numitul Ahlers sau alt membru al familiei sale a făcut datorii? Dacă da – la ce sumă se ridică? Au primit în ultimul timp vizitatori deosebiţi, eventual dubioşi?”

În final, urma explicaţia care suna ca învăţată pe dinafară:

— Ne permitem să vă rugăm să consideraţi această convorbire ca extrem de confidenţială şi să nu căutaţi să trageţi niciun fel de concluzii pripite. Vă mulţumim pentru amabila dumneavoastră colaborare.

Câteva ore mai târziu, toată lumea din cartierul Offizierilor ştia – sau credea că ştie – că la Ahlerşi „puţea” ceva. Zvonurile se amplificară ca o cascadă; din păreri vagi, deveniră acuzaţii concrete; datoriile se transformară în afaceri criminale; unii vorbeau despre dezertare, alţii, despre contacte cu agenţi din Est. Se rosti chiar şi cuvântul „trădare de ţară”.

Nimeni nu putea spune precis cine fuseseră oamenii care puseseră asemenea întrebări incitatoare. Desigur că la începutul fiecărei discuţii arătaseră o legitimaţie, cu fotografie şi ştampilă, dar nimeni nu privise sau nu citise atent documentele. Se vorbea de cei de la Poliţia Criminală sau chiar de la cea Secretă, dar, în orice caz, nimeni nu se îndoia că aici acţionaseră persoane oficiale.

„Persoanele oficiale” se îndreptară apoi spre cazarma Luftwaffei. Şi aici se despărţiră: unul, care manifesta o anumită precauţie, voi să-l caute pe Oberstul Turner; celălalt, care se părea că e mai dintr-o bucată, intră în

fostul birou al Hauptmannului Ahlers.

— Unde este şeful actual al acestei prăvălii? voi să ştie civilul.

Nu salutase şi nici nu se prezentase – nici măcar nu considerase necesar să-şi arate legitimaţia. Parcă se simţea ca acasă. Le vorbea celor prezenţi – Unteroffizierului din cancelarie şi chiar funcţionarei civile – ca unor subalterni. Părea să ignore chiar şi frumuseţea ei evidentă.

Astfel, funcţionara consideră, nu fără îndreptăţire, că este tratată nedemn şi-i întoarse intrusului un spate arătos. Unteroffizierul însă socoti că are de-a face cu un fel de superior, şi încă dintre cei duri. Se apropie cu prudenţă.

— Am întrebat ceva! urlă civilul.

Unteroffizierul răspunse pe un ton apropiat de cel regulamentar:

— Hauptmannul Treuberg se află în Cazinou, iar Hauptfeldwebelul este în hală.

— Să vină amândoi! ordonă civilul. Şi pentru a se asigura că se găseşte la locul potrivit, întrebă: Asta-i unitatea unde a activat Hauptmannul Ahlers?

— Da, confirmă Unteroffizienil. Suntem compania lui.

Ieşi din încăpere şi-l căută pe Oberfeldwebelul Vossler.

— Poţi veni puţin în cancelarie? îl întrebă el. Se află acolo un civil cam caraghios.

— Dacă-i atât de caraghios, n-ai decât să râzi, răspunse Oberfeldwebelul, cu indiferenţă.

— A întrebat dacă suntem compania în care a lucrat Hauptmannul Ahlers.

Ochii lui Vossler începură să arunce fulgere.

— Unul de la „poliţia gândirii”, nu?

— Poate unul de la MAD, pus pe urmele Hauptmannului

Ahlers, îşi dădu cu părerea Unteroffizierul. Dar nu s-a legitimat încă; s-a mulţumit să-şi bage doar. nasul.

— Al meu este, promise Vossler şi porni în direcţia cancelariei.

Aici, civilul respectiv – care lui Vossler îl păru de la prima privire că e în travesti – stătea rezemat de tocul uşii, trăgea dintr-un chiştoc şi încerca să scoată rotocoale de fum.

— Pe cine avem aici? zise Vossler, vesel.

— Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă străinul, cu oarecare severitate.

— Eu sunt acasă aici, replică Vossler. Şi dacă mă întâlnesc cu cineva, acela trebuie să se prezinte.

— Eu sunt aici în interes de serviciu.

— Şi eu la fel – şi încă de mulţi ani.

Unteroffizierul şi funcţionara priveau de la distanţă confruntarea promiţătoare. Vossler şedea acolo cu picioarele depărtate, ca un boxer care se aşteaptă la atacul adversarului. Civilul continua să se rezeme de tocul uşii, dar nu mai încerca să scoată rotocoale de fum; chiştocul părea pe cale să se stingă.

— Sau îmi arătaţi imediat legitimaţia, sau pun să fiţi dat afară! se înfoie Viktor Vossler.

— Aveţi probabil conştiinţa încărcată, nu? îl iscodi omul în civil.

— De unde aţi scos-o? întrebă Vossler, uimit.

— Asta-i impresia pe care o faceţi, răspunse civilul. Conform experienţei, numeroşi oameni încearcă să-şi acopere teama ţipând. Şi cel care are o conştiinţă încărcată trebuie verificat temeinic.

Oberfeldwebelul nu ştia dacă să se supere sau să se distreze, în orice caz, se rostise un cuvânt-cheie: verificare. Iar aceasta era una dintre activităţile de bază ale Serviciului de Contrainformaţii al armatei.

Şi, într-adevăr, chiar în acel moment, civilul îşi scoase legitimaţia, iar Vossler citi: Oberfeldwebel Gross – aparţinând unei unităţi MAD.

— Trebuie să cercetez cazul Ahlers, explică pe un ton

neutru Oberfeldwebelul de la Contrainformaţii. Şi vreau să vă rog să nu-mi creaţi dificultăţi.

— Prostii! spuse Vossler. Nu există niciun fel de caz Ahlers.

— Vă rog să lăsaţi problema în seama mea. În această privinţă, trebuie să vorbesc obligatoriu cu Hauptmannul Treuberg, în plus, îl caut pe un anume Oberfeldwebel Vossler.

— Eu sunt, spuse Viktor, peste măsură de uimit.

Civilul îl privi neîncrezător. Încercă chiar să se retragă câţiva paşi, ca pentru a avea o imagine mai bună, dar în spatele lui se afla tocul uşii.

— Vă rog să vă puneţi la dispoziţia anchetei, rosti el, cu o voce blândă şi aproape îngrijorată.

— Omule, încetează cu aiurelile! replică Vossler.

— S-ar putea să fie vorba despre o problemă de securitate. Omul de la MAD părea sigur de cele spuse. Nu sunt încă lămurit dacă e necesară arestarea, adăugă el.

Procesul grenadierului Martin Recht pentru încălcarea articolului 25 al Codului Penal Militar – „Cel care agresează fizic un superior va fi sancţionat cu închisoare de minimum şase luni… /6 – se târa înainte cu greutate.

Preşedintele completului doi, magistratul Dr. Bohlen, specifică din nou, în cursul şedinţei, următoarele:

— Nu vrem deloc să ne pripim. Aici nu putem fi niciodată destul de conştiincioşi şi precauţi.

Cei doi asesori – un Feldwebel şi un Gefreiter – manifestau o deplină înţelegere pentru o asemenea abordare prudentă. Deoarece îşi dăduseră repede seama că această chestiune era delicată. Numai reprezentantul acuzării căuta să grăbească ritmul. Pentru el, totul era limpede – documentele puse la dispoziţie nu puteau fi mai convingătoare.

— Nici măcar reclamantul nu îndrăzneşte să nege desfăşurarea faptelor în punctele lor esenţiale, afirmă

reprezentantul acuzării.

— Totuşi, vă rog să vă gândiţi bine, spuse avocatul apărării, care repetă asta de mai multe orr, privind atent şi nu fără respect către preşedinte.

Acest preşedinte – magistratul Dr. Bohlen – şedea calm, puţin lăsat pe spate, cu privirea prietenoasă; de cele mai multe ori, părea să schiţeze un zâmbet. Avea vocea unui tată, obişnuit cu grijile. Când ridica mâna pentru a-i mai înfrâna pe vorbitori, arăta ca un Jupiter care dirijează circulaţia.

— Domnule Recht, zise preşedintele, evitând intenţionat termenul de „inculpat”, dacă înţeleg bine, dumneavoastră nu aţi ştiut că în noaptea respectiva vă aflaţi în faţa unui superior.

— *Jawohl*, domnule preşedinte, rosti Recht, după o privire scurtă, încurajatoare a avocatului său. Am văzut în el doar camaradul care stătea în aceeaşi cameră cu mine şi cu care şezusem la masă şi băusem doar cu câteva ore înainte.

— Dar ştiaţi că Streicher fusese avansat Unteroffizier! replică reprezentantul acuzării. L-aţi văzut în uniformă de Unteroffizier. Chiar v-aţi adresat acestuia cu gradul respectiv!

— *Jawohl*, răspunse Recht şi de astă dată.

Era cel mai slab apărător imaginabil al propriului său interes. Căci avea o conştiinţă, şi aceasta îl spunea că nu-i absolut nevinovat. Nimeni pe lume nu-i absolut nevinovat, gândi el. Chiar şi cel care nu greşeşte cu nimic are partea lui de vină – e vinovat de lipsă de atitudine.

Dr. Bohlen căută să ocolească precaut acel punct delicat al discuţiilor.

— Domnule Recht, rosti consilierul, nu vă lăsaţi atras de speculaţii de genul: cum ar fi, dacă! Sau ce-ar fi dacă aş fi făcut sau n-aş fi făcut cutare lucru! Noi nu putem judeca gândurile – pentru noi nu trebuie să conteze decât faptele.

Dr. Bohlen încerca să aplice o justiţie îngăduitoare,

conciliantă, cel puţin omenească. Dar Recht era înclinat spre un fel de obiectivitate torturantă. Nu voia să ascundă nimic instanţei.

În consecinţă, reieşiră următoarele fapte: avusese loc o îmbrânceală; un camarad, care, cel puţin formal, trebuia considerat ca superior, se prăbuşise la pământ (Depoziţia unui martor: „Am crezut că şi-a rupt fundul!”) Şi era clar că Recht n-a făcut nicio încercare de a nega.

— Asta vorbeşte doar în favoarea celui pe care-l reprezipt, afirmă avocatul apărării.

— Ceea ce dovedeşte că acuzaţia este reală!

Preşedintele ridică mâna – pentru a cincea oară în cursul şedinţei. Imediat se făcu linişte.

— Se prea poate, domnii mei, să aveţi părerile dumneavoastră personale despre acest caz, dar vă rog să înţelegeţi că numai judecătorul are sarcina să emită o sehtinţă. Puteţi să ne uşuraţi această sarcină, însă nu puteţi să v-o asumaţi dumneavoastră.

— Vă rog să acceptaţi audierea unui martor al apărării, domnule preşedinte. Numele lui este Karl Kamnitzer, Gefreiter.

Reprezentantul acuzării protestă. Fusese informat în prealabil cine este acel Kamnitzer şi la ce se putea aştepta din partea lui.

— Nu are relevanţă! strigă el. Nu prezintă importanţă şi nu are legătură cu chestiunea. Acest ins nici măcar n-a fost de faţă la fapta care este judecată acum – deci nu poate spune nimic legat de ea.

— Dar ne poate spune ceva privind împrejurările care au condus la acest caz! Kamnitzer ne-ar ajuta eventual să înţelegem atmosfera în care s-au petrecut lucrurile!

— Nu acest Kamnitzer! se opuse categoric reprezentantul acuzării. În urma cercetărilor efectuate, nominalizarea acestui martor trebuie să fie considerată dubioasă.

Dar tocmai astfel se decise, practic, hotărârea

preşedintelui, fiindcă Dr. Bohlen devenise curios în privinţa lui Kamnitzer.

— Îmi permit să vă rog să admiteţi posibilitatea că tribunalul poate discerne singur dacă un martor trebuie considerat sau nu suspect, rosti consilierul.

Aşa se deschise calea pentru Karl Kamnitzer. El intră în camera relativ mi că, modestă, înghesuită, cu aceeaşi naturaleţe cu care se purta de obicei în cazarmă sau la *Café Asch*.

— Cum stau lucrurile, domnule preşedinte? întrebă el, nestânjenit

Magistratul Dr. Bohlen făcu un efort pentru a rămâne serios – nu-şi amintea să-i mai fi fost pusă o asemenea întrebare în decursul carierei sale.

— Domnule Kamnitzer, răspunse consilierul, pe un ton politicos, dacă mă întrebaţi cum stau lucrurile, din păcate, trebuie să vă răspund că nici eu nu ştiu precis în acest moment. Voi avea o idee clară abia la încheierea procesului.

— Deci nu stau chiar rău de tot, aşa-i?

— Asta depinde de ceea ce înţelegeţi dumneavoastră, domnule Kamnitzer, prin bine sau rău.

Cei prezenţi priviră cu uimire acel spectacol neobişnuit: judecătorul venerabil şi tânărul nestânjenit îşi zâmbeau aproape încrezători, părând să se agreeze unul pe altul.

— Pot să vă rog, totuşi, să respectaţi regulile jocului? reluă magistratul. Înainte de a ne continua discuţia, poate că domnişoara Hom, grefiera noastră, ar dori să ştie cu cine are de-a face. Practic, înseamnă că e nevoie să vă înregistreze datele personale.

Kamnitzer răspunse binevoitor la toate întrebările adresate.

— Şi acum trecem, cum se spune, la subiect?

Dr. Bohlen confirmă şi spuse:

— Vă rog să înţelegeţi că aici judecăm un caz care

este descris drept „agresare fizică a unui superior” – nici mai mult, nici mai puţin.

— Prin asta vreţi să spuneţi că nu trebuie să fac digresiuni! Să nu răscolesc nimic în plus; pe scurt, să rămân doar la subiect!

— Cam aşa ceva, încuviinţă Dr. Bohlen, direct interesat.

— Înţeles, spuse Kamnitzer, apropiindu-se cu încă un pas, de parcă ar fi vrut să înceapă o conversaţie oarecum particulară. N-am să vă mai întreb, domnule preşedinte, dacă aţi băut vreodată când vă era sete, fiindcă nu-mi veţi face confidenţe şi nici nu mă priveşte. Dar vă puteţi închipui aşa ceva.

— Desigur, zise Dr. Bohlen, zâmbind.

— Atunci e bine, admise Kamnitzer. Acum se pune întrebarea: E posibil ca această chestiune să fie ca un eveniment separat, izolat de toate celelalte? Când doi oameni se lovesc unul de altul într-un spaţiu îngust, iar unul cade pe spate – asta-i totul? Ce a condus aici? S-ar putea să fie de vină şi ceara de pardoseală. Podeaua din camera noastră e lustruită a-ntâia!

— Acest lucru, recunoscu Dr. Bohlen, demonstrează buna întreţinere a podelei de către oamenii din camera dumneavoastră, dar, din păcate, nu elimină faptul că unul dintre cei doi care s-au îmbrâncit era un simplu inferior, iar celălalt, un superior”.

— Tocmai asta-i greşeala fundamentală, afirmă Kamnitzer. Deoarece, în realitate, este vorba despre doi oameni care au trăit la un loc luni de zile – se trezeau la aceeaşi oră, se spălau pe dinţi alături, mâncau laolaltă, făceau aceleaşi servicii şi îşi petreceau împreună chiar o parte din timpul liber.

— Aţi spus „luni de zile”? voi să ştie Dr. Bohlen.

— Aş putea spune chiar aproape jumătate de an, dacă astfel sună mai bine. Kamnitzer simţea că este înţeles; se părea că merge pe calea cea bună cu acest

magistrat. De mult timp trăim laolaltă – Recht, Streicher şi cu mine – în acest colţişor al garnizoanei, continuă el. Pat lângă pat, ca să mă exprim aşa.

— Zi-i mai departe, îl încuraja preşedintele.

— Trebuie să se ştie, recunoscu Kamnitzer, entuziast, că eu nu sunt tocmai un băiat model. Dar la fel de bine se poate spune că şi camaradul Streicher este orice altceva decât o oaie albă; iar Martin Recht nu-i o brută, cu accese imprevizibile de furie. Amândoi au slăbiciunile lor, dar cine nu le are? în orice caz, şi eu i-am tras un ghiont între patru ochi unuia, iar altuia i-am ars, la momentul potrivit, o palmă. Aşa ceva se* mai întâmplă! Dacă pentru asta trebuie să ajung imediat în faţa instanţei, atunci nu poate decât să-mi fie milă de Justiţie.

— Putem aprecia compasiunea dumneavoastră, zise Dr. Bohlen.

— Dar aţi remarcat, domnule preşedinte, că n-am spus niciun cuvânt care ar putea dăuna imaginii garnizoanei?

— Nu mi-a scăpat, domnule Kamnitzer.

— Am vorbit exclusiv la obiect, nimic în plus, aşa-i? Sper că e suficient!

— Pentru mine, este suficient, răspunse Dr. Bohlen, străduindu-se să nu se abată de la subiect. Vă mulţumesc pentru informaţiile dumneavoastră, pe care le consider concludente.

Cu aceasta, audierile fură sistate. Magistratul Dr. Bohlen nu mai consideră necesară audierea altor martori – de pildă, a Oberleutnantului von Strackmann. Preşedintele asculta netulburat pledoaria reprezentantului acuzării şi pe cea a avocatului apărării. Apoi, anunţă:

— Curtea se retrage pentru deliberare.

— Ai acţionat bine, îi spuse avocatul apărării lui Kamnitzer. Desigur, nu putem să ne aşteptăm la minuni din partea Justiţiei. Legile pot fi interpretate, dar nu negate. Cred însă că Recht va scăpa cu o pedeapsă relativ redusă.

Eu o apreciez la şase luni. Căci acest judecător face parte dintre cei care se gândesc mai întâi la oameni şi abia apoi la legile cărora trebuie să li se supună ei.

Magistratul Dr. Bohlen apăru şi rosti:

— În numele poporului: „Trei luni de închisoare – cu suspendare”.

Când Hauptmannul Ahlers se întoarse din permisie – cu două zile mai devreme decât prevăzuse –, soţia lui îl informă despre ceea ce se petrecuse între timp. Ahlers se prezentă imediat la Oberstul Turner.

— Toate astea sunt peste măsură de regretabile, spuse Oberstul Turner, şovăielnic.

— Este o infamie! afirmă Ahlers.

Oberstul clătină din cap, îngândurat. Ar fi putut evita o asemenea convorbire neplăcută, dar el nu se eschiva niciodată de la îndatoririle sale, oricare ar fi fost – din convingere.

— M-ai dezamăgit foarte tare, Ahlers.

— Herr Oberst, în timp ce eu eram plecat, conform înţelegerii, să fac rost de bani…

— I-ai obţinut?

— Până la ultimul pfennig! împreună cu sora mea, am vândut în mare grabă, şi chiar în pagubă, casa tatălui nostru, pe care o posedam în comun. Iar acum deţin douăzeci de mii de mărci. Şi cu astea pot plăti toate datoriile.

— Ei, dar mă bucur pentru dumneata!

— Între timp însă, după cum am fost informat, s-au iniţiat cercetări. Cei de la MAD s-au pus în mişcare şi au răspândit cele mai dubioase zvonuri în cartierul Offizierilor.

— Un lucru cu siguranţă regretabil, răspunse Oberstul. Din păcate, slăbiciunile omeneşti, cum ar fi cleveteala, nu pot dispărea vreodată de pe faţa pământului. Totuşi, acţiunea celor de la MAD era inevitabilă – în situaţia prezentă!

— Dar am avut acordul dumneavoastră, Herr Oberst, promirsiunea dumneavoastră că această chestiune va rămâne aşa până când voi reuşi să fac rost de suma necesară. Eu mi-am îndeplinit partea mea din înţelegere.

— Asta e vreun reproş la adresa mea?

— Am avut promisiunea dumneavoastră, Herr Oberst!

Turner se înălţă, distant. Acum era ca o statuie ce întruchipa loialitatea.

— Sper că nu vreţi să afirmaţi, domnule Ahlers, că mi-am călcat cuvântul pe care vi l-am dat? Situaţia este exact dimpotrivă!

Ahlers nu luă însă în seamă avertismentul ascuns în aceste cuvinte; el vedea doar ceea ce i se făcuse.

— Cercetările celor de la MAD mi-au subminat imaginea, mi-au lezat onoarea şi mi-au dezonorat familia. Poate că eu aş fi putut suporta, dar soţia mea sufèră din această pricină; acum se simte ca un lepros.

— Îmi pare rău, spuse cu răceală Oberstul, însă chiar dumneavoastră aţi generat asemenea urmări – tot nu vă este clar? Domnule Ahlers, mi-aţi transmis oficial o situaţie a datoriilor dumneavoastră, cu un total de unsprezece mii íréi sute cincizeci de mărci.

— Aşa este.

— Din păcate, nu-i aşa, domnule Ahlers! Oberstul îl privi sever. Fiindcă, între timp, a reieşit că această situaţie era falsă. Şi astfel m-aţi înşelat cu bună ştiinţă – ca să nu spun că m-aţi minţit cu premeditare! Că lucrurile stau aşa, am fost informat de o persoană de încredere. Iar dovada există.

— Nu înţeleg.

— Ce-i cu cele trei mii de mărci pe care le-aţi împrumutat de la Vossler? De la Vossler, un Oberfeldwebel, deci un subordonat direct! Vreţi cumva să negaţi asta?

— Nu, fireşte că nu! Dar suma pomenită n-are nimic de-a face cu datoriile mele propriu-zise – Viktor Vossler e

prietenul meu.

— Foarte posibil, însă dumneavoastră sunteţi superiorul lui.

— Cine v-a povestit despre asta, Herr Oberst? Sau, mai bine-zis, cine a făcut acest denunţ?

— N-are importanţă.

— Hauptmannul Treuberg – cine altcineva!

— Să rămânem la faptele esenţiale. Lucrurile s-au petrecut astfel: mi-aţi făcut un raport, iar eu am avut încredere în dumneavoastră şi v-am dat posibilitatea să vă rezolvaţi problema. Între timp, a ieşit însă la iveală că acel raport era fals…

— Cel mult, incomplet, Herr Oberst.

— Era incorect, oricum aţi lua-o. În consecinţă, trebuia să ne temem de tot ce-i mai rău!…

— Din partea mea, Herr Oberst? Doar mă cunoaşteţi!

— Desigur, Ahlers, desigur. Dumneata eşti un Offizier cu calităţi deosebite – cel puţin, ai fost. Şi nu voi ezita niciodată să recunosc acest lucru şi să te sprijin. Dar eu nu te cunosc numai pe dumneata – cunosc şi regulamentele. Şi conform acestora, cazurile de datorii exagerate se cer raportate neîntârziat. Ţi-e cunoscută dispoziţia respectivă?

Hauptmannul Ahlers o cunoştea şi considera că, în principiu, era îndreptăţită: cine a făcut datorii e obligat să le şi onoreze – iar pentru asta ar fi în stare să caute alte surse de credit, să joace, să ajungă în pericol de a se vinde. Şi un om în uniformă se poate vinde cel mai uşor unor organizaţii de spionaj ale adversarilor, care erau dispuse să plătească, în schimbul unor servicii corespunzătoare.

Ahlers ştia toate acestea, dar nu-i trecuse niciodată prin cap ideea că putea fi bănuit de aşa ceva.

— Sunt convins că n-am procedat corect, recunoscu el, deschis, însă nu mi-am închipuit că fac un lucru care contravine onoarei mele de Offizier.

— Nu contest deloc asta, Ahiers, dar numai instanţa are căderea să hotărască. Împotriva dumitale s-a

întreprins, în consecinţă, o cercetare a comisiei disciplinare. Ştii care sunt urmările?

— Da, spuse Hauptmannul Ahiers, mâhnit Suspendarea temporară din funcţie, interdicţia de a purta uniforma, reţinerea parţială a salariului.

— Din păcate, aşa este. Oberstul Turner clătină din cap, permiţându-i Hauptmannului Ahiers să se retragă. Şi vă recomand să analizaţi dacă n-ar fi indicat să vă înaintaţi demisia.

Şi pentru Majorul Bomekamp, comandantul batalionului de grenadieri, veniseră zile negre. Avusese grijă Habéit Asch de acest lucru. Articolul din ziar despre comandantul Capetelor-de-Fier stârnea nori de praf.

— Nu mai poate omul nici măcar să-şi spună deschis părerea! mormăi Bomekamp, supărat în schimb, orice scârţa-scârţa, orice nenorocit bătut în cap are privilegiul ăsta!

— Oricum, Herr Major, îi atrase atenţia aghiotantul, dumneavoastră sunteţi un fel de reprezentant al statului. Cârcotaşii notorii şi intelectualii pe jumătate nebuni au cale liberă, însă din poziţia dumneavoastră…

— Dar ce-am spus, în fond?

După părerea lui, spusese o mulţime de lucruri onorabile – toate recunoscute oficial ca ireproşabile. Numai unul era cu adevărat mai îngrijorător: comparaţia, greşit înţeleasă, a celor care refuză serviciul militar cu deţinuţii – sau chiar cu cei din lagărele de concentrare! Ce absurd! El nu avusese niciodată de-a face, câtuşi de puţin, cu un lagăr.

— Aceste animozităţi ridicole au fost accentuate artificial, cu bună ştiinţă, şi nu doresc decât ca tipul care are asta pe conştiinţă să-mi pice odată în mână!

Tipul în cauză era Herbert Asch. Totuşi, încercarea lui de a face publice aforismele lui Bomekamp fusese o acţiune extrem de anevoioasă.

— Aştept cu nerăbdare reacţia cititorilor, declară Herbert Asch.

Şi aşteptă, însă aproape zadarnic. Cetăţenii orăşelului înghiţiră uşor afirmaţiile lui Bomekamp. Niciun comentariu, la început. Asta nu însemna neapărat că toţi erau de acord cu Majorul cap-de-fier. Dar nici măcar spiritele mai belicoase nu se mai minunară de ceea ce li se prezenta ca patriotism, ca necesităţi de apărare şi spirit cetăţenesc. Ei îşi încruntară frunţile şi-şi înălţară sprâncenele. Iar tovarăşii de opinii din provincie, tot mai numeroşi, încuviinţau: le arătase el!

Ca atare, Asch luă asupra lui răspândirea afirmaţiilor războinice ale lui Bomekamp în afara cercului de cititori ai ziarului local. O gazetă ilustrată centrală, un comentator de radio şi, în fine, un deputat cu înclinaţii de opozant preluară chestiunea. Urmă apoi o furtună în presă, al cărei torent ameninţa să-l stropească pe Bomekamp. Iar pentru ca să se simtă nevinovat, Majorul trebuia să găsească un ţap ispăşitor. Şi găsi chiar mai mulţi. Unul era Herbert Asch, însă lui nu putea să-i facă nimic. Mai era şi acel Oberleutnant Dieter von Strackmann, a cărui incapacitate strigătoare la cer îl băgase în toată ciorba asta.

— Nu vreau să-l mai văd în ochi pe acest ratat! ordonă Majorul.

— Dieter nu-i un ratat, afirmă soţia lui.

— De unde ştii tu asta?

— Ghici!

— De ce fel de oameni sunt înconjurat! Unde te uiţi, numai porci! Aşa se întâmplă când ai accese de încredere!

Bomekamp era decis să se descotorosească de toate. Trebuia să aibă din nou o atmosferă de fier în jur, ca să poată respira în voie. Şi când i se ceru un Feldwebel, trei Unteroffizieri şi doisprezece soldaţi pentru înfiinţarea unei noi unităţi într-o zonă pustie de câmpie, el ordonă: „Compania a 3-a”.

Oberleutnantul von Strackmann preluă ordinul şi se

debarasă de acele elemente care în ochii lui erau incomode, nedorite sau iritante.

— Rezolvă asta urgent, Kirschke! ordonă el. Ca Feldwebel pune-l pe Rammler, unul dintre cei trei Unteroffizieri să fie Streicher şi ca trupă toată turma nenorocită din camera numărul treisprezece – inclusiv Kamnitzer, se înţelege. Şi adaugă: Din păcate, acolo nu e nevoie de un Feldwebel de companie, căci m-aş fi despărţit cu plăcere de dumneata.

— Plăcerea e reciprocă, mormăi Kirschke şi se apucă să îndeplinească sarcina primită.

Pe Rammler şi pe Streicher îi trecu bucuros pe listă. După ei mai adăugă şi alţi arivişti şi palavragii. Dar nu şi pe Recht – zilele lui în armată erau numărate. Şi nici pe Kamnitzer. Acesta figura doar pe lista înmânată Oberleutnantului s-o citească, nu şi pe lista care o semnă.

Mai târziu – când lucrurile erau deja consumate –, Kirschke se descurcă pur şi simplu afirmând că auzise greşit. Fusese sigur că auzise cuvintele: camera numărul treisprezece – exclusiv Kamnitzer! Nu inclusiv.

— Cu militarii trebuie să vorbeşti întotdeauna cât se poate de clar şi să citeşti atent tot ce semnezi.

Deocamdată însă, Oberleutnantul von Strackmann exclamă, împingând în faţă hârtiile semnate:

— La o parte cu aceste rebuturi! La curul pământului cu ei!

Tot aşa se pare că procedaseră şi alţi doisprezece comandanţi de subunităţi. Măturaseră orice element incomod sau nesatisfăcător

— Asta o să fie o ceată frumoasă! observă von Strackmann, zâmbind mulţumit

— Iar ca şef peste toţi îl numesc pe Oberleutnantul von Strackmann, dispuse, în final, Majorul Bomekamp.

În sala F a Tribunalului Militar era judecat Hauptmannul Ahlers, din prima escadrilă a escadrei de transport Luftwaffe, pentru încălcarea disciplinei de

serviciu.

Şedinţele cu uşile închise avură loc din 12 până în 14 şi din 20 până în 22 iulie.

Participanţi: Magistrat Dr. Kruppke → preşedinte; un Oberleutnant şi un Hauptmann, ca asesori militari; un director din minister, ca reprezentant al autorităţii centrale; un funcţionar, cu rol de grefier. Ca apărător, se afla acolo avocatul Dr. Friedrich Stolle.

Atmosfera era apatică, obiectivă şi impersonală. Până şi lumina care pătrundea prin ferestrele înalte, nu tocmai curate, părea cenuşie şi rece. Preşedintele, Dr. Kruppke, părea să prezideze o şedinţă a unui consiliu de administraţie.

— Să ne rezumăm exclusiv la fapte, domnii mei, spuse el. Vă rog să nu scăpaţi din vedere că trebuie să ne ocupăm de un şir de cifre prozaice.

Astfel, nu i se acordă o prea mare consideraţie prezentării făcute de Oberstul Turner: Ahlers era un Offizier conştiincios – gata întotdeauna să-şi facă datoria –, iubit şi respectat în egală măsură de subalterni şi superiori.

— Din păcate, Herr Oberst, informaţiile dumneavoastră nu schimbă cu nimic faptele aflate în curs de judecată.

— Am crezut doar că e nevoie să stabilesc anumite lucruri, n-am intenţionat să recomand instanţei niciun fel de sugestie.

La fel a vorbit şi Hauptmannul Treuberg:

— Îmi permit să afirm că eu l-am apreciat întotdeauna pe

Hauptmannul Ahlers. Nu rareori a fost considerat la noi spiritul bun al unităţii – în special de trupeţi. Şi, în mare, nu pot decât să apreciez colaborarea mea cu el, în calitate de locţiitor al său, ca exemplară”.

— N-aţi avut niciodată vreo suspiciune faţă de Hauptmannul Ahlers?

— Cum aş fi putut, domnule preşedinte? El beneficia de încrederea acordată de Herr Oberst.

— Niciun fel de rezerve, reţineri, bănuieli?

— Niciodată! Fireşte, nu puteam prevedea ce avea să se întâmple.

Toţi îl lăudară pe Ahlers.

Unteroffizierul de la cancelarie păru cât pe ce să izbucnească în lacrimi de compasiune faţă de Hauptmannul Ahlers, în timp ce-şi făcea depoziţia.

— Nu există nicio persoană care să poată sau să dorească a declara ceva negativ despre Hauptmannul Ahlers, conchise avocatul, Dr. Stolle.

— Cu atât mai rău, spuse reprezentantul Guvernului, într-un acces de zel oratoric. Cu atât mai rău că aşa ceva i se poate întâmpla tocmai unui Offizier căruia toată lumea i-a acordat cu bunăvoinţă şi aproape orbeşte încrederea – o încredere ce se vădeşte acum înşelată.

— Să rămânem la subiect, rosti preşedintele, la un subiect care se poate demonstra aproape matematic în situaţia de faţă. Ca atare, ne putem dispensa de aspectele sentimentale, indiferent de natura lor. Martorul Vossler, vă rog!

În sala de aşteptare a clinicii profesorului Martin, Carolin Ahlers şedea pe un scaun şi privea cu o expresie visătoare, de parcă podeaua lustruită ar fi fost un câmp plin de flori.

În cadrul uşii stătea Martin Recht – doar ei doi se aflau prin preajmă. Martin, îmbrăcat într-un costum subţire, de culoare în T chisă, ezită să se apropie de Carolin. O privi cu o afecţiune grijulie. I se părea palidă, epuizată, neajutorată.

— Carolin, spuse el încet, fără să se mişte.

Ea ridică privirea, ochii i se măriră, iar chipul i se îmbujora.

— Rămâi acolo, Martin! îl îndemnă ea, aproape poruncitor.

— Am venit să te iau.

— Asta e frumos, recunoscu Carolin, adăugând: Nu te mişca! Vreau să-ţi arăt ceva.

Se ridică, fără a se sprijini în mâini; stătea dreaptă, fără niciun efort. Apoi, pomi către el, privindu-l. Păşea sigură şi uşoară. Se apropie de el, fericită.

— Poţi să mergi bine, spuse Martin Recht, încântat.

— Da, în sfârşit, pot merge bine! Şi Carolin se întoarse, parcurse drumul înapoi, rămase o clipă în picioare, apoi începu să meargă aproape dansând. Acum nu mai sunt o raţă oloagă, nu?

— N-ai fost niciodată, Carolin.

— Nu pentru tine, Martin, ştiu asta.

Se repezi şi îşi lipi faţa de a lui. Pielea ei era încinsă şi avea o respiraţie greoaie. Nu-şi atinseră trupurile. Dar simţiră că-şi aud sângele vâjâind. Asta însă – ar fi spus, cu siguranţă, Kamnitzer – putea să fie şi zgomotul apei în conducte.

— Mă bucur că ai venit să mă iei, zise Carolin, îndepărtându-se uşor. Sper că nu ţi-am creat probleme!

— Câtuşi de puţin, Carolin.

— Ai primit permisie, Martin?

— Nu mai sunt soldat.

Carolin îl privi îngrijorată şi întrebătoare.

— Cu atât mai bine, Martin! zise ea, precipitat. Vreau să spun că ajunge un militar în familie! Tata face cât zece – nu ţi se pare?

— E cel mai bun şi cel mai onorabil om din câţi cunosc.

— Unde-i acum?

— A fost reţinut, Carolin.

— Cu serviciul, desigur!

— Poţi spune şi aşa. Martin îi evită privirea. Apucă geamantanul care se afla lângă scaun-şi adăugă: Dar mama ta aşteaptă jos, în faţa clinicii – în maşina domnului Asch. Mergem?

— Martin, rosti Carolin, neliniştită, tăindu-i calea. Simt că s-a întâmplat ceva.

1 – Să n-o lăsăm pe mama ta să aştepte.

Carolin îl prinse de braţ.

— Ce-i cu el? A avut un accident?

— Nu, Carolin, nici pe departe!

— Atunci, ce?

— Neplăceri – cu serviciul.

Uşurată, Carolin slăbi strânsoarea mâinii.

— Dar nu uita cât de mult înseamnă pentru tatăl tău acest serviciu.

— Ei, asta-i! exclamă Carolin. Sunt convinsă că eu însemn mult mai mult pentru el, nu crezi?

— Nu numai că am această credinţă, chiar mă tem că e îndreptăţită.

Martorul Viktor Vossler intră în sala de şedinţe ca într-o popotă şi-i măsură pe cei de faţă de parcă ar fi cumpănit dacă e cazul să-i ofere vreunuia un pahar de bere.

— Realmente, nu ştiu ce caut aici, rosti el. N-am nimic de-a face cu chestiunea în speţă.

— Vă rog să ne lăsaţi pe noi să apreciem asta, recomandă preşedintele şi continuă pe un ton indiferent: I-aţi împrumutat bani inculpatului?

— Vreţi să spuneţi, Hauptmannului Ahlers? Şi ce dacă? E treaba mea. Cu banii mei fac ce vreau. Pot să-i arunc şi pe fereastră!

— Nu-i vorba de asta, spuse preşedintele instanţei, uşor plictisit. Ca persoană particulară puteţi să aveţi liniştit orice părere, dar în cazul de faţă sunteţi un Oberfeldwebel pe care l-a tapat de bani un Hauptmann – şi încă, un superior direct.

— Cine-a spus aşa ceva? Sau, ca să fim mai clari: cine poate dovedi acest lucru?

Privi încurajator spre Hauptmannul Ahlers, care însă nu se uita la prietenul său. Nu se uita la nimeni din sală –

pentru el, şedinţa respectivă era ceva nespus de dureros. Bine, să fie pedepsit, dacă se cerea. Era pregătit să suporte consecinţele. Dar toată această disecare a vieţii lui sub ochii reci şi curioşi ai unor străini i se părea înjositoare.

— Domnule Vossler, îl admonestă preşedintele, vă rog să ne scutiţi de speculaţiile dumneavoastră îndoielnice. Încercaţi să fiţi cât mai obiectiv.

— Bine, bine! răspunse Vossler, indispus. Deci am luat la cunoştinţă că instanţa încearcă să se intereseze de problemele mele personale şi private – despre ce am chef să fac cu averea mea. De altfel, pentru informaţia dumneavoastră, la averea mea, trei mii de mărci reprezintă un fleac. Dar, aşa cum am spus, cine-mi va dovedi că am făcut vreodată afaceri cu superiorii? Cine, dacă eu neg asta categoric?

Preşedintele arăta puţin cam obosit, şi atâta nechibzuinţă îl făcu să ofteze uşor.

— De ce toate aceste amănunte? întrebă el. De ce această pierdere de timp cu încercarea inutilă de a nega, printr-un punct de vedere atât de subiectiv, cifre şi documente fără echivoc? Aici se află, printre altele, o declaraţie a Hauptmannului Treuberg.

— Deja este ceva putred! strigă Vossler, belicos. Îndrăznesc să mă îndoiesc de faptul că Herr Hauptmann Treuberg e capabil să dea o declaraţie corectă şi obiectivă în acest caz!

— Vă rog, vă rog! se opuse avocatul apărării, agitat Nu pot accepta asemenea afirmaţii, nici măcar în numele celui pe care-l apăr.

— Cum aşa? replică Vossler. Îndrăznesc să vă atrag atenţia că Herr Hauptmann Treuberg era doar un simplu locţiitor – şi asta nu-i prea convenea. Voia neapărat să ajungă comandant de unitate. Lucru bine cunoscut. Şi n-a fost niciodată prietenul Hauptmannului Ailiers. Dacă acum îl acuză, nu pot decât să spun: Privighetoare, te aud cum

tropăi – şi încă, cu bocanci grei!

Hauptmannul Ahlers îşi ridică pentru prima oară privirea în cursul acelei şedinţe. Se uită la Viktor Vossler şi clătină dezaprobator din cap. Nu putea accepta asemenea metode. Nu voia să facă parte din rândul celor care, dacă sunt discreditaţi, ripostează energic în acelaşi fel.

— Părerile personale ale domnului Vossler pot fi interesante, dar n-au nicio greutate aici, zise preşedintele, neimpresionat. Hotărâtoare sunt doar faptele. Între altele, acel punct al declaraţiei Hauptmannului Treuberg, prin care precizează că el, Treuberg, a văzut respectivul contract de împrumut. Vă îndoiţi de asta?

— Deloc, domnule preşedinte!

Vossler tot mai credea că se menţine pe o poziţie bună – se gândea că nu poate fi păcălit atât de uşor.

— Acest contract de împrumut între dumneavoastră şi Hauptmannul Ahlers a fost daptilografiat de funcţionara companiei dumneavoastră. Există mărturia respectivă, pe care am obţinut-o cu greu, dacă asta vă spune ceva.

— Acest contract de împrumut între mine şi Hauptmann, afirmă Vossler cu curaj, a fost gândit ca un fel de glumă – fără urmări practice. Uneori se permit chiar şi asemenea glume. Mai ales când există posibilitatea să cadă în plasă un Treuberg.

Preşedintele îşi suprimă un căscat.

— Aici se află, zise el, un cec. A fost găsit printre hârtiile Hauptmannului Ahlers şi a fost pus la dosar. Şi precizez că Hauptmannul Ahlers nu s-a opus. Acest cec este de trei mii de mărci. Dumneavoastră, domnule Vossler, l-aţi eliberat, iar domnul Ahlers l-a încasat. Ca atare, dispare orice îndoială.

De data asta, Vossler îşi regăsi cu greu echilibrul.

— Se poate ca eu să fi fost cel care am avut datorii la Hauptmannul Ahlers – şi le-am achitat prin acel cec.

Preşedintele se încruntă.

— Aveţi vreo dovadă? Cine să vă creadă? Faptele sunt

cât se poate de limpezi.

— Totuşi, Hauptmannul Ahlers este în stare să-şi achite toate datoriile, atrase atenţia avocatul.

— Dar le-a făcut!

Martin Recht o conduse pe Carolin în camera din spate a unui restaurant Aici, se afla o masă festivă, împodobită cu flori. Herbert Asch afirmase că vrea să-şi serbeze ziua de naştere cu prietenii.

— Vom fi singuri câteva minute, spuse Martin.

— Asta-i bine.

— Am multe să-ţi spun, însă nu ştiu cum să încep.

— Nu poate fi ceva important, Martin, zise Carolin, strecurându-şi mâna sub braţul lui. Căci ceea ce-i important pentru mine, ştiu deja.

Martin voi s-o cuprindă cu braţul, s-o tragă la pieptul lui, să-i destăinuie că, pentru el, ea reprezintă întregul univers – altceva mai bun nu-i trecu prin cap. Însă nu apucă. Apăru Gefreiteral Kamnitzer.

— Probabil că deranjez! exclamă el bucuros. Dar nu-i nimic!

Întrerupse nestânjenit această idilă, îl îmbrăţişă pe Martin

Recht şi profită de ocazie s-o îmbrăţişeze şi pe Carolin. Apoi, o împinse la cel puţin un metru de el, o privi şi întrebă:

— Ei, fetiţo, şi-a meritat banii profesorul?

— Poate să meargă bine! zise Martin. Ca orice om normal.

— Pot chiar să dansez, acum, mărturisi Carolin, radioasă.

— Asta trebuie să verific! zise Kamnitzer, apropiindu-se de Carolin. Se înclină adânc şi întrebă, hlizindu-se: îmi permiteţi să vă invit la următorul vals?

Carolin improviză o serie de mişcări, care puteau fi considerate, cu îngăduinţă, un soi de reverenţă. Apoi, se strădui să danseze cu Kamnitzer.

Gefreiteral îngână un vals lent, greoi, a cărui melodie sugera vag că avea în minte *Geschichten aus dèm Wiener Wald*.

Se învârtiră ca figurinele unui ceas puţin cam ruginit. Dar, în curând, mişcările ei deveniră mai uşoare, mai relaxate, mai libere, începu să se legene, să se îndepărteze, să plutească, până ce Kamnitzer rămase nemişcat, trăgându-şi sufletul.

— Ia uite, domnule! exclamă el, entuziasmat. De neînchipuit! La următoarea partidă de popice o să mă baţi măr, Carolin. Cu ce ţi-am greşit?

— Mulţumesc, spuse Carolin, fericită.

Martin Recht se apropie de ea, o cuprinse afectuos cu braţul şi o conduse spre un scaun. Se priviră de parcă ar fi fost singuri în cameră. Kamnitzer părea să nu-i stânjenească deloc.

— Carolin, ce înseamnă asta pentru tine? întrebă el.

— Ce, Karl?

— Totul! Faptul că poţi merge, dansa, alerga – poţi chiar să joci tenis, să înoţi, să mergi cu bicicleta, să urci pe munte! Ce înseamnă pentru tine?

— Ce pot să spun? Carolin era nedumerită. Ştiu doar atât: am sentimentul că pentru mine începe o viaţă nouă – poate chiar viaţa mea adevărată.

— Vrei să spui că pentru asta niciun preţ nu e prea mare?

— Cred că ai dreptate, Karl.

— Atunci suntem pe calea cea bună! zise Kamnitzer.

— Karl, rosti Martin Recht, cu prudenţă. Consider că n-a sosit momentul să abordăm această temă.

— Prostii! răspunse Kamnitzer. Acum e momentul. Fiindcă părerea ta, Carolin, coincide cu cea a tatălui tău şi trebuie să te lămureşti de asta.

— Ce vrei să zici, Karl?

— Că niciodată nu putem să primim ceva degeaba. Totul are un preţ – şi el trebuie plătit. Iar aşa-numita

soartă acţionează adesea la fel de punctual ca fiscul.

Domnul magistrat Dr. Kruppke, preşedintele Tribunalului Militar, citi sentinţa:

— În numele poporului…

Sentinţa a fost rostită cu obiectivitate de rutină, dar nu fără pompă; în orice caz, lăsa impresia că niciun fel de compasiune nu influenţase cercetările. Fuseseră cântărite doar faptele, şi nimic altceva.

— … următoarea sentinţă…

Hârtiile foşniră. Faţa preşedintelui nu trăda umbra vreunei emoţii. Iar asesorii militari arătau la fel de neclintiţi: străduindu-se să elimine orice sentiment. Reprezentantul autorităţii centrale privi satisfăcut în jur – asemenea unui muncitor zelos, care participă la serbarea dată în cinstea terminării construcţiei. Avocatul apărării îşi studia resemnat mâinile îngrijite; ştia că acest preşedinte dădea întotdeauna decizii severe şi drepte.

— … în urma şedinţei finale a tribunalului…

Hauptmannul Ahlers nu-şi ridică privirea nici măcar în această clipă. Părea să nu audă nimic: pe banca acuzării şedea o siluetă ca din argilă uscată, fără culoare.

Se recunoscuse vinovat. Atât avusese de spus în ultimul cuvânt. Formularea – stabilită împreună cu apărătorul – fusese următoarea:

— M-am străduit întotdeauna, în cei peste douăzeci de ani de serviciu, să-mi fac datoria. Şi cred că am şi reuşit Pot să mai spun că am fost devotat trup şi suflet ca Offizier. Până acum n-am mai fost sancţionat niciodată – nici măcar disciplinar. Datoriile le-am făcut din motive exclusiv personale. Faptul că am posibilitatea de a mi le plăti nu este o scuză. Ştiam că n-am procedat corect Vă rog, totuşi, să înţelegeţi că m-am considerat cu adevărat într-o situaţie disperată şi fără altă ieşire. Regret toate cele întâmplate.

Această explicaţie rămăsese însă doar pe hârtie – de rostit nu fusese rostită.

Preşedintele anunţă sentinţa:

1. Inculpatul va fi îndepărtat din funcţie.

2. Se exclude degradarea.

3. Inculpatului i se acordă o pensie.

— Ei, iată! murmură apărătorul. Sentinţa e corectă, e dreaptă, de parcă totul ar fi fost cântărit cu balanţa. Mai mult nu era de aşteptat.

Astfel se sfârşi cariera Hauptmannului Ahlers.

Totuşi, acesta dădu dovadă de ceea. ce considera el că este virtutea supremă a unui militar: supunerea dezinteresată.

— Îmi însuşesc sentinţa, afirmă simplu Ahlers.

— Acum ştii totul, îi spuse Martin Recht Carolinei. Şi eu, şi tatăl tău am fost trecuţi în rezervă.

— Nu-l lăsa să-şi dea prea multă importanţă, Carolin! îi strigă Karl Kamnitzer, din celălalt colţ al camerei, unde se aflau sticlele pregătite pentru petrecere.

— Ai zis-o! făcu Martin Recht Tu nu te împiedici niciodată de vreun obstacol. Sau le ocoleşti pe toate, sau le înlături, sau îi convingi pe oameni de inexistenţa lor.

— O metodă pe care nu pot decât s-o recomand! rosti Kamnitzer, privind satisfăcut eticheta unei sticle ce conţinea un coniac vechi. În general, nu vă aşteptaţi să vă mai deranjez în următoarele minute, dacă asta vă foloseşte la ceva.

Kamnitzer le întoarse spatele celor doi şi-şi umplu paharul până-n buză. Era destul de mulţumit de sine.

— Martin, şopti Carolin, când eram în spital, mi-ai scris că mă iubeşti.

Da, aşa ţi-am scris, Carolin.

— Doar aşa, ca să-mi uşurezi situaţia?

— Nu e singurul motiv.

— Atunci mă bucur, spuse Carolin. Nimic altceva nu poate fi mai important.

— Cât vă invidiez pentţu superba voastră naivitate! exclamă Karl Kamnitzer. Îşi golise paharul şi se băgă între ei, punându-şi braţul pe umerii fetei. Sper că nu credeaţi

că dragostea e un fel de panaceu universal. Şi niciun mod de evitare a problemelor. Unele probleme există totuşi, şi nici cea mai frumoasă dragoste nu le va putea face uitate.

— Vrei să fie baţi la cap?

— Doar să vă lămuresc, şi asta mi se pare strict necesar.

Apariţii recente în colecţia COMANDO:

Chris Buster Morris SINDROMUL TTRPITZ

Traducere din limba engleză de FLORIN CHIRCULESCU Mike Hassel

ORDON: UCIDE-ŢI APROAPELE! Traducere din limba germană de SORIN PETRESCU

Hans Hellmut Kirst

08/15 – PÂNĂ LA ULTIMUL SOLDAT Traducere din limba germană de NICOLAE BALTĂ

În curând, în colecţia COMANDO:

Douglas Reeman PIRATUL DE FIER Traducere din limba engleză de HORIA GRUŞK ŞI OCTAV BOZÂNTAN

Laddie Lucas

MALTA – GHIMPELE DIN CĂLCÂIUL LUI ROMMEL Cele şase luni care au hotărât soarta războiului

Traducere din limba engleză de MIHAI MOROIU

Mike Hassel

CONSPIRAŢIA SFÂRŞITULUI LUMII Traducere din limba germană de SORIN PETRESCU

Apariţii recente în colecţia ORAH:

Ed McBain SĂRUTUL MORŢII Traducere din limba engleză de CONSTANTIN DUMITRU-PALCUS

Rodica Ojog-Braşoveanu POVESTE IMORALĂ

Apărut 1998, București

HANS HELLMUT KIRST
52
Eroii cărții de față – oameni în uniformă – se străduiesc să ducă o viață normală, dar nu reușesc, încercările lor eșuând într-o catastrofă.
În pofida unei democrații aparente, în Germania continuă să funcționeze un sistem bazat pe disciplină și supunere oarbă, impus de oameni cu un trecut nazist, birocrați și profitori, care își folosesc în sens negativ puterea de care dispun.
Un tablou dezolant al reminiscențelor militariste, adânc înrădăcinate în conștiința oamenilor, presărat totuși cu amănunte picante.
ISBN 973-569-274-8